Een ander daglicht

PIETERS' DAGLICHT OVER DENKDINGEN

Pieter Pottenkijker

EEN ANDER DAGLICHT

PIETERS' DAGLICHT OVER DENKDINGEN

Tekst & idee: Peter Paul J. Doodkorte

Omslag en foto's: CHATGTP

Met voorafgaande toestemming van de schrijver mag alles uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook.

Uitgeverij De Overkant
Ringvaarpark 1
2907 LH Capelle aan den IJssel
De-Overkant@Doodkorte.nl

9789083723204

Inhoud

Inleiding ... 7
De uil in de antiekwinkel ... 8
Pieter en de gemiste Thuiszittersbeurs ... 10
Het Thuiszittersdepartement – tussen moed en moeheid ... 12
Het laatste schroefje ... 14
De rusteloze rustplaats ... 17
Oma in verwachting (maar dan anders) ... 19
Het Mysterie van het Boekenbal ... 21
Het Mysterie van de verdwijnende kip ... 24
De man die wakker werd als een Smurf ... 27
De liefde die de bus nam ... 29
De autoloze zondag ... 31
De Capelse passie ... 33
De benzinepomp en de illusie van de goedkopere liter ... 36
Papa, Noa zit vast… ... 38
De stille regisseurs van het groen ... 41
Een beetje nozem, een beetje non ... 43
Theater van het sentiment ... 45
Pieter heeft Facebook ... 47
Een ode aan twee sokken ... 49
Geldsprookjes ... 51
De wonderen van een schroevendraaier ... 53
Over kinderen die niet "anders" zijn, maar anders schitteren ... 56
De zingende kraanmachinist die nooit normaal werd ... 58
De held met natte neus ... 60
Lentekriebels: van giechelen naar geitenwollentaal ... 62
DubbelDekker en de zin van het bestaan ... 64
Tussen thee, traditie en te veel koekjes ... 66
Mannen met Plannen (en Pannen) ... 68
Veronica zit nog steeds ergens tussen mijn ribben ... 71
Berend Botje ... 73
Vier uur Griekse gezelligheid ... 75
Een eetbare kerstboom op een bezemsteel ... 77
Rafels in de ether: een ode aan de jaren 60 ... 79
Pasen, papegaaien en de perverse logistiek van leven ... 81
De dag dat het volk zich vergiste ... 83
Pieter en de lesauto der beschaving ... 85
De tweelingtoets der liefde ... 87
Wanneer de stilte zwaarder weegt dan woorden ... 89

Over paling, platen en een prijs die klinkt als thuiskomen 91
De Paashaas die alles al zag (en wij nog niet) 93
Een glimlach die bleef hangen 95
De kunst van het schakelen 97
De slagboom die liefhad 99
FAB, zegt u? 101
De Adje Bouman Top Tien van het leven 103
Dank u, dank u, dank u! 105
Het Mysterie van de lege flessen 109
Catootje anno 2026 112
De bungalow van een miljoen 119
De kat die postzegel wilde worden 121
De man die van Sparta een gevoel maakte 123
De Nachtegaal die te groot dacht 125
De merel met managementkwaliteiten 127
De laatste rit van Pieter Pottenkijker 129
De Dag dat Capelle even adem inhield 131
De polder die zong 133
De Schemertafel 135
De Grote Sinaasappelopstand 138
Het grote worstenmysterie 140
Pieter en de Opstand der Kruimige Knollen 142
Er is geen mama 144
De kaneelstok van toen en de gyroscoop van nu 146
Pieter en het Grote Mysterie van de Dolende Draak 149
De geopolitiek van het nachtkastje 152
Fluitend tussen vrijmarktvuil en zakloopglorie 155
Temi-robot de kunst van geruststellen zonder hartslag 159
De Opstand van de Paardenbloem 162
De Geranium die géén Geranium bleek 165
De Slag om de Stoeptegel 167
De Onwillige Snoeischaar 170
De Revolutie van de Wandelende Woorden 173
De wereld delen in plaats van verdelen 175
De Nachtelijke Dans van de Boodschappenbaron 177
Erfgoed met een schaduw 179
Gij zult kijken (en nog eens kijken) 181
De Man die de Boom Inreed 183
Over kleine helden en grote schoenen 186
De luifel: waar je geen klant bent, maar een personage 189

Wanneer gewoontes een vergrijp worden 191
Van regenworm tot vampierslak: een lesje nederigheid 193
De meester met de denkbeeldige regiejas 196
Liefde in een Lidl-woning 198
De terugkeer van de stad die wilde swingen 200
De Oorlog van de Handdoeken 203
Het grote liedjes-loze liedjesfestijn 206
Drie keer P.P.J. en één metrokaartje naar de eeuwigheid 209
De Groene Huiskamer 212
De zwijgende massa met een fietstas vol gezond verstand 215
L'oiseau 218
Hotel California 221
Het Mysterie van de Wachtverzachter 224
De Geopolitiek van de Koelkastindeling 226
De man met de fietstas vol grote vragen 228
De wet van de glijdende boodschappenkar 231
Het onbegrepen gedrag van de begrijpelijke mensen 234
De Algerabrug en het geheim dat iedereen kennelijk wist 238
Het eerherstel van de plastic tuinstoel 241
De rennende krantenbezorger 244
De klok die achterloopt op de werkelijkheid 246
De printer die ruikt dat je haast hebt 249
Doodgraag 252
De postzegel van vertrouwen 254
De man die modder in de radio stopte 256
De nostalgie van het oude metrokaartje 259
De Algoritme-Apocalyps op de Groentemarkt 261
Fladderen als levenshouding 264
De vissen, het vlaggentouw en de factuur 266
De muurhagedis die meer verstand had dan wij 268
Plat du Jour 270
De onzichtbaarheidsmantel van Nederland 272
De jongen met de sleutels 274
De kunst van het langzaam gaan 276
De laatste cowboy van de leesportefeuille 278
De tunnel van het grote gelijk 280
Inpakken? Farce Majeure! 283
De terloopse ontmoeting 285
De ridders van het wachtwoord 287
Van slakkenhuis tot villa 289

Vurige liefde 291
Terug naar toen 293
De mars der dwarsliggers 295
Over de schrijver 297
Recensies 299
Bibliografie 301

INLEIDING

Sommige boeken dienen zich luidruchtig aan. Ze trommelen op de deur, willen direct overtuigen, hun gewicht laten voelen. Dit boek doet dat niet. Dit derde deel in de reeks Pieters Daglicht over Denkdingen komt eerder binnen zoals daglicht dat doet: ongemerkt bijna, maar precies op tijd. Het valt op tafel, op een vensterbank, op een gezicht dat even opkijkt uit de drukte van alledag.

En misschien is dat wel precies de kracht van deze columns. Ze willen de wereld niet overstemmen, maar wel verlichten. Niet met schijnwerpers, maar met aandacht. Niet door groter te maken wat al groot is, maar door stil te staan bij wat meestal onopgemerkt blijft: een bushalte, een gesprek, een ongemak, een glimlach, een systeemfout, een mens die probeert overeind te blijven in een wereld die soms wel erg hard doorloopt

In deze derde bundel is de blik opnieuw scherp, mild en eigenzinnig. Pieter Pottenkijker kijkt naar het leven zoals weinig mensen dat nog doen: met verwondering, met taalplezier, met gevoel voor absurditeit en met een hart dat weigert onverschillig te worden. Het resultaat zijn columns die lichtvoetig lijken, maar nooit lichtzinnig zijn. Ze laten je glimlachen om het vreemde in het gewone, en even later stilstaan bij wat er onder de oppervlakte schuurt.

Dat maakt deze reeks zo bijzonder. Tussen ironie en ontroering, tussen maatschappijkritiek en klein geluk, tussen een plastic tuinstoel, een snoeischaar, een boodschappentas of een verdwaalde gedachte, ontvouwt zich steeds opnieuw dezelfde uitnodiging: kijk nog eens. Kijk beter. Kijk menselijker. Want achter veel van wat we achteloos passeren, blijkt een verhaal schuil te gaan. En achter veel van wat we ingewikkeld hebben gemaakt, leeft nog altijd iets eenvoudigs dat ons kan verbinden.

Dit derde boek voelt daarom niet alleen als een vervolg, maar ook als een verdieping. Alsof de schrijver nog iets dichter bij zijn onderwerp is gaan staan, en tegelijk nog iets zorgvuldiger afstand weet te bewaren. Alsof de glimlach rijper is geworden, zonder haar speelsheid te verliezen. Alsof het daglicht zelf een andere hoek heeft gekozen, waardoor dezelfde wereld toch weer nieuw lijkt.

Wie deze bundel openslaat, treft geen grootse theorie, maar een reeks ontmoetingen. Met mensen, met momenten, met de kleine komedie en de stille tragiek van het dagelijks bestaan. Dat is misschien ook wat deze columns doen: ze herinneren ons eraan dat het leven niet alleen bestaat uit gebeurtenissen, maar vooral uit waarnemingen. Uit wat we zien, hoe we kijken, en of we nog bereid zijn geraakt te worden door iets kleins.

Laat dit boek daarom niet alleen een bundel zijn om te lezen, maar ook een uitnodiging om anders te kijken. Naar de straat, naar de samenleving, naar elkaar, en misschien zelfs een beetje naar onszelf. Want waar aandacht groeit, ontstaat betekenis. En waar betekenis oplicht, valt altijd wel ergens een ander daglicht.

DE UIL IN DE ANTIEKWINKEL

Sommige berichten zijn geen nieuws, maar kant-en-klare parabels die per ongeluk in de actualiteitenrubriek zijn beland. Zo ook het bericht over klanten die in een antiekwinkel in East Durham, New York, een slapende uil aantroffen tussen de spullen, waarna milieuagenten het dier weer hebben vrijgelaten in een bosrijk gebied.

Er zijn van die dagen waarop het nieuws zichzelf schrijft. Je hoeft er alleen koffie bij te schenken. “Slapende uil gevonden in antiekwinkel.” En ik dacht: ja, natuurlijk. Waar anders? De uil - symbool van wijsheid - heeft het eindelijk begrepen: als de wereld zo’n rommelmarkt is geworden, kun je beter ergens tussen de porseleinverzameling een dutje doen.

Ik stel het me levendig voor. Twee klanten schuifelen door de winkel, speuren naar iets “met karakter”. Ze fluisteren bewonderend bij een vergeelde globe uit 1892 en een stoffige lampenkap die al drie eigenaars overleefd heeft. En dan... opeens... tussen twee vazen van twijfelachtig nepmarmer: twee ogen. Niet geschilderd, niet van aardewerk, maar echt. De wijsheid zélf, midden in een uitverkoop.

De verkoper, vermoedelijk een man met een bril aan een kettinkje en een eindeloos geduld, zegt iets in de trant van: “Die uil hoort er niet bij, mevrouw. Dat is natuur, geen meubel.” De klanten knikken, half opgelucht dat ze tóch geen impulsieve aankoop hebben gedaan. Een echte uil, dat is natuurlijk lastig combineren met het interieur.

Ik weet niet wat ik mooier vind: de absurditeit van het tafereel of het onbedoelde commentaar op onze tijd. We zijn collectief zo druk bezig met verzamelen - spullen, likes, argumenten, herinneringen, diploma's — dat de natuur zich genoodzaakt ziet om ook maar even stil te zitten. Letterlijk in de vitrine. Onopgemerkt.

De oostelijke schreeuwuil schreeuwde niet. Hij sliep. Als een verzetsdaad. Alsof hij wilde zeggen: "Jullie brullen allemaal, ik zal zwijgen." Een vorm van stille oppositie tegen de overproductie van mening. Terwijl wij ons de vingers blauw typen aan meningen, columns, reacties en draadjes, gaat deze uil horizontaal. Of nou ja, verticaal op een plank, maar innerlijk volledig afgehaakt.

Het mooiste is misschien nog dat hij werd aangezien voor "extreem levensecht". Dat is de categorie waar wij tegenwoordig in willen vallen: levensecht. Niet per se levend, niet per se echt, maar levensecht. Alsof je net langs de rand van het bestaan schampt, zonder het ongemak van echt geraakt worden. Deze uil deed niet mee aan dat spel. Hij was gewoon. Zonder filter, zonder label, zonder prijskaartje.

Even later komt de milieudienst binnen. Agenten die normaliter ganzen uit bedrijventerreinen begeleiden en bevers van dijken proberen af te praten, mogen nu een slapende uil van een plank tillen. Heel voorzichtig, want stel je voor dat hij schrikt. De winkel valt stil. Dit is geen gewone handeling meer, dit is een liturgisch moment. De processie van de porseleinen potten maakt plaats voor de processie van de kartonnen transportdoos.
Buiten wordt de doos geopend. De uil kijkt, knippert, denkt vermoedelijk iets als: "O ja, bomen, dat was het." Hij vliegt naar een boom, zoals het in de berichten zo keurig staat, en de agenten noteren dat hij "in goede gezondheid" lijkt. Bureaucratie sluit alles af met een vinkje, zelfs de terugkeer van wijsheid in het wild.

En wij? Wij scrollen verder. Naar het volgende bericht. Volgende verontwaardiging, volgende aanbieding, volgende cursus "meer rust in je hoofd in 7 stappen". De uil heeft het intussen in één stap gedaan: wegwezen. Terug de nacht in, waar niemand hem vraagt om levensecht te zijn.

Misschien is dat het wel, de nieuwe zen: even uil zijn. Tussen oude spullen gaan zitten, de ogen halfgesloten, af en toe een veer verliezen, en wachten tot iemand je eindelijk ziet. Niet als item, niet als content, maar als levend wezen dat er gewoon is.

En als er dan iemand roept: "Kijk, wat een levensechte uil!", dan heel even je ogen openen, zacht knipperen, en weer verder slapen. Want soms is de meest radicale daad in een oververhitte wereld niet nóg iets zeggen, maar 'niets'.

PIETER EN DE GEMISTE THUISZITTERSBEURS

Ik heb iets gemist. En niet zomaar wat. Nee, ik heb hét evenement van het jaar gemist: de Thuiszittersbeurs.

Verbeeld je even hoe dat voelt voor iemand die dol is op paradoxen - een beurs voor mensen die juist niet gaan.

Vrijdag 6 maart, Avans Hogeschool, Breda. Half elf tot vijf. De eerste beurs ooit die niet over spullen gaat, maar over zuchten, hoop en doorzettingsvermogen. Een dag vol thuiszitters - georganiseerd dóór thuiszitters. En ik zat... thuis. De ironie is zó rond dat je er een vlag op kunt planten.

DE TOEKOMST STOND IN BREDA

Er waren sprekers met namen die al wijs klonken nog voor ze een microfoon aanraakten. Saskia, Martin, Sofie - mensen die weten hoe je woorden omzet in veerkracht. Er was een plein vol organisaties, een ander plein vol ouders met vragen, en vast ook een hoekje waar iemand zei: “Goh, als we nou eens minder vastdraaien in Excel en meer luisteren…”

Maar het mooiste detail is toch dit: deze dag werd gedragen door jongeren die ooit vastliepen in wat wij “het onderwijs” noemen. Jongeren voor wie het schoolsysteem voelde als een wasstraat waar alleen hatchbacks doorheen mochten - en zij waren toevallig een luchtballon.

Deze beurs was hun antwoord: geen klacht, maar een creatie. Geen klaagmuur van dossiers, maar een markthal van ideeën.

THUISZITTERS HEBBEN HUMOR – MOET JE KUNNEN VOLGEN

De grap van het thuiszitten is natuurlijk dat niemand er écht voor kiest. Het is geen hobby, geen hippe trend ("Ik doe aan thuiszitten, duurzaam en lokaal geproduceerd"). En toch hebben thuiszitters humor - een soort scherpzinnigheid die ontstaat als je lang genoeg buiten het systeem staat.

Ze zien hoe volwassenen vergaderen over "arrangementen" en "aansluitvormen" en denken: "zouden we niet gewoon opnieuw kunnen beginnen?"

Wat ik hoorde - via LinkedIn, natuurlijk, want dat is mijn digitale achterdeur - is dat de beurs bruiste van talent. Jongeren die apps bouwen, kunst maken, projecten starten. Sommigen met zelfgeschreven algoritmes, anderen met zelfgebakken koekjes. Alles even indrukwekkend.

Wat mij betreft hadden ze de hele Tweede Kamer kunnen vervangen door die line-up in Breda. Een paar thuiszitters met een gezonde dosis logica, en we waren halverwege het 2035-doel van inclusief onderwijs.

DE OUDERS, DE ONZICHTBARE ORGANISATOREN

Elke thuiszitter heeft een ouder die ondertussen de was doet, de leerplicht belt, de PGB aanvult, het huiswerk probeert uit te leggen en de moed opraapt in stukjes van vijf minuten. Deze ouders hadden dus óók een stand verdient, met folders over "Hoe blijf ik rustig terwijl het systeem struikelt" en "Mindfulness tussen de mailboxen".

Dat juist zij naar Breda togen, bewapend met notitieboek, Thermos en hoop, vind ik het meest ontroerende beeld van allemaal. Ze kwamen kijken, luisteren, meedoen aan een dag waar hun kinderen het gesprek mochten leiden - eindelijk.

En ik… zat thuis. Met een kop koffie. En een schuldgevoel dat niet in Leaflet-formaat past.

NASCHRIFT VAN PIETER

Misschien is de Thuiszittersbeurs eigenlijk het beste examenmoment dat Nederland ooit gekend heeft. Niet over feiten, maar over inzicht. Niet over wat iemand 'weet', maar over wat iemand 'nodig heeft'.

En die les, die haal je niet met een cijfer, maar met een diepe adem en een halfgesmolten glimlach.

Volgend jaar, beste Iris Kok en alle anderen, staat Pieter vooraan. Met tas, pen, en een leeg notitieboekje - klaar om te leren van de enigen die nog wéten wat leren eigenlijk betekent.

HET THUISZITTERSDEPARTEMENT – TUSSEN MOED EN MOEHEID

In de keuken van Nederland staat een groep ouders die niet meer weten of ze koffie of tranen zetten. Ze behoren tot een bijzonder slag mensen: ouders van thuiszitters. Kinderen die niet 'thuis willen zitten', maar gewoon nergens anders terecht kunnen.

Ze begonnen ooit het schooljaar zoals iedereen — met broodtrommels, etiketten en optimisme. Tot plots dat ene zinnetje viel: "We weten het eigenlijk niet meer met uw kind." Dat klinkt beleefd, maar betekent in beleidslatijn: "Er is geen hokje beschikbaar met uw naam erop."

En dan? Dan sta je als ouder ineens aan de zijlijn van het schoolsysteem, een beetje te zwaaien met een schrift vol brieven, diagnoses en hoop.

En je kind - slim, gevoelig, of gewoon dwars van nature - vormt langzaam een eigen dorp aan de keukentafel. Wifi als schoolplein. YouTube als leerplan. Geloof me, ze leren heus wat daar: programmeren, tekenen, denken. Alleen niemand durft het 'onderwijs' te noemen, want er is geen lesrooster bij.

En dan nu dat gemeentehuis in Oosterbeek. Een gebouw dat leeg raakt. Leeg, terwijl juist die kinderen overstromen van ideeën, van projectjes, van levenslust die nergens mag landen. Ouders kijken ernaar en denken: "Wat als we het eens omdraaien? Wat als het systeem even bij hén op bezoek komt, in plaats van andersom?"

Het is een schitterend, rebels idee - bijna te logisch voor beleidskringen. Een oude raadszaal vol jongeren met laptops, robotonderdelen en gekliederde schetsen. Ouders die koffie schenken en op adem komen, want eindelijk, eindelijk bestaat er een plek waar hun kind niet te veel of te weinig is. Niet "dubbel bijzonder", maar gewoon mens.

Want dat is de absurditeit van dit alles: het zijn niet de kinderen die zijn uitgevallen. Het is het systeem dat uitgevallen is - ergens tussen een motie en een memo over "passende leerroute 3.2b".

En die ouders? Die gaan ondertussen gewoon door. Ze worden halve projectleiders, leerplichtjuristen, psychologen en cateraars, allemaal tegelijk. Hun Whatsapp-groepen zijn drukker dan menig klaslokaal, hun avonden gevuld met simultaan pieken van hoop en moedeloosheid. Toch houden ze vol, met een wonderlijk soort liefde die lijkt op WiFi: je ziet haar niet, maar ze houdt alles bij elkaar.

Dus, laten we eerlijk zijn: dat gemeentehuis in Oosterbeek kan maar beter snel opengaan. Niet als symbool, maar als startpunt. Als een nieuwe bladzijde in de logboekroman die ouders van thuiszitters al jaren schrijven — zonder applaus, zonder rooster, maar met de stille overtuiging dat elk kind, hoe eigenaardig ook, een stoel verdient.

En misschien, heel misschien, staat er straks in de raadszaal een bordje: "Hier werken jongeren aan de toekomst, omdat wij het even niet wisten."

NASCHRIFT VAN PIETER

Soms denk ik dat Nederland één groot oudergesprek is.
Iedereen praat, knikt, maakt aantekeningen, maar niemand weet meer wie eigenlijk het kind was om wie het ging.

Misschien moeten we ophouden met systemen redden, en gewoon weer beginnen met mensen zien. De rest komt vanzelf.

HET LAATSTE SCHROEFJE

Soms lees je iets in het plaatselijke sufferdje waarvan je denkt: dit kan niet waar zijn.

Het begint meestal onschuldig. Een kopje koffie. Een beschuitje. Adri die zegt: “Heb je het sufferdje al gezien?”

En voor je het weet ligt je wereld aan gruzelementen.

Zo zat ik dus vanavond in mijn luie stoel. Rustig. Te rustig misschien. Adri bladerde door de krant zoals alleen Adri dat kan: met een mengeling van nieuwsgierigheid en lichte argwaan, alsof er ergens tussen de advertenties voor trapliften en tuincentra een staatsgeheim verborgen ligt.

En toen zei ze plots: “Pieter… ENZA stopt.”

Ik dacht eerst dat ze een grap maakte. Of dat het een nieuwe Netflixserie was. *Enza stopt – seizoen 1: De Schroef keert terug.* Maar nee.

Het stond er echt. Zwart op wit. De zaak van Astrid en Ruud aan de Bermweg gaat dicht. Begin mei. Vier uur ’s middags. De deur dicht. Klaar.

Adri sloeg haar hand voor haar mond. Ik voelde iets in mijn borststreek wat leek op een lichte hartverzakking, maar waarschijnlijk gewoon paniek was. Want begrijpt u: ENZA is geen winkel. ENZA is een instituut.

Het is de laatste plek in de wijde omtrek waar je binnen kunt lopen met een schroefje in je hand en kunt zeggen: "Goedemorgen, ik zoek er nog eentje van deze."

En dat Astrid dan niet zegt: *"Dat zit in gangpad 37 naast de tuinkabouters."* Nee. Astrid pakt het schroefje. Houdt het tegen het licht. Roept naar achteren: Ruud! Is dit M4 of M5?"

En Ruud komt dan naar voren met de rust van een man die al veertig jaar schroeven bestudeert alsof het zeldzame vlinders zijn. "M4. Verzinkt. Fijne draad."

En drie minuten later loop je naar buiten met precies één schroefje. Eén. Niet twaalf. Niet een blisterverpakking met vijftig stuks en een gratis sleutelring. Gewoon één.

Bij de grote bouwmarkten werkt dat anders. Daar ga je naar binnen voor een schroefje en kom je drie uur later naar buiten met:

- Een opbergbox met 600 schroeven
- Een set bitjes voor apparaten die je niet bezit
- Een kruiwagen
- En een barbecue ter grootte van een kleine satellietschotel

En thuis zegt Adri dan: "Wat had je ook alweer nodig?"
"Een schroefje." "En?" "Die zit er ook tussen."

Het mooie van ENZA was dat ze daar ook dingen deden die eigenlijk nergens meer gebeuren. Je snoeischaar slijpen bijvoorbeeld. Bij de bouwmarkt kijken ze je dan aan alsof je gevraagd hebt of ze ook nog paardenhoeven beslaan.

Maar bij ENZA zegt Ruud: "Leg maar neer. Kom volgende week maar terug." En dan komt hij hem nog bij je thuis ophangen ook. De hordeur. Of een haakje. Of iets waarvan jij dacht dat het een haakje was maar volgens Ruud eigenlijk een nippel met schroefdraad is.

Dat soort kennis. Dat soort service. Dat soort winkels. Die verdwijnen.

En ineens lees je dan dat Astrid en Ruud na 35 jaar zeggen: "Nu gaan we zelf eens genieten." En dat begrijp ik ook wel. Na 35 jaar luisteren naar mannen die binnenkomen met een roestig boutje en zeggen: "Ik had er eentje van deze, maar nu niet meer."

Na 35 jaar mensen helpen die eigenlijk alleen maar even hun verhaal kwijt willen. Astrid zei het zelf: "Soms ben je net een maatschappelijk werker." En dat geloof ik onmiddellijk. Want de ijzerwarenwinkel is ook een soort dorpscafé zonder bier.

Je komt voor een schroefje. Je vertrekt met een oplossing voor je regenpijp, je schutting en je huwelijksproblemen.

En straks? Straks blijven de grote hallen over. Met tl-licht. Muziek die klinkt alsof een robot een lift heeft geschreven. En personeel dat je vraagt of je de klantenkaart al hebt. Maar niemand die zegt: "Wacht even… volgens mij heb jij eigenlijk een M4 nodig."

En dat is misschien wel het echte probleem van deze tijd. We hebben steeds meer spullen. Maar steeds minder mensen die weten welke schroef erbij hoort.

Dus Adri en ik zaten daar aan de keukentafel. Stil. Met het sufferdje tussen ons in. “Wat moeten we nu?” vroeg Adri. Ik dacht even na. “Misschien moeten we gewoon nog een keer gaan,” zei ik. “Waarvoor?” “Geen idee.”

Maar ik weet wel dat ik daar binnenkort binnenstap. En dat ik tegen Astrid zeg: “Doe mij nog maar één schroefje.” Gewoon. Voor de zekerheid. Voor later. Voor als de wereld ooit weer eens los begint te zitten.

DE RUSTELOZE RUSTPLAATS

Pieter las het bericht drie keer. Eerst uit verbazing, daarna uit ongeloof en tenslotte uit een soort nieuwsgierige wanhoop.

Twee heren waren bij een routinecontrole op de A67 bij Venlo aangehouden. In hun kofferbak lagen meerdere urnen met menselijke as. Gestolen. Van een begraafplaats waar honderd graven waren vernield.

Nu heeft Pieter in zijn leven al veel gehoord. Hij heeft mensen zien zwartrijden, voordringen bij buffetten, en zelfs iemand meegemaakt die tijdens een buurtbarbecue twee keer langs de satésaus liep met hetzelfde bord. Maar dit… dit was van een andere categorie.

Urnen stelen.

Dat is toch een beetje alsof je bij iemand in de woonkamer naar binnen loopt, de fotoalbums meeneemt en zegt: *"Ach, herinneringen zijn tegenwoordig ook duur."*

Het eerste wat Pieter dacht was: je zou die heren een graf voor een ander laten delven. Want het spreekwoord zegt tenslotte: wie een graf graaft voor een ander, valt er zelf in.

En eerlijk gezegd zou dat nog een vorm van poëtische rechtvaardigheid zijn. Een kuil, een schep, een bordje erbij: *"Hier rust iemand die dacht dat rustplaatsen handelswaar waren."*

Maar alle gekheid op een stokje.

Er zit namelijk iets merkwaardigs achter dit soort berichten. Want een begraafplaats is misschien wel de laatste plek waar de wereld nog een beetje stil hoort te zijn. Geen haast, geen winstmodel, geen haastige transacties. Alleen herinneringen.

Pieter wandelt soms over een begraafplaats. Niet omdat hij daar iemand zoekt, maar omdat het er zo opmerkelijk rustig is. Geen haastige telefoongesprekken. Geen haastige agenda's. Alleen namen, jaartallen en soms een klein zinnetje dat meer zegt dan een heel boek. "Liefde stopt niet bij afscheid." Of: "Hij hield van de zon." Meer heeft een mens soms niet nodig om een heel leven samen te vatten.

En dan komen er dus mensen die denken: *"We nemen de urnen even mee."* Alsof het tweedehands vazen zijn van een rommelmarkt.

Pieter probeerde zich even voor te stellen hoe dat gesprek in die auto moet zijn gegaan. "Heb jij de koevoet?" "Ja." "En de urnen?" "Ook." "Mooi. Dan nog even langs Venlo." Er zijn momenten waarop de menselijke soort een raadsel blijft.

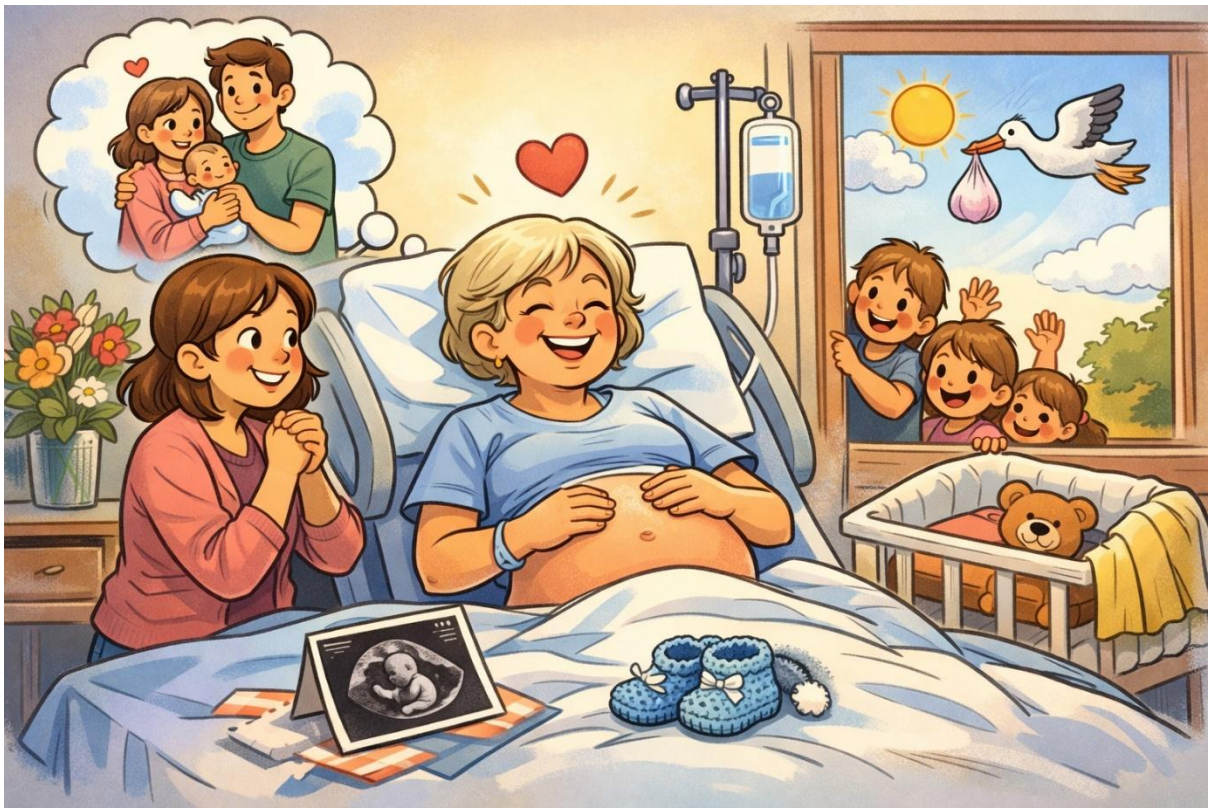
Maar tegelijk gebeurde er ook iets anders toen Pieter het bericht las. Hij dacht namelijk aan een oude buurman die ooit zei: "De doden hebben geen rustplaats nodig. Die zit in de mensen die hen herinneren." En misschien heeft hij daar wel een punt.

Want hoe vreemd het ook klinkt: je kunt een graf vernielen, een steen verplaatsen of zelfs een urn stelen. Maar herinneringen? Die liggen niet op een begraafplaats. Die zitten in verhalen. In lachbuien aan de keukentafel. In de manier waarop iemand zijn koffie dronk. In de grap die altijd weer terugkomt op verjaardagen. Daar kan geen dief bij.

En dus kwam Pieter uiteindelijk tot een geruststellende conclusie. Als je al niet eens meer rustig op je laatste rustplaats kunt liggen of staan - wat op zichzelf al een tamelijk ingewikkelde logistieke kwestie is - dan is er gelukkig nog een andere plek waar mensen eeuwige rust vinden.

Niet onder een steen. Maar in het hart van de mensen die hen niet vergeten. En daar, zo vermoedt Pieter, komt geen marechausseecontrole ooit bij in de buurt.

OMA IN VERWACHTING (MAAR DAN ANDERS)

Er zijn van die zinnen waarvan je even moet controleren of je koffie niet per ongeluk is vervangen door limoncello.

“Deze oma gaat bevallen van haar eigen kleinkind.”

Pardon?

Ik las het nog eens. En nog eens. En ergens tussen de tweede slok en het derde knipperen met mijn ogen dacht ik: dit is geen aflevering van een Scandinavische dramaserie op Netflix. Dit is gewoon Oosterhout. Brabant. Echte mensen. Echte liefde.

Noëlle (27) en Ferri (27) willen een kindje. Alleen heeft Noëlle het zeldzame MRKH-syndroom, waardoor zij zonder baarmoeder werd geboren. Een kinderwens die blijft, maar een lichaam dat zegt: “Dat wordt ingewikkeld.” En als het leven ingewikkeld wordt, dan zijn er twee opties: of je geeft op, of je belt je moeder.

En in dit geval zei moeder Angela (51): “Kom maar hier met dat embryo.”

Kijk, dat is andere koek dan een oppasdagje.

De medische wereld had zo haar regeltjes. In Nederland mag een draagmoeder niet ouder zijn dan 45. Angela is 51. Dus week het gezin uit naar Cyprus. IVF. Tweede Kerstdag. Embryo geplaatst. Twee weken later: positief. Kerstwonder deluxe.

Ik zie het al voor me: waar anderen gourmetten, zat hier iemand hoop te dragen. Letterlijk.

En genetisch? Gewoon het kind van Noëlle en Ferri. Angela is straks simpelweg oma. Alleen wel een oma die kan zeggen: "Ik heb je negen maanden gedragen, jongen." Dat is een voorsprong op elke andere oma bij het oppassen.

Er zijn mensen die dit ingewikkeld vinden. "Is dat niet raar?" "Wordt het kind daar niet van in de war?" Alsof kinderen standaard geleverd worden met een handleiding van 600 pagina's en een moreel kompas van IKEA.

Maar misschien is de vraag niet of het ingewikkeld is. Misschien is de vraag: hoeveel liefde past er in één familie?

Wat mij raakt, is niet het medische traject. Niet de regelgeving. Niet de exotische IVF-trip. Wat mij raakt is dit: een moeder die haar dochter zó graag moeder ziet worden, dat ze haar eigen lichaam opnieuw beschikbaar stelt. Op haar 51ste.

Dat is geen sensatie. Dat is toewijding.

We leven in een tijd waarin familiebanden soms dunner zijn dan een wifi-signaal in de trein. Waar ruzies ontstaan over erfenissen die er nog niet zijn. En dan is daar dit verhaal. Een gezin dat zegt: wij lossen dit samen op.

Ja, het is ongewoon. Ja, het is voer voor talkshows. Maar boven alles is het een ode aan iets wat zeldzamer is dan we denken: onvoorwaardelijke inzet voor elkaars geluk.

In september wordt er een baby geboren.

En ergens in Brabant staat dan een vrouw met beschuit met muisjes die kan zeggen: "Welkom, mijn kleinkind."

En fluistert ze er misschien zachtjes achteraan: "Wat een reis, hè?"

HET MYSTERIE VAN HET BOEKENBAL

Er zijn van die gebeurtenissen in Nederland waarvan niemand precies weet wat er gebeurt, maar waarvan iedereen wél vindt dat ze belangrijk zijn. De formatie van een kabinet bijvoorbeeld. Of een vergadering van de Vereniging van Eigenaren. En – niet te vergeten – het Boekenbal.

Het Boekenbal, zo had Pieter zich laten vertellen, was het soort feest waar schrijvers bijeenkomen om literatuur te vieren, elkaar te omhelzen, en vervolgens – naarmate de avond vordert – langzaam over te gaan tot het vieren van de drank.

Pieter had er nog nooit een voet binnen gezet. Dat lag niet zozeer aan zijn literaire ambities. Die had hij wel degelijk.

Hij had immers al jaren een blog. En zelfs een half voltooid manuscript, dat hij steevast omschreef als *"een roman in ontwikkeling"* — een formulering die verdacht veel leek op *"een Ikea-kast waarvan de schroeven zoek zijn."* Maar toch. Het Boekenbal. Dat was iets anders.

DE PAARSE LOPER

Het feest vond plaats in Internationaal Theater Amsterdam. Niet zomaar een gebouw, maar een tempel van cultuur waar acteurs, dichters en andere beroepsmatige denkers zich verzamelen. Daar werd de 91ste Boekenweek gevierd, een traditie die inmiddels ouder is dan menig literair debat. Het thema van dit jaar: *Mijn generatie*.

Pieter stelde zich daarbij een zaal voor vol mensen die elkaar toeriepen: “Jij bent een boomer!” “Jij een millennial!” “En jij schrijft in zinnen zonder werkwoord, dus jij bent een experimentele dichter!”

Over de paarse loper schrijden de groten der letteren. De schrijvers. De uitgevers. De mensen die ooit in een boekhandel hebben gewerkt en daardoor automatisch een culturele status genieten.

Onder de eregasten bevonden zich onder meer Peter de Smet - beter bekend als Hendrik Groen - en Doortje Smithuijsen. Zij hadden het Boekenweekgeschenk en de thema-uitgave geschreven, wat in literaire kringen ongeveer dezelfde status heeft als het openen van de Olympische Spelen, maar dan met meer brilletjes en minder discuswerpen.

DE GROTE VRAAG

Pieter zat thuis op de bank met een kop thee en een nieuwsgierigheid die langzaam veranderde in existentiële twijfel. Hoe kom je eigenlijk op dat Boekenbal?

Word je uitgenodigd? Moet je een boek schrijven? Of volstaat het als je ooit een boodschappenlijstje hebt gepubliceerd op Facebook?

De verhalen waren tegenstrijdig. Volgens sommigen mocht je alleen komen als je schrijver was. Volgens anderen als je uitgever was. En weer anderen beweerden dat je ook binnenkwam als je iemand kende die ooit naast een dichter in de trein had gezeten. Het leek een beetje op een geheim genootschap. Zoals de vrijmetselaars. Maar dan met meer wijn en minder geheimzinnige handdrukken.

HET ZAALPROGRAMMA

Binnen speelde zich een cultureel spektakel af. Er waren optredens, muziek en literatuur. Gedichten werden voorgedragen, generaties besproken en ergens tussendoor verscheen zelfs een fragment uit Turks fruit.

Dansers sprongen over het podium. Drummers sloegen ritmes van de tijd. En ergens in de coulissen stond waarschijnlijk een dichter te mompelen dat niemand hem echt begrijpt.

Als grande finale klonk het iconische nummer My Generation van The Who, waarop schrijvers van verschillende leeftijden samen karaoke zongen. Wat op zich al een wonder is. Schrijvers zingen namelijk zelden samen. Ze corrigeren elkaar meestal eerst.

DE DRANK

En dan was er nog het andere deel van het Boekenbal. Het deel waar men in literaire kring iets discreter over spreekt. Het moment waarop de literatuur langzaam oplost in wijn, gesprekken en licht filosofisch gebabbel. Daar ontstaan de mooiste zinnen: “ Mijn uitgever begrijpt mij niet.” “Mijn recensent begrijpt mij niet.” “Eigenlijk begrijpt niemand mij.”

En ergens in een hoek staat een debutant die al drie uur probeert uit te leggen dat zijn roman “een hybride kruising is tussen autofictie, sociaal realisme en een licht absurde hamster”. Niemand weet precies wat dat betekent, maar iedereen knikt. Dat hoort zo.

PIETER DENKT NA

Pieter keek naar het nieuwsbericht en dacht na. Het Boekenbal was duidelijk een plek waar generaties elkaar ontmoetten. Waar jonge schrijvers dromen van roem. En oudere schrijvers doen alsof ze daar nooit last van hebben gehad. Het was een traditie. Een viering van het boek. Maar ook — en dat begreep Pieter plotseling — een viering van iets anders. Van de behoefte van mensen om verhalen te vertellen.

DE WAARHEID

Want uiteindelijk maakt het niet uit of je binnenkomt over een paarse loper. Of gewoon via de voordeur van je eigen woonkamer. Of je bestseller op de stapel ligt bij de boekhandel. Of dat je blog door zes trouwe lezers wordt gevolgd, waaronder je tante en iemand die per ongeluk op de link klikte. Iedereen die schrijft, hoort een beetje bij dat bal.

Niet omdat hij beroemd is. Niet omdat hij uitgenodigd wordt. Maar omdat verhalen nu eenmaal altijd ergens beginnen. Soms in een theater vol schrijvers. Maar meestal gewoon aan een keukentafel. Met een kop thee. En een middelmatig schrijver die denkt:*Misschien moet ik dat Boekenbal toch eens meemaken.* Al was het maar om te controleren of de verhalen over de wijn echt waar zijn.

HET MYSTERIE VAN DE VERDWIJNENDE KIP

Er zijn van die momenten waarop je door een winkelcentrum loopt en plotseling beseft dat de wereld langzaam maar onmiskenbaar aan het verdwijnen is. Niet met veel lawaai. Geen explosies, geen sirenes. Nee, gewoon met een bordje op de deur: *"Bedankt voor al die jaren."*

Zo stond ik laatst in winkelcentrum De Koperwiek. Een plek waar de tijd normaal gesproken stilstaat tussen de geur van broodjes, het gerinkel van winkelwagens en mensen die elkaar al dertig jaar tegenkomen bij de groenteboer.

Maar deze keer voelde het anders.

Want eerst verdween Boekhandel Derde Druk. Daarna kwam het bericht dat ENZA IJzerwaren aan de Bermweg binnenkort de deur sluit. En toen – alsof het universum dacht: *ach, vooruit, nog eentje dan* – las ik dat ook Kip ik heb je in april stopt.

Toen wist ik: dit is geen toeval meer. Dit is een soort collectieve pensioneringsgolf. Het lijkt wel alsof de hele middenstand van Capelle tegelijkertijd heeft besloten: *"Jongens, we hebben het geprobeerd. Maar nu is het mooi geweest."*

HET GROTE PENSIOENCOMPLOT

En dan ga je nadenken. Want stel nou dat dit allemaal al lang gepland was. Stel dat ergens in een Haagse achterkamer iemand een kaart van Capelle had uitgerold en zei: "Luister, als

straks alle winkeliers tegelijk stoppen… dan moeten we misschien toch die AOW-leeftijd verhogen." En toen keek iemand naar Rob Jetten.

Ik zeg niet dat het zo gegaan is. Maar ik zeg ook niet dat het niet zo gegaan is.

DE KIP DIE NIET WILDE VERDWIJNEN

De sluiting van *Kip ik heb je* doet namelijk extra pijn. Niet alleen omdat hun gegrilde kippen altijd precies op het goede moment uit de oven kwamen – namelijk wanneer je dacht dat je alleen even boodschappen ging doen maar eigenlijk al honger had. Nee, het verhaal van deze winkel is groter.

In 2018 stond de zaak tegenover eigenaar Wereldhave in de rechtbank. Het winkelcentrum werd verbouwd, de Jumbo moest groter worden, en ergens in die plannen leek het alsof de kip moest wijken.

Maar Capelle liet dat niet gebeuren. Er kwamen handtekeningen. Er kwam een protestmars. Mensen kwamen op voor hun kip. En de rechter besloot uiteindelijk dat de winkel mocht blijven. Dat was een overwinning van historische proporties. Een beetje zoals Waterloo, maar dan met drumsticks.

MEER DAN ALLEEN KIP

Want laten we eerlijk zijn. Een poelier is allang geen kippenboer meer. Bij *Kip ik heb je* kon je terecht voor alles: salades, rollades, kant-en-klare maaltijden, grillgerechten, en van die dingen waarvan je dacht: *"Ik kwam hier voor een halve kip… maar dit bakje ziet er ook wel gevaarlijk lekker uit."* En voor je het wist liep je naar buiten met een tas vol eten en het gevoel dat je culinair verantwoord bezig was.

HET ECHTE GEHEIM VAN DE MIDDENSTAND

Wat we soms vergeten, is dat zulke winkels niet alleen eten verkopen. Ze verkopen vertrouwdheid.

De slager die weet wat je altijd bestelt. De boekhandel waar iemand zegt: "Dit boek moet je echt lezen." De ijzerwarenzaak waar iemand uitlegt welk schroefje je nodig hebt zonder dat je zelf weet wat je eigenlijk probeert te repareren. Dat zijn geen winkels. Dat zijn kleine stukjes samenleving.

EN DUS GAAT TON MET PENSIOEN

Na jaren hard werken gaat eigenaar Ton nu genieten van zijn pensioen. En eerlijk is eerlijk: dat heeft hij verdiend. Maar toch voelt het een beetje alsof een hoofdstuk van Capelle dichtgaat. Want wanneer de kip verdwijnt, de boeken verdwijnen en zelfs de schroeven verdwijnen…dan merk je pas hoe belangrijk die plekken waren.

EEN WINKELCENTRUM IS GEEN WINKELCENTRUM

Een winkelcentrum wordt pas een plek als er mensen zitten die er hun leven in stoppen. Niet de ketens. Niet de formules. Maar de ondernemers die er dertig jaar staan en je naam kennen. Dus als Ton straks voor het laatst de oven uitzet, hoop ik dat Capelle even stilstaat.

Niet met een protestmars deze keer. Maar misschien gewoon met een kleine gedachte: Dat een dorp of stad niet gemaakt wordt door gebouwen. Maar door mensen die elke ochtend de deur openen en zeggen: “Goedemorgen. Wat mag het vandaag zijn?”

En soms…is dat gewoon een kip.

DE MAN DIE WAKKER WERD ALS EEN SMURF

Er zijn in het leven van die wijsheden die zo oud zijn dat niemand nog precies weet wie ze heeft bedacht. “Eet je bord leeg.” “Doe een jas aan.” En natuurlijk: *nieuwe kleren moet je eerst wassen.*

Het klinkt als iets dat moeders zeggen terwijl ze met een houten lepel op een pan tikken. Zo’n zin waarvan je als kind denkt: *ja hoor, daar heb je haar weer met de huishoudelijke mythologie.*

Totdat er ergens in Engeland een man wakker wordt… blauw.

Niet een beetje blauw, zoals iemand die een potje klaverjassen heeft verloren. Nee, écht blauw. Smurfenblauw. Avatarblauw. Het soort blauw waarvan dokters spontaan hun stethoscoop laten vallen.

De man – laten we hem Tommy noemen, want zo heet hij ook – meldde zich op de spoedeisende hulp. Artsen keken hem aan alsof hij zojuist uit een aquarium was gekropen.

“Zuurstof!” riep er één. “Meer zuurstof!” riep een ander. En ergens op de achtergrond stond een verpleegkundige waarschijnlijk al te googelen of er een nieuwe pandemie was uitgebroken onder de naam *Blauwvirus 2026*.

Tien artsen stonden om zijn bed heen. Tien! Dat is ongeveer de medische bezetting van een gemiddelde veldhospitaalserie op Netflix.

Tommy zelf keek naar zijn armen en dacht vermoedelijk: *Dit is niet hoe ik mijn week had gepland.*

Totdat een arts met een wattenstaafje over zijn arm ging. En daar gebeurde het wonder. Niet zijn zuurstofwaarde veranderde. Niet zijn hartslag. Nee. Het wattenstaafje werd blauw.

En toen viel bij iedereen het kwartje, zoals dat zo mooi heet in de medische wetenschap. Het waren de lakens.

Nieuwe lakens. Die prachtige, frisblauwe, fabrieksverse lakens die hij cadeau had gekregen. Lakens die hij – in een moment van levenslust en vertrouwen in de textielindustrie – rechtstreeks uit de verpakking op zijn bed had gelegd. Zonder te wassen. En dus had de man de hele nacht liggen slapen in een soort textielverfproject.

De diagnose: geen zuurstoftekort. Geen zeldzame ziekte. Gewoon… beddengoed.

Ik moest hieraan denken toen ik laatst een nieuw overhemd kocht. Zo'n exemplaar dat in de winkel keurig gevouwen ligt alsof het nog nooit een mens heeft ontmoet. Fris. Strak. Veelbelovend.
Je denkt: *die kan zo aan.* Maar ergens in mijn hoofd klonk de stem van mijn moeder. "Eerst wassen."

Dat is geen huishoudelijke dwangneurose. Dat is levenservaring. Want nieuwe stoffen zitten vol restjes verf, chemicaliën en andere fabrieksspullen waar je huid niet per se op zit te wachten. Het resultaat kan variëren van jeuk tot uitslag… of, als je echt pech hebt, een spontane carrière als figurant in een Smurfenfilm.

Tommy moest zich naar verluidt nog een week lang extra wassen om van zijn blauwe gloed af te komen. Dat is ongeveer de tijd die nodig is om ook je trots weer een beetje op kleur te krijgen.

De moraal van dit verhaal is simpel.

Was nieuwe kleren. Was nieuwe lakens. Was eigenlijk alles wat rechtstreeks uit een fabriek komt. Niet omdat het moet. Maar omdat het vervelend is om er pas in het ziekenhuis achter te komen dat je dekbedovertrek meer kleurvastheid heeft dan jijzelf.

En geloof me. Als tien artsen om je bed staan en iemand zegt: "Het zijn gewoon de lakens…" Dan wens je maar één ding. Dat je moeder toch gelijk had.

DE LIEFDE DIE DE BUS NAM

Er zijn mensen die voor de liefde een lied schrijven. Er zijn mensen die voor de liefde een roos kopen. En er zijn mensen – zeldzaam, maar bewonderenswaardig – die voor de liefde een stadsbus stelen.

Zo verscheen er onlangs een bericht uit het Duitse Mainz dat het hart van de romantiek een onverwachte zet gaf. Een vijftienjarige jongen besloot dat zijn veertienjarige vriendin niet zomaar naar school mocht. Nee. Zij verdiende vervoer. En niet een beetje vervoer, maar een complete stadsbus.

Ik stel me dat moment graag voor.

Het is vroeg in de ochtend. Mist boven het depot. De bussen staan keurig naast elkaar, als slaperige olifanten op een parkeerplaats.

En daar loopt hij. Vijftien jaar oud. Met een sleutel – een zogenaamde *loper*. Een sleutel die deuren opent waarvan men normaal gesproken hoopt dat ze gesloten blijven.

Klik.

Daar staat hij dan. In de cockpit van het openbaar vervoer. Een jongen met een missie. Romeo had een balkon. Deze jongen had lijn 47 richting eeuwige liefde.

En ergens in een Duitse woonwijk staat een meisje op de stoep. Schooltas. Jas half dichtgeritst. En dan – alsof het de normaalste zaak van de wereld is – komt er een stadsbus speciaal voor haar voorrijden.

Dat is geen verkering meer. Dat is logistiek commitment.

Natuurlijk liep het niet helemaal volgens planning. Na een bescheiden rit van slechts 140 kilometer werd het liefdesvervoer in Karlsruhe door de politie tot stilstand gebracht. Dat klinkt streng, maar stel je de agenten even voor.

"Warum fahren Sie mit einem Linienbus?"
"Voor mijn vriendin."

Er zijn antwoorden die je proces-verbaal ingewikkeld maken.

Laat ik duidelijk zijn: het mag niet. Bussen stelen is geen aanbevolen relatieadvies. De verzekeringswereld krijgt er uitslag van en het openbaar vervoer is nu eenmaal geen romantisch hulpmiddel zoals een roos of een doos pralines. Maar ergens… ergens zit er ook iets ontroerends in.

In een tijd waarin verliefdheid vaak via schermpjes gaat en een hartje op WhatsApp als emotionele topprestatie geldt, besloot deze jongen tot een daad die men gerust overdreven mag noemen.

Hij dacht niet: *Ik stuur haar een berichtje.* Nee. Hij dacht: *Ik regel een bus.*

En dat, beste lezer, is misschien wel het verschil tussen jeugd en volwassenheid. Volwassenen kennen de regels. Jeugd kent de liefde. En heel soms – als de wereld even niet oplet – wint de liefde het van de dienstregeling.

DE AUTOLOZE ZONDAG

En de dag dat Nederland ineens ging wandelen

Sommige historische gebeurtenissen onthoud je niet omdat ze in een geschiedenisboek staan, maar omdat je ze zelf hebt meegemaakt terwijl je net probeerde fooi te krijgen van mensen die hun schnitzel nog niet hadden verteerd.

Zo herinner ik mij de autoloze zondag.

Het was 1973. Ik was zeventien. En ik werkte in de horeca bij Van der Valk Molenhoek.

Dat was een tijd waarin mannen nog grote snorren hadden, vrouwen permanenten droegen die bestand waren tegen windkracht 9, en de parkeerplaats van Van der Valk normaal gesproken voller stond dan de agenda van een wethouder vlak voor verkiezingen.

Totdat ineens de olie opraakte. Of althans: dat dachten we.

Nederland had namelijk een klein geopolitiek meningsverschil met een paar olieproducerende landen naar aanleiding van de Jom Kipoer-oorlog. En toen gebeurde er iets wat in Nederland ongeveer net zo ontwrichtend is als een patatkraam zonder mayonaise: de benzine werd schaars.

De regering onder leiding van Joop den Uyl nam een historisch besluit: autoloze zondagen. En ineens gebeurde het ondenkbare. De Nederlandse snelweg werd een speeltuin.

Kinderen rolschaatsten op de A12 alsof het een oprit naar de speeltuin was. Fietsers reden midden op de rijbaan met de ontspannen blik van mensen die normaal gesproken alleen bij yoga voorkomt. En ergens in de verte liep een man met een hond die duidelijk dacht: dit is een droom, straks word ik wakker en staat er weer een Volvo achter me te toeteren.

Maar bij Van der Valk Molenhoek leverde dat een klein praktisch probleem op. De gasten kwamen namelijk normaal gesproken met de auto. En zonder auto…bleek Molenhoek ineens verrassend ver weg. Dus zag je taferelen die zelfs in Limburg zeldzaam zijn.

Complete gezinnen wandelden kilometers langs provinciale wegen alsof ze onderweg waren naar Santiago de Compostela, maar dan met het doel: een uitsmijter ham-kaas.

Eén familie arriveerde na drie uur lopen. De vader keek mij aan alsof hij net de Alpen had overgestoken. "Jongen," zei hij plechtig, "doe maar twee bier." Hij dronk het op alsof hij zojuist water had ontdekt.

En toen kwam de clou. Na de lunch vroeg hij: "Hoe komen we eigenlijk weer thuis?"
Dat was het moment waarop iedereen besefte dat een autoloze zondag niet alleen een logistiek experiment was, maar ook een nationale wandeling.
Maar weet je wat het wonderlijke was. Nederland vond het eigenlijk best leuk.

De lucht was stiller. De wegen waren leeg. En mensen ontdekten dat de wereld verrassend groot is als je hem lopend moet doorkruisen.

Natuurlijk klaagde de horeca (terecht). De automobilistenclub sprak van een krankzinnig plan (ook voorspelbaar). En sommige Nederlanders reden stiekem toch, alsof ze deelnamen aan een clandestiene rally.

Maar ergens gebeurde er iets interessants. Voor één dag per week stapte Nederland uit zijn haast. Geen files. Geen gejakker. Geen geclaxonneer. Alleen mensen die weer ontdekten dat je ook gewoon naast elkaar kunt lopen.

En nu, vijftig jaar later, hoor je soms weer fluisteren over autoloze zondagen. Niet vanwege een boycot, maar omdat olie, klimaat en geopolitiek nog steeds ingewikkelde vrienden zijn.

En dan denk ik soms terug aan die zondag in 1973. Aan de lege snelwegen. Aan wandelende gezinnen. Aan de man die drie uur liep voor een uitsmijter. En ik besef: misschien zat er achter dat hele olieprobleem nog een ander denkding verstopt.

Namelijk dat de wereld soms pas een beetje rustiger wordt…als de motor even uitgaat.

DE CAPELSE PASSIE

Capelle heeft een eigen Passion, en natuurlijk is dat geen Netflix-serie maar een wandeling met drie houten kruizen door een winderige Vinexstad waar de Lidl altijd nét dichterbij lijkt dan God.

CAPELLE DRAAGT HET KRUIS (EN EEN ROLKOFFER)

Het begint al bij de flyer: “Capelle draagt het kruis – 4 april 2026”. Alsof de hele gemeente is opgeroepen voor een verhuisdag: “Neem zelf een kruis en een goed humeur mee, wij zorgen voor koffie.”

Je ziet het voor je:

- Schollevaar, waar mensen normaal met rolkoffers naar metro De Terp lopen, verzamelt nu bij de Ontmoetingskerk met een fors houten gevaarte.
- In ‘s-Gravenland checkt iemand nog snel of het kruis wel in de fietsklem past, want ja, de Puccinistraat is verder dan je denkt.
- En in Oostgaarde staat de Bethelkerk rustig te wachten tot iemand vraagt of dat kruis misschien ook elektrisch verkrijgbaar is, vanwege de duurzaamheid.

Drie kruizen, drie wijken, één missie: filevorming veroorzaken richting Amnestyplein en ondertussen de lijdensweg van Jezus herdenken zonder dat iemand zijn bakje kibbeling laat vallen.

DE PROCESSIE DER CAPELLENAREN

Om 11.15 uur is het verzamelen. Dat betekent in Capelle: om 11.18 komt de eerste vroeg-pensioengolf aan, om 11.27 de moeders met buggy's, om 11.32 de jongeren met oortjes in en om 11.45 een verlate fietser die roept: "Ben ik nog op tijd voor de Passion of is dit al Pasen?"

Dan gaan de stoeten lopen. Over de Kanaalweg, de Rivierweg, langs bushaltes en viskramen. De routebeschrijving spreekt poëtisch van "tussenstops", maar je weet: dit zijn de heilige momenten waarop Capellenaren precies doen wat Jezus nooit heeft gedaan – even checken of er nog Appie-bonus is.

En ergens halverwege hoor je het: "Ik dacht dat dit de avondvierdaagse was." "Nee joh, dit is The Passion, maar dan zonder BN'ers, zónder playback en mét echte mensen die hun eigen zorgen meedragen."

THE PASSION ZONDER BN'ERS

Dat is eigenlijk het meest subversieve aan CaPASSION: het is The Passion, maar ontnuchterd. Geen droneshots boven een historische binnenstad, maar een stoet die de drempel van de snackbar aan de Kanaalweg schampt. Geen popzanger die "Zij gelooft in mij" in een wit gewaad staat te belten, maar een plaatselijke predikant die in een te dunne jas tegen de wind in praat.

En toch gebeurt er iets. Want terwijl jij denkt: "Waarom doe ik dit eigenlijk, ik kan ook gewoon de Mattheus Passion in de Koningskerk streamen", schuurt het kruis langs je schouder en langs iets in jezelf dat je liever niet benoemt.

Die ruzie van vorige week, dat lege plekje aan de eettafel, die vraag die je nooit hardop bidt omdat je ergens bang bent dat er inderdaad een antwoord komt.

Op het Stadsplein worden de drie kruisen samengevoegd tot één groot kruis. Het is theologisch diepzinnig en tegelijkertijd praktisch: drie keer zo veel kans dat iemand zijn vingers klem zet.

AMNESTYPLEIN: WAAR JE JE ZORGEN MAG INLEVEREN

Rond twaalf uur is er een korte viering, staat er netjes in de aankondiging. Wat er niet bij staat, is dat het Stadsplein op zo'n moment verandert in een soort geestelijke lost-and-found.

Na de viering mag iedereen een briefje met een gebed of vraag op het kruis plakken. En dan zie je ineens de echte Passion van Capelle:

- "Heer, help mijn zoon een stageplek te vinden die niet onbetaald is."
- "Geef me moed om nog één keer met mijn buurman te praten in plaats van met de wijkagent."
- "Laat me niet verharden, ook al is mijn agenda dat al lang."

Tussen de briefjes zit altijd iemand die schrijft: “Dank U voor de zon”, terwijl het regent, en iemand die gewoon “HELP” in hoofdletters heeft gekalkt. De rest staat eromheen met koffie, koek en ongemakkelijke stilte – die zeldzame Capelse stilte waarin geen bouwkraan, boormachine of scooter doorheen blaast.

DE SERIEUZE ONDERTOON (VERSTOPTE PREEK)

Onder alle hilarische Capelse trekjes – de afritcultuur, de parkeerpergola’s, de eeuwige verbouwing van weer een winkelcentrum – zit een eenvoudige, gevaarlijk eerlijke vraag: Wie of wat draag jij eigenlijk met je mee?

Passion in Capelle is niet alleen: “wij lopen met een kruis door de stad omdat dat in de liturgische agenda staat. Het is vooral:

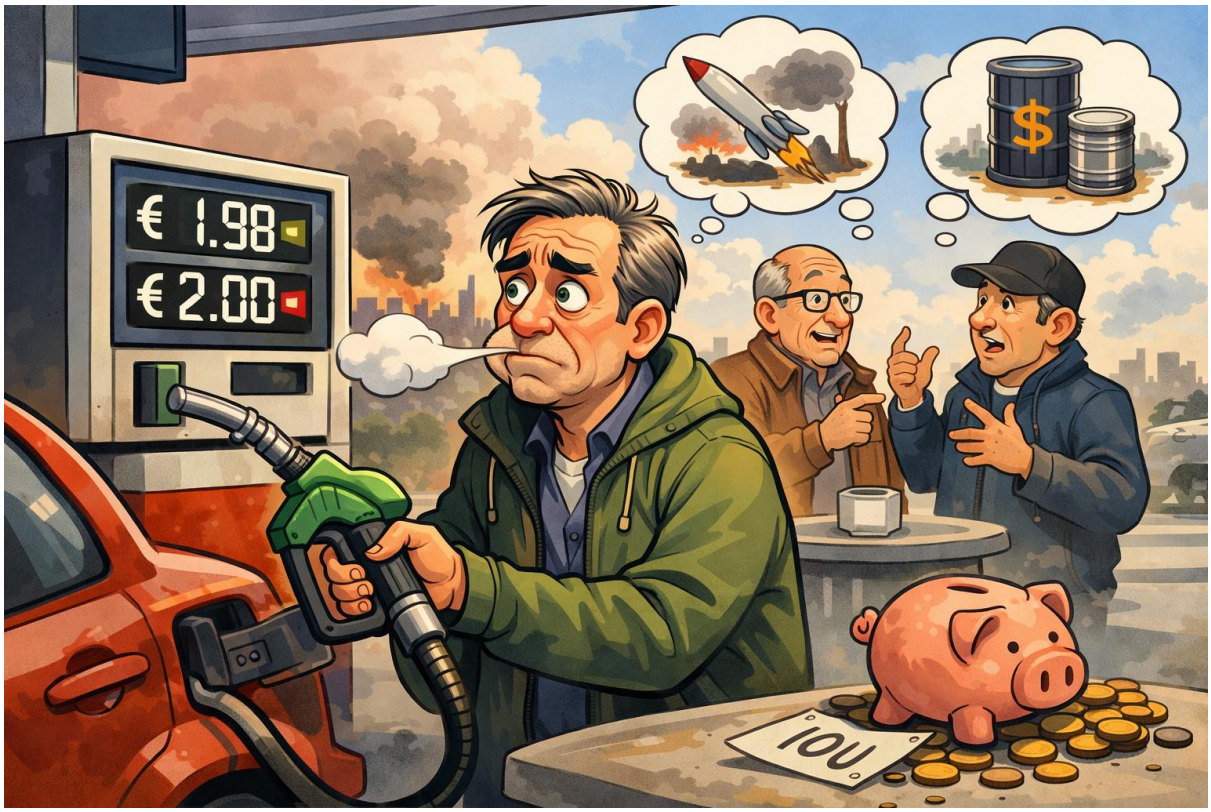
- We lopen omdat we elkaar anders kwijtraken tussen Jumbo en Hornbach.
- We dragen dat hout omdat we anders alleen onze meningen, burn-outs en hypotheekstress dragen.
- We stoppen op het Amnestyplein omdat je soms een punt nodig hebt waar je zegt: “Tot hier droeg ik het zelf; vanaf hier mag U het hebben.”

In die zin is CaPASSION het meest eerlijke evenement van de stad. Geen keurige beleidsnotitie, geen glanzende campagne, maar een stoet mensen die aan de buitenkant best weet wat ze doet, en van binnen zachtjes stamelt: “Heer, als U echt bent, loop dan even mee.”

En misschien is dat wel het echte wonder van Stille Zaterdag in Capelle: niet dat drie kruisen één kruis worden, maar dat drie wijken, drie routes, drie talen aan dezelfde tafel koffiedrinken en ontdekken dat hun bagage verrassend op elkaar lijkt.

Durf jij dit jaar niet alleen naar het winkelcentrum, maar ook een stukje mee te lopen – desnoods met je rolkoffertje en je twijfel onder de arm?

DE BENZINEPOMP EN DE ILLUSIE VAN DE GOEDKOPERE LITER

Er zijn momenten in het leven waarop een mens ineens beseft dat hij ouder wordt. Bijvoorbeeld wanneer je bij de benzinepomp staat en spontaan begint te zuchten. Niet een klein zuchtje, maar zo'n diepe, existentiële zucht die normaal gesproken alleen voorkomt bij belastingaangiftes en IKEA-handleidingen.

Daar stond ik dus. Slang in de tank. Ogen op het display. En dat display liep harder op dan mijn hartslag na drie trappen.

1,90… - 1,94… - 1,98…- 2,40…-2,65…

Je ziet het bedrag stijgen zoals een kind naar een raketlancering kijkt: vol ontzag en lichte paniek. "Het komt door de oorlog," zei iemand achter mij. "Israël, Amerika, Iran," zei een ander. "De olieprijs!" riep een derde, alsof hij net persoonlijk uit een vergadering van de OPEC was gestapt.

En dus gebeurt er in Nederland iets heel voorspelbaars. Het nationale refrein klinkt weer: De benzineaccijns moet omlaag!

Dat klinkt heerlijk logisch. Net zo logisch als zeggen dat regen stopt als je je paraplu dichtklapt. Want laten we eerlijk zijn: niemand vindt dure benzine leuk. Pijn in de portemonnee is een van de weinige pijnsoorten waar geen paracetamol tegen helpt.

Maar hier begint het interessante denkding.

Want de overheid heeft geen geldboom in de achtertuin van het Torentje staan. Er groeit daar geen struik waar Rob Jetten - of wie er op dat moment woont - even een paar miljard van kan plukken. De overheidsportemonnee wordt gevuld door…ons.

Door onze belastingen. Onze accijnzen. Onze premies. Onze btw. Eigenlijk is de staatskas een soort gezamenlijke portemonnee waar 18 miljoen Nederlanders hun pasje in hebben zitten.

En daar gaat het vaak mis in ons denken. Want als we roepen: "De benzineaccijns moet omlaag!" dan roepen we eigenlijk: "Uit onze gezamenlijke portemonnee moet minder geld komen uit dat vakje."

En dan gebeurt er altijd één van drie dingen:
1. Een ander vakje wordt duurder.
2. Er wordt ergens op bezuinigd.
3. Of we lenen het en sturen de rekening naar onze kinderen.

En daar wordt het ineens minder gezellig bij de pomp. Want stel dat de accijns omlaaggaat. Dat scheelt misschien een paar cent per liter. Daar word je blij van. Maar ergens anders verdwijnt dan geld. Misschien bij wegenonderhoud. Misschien bij onderwijs. Misschien bij zorg.

En laten we eerlijk zijn: als er één plek is waar niemand minder geld wil, dan is het de zorg. Je kunt moeilijk tegen een chirurg zeggen: "Sorry dokter, de heupoperatie gaat niet door. We hebben net de benzine goedkoper gemaakt."

Thuis werkt het trouwens precies zo.

Als je besluit dat je iedere week een tientje minder aan boodschappen uitgeeft, dan gebeurt er één van twee dingen: óf je eet minder kaas… óf je merkt ineens dat er geen geld meer is voor de vakantie. De huishoudportemonnee liegt nooit. En de nationale portemonnee ook niet.

Dus ja: dure benzine is vervelend. Echt waar. Ik voel het ook, iedere keer dat ik de tankdop opendraai en het apparaat begint te tellen alsof het een loterij is. Maar de gedachte dat we alles goedkoper kunnen maken zonder dat ergens anders de rekening verschijnt…dat is een beetje zoals denken dat je de wasmachine kunt laten draaien zonder water.

Het klinkt aantrekkelijk. Maar uiteindelijk komt er alleen maar warme lucht uit. En daar rijdt geen auto op.

PAPA, NOA ZIT VAST…

Het begon, zoals zoveel grote levensvragen beginnen, met een klein telefoontje.

“Pap… Noa zit vast op de wc.”

Dat is zo’n zin waarvan je denkt: dit wordt of een grap, of een familiedrama dat nog jaren op verjaardagen wordt opgediend met cake en lichte schaamte. In dit geval werd het allebei.

Mijn zoon – net onderweg naar huis, nog nagenietend van een glorieuze overwinning van Sparta, samen met een bonte stoet mannen en jongens die zich collectief voetbalkenner waanden – keek voor zich uit, zweeg even, en zei toen de enige juiste woorden:

“Blijf rustig. We komen eraan.”

En zo geschiedde.

Daar reden ze. Een colonne van goede bedoelingen. Vaders, zonen, vrienden, en ergens voorin een opa die al voelde dat dit geen gewone zaterdagavond zou worden. Want er zijn momenten in het leven waarop je weet: hier gaat iets gebeuren waar later zinnen over beginnen met “Weet je nog…”.

Thuis aangekomen troffen ze een situatie aan die zich het best laat omschrijven als… logistiek complex.

Noa zat opgesloten. In het toilet. Met een deur die zich had ontwikkeld tot een karakter op zich: koppig, gesloten en volstrekt ongevoelig voor menselijke redelijkheid.

De buurman had al een poging gedaan. Hij was gekomen, had gekeken, had waarschijnlijk even aan de klink gerammeld met de overtuiging dat dát meestal voldoende is… en was toen weer gegaan. Want sommige deuren vragen meer dan buurmanschap. Die vragen een team.

En dat team stond nu paraat.

Binnen begon het grote overleg. Er werd gesproken in zinnen die klonken alsof men een maanlanding voorbereidde.

"Als we hem hier loshalen…"
"Nee, wacht, misschien via het scharnier…"
"Heb je een schroevendraaier?"
"Ja, maar niet deze… dit is een andere maat… denk ik…"

Ondertussen zat Noa op de wc. Letterlijk. Als een soort commentator van haar eigen opsluiting. Via de telefoon – want prioriteiten moeten helder zijn – hield zij haar moeder op de hoogte.

"Ze zijn nu weer iets aan het proberen…"
"…nee, dat werkte niet…"
"…opa zegt dat het zo niet langer kan…"

En ergens, heel ergens, werd er gelachen. Want zelfs in lichte paniek zit bij deze familie altijd een randje theater.

Het mooiste moment – en tegelijk het meest tekenend voor onze tijd – was misschien wel dat snoer. Want terwijl deuren weigerden en mannen overlegden, werd er één ding opgelost met ongekende efficiëntie: de stroomvoorziening van de telefoon.

Een oplaadsnoer werd onder de deur door geschoven. Daar lag het dan. Als een moderne navelstreng. Want opgesloten zijn is vervelend, maar zonder batterij… dát is pas echt existentiële crisis.

De tijd tikte.

Minuten werden een half uur. Een half uur werd bijna een uur. Het overleg werd serieuzer, de gereedschapskist leger, en de deur… die bleef onverstoorbaar.

Totdat iemand – en in dit soort verhalen is dat altijd iemand die niet per se het hardst sprak – zei: "Kunnen we er niet iets onderdoor geven waarmee ze het zelf losmaakt?"

En daar kwam het keerpunt. Niet door brute kracht. Niet door collectieve mannelijke vastberadenheid. Maar door een klein, bescheiden inbussleuteltje.

Het werd onder de deur door geschoven. Als een symbool van hoop. Of gewoon als gereedschap – dat mag ook.

Noa, inmiddels ervaringsdeskundige in opgesloten zitten, pakte het op. Schroefde. Probeerde. Nog eens.

En toen…

Klik. De deur ging open.

Geen explosie. Geen heldhaftige doorbraak. Gewoon… een klik. En daar stond ze. Vrij. Ongedeerd. Met een verhaal dat haar de rest van haar leven zal blijven achtervolgen.

Opluchting alom.

Er werd gelachen. Harder dan nodig was. Zoals mensen doen wanneer spanning plaatsmaakt voor lucht. De deur bleef heel – en dat was misschien nog wel de grootste overwinning van de dag, want hij was net nieuw en kostte een klein fortuin.

En ergens, toen iedereen weer zat, dacht ik: We doen dit dus vaker in het leven.

We raken opgesloten. Niet altijd op een toilet – gelukkig niet – maar wel in situaties, gedachten, overtuigingen. We duwen, trekken, overleggen, maken het groter dan het is.

En soms… zit de oplossing gewoon aan de andere kant. Heb je alleen iemand nodig die een klein sleuteltje onder de deur doorschuift.

En als dat niet werkt? Zorg dan in elk geval dat je telefoon opgeladen is.

DE STILLE REGISSEURS VAN HET GROEN

Ik moet iets opbiechten.

Ik heb jarenlang gedacht dat gras vanzelf groeide. Niet een beetje vanzelf - nee, écht vanzelf. Alsof het 's nachts, wanneer wij liggen te slapen en dromen over vakanties en vergeten wachtwoorden, in stilte bijeenkomt en zegt: "Zullen we morgen iets voller ogen? Gewoon, voor de sfeer?"

Bomen? Die stonden er gewoon. Struiken? Die deden hun ding. Bloemen? Die verschenen, bloeiden en verdwenen met een soort achteloze elegantie waar ik alleen maar respect voor had. Totdat ik op een dag iemand zag werken.

Niet zomaar iemand. Nee. Een mens in een hesje, gewapend met snoeischaar, kennis en een blik die zei: *ik weet precies wat deze heg nodig heeft en jij niet.*

En daar, langs een stoep die ik al jaren achteloos bewandelde, gebeurde iets wonderlijks. Een struik werd geen struik meer. Het werd een vorm. Een lijn. Een keuze. Alsof iemand tegen de natuur zei: "Je mag groeien. Maar laten we het samen een beetje sturen." En toen viel het kwartje. Of eigenlijk: een hele zak tuintegels. Want ineens zag ik het overal.

Het gras dat niet zomaar groeit, maar verzorgd wordt. De bomen die niet toevallig blijven staan, maar begeleid worden in een leven dat soms net zo complex is als dat van ons. De daktuinen die zich vastklampen aan gebouwen alsof ze willen zeggen: *ook hier kan het groen*

zijn. De gevels die ademen, de binnenruimtes die leven, de pleinen die verkoelen terwijl de rest van de stad zachtjes ligt te sudderen in de zomerzon. En achter dat alles: mensen.

Groenmakers. Mensen die weten dat een boom geen paal is met bladeren. Dat een tuin geen verzameling planten is, maar een verhaal. Dat klimaat geen abstract begrip is, maar iets wat je voelt als je op een hete dag een straat inloopt waar wél schaduw is. Mensen zoals die van Ecoplan.

En nee, dit is geen moment voor bescheidenheid. Dit zijn geen mensen die "een beetje in het groen werken". Dit zijn de stille regisseurs van onze leefomgeving. De types die op maandagochtend om 07:30 uur naar een stuk grond kijken en denken: "Hier zie ik mogelijkheden." Waar ik denk: *hier lag ooit iets, geloof ik*.

Ze ontwerpen. Ze leggen aan. Ze onderhouden. Ze redden wat dreigt te verdwijnen en maken wat er nog niet is. En ze doen dat met iets wat wij vaak onderschatten: vakmanschap.

Echte kennis. Van planten, van bodem, van water, van seizoenen. Het soort kennis dat je niet even googelt terwijl je met een half oog naar een instructievideo kijkt en ondertussen een plant verdrinkt in goedbedoelde aandacht.

Nee, dit is het echte werk.
En vandaag - de Dag van de Groenprofessional - is zo'n dag waarop we daar even bij stil mogen staan. Of beter nog: even stil móéten staan. Want laten we eerlijk zijn.

We hebben het vaak over grote thema's. Klimaat. Leefbaarheid. Gezondheid. We schrijven er plannen over, maken er beleid voor, vergaderen er uren over in ruimtes zonder planten. Maar buiten - gewoon buiten - zijn er mensen die het dóen.

Die Nederland elke dag een beetje groener maken. Een beetje koeler. Een beetje leefbaarder. Niet met grote woorden, maar met schop, snoeischaar en een ongekend gevoel voor timing. Dus misschien is het tijd voor een kleine herwaardering. Voor het besef dat groen geen decor is, maar een voorwaarde. Dat een boom meer doet dan er mooi uitzien. Dat een tuin meer is dan iets wat je "nog een keer moet doen". En dat achter al dat groen mensen staan die het mogelijk maken.

Groenprofessionals. Groenmakers. Helden, maar dan zonder cape - want dat werkt onhandig met een bosmaaier.

Dus als u vandaag langs een plantsoen loopt, een park binnenstapt of simpelweg uit uw raam kijkt en denkt: *hé, dat ziet er eigenlijk best goed uit…* Weet dan: dat is geen toeval.

Dat is werk. Dat is vakmanschap. Dat is toewijding. Dat zijn mensen zoals bij Ecoplan. En die mogen vandaag best even in het zonnetje. Al staan ze meestal liever in de schaduw van een boom die ze zelf hebben geplant.

EEN BEETJE NOZEM, EEN BEETJE NON

Veronica in je oren, Boaz in het vizier

Er zijn van die momenten waarop een mens zichzelf betrapt op pure nostalgie. Niet het soort nostalgie waarbij je denkt: “goh, wat was het vroeger anders,” maar het soort waarbij je spontaan een lichte heupwiebel maakt op een verlaten fietspad langs VV Nieuwerkerk, terwijl de wind door je jas blaast en je kleinzoon Boaz ergens in de verte een bal tegen een scheenbeen schopt.

Daar loopt Pieter dus. Met oortjes in. Alsof hij een geheim met zich meedraagt. En in zekere zin is dat ook zo. Want in die oortjes zit geen podcast over leiderschap, geen actualiteitenrubriek en al helemaal geen mindfulness-goeroe die hem vertelt dat hij moet ademen.

Nee. Daar zit de Top 40 van 1972.

En niet zomaar een Top 40. Nee, Pieter is een purist. Een fijnproever. Een man van detail. Hij luistert het liefst naar die van oktober 1972, want ja - dat loopt natuurlijk gewoon een beetje door in elkaar, dat weet iedereen die ooit met cassettebandjes heeft geworsteld.

En daar klinkt het dan. “Sugar Me.”

Pieter glimlacht. Niet zo’n klein glimlachje, maar zo eentje waarbij je als voorbijganger denkt: die man heeft óf een hele goede herinnering, óf een lichte afwijking. En eerlijk gezegd: het is allebei.

Want “Sugar Me” brengt hem terug naar een tijd waarin het leven overzichtelijk was. Waarin problemen bestonden uit het feit dat je haar niet goed zat, of dat je brommer niet wilde starten, en niet uit ingewikkelde beleidsstukken of stuurgroepen die al vergaderd hebben vóórdat ze überhaupt begonnen zijn.

Daarna komt “Mexico”. En Pieter - die toch al een beetje loskomt - ziet ineens de Les Humphries Singers voor zich. Een bont gezelschap waarvan je tegenwoordig zou zeggen: “hoe hebben ze dat ooit georganiseerd gekregen zonder Excel-sheet?”

Maar toen werkte het gewoon. Omdat niemand bezig was met perfectie. Iedereen deed maar wat. En het klopte.

Dan “Vaya Con Dios” van The Cats. Pieter zucht. Niet omdat hij moe is van het lopen - al helpt dat ook niet - maar omdat er in die muziek iets zit wat we ergens onderweg een beetje kwijt zijn geraakt. Een soort oprechtheid. Alsof iemand gewoon een liedje zingt zonder dat er eerst twaalf lagen marketing overheen zijn gegoten.

En dan, ineens, komt hij bij zijn persoonlijke favoriet: “De Nozem en de Non.” En hier gebeurt het. Pieter begint hardop te lachen. Niet zo’n beschaafd lachje. Nee. Een volle, ongefilterde schaterlach die over het veld van VV Nieuwerkerk rolt en een paar ouders doet opkijken alsof er zojuist iemand een doelpunt heeft gemaakt dat eigenlijk buitenspel was. Want wat een nummer is dat.

Een nozem en een non. Alleen al het idee. Probeer dat vandaag de dag eens door een commissie te krijgen. Tegen de tijd dat iedereen er iets van heeft gevonden, heet het nummer waarschijnlijk: “Een Jongere en een Spiritueel Georiënteerde Persoon in Dialoog.”

En dan komt “Veronica 538”. Pieter blijft even staan. Kijkt naar het veld. Naar Boaz. En denkt: dit was een tijd waarin radio nog een avontuur was. Waarin je niet kon kiezen wat je wilde horen, maar moest afwachten wat er kwam. En juist daardoor werd alles bijzonder. Je luisterde niet. Je beleefde.

En ergens, tussen “Sugar Me” en “Veronica 538”, tussen een nozem en een non, tussen Mexico en Volendam, gebeurt er iets in Pieter. Hij beseft dat het niet alleen gaat om de muziek.

Het gaat om een tijd waarin dingen nog niet dichtgetimmerd waren. Waarin er ruimte was voor toeval. Voor gekkigheid. Voor een beetje ongemak zelfs. Een tijd waarin niet alles klopte. Maar juist daardoor wel goed was.

En terwijl Boaz een onnavolgbare beweging maakt die waarschijnlijk ooit als “technisch begaafd” de boeken in zal gaan - of als “volstrekt onbedoeld” - zet Pieter zijn wandeling voort. Met een lichte tred. En een hoofd vol muziek. En misschien, heel misschien, ook met een stille gedachte: Dat we af en toe best weer een beetje nozem en non mogen zijn.

Gewoon. Omdat het kan.

THEATER VAN HET SENTIMENT

Er zijn van die momenten waarop de tijd zich niet netjes gedraagt. Dat hij niet gewoon vooruitloopt, zoals afgesproken, maar plotseling besluit om achteruit te struinen. Met een boodschappentas vol herinneringen. En een fluitje. Voor de sfeer.

Dat gebeurt dus elk weekend. Tussen vier en zes. Alsof iemand bovenin Hilversum aan een grote hendel trekt met het bordje: “Sentiment – standje maximaal.”

En dan begint het. Dan schuif ik nietsvermoedend aan, denkend dat ik even “een uurtje radio” ga luisteren. Gewoon. Een beetje achtergrond. Kopje koffie. Misschien een koekje dat ik niet nodig heb maar wel neem, uit solidariteit met mezelf.

Maar nee. Het is geen radio. Het is een tijdmachine met gordijntjes. Het Theater van het Sentiment.

Twee matinees per weekend. Alsof je in een pluche stoel wordt geduwd, terwijl iemand zachtjes fluistert: “We gaan even terug naar 1973… of was het 1968? Hoe dan ook: het wordt emotioneel.”

En daar ga je. Je hoort een tune. Een stem. Een fragment. En voor je het weet zit je weer op de achterbank van een auto zonder gordels, met ouders die de weg zoeken met een papieren kaart ter grootte van een dekbedhoes. De radio kraakt. Iemand zingt. Jij snapt de tekst niet, maar zingt toch mee. Vol overtuiging. Volkomen fout.

Dat dus.

Het programma pakt een dag uit het verleden en legt die voorzichtig op tafel. Alsof het een antiek servies is. Met barstjes. Maar juist daardoor mooi. En dan wordt er gepraat. Gelachen. Muziek gedraaid die je niet meer wist, maar blijkbaar nooit bent vergeten.

En ergens halverwege denk je: "Verdorie… dit is geen radio. Dit is een hinderlaag."

Want je wordt geraakt. Door een liedje dat ineens weer betekenis heeft. Door een nieuwsfeit waarvan je denkt: "Was dat toen? Was ik daar al?" En vooral door dat ongemakkelijke besef dat vroeger… niet alleen vroeger is.

Het zit nog ergens. Tussen je ribben. Achter je ogen. In dat ene refrein dat je ineens woord voor woord kent, terwijl je gisteren nog je pincode vergat.

Sinds januari staat daar een nieuwe gids in dit theatrale mijnenveld van herinneringen: Antje Monteiro. En laten we eerlijk zijn: die stapt er niet voorzichtig in. Die loopt gewoon het podium op alsof ze zegt: "Kom maar op met dat verleden, ik zing het wel even terug." En dat werkt.

Ze geeft het programma iets lichts. Iets warms. Alsof nostalgie niet alleen iets is om stil van te worden, maar ook om een beetje om te lachen. Want laten we eerlijk zijn: het verleden was prachtig… maar ook volkomen onhandig.

Broeken die niet konden. Kapsels die niet mochten. Muziek waarvan je nu denkt: "Hoe hebben we dit ooit serieus genomen?"

En toch…Toch zit daar de kracht van dit theater. Het laat zien dat herinneringen geen museumstukken zijn. Het zijn levende dingen. Ze ademen. Ze bewegen. Ze overvallen je op zondagmiddag, terwijl je eigenlijk alleen maar even wilde bijkomen.

En ergens, tussen een vergeten hit en een nieuwsfragment over iets wat ooit groot was en nu klein lijkt, gebeurt het: Je wordt even milder. Voor vroeger. Voor jezelf. Voor de tijd die maar blijft doorgaan, ook als je hem af en toe terugzet.

En dan, klokslag zes uur, is het voorbij.

De tijd wordt weer vooruitgezet. De koffie is koud. Het koekje is op. En jij zit daar, een beetje verdwaasd, alsof je net uit een film bent gestapt waarin je zelf meespeelde zonder dat je het wist.

En je denkt maar één ding: Volgend weekend weer.

PIETER HEEFT FACEBOOK

En dat is erger dan het klinkt

Er is iets onheilspellends gebeurd. Iets wat het digitale universum nooit had moeten toelaten.

Pieter. Heeft. Facebook.

Ja, ik weet wat je denkt: Ach, iedereen heeft toch Facebook?" Mis. Pieter niét. Pieter hoorde bij de zuiveren. De onbesmetten. De mensen die zwoeren dat het algoritme niet over hun zielenleven zou beschikken. Tot gisteren.

Want gisteren drukte Pieter – per ongeluk overigens, zei hij – op de knop "Account aanmaken". En nog voor hij "Mark Zuckerberg" kon googelen, had hij een profiel, drie volgers (waarvan één zijn moeder) en een automatisch vriendschapsverzoek van een zekere "Lea uit Lelystad, 78 jaar, dol op vissen en citaten over liefde."

Sindsdien gaat het bergafwaarts. Zijn koffie smaakt nu naar data. Zijn dromen worden ondertiteld door advertenties ("Koop deze laptop, Pieter!"). En wanneer hij zijn kat aait, vraagt Facebook of hij de foto wil delen met het onderschrift "Genieten van de kleine dingen".

Toch is er iets magisch aan de ondergang. Want, ironisch genoeg, is het precies deze digitale val die Pieter weer zin gaf in verbinding. Niet met Zuckerberg natuurlijk – maar met jou, zijn lezer.

Daarom heeft hij besloten: als de wereld tóch ten prooi valt aan likes en algoritmes, dan kan hij er net zo goed zijn licht op laten schijnen. Elke dag, op zijn eigen pagina. Helder, geestig, soms verbijsterend eerlijk. Een klein venster vol daglicht in een scrollbare wereld.

Dus ja. Pieter heeft nu zijn eigen Facebookpagina. En ja, dat is best zorgwekkend.

Maar wil je weten waar hij over schrijft – over broodroosters die discrimeren, vergaderingen die niets besluiten, ambtenaren met een poëtische inborst – dan is hier de reddingsboei:

Waarschuwing: dagelijkse blootstelling aan Pieters' daglicht kan leiden tot milde verslaving, oncontroleerbare glimlachen en een plotseling geloof dat het met de wereld misschien toch nog goedkomt.

EEN ODE AAN TWEE SOKKEN

En één extra chromosoom)

Vandaag is het 21 maart.
Oftewel: de enige dag van het jaar waarop mijn chaotische sokkenopvang ineens maatschappelijk relevant blijkt.

Ik draag namelijk - zonder enige vorm van voorbedachte rade - regelmatig twee verschillende sokken. Niet omdat ik modebewust ben (ik ben eerder modesluimerig), maar omdat ik simpelweg nooit de tweede kan vinden. In mijn kast heerst evolutionaire willekeur: sterke sokken overleven, hun partners verdwijnen spoorloos in de kosmische droger der vergetelheid.

Maar vandaag… vandaag is dat anders. Vandaag draag ik bewust twee verschillende sokken. Niet uit onvermogen, maar uit overtuiging. Want het is Wereld Downsyndroomdag – en ineens vertellen die twee onschuldige voetomhulsels een groter verhaal.

DE SOK ALS SYMBOOL

De gedachte erachter is simpel, maar briljant: Verschillende sokken staan symbool voor dat ene extra chromosoom — en dus voor het vieren van verschil. We dragen ze om te laten zien dat anders zijn niet gelijkstaat aan minder zijn.

Sterker nog: mensen met Downsyndroom herinneren ons eraan hoeveel meer het leven kan bieden wanneer je het bekijkt met openheid, humor en een vleugje onnavolgbare logica. Zij

weten iets wat de rest van ons soms vergeet: dat perfectie saai is, en dat geluk meestal niet schuilgaat in de juiste volgorde van chromosomen, maar in de juiste volgorde van aandacht, lachen en liefde.

BLIJMOEDIGHEID MET EEN BOODSCHAP

Kijk, ik heb beleidsstukken gelezen die drie keer zo dik zijn als de Bijbel, maar zelden zoveel levenswijsheid bevatten als een gesprek met iemand met het syndroom van Down. Geen verborgen agenda's, geen strategische woordkeuze - gewoon eerlijkheid, met een dosis ontwapenende humor waar menig wethouder jaloers op zou zijn.

En ergens denk ik: hadden we in de politiek ook maar één extra chromosoom van die blijmoedigheid. Wat zou dat een hoop vergaderingen schelen.

SLOTGEDACHTE: DE WERELD ALS SOKKENLADE

Dus vandaag, terwijl ik met mijn linker sok in knalblauw en mijn rechter in brandweerrood door het leven strompel, besef ik iets: De wereld is eigenlijk één grote sokkenlade. Een bonte verzameling van kleuren, patronen, en soms verdwaalde eenlingen. En juist dát maakt het geheel interessant.

Misschien is het tijd dat we stoppen met sokken sorteren - en beginnen met mensen vieren.

GELDSPROOKJES

Er was eens, in een land hier niet zo ver vandaan – gewoon ergens tussen de snackbar en de betaalautomaat – een generatie jongeren die dacht dat geld groeide op plekken waar je het minst hoefde te werken. Op je telefoon bijvoorbeeld. Of in een app met een naam die klinkt als een tropische cocktail.

Welkom in de Week van het Geld.

Een week waarin sprookjes niet langer beginnen met "Er was eens", maar met: "Download hier de app en ontvang €5 gratis starttegoed."

Neem Roodkapje.

Ze stond op een kruispunt. Links: het pad naar oma, met een mandje vol verantwoordelijkheid en volkoren boterhammen. Rechts: de sale. Vijftig procent korting op iets wat ze gisteren nog niet nodig had en morgen ook niet.

"Maar het is nú goedkoop," fluisterde de wolf, gehuld in een influencerhoodie.

Roodkapje twijfelde. Niet over de wolf – die had inmiddels een blauw vinkje – maar over haar saldo.

En Sneeuwwitje?

Die zat niet meer in het bos, maar op TikTok. Daar verscheen de finfluencer-heks, met een appel die glom als een vers gepolijste cryptomunt. “Investeer nu,” siste ze, “en zie je geld groeien terwijl jij slaapt.”

Sneeuwwitje, die al moeite had met op tijd wakker worden, dacht: dat klinkt efficiënt.

Ze hapte.

Niet veel later lag ze roerloos… niet in een glazen kist, maar in een rood knipperend scherm met de tekst: “Uw investering is momenteel 87% gedaald.”

En ergens daarachter, in een klaslokaal waar de klok altijd nét iets te langzaam tikt, zit een docent die probeert uit te leggen dat geld geen sprookje is. Dat korting geen winst is. Dat gratis zelden gratis blijft. En dat een wolf met een hoodie nog steeds gewoon een wolf is, ook als hij zegt dat hij je financieel onafhankelijk maakt vóór je achttiende.

Het mooie van sprookjes was altijd dat ze een moraal hadden. De moderne variant ook, maar die zit verstopt achter algemene voorwaarden van 32 pagina’s.

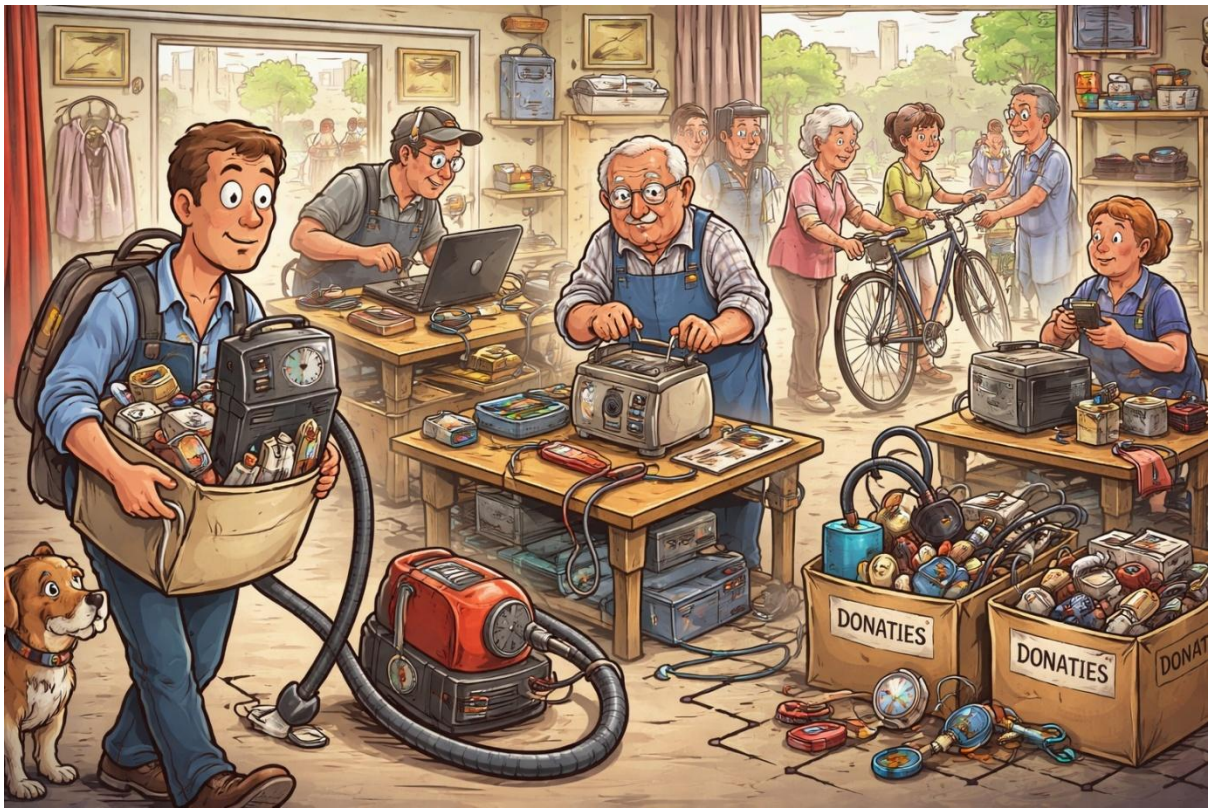
Toch is er hoop. Want ergens tussen Roodkapje en haar sale, tussen Sneeuwwitje en haar bitcoin-appel, zit een moment van inzicht. Een kleine pauze waarin iemand denkt: “Moet ik dit wel doen?”

En dát moment – dat ene seconde van twijfel – is misschien wel het kostbaarste bezit dat we hebben. Niet alles wat blinkt is goud.

Soms is het gewoon een app met pushmeldingen. Dus ja, doe mee met de Week van het Geld. Vertel de verhalen. Laat de wolven praten en de heksen verleiden. Maar leer vooral dat de echte magie niet zit in snel geld, maar in langzaam begrijpen.

Want wie zijn geldzaken op orde heeft, hoeft nooit meer wakker te schrikken van een sprookje dat uitkomt.

DE WONDEREN VAN EEN SCHROEVENDRAAIER

Ik moet u iets bekennen.

Ik heb een la. Niet zomaar een la, maar een la die piept. Niet omdat hij stuk is - nee, omdat hij moreel bezwaard is. Hij weet namelijk wat erin ligt. Een verzameling apparaten die ooit vol belofte waren, maar nu leven in de schemerzone tussen “doet het niet meer” en “ik kijk er volgende week wel even naar”.

Een stofzuiger die alleen nog filosofisch zuigt. Een koffiezetapparaat dat weigert vóór 10 uur ’s ochtends. Een toetsenbord waarop de letter “e” zich heeft teruggetrokken uit het publieke leven.

En ik? Ik doe wat ieder modern mens doet: ik verklaar ze dood. Niet officieel, geen ceremonie, maar zo’n stille, administratieve dood. Bonnetje kwijt. Garantie verlopen. Nieuwe gekocht. Oude… de la in.

En daar begint het. De Grote Vergetelheid. Totdat iemand - vaak iemand met een fiets die het wél doet - zegt: “Waarom ga je niet eens naar het Repair Café?”

En dan gebeurt er iets ongemakkelijks. Want diep vanbinnen weet ik: dat is een goed idee. Sterker nog: het is zó’n goed idee dat ik er spontaan licht van ga zweten.

Want stel je voor. Stel je voor dat het gewoon… gemaakt kan worden. Dat mijn stofzuiger geen existentiële crisis heeft, maar een verstopte slang. Dat mijn koffiezetapparaat niet lui is,

maar gewoon ontkalkt wil worden (wie wil dat niet trouwens). Dat mijn toetsenbord geen burn-out heeft, maar een kruimelprobleem.

Dat is het moment waarop mijn hele consumptiepatroon mij aankijkt en zegt: “Serieus?”

En daar, ergens tussen schuldgevoel en hoop, verschijnt het beeld van een plek. Een plek waar geen apparaten worden afgeschreven, maar aangesproken. Waar schroevendraaiers nog serieus genomen worden. Waar mensen met geduld, kennis en een licht ironische glimlach zeggen: “Laat eens kijken.”

Elke donderdagmiddag, van 14:00 tot 17:00 uur, in buurthuis De Fluiter aan de Wiekslag 3, gebeurt het gewoon. Geen spektakel. Geen confetti. Maar wel iets wat bijna revolutionair is: spullen krijgen een tweede kans.

En wat voor spullen.

Stofzuigers die weer zin krijgen in hun werk. Koffiezetapparaten die opnieuw geloven in de ochtend. Dvd-spelers—jawel, die bestaan nog—die plotseling herinneringen beginnen af te spelen. Naaimachines die hun draad weer oppakken. Fietsen die weer weten waarom ze wielen hebben.
En ergens in een hoek zit iemand die een laptop redt van een tragisch einde omdat Windows heeft besloten dat het tijd was voor vernieuwing, maar de laptop zelf daar anders over denkt.

Het mooiste?

Het zijn geen anonieme fabrieken. Het zijn mensen. Vrijwilligers. Helden in werkkleding zonder cape, maar mét multimeter. Mensen die niet denken: “weg ermee”, maar: “even kijken hoor…”

En terwijl zij sleutelen, gebeurt er nog iets anders. Er ontstaat ruimte. Voor een praatje. Voor een kop koffie die wél werkt. Voor het besef dat niet alles wat stilvalt, ook echt stuk is.
Dat geldt voor apparaten. Maar laten we eerlijk zijn - ook een beetje voor onszelf.

We leven in een tijd waarin vervangen vaak makkelijker voelt dan herstellen. Sneller, glanzender, met garantie en een handleiding die niemand leest. Maar ergens onderweg zijn we iets kwijtgeraakt. Iets kleins. Iets essentieels.

Geduld misschien. Of vertrouwen. Of gewoon de simpele gedachte: “misschien doet-ie het nog wel.”

Het Repair Café is in die zin geen plek. Het is een houding. Een kleine opstand tegen de wegwerpwereld. Een vriendelijk duwtje tegen onze eigen neiging om te snel op te geven.

En ja, het is ook gewoon goed voor het milieu. En voor de portemonnee. Maar dat voelt bijna als bijzaak. Het gaat om iets anders. Om de ontdekking dat kapot soms gewoon een tussenfase is.

Dus ik heb een besluit genomen. Die la gaat open. Niet vandaag - laten we realistisch blijven - maar binnenkort. En dan ga ik, met lichte schaamte en een tas vol half overleden apparaten, naar de Wiekslag 3.

En wie weet…Misschien komt mijn stofzuiger daar weer tot leven. Misschien zegt mijn koffiezetapparaat weer goedemorgen. Misschien typt mijn toetsenbord weer een "e". En misschien - heel misschien - leer ik daar iets wat niet in een handleiding staat: Dat herstellen soms meer oplevert dan vervangen.

OVER KINDEREN DIE NIET "ANDERS" ZIJN, MAAR ANDERS SCHITTEREN

Er was eens een week. Zo'n week met vlaggetjes, hashtags en goedbedoelde aandacht. De Week van het Speciaal Onderwijs. Een week waarin woorden als autisme, ADHD en dyslexie niet fluisterend langs de zijlijn werden gemompeld, maar trots op de voorgrond mochten staan, alsof ze eindelijk een stoel kregen aan de grote tafel van het begrip.

Een mooie week, daar niet van.

Maar Pieter - u kent hem, lichtelijk eigenwijs, met een bril die altijd nét iets verder kijkt - dacht: *een week?*

Alsof je zonlicht alleen op dinsdag zou laten schijnen.

Want zie, deze kinderen - en hun ouders - leven niet in weken. Die leven in dagen. In ochtenden waarop sokken verkeerd voelen, letters dansen als dronken muggen en gedachten sneller gaan dan benen kunnen bijhouden. In middagen waarin "gewoon even opletten" voelt als het beklimmen van een berg op slippers. En in avonden waarin ouders zich afvragen of ze het wel goed doen, terwijl ze ondertussen al bergen verzetten waar menig expeditie jaloers op zou zijn.

Pieter zat eens op een bankje (hij zit vaker op bankjes, dat helpt bij het denken) en zag een kind. Niet het soort kind dat netjes binnen de lijntjes kleurt, nee - dit kind maakte van de lijntjes een springtouw en ging er vrolijk overheen. Soms struikelend, soms vliegend, maar altijd in beweging.

En naast dat kind liep een ouder. Met ogen die alles zagen: de strijd, de vermoeidheid, maar ook de kleine overwinningen die voor buitenstaanders onzichtbaar blijven. Een jas aantrekken zonder strijd. Een bladzijde lezen zonder tranen. Een dag doorkomen zonder te verdwalen in het eigen hoofd. Dat zijn geen kleinigheden, dat zijn heldendaden in vermomming.

Pieter dacht: *we hebben het verkeerd geleerd.*

We spreken over "stoornissen", alsof er iets stuk is. Maar wat als het geen breuk is, maar een andere bouwtekening? Wat als deze kinderen geen probleem hebben, maar een gebruiksaanwijzing die we nog niet goed hebben gelezen?

Want laten we eerlijk zijn - en Pieter is zelden iets anders - de wereld is nogal dol op één maat. Eén tempo. Eén manier van leren, denken, zijn. Maar de natuur? Die lacht daar zachtjes om. Die maakt geen kopieën, alleen variaties. Dus ja, er was een week in februari. Met aandacht, met woorden, met licht.

Maar Pieter, koppig als altijd, steekt dat licht niet terug in de la tot volgend jaar. Hij laat het gewoon aan. Elke dag een beetje. In hoe we kijken, luisteren, reageren. In hoe we niet meteen oordelen als iets anders gaat dan verwacht. In hoe we ruimte maken - niet uit medelijden, maar uit respect.

En misschien, heel misschien, als we dat lang genoeg doen…dan hebben we op een dag geen speciale week meer nodig. Omdat het dan vanzelfsprekend is geworden.

Tot die tijd knipoogt Pieter naar al die kinderen die hun eigen weg zoeken door een wereld vol rechte lijnen. En naar hun ouders, die vaak zonder cape de grootste helden zijn. Hij heft zijn denkbeeldige pet en zegt: "Ga zo door. Jullie maken de wereld niet moeilijker - jullie maken 'm rijker."

En daar, ergens tussen de regels van dit denkding, schijnt het daglicht.

DE ZINGENDE KRAANMACHINIST DIE NOOIT NORMAAL WERD

Hij is tachtig. Tachtig! En ergens in een appartement met uitzicht over de Maas staat vandaag ongetwijfeld een man in glittercolbert zijn stropdas recht te trekken, zachtjes neuriënd: “You’ll Never Walk Alone”. Lee Towers – voor de burgerlijke stand gewoon Leendert (Leen) Huijzer uit Bolnes – viert zijn 80ste verjaardag, en heel Rotterdam viert mee.

DE ZINGENDE KRAANMACHINIST DIE NOOIT NORMAAL IS GEBLEVEN

Het blijft een ongelooflijk verhaal: een jongen uit een Rotterdams arbeidersgezin, die als onderhoudsmonteur in de haven begon, via nachtclubs en talentenjachten uitgroeide tot de man die meer dan vijftig keer Ahoy wist te vullen.

Het etiket “zingende kraanmachinist” bleef aan hem kleven, maar achter die bijnaam schuilde gewoon Leen, met werkschoenen in de kast en een accent dat nooit door een logopediste is aangeraakt.

Waar anderen kozen voor bescheidenheid, koos hij voor grootser, hoger, meer glitter en nog een rookmachine erbij. Hij was de eerste Nederlandse artiest die een uitverkocht Ahoy op zijn naam schreef – en het daarna gewoon nóg tientallen keren deed. Over de top? Natuurlijk. Maar juist dat maakte hem voor velen zo herkenbaar: als Leen het dak eraf mag blazen, waarom jij dan niet.

Tachtig kaarsjes, een rollator en nog steeds plannen

De laatste jaren waren niet alleen maar spotlights en showtrappen. Gezondheidsproblemen, beperkte mobiliteit, een rollator die plots zijn opwachting maakte – het leven herinnerde hem er hardhandig aan dat niemand onkwetsbaar is. Artsen zeiden dat het tempo omlaag moest, dat de zalen misschien kleiner moesten, de optredens korter.

Maar ergens tussen de fysiotherapie en de medische afspraken door, bleef hij vooruitkijken: er liggen nog opnames op de plank, er zijn ideeën voor een boek over zijn leven, en hij droomt hardop over hoe zijn eigen verhaal verder moet gaan. Stoppen? Dat laat hij zich niet door een blessure voorschrijven – dat wil hij zelf bepalen.

DE MAN VAN ROTTERDAM, FEYENOORD EN DE MARATHON

Je kunt veel vertellen over Lee Towers, maar niet zonder Rotterdam te noemen. Het is de stad die hem droeg, en die hij op zijn beurt een stem gaf. Dertig jaar lang klonk zijn "You'll Never Walk Alone" bij de marathon van Rotterdam; lopers huilden, lachten, zochten elkaars hand en liepen met kippenvel de eerste kilometers in.

Toen hij het nummer daar in 2024 voor de laatste keer zong, was het geen afscheid van de stad maar eerder een doorgeven van de fakkel – de traditie mocht verder, al werd de stem een andere. Want als iemand belichaamt dat je nooit alleen loopt, dan is het wel die zingende havenarbeider met zijn fonkelende manchetknopen.

EL PIONERO: EEN GLAS OP EEN LEVEN LANG DOORZETTEN

Tachtig worden is voor Lee geen reden om alleen terug te kijken, maar wel een moment om stil te staan bij wat er allemaal is gebeurd. Zijn indrukwekkende carrière leverde hem koninklijke onderscheidingen, gouden platen, prijzen en records op – meer dan genoeg om een ego permanent op te pompen. Toch is het mooiste eerbetoon misschien wel dat vrienden en familie hem nu een eigen wijn schenken: "El Pionero", speciaal voor zijn 80ste verjaardag.

Die naam is raak gekozen: de pionier die durfde te dromen dat een jongen uit Bolnes de grootste zalen kon vullen, die zich niet liet vertellen dat glitterpakken "te veel" waren, en die een heel land leerde dat je soms gewoon schaamteloos groots mag uitpakken. Een wijn om niet alleen te proosten op verleden glorie, maar ook op wat er nog komt – al is het in kleinere zalen, met een iets lagere showtrap en een goed bereikbare kleedkamer.

OVER DE TOP MET EEN SERIEUZE BOODSCHAP

Ja, Lee Towers is groter dan groot, soms net een menselijke discobal. Maar onder die glimmende laag zit een verhaal dat juist nu belangrijk is. Een verhaal van een man die keer op keer opstond na tegenslag, die zich niet neerlegde bij fysieke beperkingen, en die weigerde zich te laten reduceren tot zijn kwaaltjes.

Zijn boodschap, hoe bombastisch verpakt ook, is verrassend eenvoudig: wees niet bang om te dromen, werk hard, houd van je stad en van de mensen om je heen – en zorg dat niemand alleen hoeft te lopen. Misschien is dat wel de meest Rotterdamse les die er bestaat: kop omhoog, schouders eronder, en als het even kan samen.

Dus vandaag, op zijn 80ste, mag het knetteren van de glitter en de confetti. We heffen het glas – misschien wel met een slok El Pionero – op Leen Huijzer, de zingende kraanmachinist die ons leerde dat je zelfs met rollator en revalidatieschema nog steeds het dak eraf kunt blazen.

DE HELD MET NATTE NEUS

Ik heb jarenlang gedacht dat helden er een beetje hetzelfde uitzien. Kaarsrechte rug. Wapperende cape. Blik op oneindig. Het soort mens dat zelfs bij tegenwind nog dramatisch kan wijzen naar de horizon.

En toen kwam Bear. Bear heeft geen cape. Bear heeft kwijl. En niet zo'n beetje ook. Het is het soort kwijl waarvan je denkt: dit dier moet óf onmiddellijk een doekje krijgen, óf een nationale onderscheiding.

Nu blijkt: het werd het tweede.

Terwijl wij mensen tijdens de 'zwarte zomer' in Australië vooral bezig waren met het tellen van hectares, statistieken en verdriet in getallen, liep daar een hond rond die dacht: "Interessant allemaal, maar ik ruik iets."

En daar ging hij. Door rook. Door as. Door wat ooit bos was en nu vooral herinnering. Op zoek naar… koala's.

Dat alleen al vind ik prachtig. Niet op zoek naar roem. Niet naar erkenning. Niet naar een talkshowoptreden met een presentator die zegt: "Wat ging er door je heen op dat moment?" Nee. Gewoon: *snuffel snuffel* — "aha, hier zit er één." Meer dan honderd keer.

Honderd keer een leven dat anders misschien stilletjes was opgelost in de categorie "onzichtbaar leed". Honderd keer een klein, grijzend plukje hoop teruggevonden tussen zwartgeblakerde bomen.

En Bear? Die dacht waarschijnlijk na redding nummer 87: “Krijg ik hier nog een koekje voor of hoe zit dat?”

Wat mij misschien nog wel het meest raakt, is zijn voorgeschiedenis. Hyperactief. “Lastig.” Meerdere keren afgewezen. Met andere woorden: een hond waarvan de wereld zei: “Misschien toch niet helemaal ons type.” Totdat iemand dacht: “Of misschien… precies wél.”

En daar zit het.

Want ergens, diep verscholen onder beleid, systemen en beoordelingsformulieren, zit soms een waarheid die zo eenvoudig is dat we haar massaal over het hoofd zien: Wat wij lastig noemen… is soms gewoon talent zonder bestemming.

Bear was geen probleem. Bear was een oplossing die nog niet ontdekt was.

En dus liep daar, midden in een verwoest landschap, geen perfecte held, maar een voormalige ‘mislukking’ met een neus als kompas en een hart dat simpelweg deed wat nodig was.

Hollywood wilde er een film van maken, las ik. Met grote namen en waarschijnlijk een soundtrack die begint met een pianootje en eindigt in tranen.

Maar eerlijk? De mooiste scène is al gespeeld. Die van een hond die ooit werd afgewezen en uiteindelijk precies daar belandde waar hij het verschil kon maken.

Misschien moeten we daar wat vaker bij stilstaan.

Niet iedereen hoeft een cape. Soms is een natte neus genoeg. En een beetje vertrouwen dat zelfs de drukste, lastigste, meest onhandelbare wezens precies datgene in zich dragen wat de wereld op een dag keihard nodig blijkt te hebben.

LENTEKRIEBELS: VAN GIECHELEN NAAR GEITENWOLLENTAAL

Het begon, zoals dat gaat met de lente, onschuldig. Een zonnestraal die zich door het gordijn wrong alsof hij ergens te laat voor was. Een merel die zich verslikte in zijn eigen enthousiasme. En ik, gewapend met koffie en goede bedoelingen, die ineens merkte dat de wereld weer een beetje begon te kriebelen.

Niet jeuken, nee - kriebelen. Dat is wezenlijk anders. Jeuken vraagt om krabben. Kriebelen vraagt om nadenken. Of beter nog: om giechelen.

Want daar was het weer: de Week van de Lentekriebels.

Alleen al die naam. Alsof je op maandagochtend de klas binnenloopt en de juf zegt: “Goedemorgen kinderen, pak je schrift en je gezonde ongemak, we gaan het vandaag hebben over… gevoelens.” En dat er dan achter in de klas één jongetje zit dat spontaan besluit dat hij vandaag liever onzichtbaar was geweest.

Ik zie het voor me. Groep 7. Stoelen in een kring, want kringgesprekken zijn de natuurlijke habitat van het ongemak. De meester, licht zwetend, opent met: “Wie weet wat respect is?” En voordat iemand iets kan zeggen, schiet er een hand omhoog: “Is dat als je niet lacht als iemand verliefd is op Kevin?”

Kevin zakt een centimeter of tien in zijn stoel.

Kijk, dát zijn de echte lentekriebels. Niet de bijtjes en de bloemetjes - die redden zich wel. Het zijn de Kevins van deze wereld die het zwaar hebben. De stille helden van het schoolplein, die ineens ontdekken dat hun hart sneller klopt van iemand die niet hun voetbalmaatje is. En dat je daar dus woorden aan moet geven. Woorden! Terwijl je net had geleerd hoe je "staartdeling" overleeft.
En dan zijn er de scholen. Sommigen doen mee aan de week. Anderen zeggen: "Wij doen het hele jaar al aan kriebels, dank u." Alsof het een soort onderhoudscontract is. "Wij smeren onze relaties elke dinsdagmiddag en controleren op respect in november."

Ik stel me zo'n teamoverleg voor.
"Doen wij dit jaar mee aan de Lentekriebels?"
"Nou, vorig jaar hadden we al gevoelens in maart, dus dat lijkt me dubbelop." "Goed punt. Dan schuiven we de emoties door naar juni."

Maar ergens, onder al dat georganiseer, zit natuurlijk iets wat helemaal niet grappig is. Of nou ja - het is wél grappig, maar ook belangrijk. Want leren over grenzen, over respect, over jezelf en de ander… dat is geen weekje werk. Dat is levenswerk.

Alleen noemen we het bij volwassenen geen Lentekriebels meer. Dan heet het ineens "communicatieproblemen", "relationele dynamiek" of - mijn favoriet - "een ingewikkeld proces". Terwijl het vaak nog steeds Kevin is, die niet goed weet hoe hij moet zeggen wat hij voelt.
En misschien is dat wel het hele punt. Dat we het erover hebben vóórdat we ingewikkeld worden. Voordat we woorden verliezen en aannames winnen. Voordat "nee" vaag wordt en "ja" onzeker.

Dus ja, laat die lentekriebels maar komen. In kringgesprekken, in stuntelige zinnen, in rode oortjes en veel te harde lachjes. Laat ze maar schuren en schateren tegelijk.

Maar laten we vooral niet doen alsof het alleen een week is. Want respect laat zich niet inplannen tussen rekenen en gym. En gevoelens houden zich al helemaal niet aan het lesrooster. Die komen gewoon. Op een dinsdag. Met zon.

En dan zit je daar. Met je koffie. En je hart dat ineens denkt: hé… daar gaan we weer.

Kriebelen.

DUBBELDEKKER EN DE ZIN VAN HET BESTAAN

Een eiland tussen twaalf en twee

Er zijn van die momenten op de dag waarop een mens zich plotseling afvraagt waar het allemaal naartoe gaat. Meestal is dat rond kwart over twaalf. Je zit met een boterham die je al drie keer hebt omgedraaid – kaas boven, kaas onder, kaas filosofisch in het midden – en dan denk je: is dit het nou?

En precies op dat moment klinkt daar een stem. Warm. Vertrouwd. Licht ironisch, alsof hij weet dat jij net voor de vierde keer je brood inspecteert. Het is Daniël Dekker op NPO Radio 5, namens Omroep MAX. En ineens… smaakt je lunch anders.

Niet beter per se. Maar betekenisvoller.

DE KROKETTEN VAN VRIJDAG

Vrijdag is geen dag. Vrijdag is een belofte. En bij Lunch Lekker is vrijdag… kroketdag.
Er zijn landen waar men grote filosofische systemen heeft gebouwd op minder stevige fundamenten dan de Nederlandse kroket. Want wat is een kroket anders dan hoop in paneermeel? Een warme kern van verlangen, omhuld door een krokant laagje zelfbedrog.

En ergens tussen een evergreen uit 1974 en een vrolijke anekdote van een luisteraar met een HEMA-museum, hoor je Daniël zeggen: “Het is weer vrijdag…” En dan weet je het.

De koelkast gaat open. De airfryer begint te zoemen als een tevreden hommel. En jij, jij wordt even de beste versie van jezelf. Niet omdat je iets bereikt hebt. Maar omdat je een kroket hebt.

DE BELEGGINGSTIPS (VOOR DE BOTERHAM)

Elke dag opnieuw is daar die existentiële vraag: wat doe ik op mijn brood? Kaas? Maar welke? Jong? Oud? Politiek neutraal?

Hagelslag? Maar ben ik daar niet te volwassen voor? (Antwoord: nee.) Pindakaas? Maar wat zegt dat over mijn innerlijk leven?

En dan, tussen twee platen van weleer, hoor je het: een luchtige tip, een idee, een suggestie. Alsof iemand zachtjes tegen je zegt: "Joh… probeer eens iets anders."

En ineens smeer je mosterd onder je kaas. Of appelstroop onder je twijfels. Of gewoon nóg een laag pindakaas, omdat het leven soms simpel mag zijn.

Het zijn geen beleggingstips. Het zijn levenslessen, vermomd als boterham.

DUBBELDEKKER EN DE ZIN VAN HET BESTAAN

Er is een moment in elk mensenleven waarop je moet kiezen: is dit het origineel, of een cover?

Het spelletje DubbelDekker lijkt onschuldig. Maar vergis je niet. Dit is filosofie met een belletje. Want hoe vaak denken wij niet dat we het origineel leven, terwijl we eigenlijk een cover zijn van iemand anders? De buurman. De collega. Die ene kennis die ooit zei dat je "iets met beleid" moest gaan doen.

En dan zit je daar. Met je broodje, je kroketrestanten en je twijfels. En Daniël vraagt: "Wat denkt u?"

En je denkt. Echt denkt. En dat is misschien wel het mooiste van alles.

LUNCH ALS ANKER

Tussen twaalf en twee gebeurt er iets wonderlijks. De wereld dendert door – nieuws, meningen, haast – maar daar, op die frequentie, ontstaat een soort eiland. Met muziek die je herkent. Verhalen die je raken. En een stem die je niet opjaagt, maar even laat landen.
Het is geen groot gebaar. Geen revolutie. Geen beleidsnota van 87 pagina's met bijlagen.
Het is gewoon… lunch. Maar wel een lunch waarin je weer even weet: dit is mijn dag, mijn boterham, mijn kroket, mijn kleine stukje tijd. En misschien, heel misschien, is dat precies genoeg.

Soms zit de betekenis van het leven niet in grootse plannen of verre doelen. Soms zit het in een liedje dat je al kende, een stem die je vertrouwt…

…en een kroket op vrijdag die precies goed is.

Een zoete les in samen leven

Ik zal maar meteen met de deur in huis vallen: mijn eerste ontmoeting met het Suikerfeest was… verwarrend.

Niet een beetje verwarrend. Nee, het soort verwarring waarbij je denkt dat je iets totaal verkeerd begrepen hebt, maar toch vriendelijk blijft knikken terwijl je innerlijk een PowerPointpresentatie probeert te maken van wat er gaande is.

Het begon met een uitnodiging. “Kom je langs met het Suikerfeest?” Ik dacht: *feest is goed*. En “suiker”… ja, dat klinkt als een solide basis voor levensgeluk.

Dus ik verscheen. Met lege maag. En, achteraf gezien, een naïeve blik.

Wat ik aantrof was geen feest. Het was een aanval. Een warme, liefdevolle, goedbedoelde… maar onmiskenbaar strategisch geplande aanval van zoetigheid.

Schalen. Borden. Dienbladen. Dingen waarvan ik de naam niet kende maar waarvan mijn ziel direct zei: “ja, dit is waarom wij bestaan.” Koekjes in vormen die ik nog nooit had gezien. Gebak dat glom alsof het een eigen lichtbron had. Thee die zoet was op een manier die je niet drinkt maar ondergaat.

En overal mensen die zeiden: “Neem nog wat.” En daarna: “Eet, eet!” En vervolgens, op een toon die geen tegenspraak duldt: “Waarom eet je zo weinig?”

Ik voelde me gezien. Maar ook een beetje bedreigd. En ergens tussen mijn derde en vijfde "laatste" koekje gebeurde er iets bijzonders. Ik begon te begrijpen dat dit geen gewoon feest was.

Dit was geen verjaardag waar iemand verplicht een taart aansnijdt terwijl iedereen op zijn horloge kijkt. Dit was geen borrel waar de bitterballen rondgaan en gesprekken halverwege stranden. Nee, dit was het einde van iets groots.

Een maand van vasten. Van discipline. Van niet eten, niet drinken, niet toegeven aan de automatische piloot van het dagelijks leven. Een maand waarin de dag anders loopt, het lichaam protesteert en de ziel - als je geluk hebt - een beetje meedoet.

En dan, ineens, is het daar. Het moment waarop alles weer mag. Eten. Drinken. Delen. Lachen. Samenzijn. En dat samenzijn, dat is waar het me raakte.

Want waar ik eerst vooral koekjes zag, zag ik nu iets anders. Ik zag deuren die openstonden. Ik zag mensen die niet alleen eten deelden, maar ook tijd, aandacht en verhalen. Ik zag kinderen die rondrenden met een energie waar geen suiker tegenop kan. Ik zag ouderen die met een rustige glimlach alles overzagen, alsof ze dachten: *dit is precies zoals het moet zijn*.

En ik - met mijn inmiddels licht trillende bloedsuikerspiegel - zat daar middenin. En dacht: *dit is eigenlijk heel bijzonder*.

Want laten we eerlijk zijn. We leven in een tijd waarin we vaak haast hebben om weer door te gaan. Waarin samenkomen iets is wat je plant tussen twee agenda-afspraken door. Waarin delen soms voelt als iets dat je moet organiseren.

En hier zat ik, in een woonkamer waar niets gehaast was. Waar "nog een kopje thee?" geen vraag was, maar een vanzelfsprekendheid. Waar niemand op zijn telefoon zat omdat het echte leven zich gewoon voor je neus afspeelde.

Waar gastvrijheid geen woord was, maar een houding. En ja, er was veel suiker. Ontegenzeggelijk. Mijn lichaam zal er nog weken over spreken.

Maar het ging niet om de suiker. Het ging om wat eronder lag. Om het idee dat je iets afrondt en dat je dat samen doet. Dat je deelt wat je hebt. Dat je de deur openzet - letterlijk en figuurlijk - voor anderen.

Dus toen ik uiteindelijk opstond, licht wankelend maar warm vanbinnen, zei iemand: "Volgend jaar weer?" En ik hoorde mezelf zeggen: "Ja, graag."

Niet vanwege de koekjes. (Oké, ook een beetje vanwege de koekjes.) Maar vooral vanwege dat andere. Dat zeldzame, zachte besef dat we soms vergeten in alle drukte: Dat het leven niet alleen gaat om wat je binnenhoudt, maar juist om wat je deelt. En als daar af en toe een beetje suiker bij komt kijken…dan is dat eigenlijk precies goed.

MANNEN MET PLANNEN (EN PANNEN)

Pieter is geen man van de pan.

Begrijp me goed: hij is een groot liefhebber van wat er úít die pan komt. Hij buigt eerbiedig voor een goed gestoofde sukade, kan ontroerd raken door een perfecte beurre blanc en heeft een zwak voor alles wat zachtjes heeft liggen sudderen terwijl buiten de regen tegen het raam tikte. Thuis. Of in een goed restaurant. Pieter geniet.

Maar koken? Dat is een ander verhaal.

Er zijn namelijk mannen. En er zijn mannen met plannen. En soms – heel soms – zijn dat ook mannen met pannen.

De meeste mannen beschouwen koken als een logistieke operatie die ergens tussen “vuilnis buiten zetten” en “de wifi resetten” bungelt. Ze openen een keukenkastje met de blik van een ontdekkingsreiziger die per ongeluk in het verkeerde continent is beland. Water aan de kook brengen? Dat lukt. Water aan laten branden? Dat ook. Een omelet? Jazeker. Een uitsmijter? Met trots. Maar daarna houdt het gastronomisch universum abrupt op.

En dan heb je de anderen. De mannen die ineens een plan hebben. “Wij gaan koken,” zeggen ze dan, met een blik alsof ze de Noordzee gaan inpolderen.

Zo ontstond ooit in Den Haag een bijzonder genootschap: mannen met pannen. Geen topchefs, geen televisiehelden, maar mannen die – enigszins door het lot bepaald – bij elkaar

kwamen om onder leiding van Peter Spaan te leren wat het verschil is tussen bakken en braden. En waarom je knoflook niet moet behandelen als confetti.

Peter was geen man van halve maatregelen. Ooit gevormd aan de Hotelschool Maastricht, later bekend als radiokok bij Radio West, en tussendoor verbonden aan het Nederlands Zuivelbureau. Een man die wist dat een goede saus meer vraagt dan hoop.

Zijn kookstudio aan de Lange Poten in Den Haag lag niet op de begane grond. Nee. Je moest er iets voor over hebben. Trappen op. Vier hoog. Puffend, twijfelend, met een fles wijn onder de arm en een schort waarvan je hoopte dat niemand het zou zien.

En dan: boven. Een warme oase. Een keuken die rook naar boter, tijm en verwachting. Peter ontving je met een petit blanc of rouge – want een man met plannen begint nooit nuchter aan een risotto – en dan werd er gezeten. Gepraat. Gelachen.

Totdat Peter het woord nam.

Dat moment waarop mannen met grote monden ineens stil werden als brugklassers bij de eerste scheikundeles.

"Vanavond maken we…" En dan volgde een zin met meer Franse woorden dan de gemiddelde vakantieganger in drie weken Provence gebruikt.

Daarna begon het. Taakverdeling. Snijplanken. Pannen die gevaarlijk dicht bij vuur kwamen. Twee mannen boven een ui, alsof ze een ingewikkelde geopolitieke kwestie bespraken. Er werd gesneden. Geproefd. Overlegd. Soms paniekerig. Soms heroïsch.

En ergens halverwege gebeurde het wonder.

De man die thuis nooit verder kwam dan "Wat eten we eigenlijk?" stond ineens geconcentreerd een saus te monteren. Een ander rook aan verse basilicum alsof hij zojuist zijn roeping had gevonden. Iemand riep: "Is dit nu al dente?" met de ernst van een rechter in hoger beroep.

Het was hilarisch. Het was over de top. Het was prachtig. Maar onder al dat gelach zat iets serieuzers.

Mannen met plannen willen vaak beheersen. Repareren. Oplossen. Structuur aanbrengen in een wereld die soms ongrijpbaar is. En koken – écht koken – vraagt het tegenovergestelde. Aandacht. Geduld. Overgave. Proeven. Bijstellen. Falen. Opnieuw beginnen.

Een saus laat zich niet commanderen. Een stoofpot versnelt niet omdat jij haast hebt. Goede ingrediënten vragen respect. En een maaltijd deel je.

Daar, boven in die Haagse kookstudio, gebeurde iets wat verder ging dan leren hoe je een tournedos bakt zonder hem te mishandelen. Mannen leerden vertragen. Samenwerken. Iets maken dat niet om henzelf draaide, maar om de ander aan tafel.

Peter zei het altijd: besteed aandacht aan de goede zaken des levens en kook met de mooiste en meest verse ingrediënten. Hij bedoelde meer dan eten.

Aandacht is het hoofdingrediënt. In relaties. In vriendschappen. In het leven. En ja, ook in de begeleidende wijnen – want Peter besteedde daar opvallend veel aandacht aan. Just saying.

Achttien jaar lang begeleidde hij workshops, in Nederland en Frankrijk. Tot het tijd werd voor een nieuwe jongensdroom: samen met zijn broer een eigen Smaakwinkel beginnen. Want mannen met plannen stoppen zelden bij één pan.

En Pieter? Die is nog steeds geen man van de pan. Maar hij werd geraakt door het verhaal van mannen die, enigszins stuntelend, ontdekten dat plannen mooi zijn – maar dat je soms gewoon moet beginnen. Snijden. Roeren. Proeven. En vooral: delen.

Misschien is dat wel de boodschap.

Niet elke man hoeft chef te worden. Niet elke saus hoeft perfect. Maar als je iets maakt met aandacht, voor de mensen om je heen, dan wordt zelfs een eenvoudige maaltijd een klein meesterwerk.

En mocht het misgaan? Dan is er altijd nog wijn.

VERONICA ZIT NOG STEEDS ERGENS TUSSEN MIJN RIBBEN

Er zijn van die dagen waarop je denkt dat je alles wel zo'n beetje op orde hebt.

Je weet waar je sleutels liggen. Je begrijpt hoe de thermostaat werkt. Je hebt zelfs geaccepteerd dat je knieën geluid maken bij het opstaan. En dan…zet iemand op een zaterdagmiddag Veronica Vrij van Ben Cramer aan. En bam.

Daar zit je ineens. Niet meer op je stoel, maar op een broodkrat in Nijmegen. Achttien jaar. Broodventer bij bakker Kouwenberg. Handen vol krentenbollen, hoofd vol muziek. De wereld overzichtelijk: ochtend, middag, Veronica.

Want Veronica was geen zender. Veronica was een levenshouding.

Het was het soort geluid dat uit de lucht viel alsof het daar al jaren hoorde. Alsof iemand had besloten dat Nederland net iets minder braaf moest zijn en dacht: "We gooien er wat muziek bij en zien wel wat er gebeurt."

En wij zagen. En wij luisterden.

De stemmen van mensen als Jan van Veen en Rob Out klonken alsof ze je persoonlijk kenden. Alsof ze wisten dat jij daar stond, met een zak tijgerbrood en een toekomst die nog alle kanten op kon.

Totdat iemand – ergens in een pak, vermoedelijk met een map – besloot dat het klaar was.

Veronica moest uit de lucht.

En ineens bleek dat iets wat zo vanzelfsprekend was, helemaal niet vanzelfsprekend was. Dat vrijheid soms gewoon een frequentie is. En dat je die dus blijkbaar ook kunt uitzetten.

Er kwamen liedjes. Natuurlijk kwamen er liedjes. Zoals dat licht wanhopige, licht strijdlustige U moet wat doen, het is voor Veronica. Geen subtiele boodschap. Meer een soort muzikale noodkreet met het volume op standje "doe nou iets, mensen".

En Peter Koelewijn die met Veronica Sorry klonk alsof hij persoonlijk zijn excuses aanbood namens een hele generatie volwassenen die het ook even niet meer wisten.

Het was over de top. Het was aandoenlijk. Het was prachtig. En ergens op het Malieveld stonden mensen te demonstreren. Voor een radiozender.

Moet je je dat eens voorstellen.

Tegenwoordig demonstreren we voor van alles en nog wat. Klimaat. Wonen. Stikstof. Maar toen stonden er duizenden mensen met borden te zwaaien omdat ze hun muziek niet kwijt wilden. Dat is geen protest. Dat is liefde.
En daar zat ik dus. Zaterdag. Theater van het sentiment. Licht ontroerd. Licht belachelijk. Met een kop koffie die ineens verdacht veel leek op een glas limonade uit 1973.

Want dat is wat herinneringen doen. Ze trekken je terug zonder dat je het doorhebt. Ze laten je voelen dat je ooit ergens volledig in zat. Zonder ironie. Zonder afstand. Gewoon: aan.

En misschien is dat wel de les.

Dat we tegenwoordig overal iets van moeten vinden. Alles moeten duiden. Altijd een mening klaar hebben. Maar zelden nog gewoon ergens in zitten. Zoals toen. Met Veronica.

Dus ja. Veronica zat. Zit. En blijft. Niet in de ether. Niet op een schip. Maar ergens tussen die broodkratten, die liedjes en dat gevoel dat iets van jou was – ook al deelde je het met miljoenen anderen.

En als ik heel eerlijk ben?

Ik hoop dat er ergens, op een onbewaakte frequentie, nog steeds iemand zit die denkt: "We draaien gewoon nog één plaatje."

En dat iemand anders dan zegt: "Ja. Doe dat maar. Voor Veronica."

BEREND BOTJE

Pieter zat aan de keukentafel. Niet zomaar een keukentafel, maar zo'n tafel waar het hout inmiddels meer verhalen kent dan de gemiddelde talkshowgast. De koffie was lauw, de krant gekreukeld, en zijn leesbril… tja, die lag natuurlijk weer ergens waar hij hem gisteren nog "heel logisch" had neergelegd.

Hij las het bericht.

En pats—daar ging hij. Terug in de tijd. Zonder gordel. Zonder waarschuwing. Gewoon hup, de jaren tachtig in.

"Veertig jaar," mompelde Pieter.

Veertig jaar geleden was hij voorzitter van Buurtgroep Schollevaar. Voorzitter! Dat klinkt tegenwoordig als iemand met een podcast en een LinkedIn-profiel, maar destijds betekende het vooral: stoelen sjouwen, koffie zetten en discussies leiden over zaken die levensgroot voelden ("Moet de bingo om half acht of kwart voor acht beginnen?").

En Adri, zijn lief - want zo noemde hij haar nog steeds, ook al hadden ze inmiddels samen meer grijze haren dan argumenten - Adri dus, die had samen met een stel onverzettelijke dames een plan. Geen klein plan. Geen "we gaan eens kijken of we iets kunnen doen"-plan. Nee. Een plan met daadkracht, thermoskannen en een licht militante overtuiging dat kinderen moesten kunnen spelen.

Een speel-o-theek. In het buurthuis aan de Gong.

Pieter zag het weer voor zich. Het Klavier. Een naam die grandeur suggereerde, maar waar de piano altijd nét vals stond en de koffie altijd nét te slap was. En daar, tussen de knutselmiddagen en de vergaderingen over de kleur van de gordijnen, ontstond iets bijzonders.

Speel-o-theek Berend Botje.

Een naam die klonk alsof hij elk moment in een bootje kon stappen en weg kon varen, maar in werkelijkheid een anker werd in de wijk. Een plek waar speelgoed geen bezit was, maar gedeeld geluk. Waar ouders binnenkwamen met kinderen en vertrokken met verhalen. En met een puzzel waarvan steevast één stukje ontbrak, maar dat mocht de pret niet drukken.

Pieter herinnert zich nog hoe serieus ze het namen. Lijsten, uitleenregels, stempels. Veel stempels. Als er ergens in die tijd een tekort was aan bureaucratie, dan hebben zij dat persoonlijk opgelost.

En nu, veertig jaar later.

Veertig.
De speel-o-theek is verhuisd. Van Schollevaar naar Schenkel, van Schenkel naar Oostgaarde. Alsof het ding zelf ook een beetje wilde spelen. En inmiddels al zes jaar op zijn plek aan de Linie. Rustig geworden, zou je denken. Volwassen. Maar niets is minder waar. Want op 18 april is er feest.

En niet zo'n ingetogen "we drinken een glaasje en noemen wat namen"-feest. Nee. Een kinderdisco. Een springkussen. Spelletjes. Gelach dat door de muren kruipt en zich vastzet in de herinneringen van weer een nieuwe generatie.

Pieter leunt achterover. Hij en Adri waren er lang niet altijd bij. Het leven kwam ertussen. Werk, kinderen, andere verantwoordelijkheden. De speel-o-theek draaide door, gedragen door anderen. Nieuwe gezichten, nieuwe energie. En toch. Toch voelt het als een beetje van hen.

Zoals een oud liedje dat je jaren niet hebt gehoord, maar waarvan je ineens elk woord weer kent. Zoals een boom die je ooit hebt geplant en die nu schaduw geeft aan mensen die jou niet kennen. "Ons kindje," zegt Adri zacht, terwijl ze over zijn schouder meeleest. Pieter knikt.

Een volwassen kindje inmiddels. Met een eigen leven. Eigen verhalen. En waarschijnlijk betere organisatie dan ze destijds ooit hadden. Hij glimlacht.

Want ergens, tussen de kinderdisco en het springkussen, tussen het gelach en het geleende speelgoed, zit nog steeds dat eerste idee verstopt. Dat koppige, warme, licht chaotische idee dat begon met een paar mensen die dachten: dit moet anders. Dit kan mooier. Dit kan samen.

En dat, denkt Pieter, is misschien wel het mooiste spel dat er is. Niet winnen. Niet verliezen. Maar samen blijven spelen.

VIER UUR GRIEKSE GEZELLIGHEID

Tafels bleven staan, harten gingen open

Er zijn van die dagen die nergens om vragen en toch alles geven. Dagen die niet op de agenda stonden als levensveranderend moment, maar zich gaandeweg ontpoppen tot een klein, glanzend hoofdstukje in het Grote Boek der Gezelligheid. Dit was zo'n dag.

Het begon, zoals zoveel goede beslissingen beginnen: niet omdat het moest, maar omdat het kon. En, misschien nog wel belangrijker, omdat het gezellig klonk. Een uitnodiging van zoon Patrick en diens kompaan Remko. Of wij zin hadden in een brunch. Een brunch! Alsof wij mensen zijn die "nee" zeggen tegen zes gangen en bijpassende wijnen. Dat zou tegen onze natuur ingaan. Tegen de evolutie zelfs.

De locatie: Irodion, een Grieks restaurant. In. Capelle aan den IJssel. De tijd: van één tot vijf. Vier uur lang. Vier uur! Dat is geen brunch, dat is een culinair avontuur met een lichte vorm van uithoudingssport. Ik keek mijn lief aan. Zij keek terug. Er werd niet gesproken. Dat was ook niet nodig. Dit gingen we doen.

En zo zaten wij daar. Aan tafel. In afwachting van wat zou komen. De eerste gangen verschenen als vriendelijke verkenners: smaakvol, uitnodigend, met een wijn die zich gedroeg alsof hij ons al jaren kende. Daarna volgde er meer. En nog meer. Gerechten kwamen en gingen, glazen werden gevuld en weer geleegd, en ergens halverwege begon ik mij af te vragen of dit nog binnen de categorie "brunch" viel of dat we ongemerkt in een Grieks epos waren beland.

Er werd gelachen. Veel gelachen. Het soort lachen dat ontstaat als de tijd geen haast heeft en niemand ergens anders hoeft te zijn. Gesprekken zwalkten alle kanten op – van diepzinnige bespiegelingen over het leven tot de vraag waarom tzatziki eigenlijk nooit op is wanneer je denkt dat het op is.En ergens, heel even, hield ik rekening met een klassiek Grieks moment. U weet wel. Tafels aan de kant. Muziek die aanzwelt. Mensen die elkaar aankijken en denken: ja, dit is het moment. De sirtaki. De dans der verbondenheid. De ultieme uitdrukking van "we zien wel waar het eindigt". Maar nee.

De tafels bleven staan. De muziek bleef beschaafd. En – dit moet gezegd – de borden bleven heel. Geen enkele bordbreuk. Geen dramatisch gegooide scherven. Geen ober die met een berustende glimlach een bezem pakt. Niets van dat alles.

En toch… ontbrak er niets.

Want daar zat de echte clou van deze middag. Gezelligheid zit niet in kapotte borden of verplichte danspassen. Het zit in samen zijn zonder doel. In gesprekken die nergens heen hoeven. In het besef dat dit – precies dit – genoeg is.

We leven in een tijd waarin alles nut moet hebben. Een reden. Een doel. Een opbrengst. Maar soms is het grootste nut dat er geen nut is. Dat je vier uur lang eet, drinkt en lacht met mensen die je lief zijn. Niet omdat het moet. Niet omdat het ergens toe leidt. Maar omdat het kan. En misschien is dat wel de meest onderschatte luxe van allemaal.

Dus nee, er werd niet gedanst. En nee, er sneuvelde geen enkel bord. Maar de middag? Die brak alles open wat er toe doet.

EEN EETBARE KERSTBOOM OP EEN BEZEMSTEEL

De kleine theologie van Palmpasen

Het was de tijd dat een stok nog gewoon een stok was… totdat een volwassene besloot dat het een diepzinnig symbool moest worden.

Palmpasen.

De zondag vóór Pasen. De dag waarop wij als kinderen door het dorp trokken met iets dat officieel een "palmpaasstok" heette, maar in de praktijk vooral leek op een eetbare kerstboom op een bezemsteel. En wij… wij namen die taak uiterst serieus. Niet vanwege de symboliek – kom nou – maar omdat er snoep aan hing. Veel snoep. En brood. En pinda's. En iets wat verdacht veel leek op een haantje dat je normaal gesproken niet vrijwillig op een stok zou zetten.

Maar goed. Daar gingen we dan. In processie. Dat woord alleen al. Processie. Alsof we deelnamen aan een heilig ritueel dat het universum in balans hield. Terwijl wij in werkelijkheid vooral bezig waren met drie dingen: niet struikelen, niet alles onderweg opeten en hopen dat je stok groter was dan die van je buurjongen. Want grootte deed ertoe. Niet theologisch, maar sociaal.

Er was altijd zo'n kind – je kent hem wel – met een palmpaasstok die eerder leek op een zendmast. Volgehangen met slingers, krenten, rozijnen, pinda's, en waarschijnlijk een halve supermarkt. Daar liep je dan naast, met jouw bescheiden constructie, waarop een enigszins scheef broodhaantje wanhopig probeerde zijn waardigheid te behouden.

Dat broodhaantje…Laten we het daar even over hebben.

Volgens de officiële lezing stond dat haantje symbool voor het Laatste Avondmaal én de haan die kraaide toen Petrus Jezus verloochende. Maar in mijn beleving stond het vooral symbool voor de vraag: "Wanneer mag ik dit opeten zonder dat iemand kijkt?" Want laten we eerlijk zijn: symboliek is prachtig, maar trek verdwijnt niet door theologie.

En dan die eieren. Prachtig geschilderd, zorgvuldig opgehangen, symbool voor nieuw leven en verrijzenis. Maar ook… breekbaar. Gevaarlijk breekbaar. Eén verkeerde beweging en je had ineens een abstract kunstwerk van schaal en teleurstelling. En dan die blik van je moeder: half begripvol, half: "Ik zei toch dat je moest opletten?"

De slingers met rozijnen – dertig stuks, voor de dertig zilverlingen van Judas – hingen daar ook nog tussen. Dertig! Alsof iemand dacht: "Laten we verraad vooral tastbaar maken… en eetbaar." Ik weet niet wie dat bedacht heeft, maar het is een briljante combinatie van moraal en snack.

En de pinda's. Twaalf stuks. Voor de apostelen. Twaalf. Alsof de apostelen in een zakje bij de notenkraam lagen en iemand zei: "Doe mij er maar een dozijn, maar wel de goede."
En toch… toch zat er iets wonderlijks in die hele optocht. Want ergens, tussen het gesnoep, het gewiebel van de stok en het lichte gevoel dat je elk moment een ei kon verliezen, gebeurde er iets wat we toen niet helemaal begrepen. We liepen niet zomaar rond. We brachten iets.

Aan het einde van de tocht gaf je die stok weg. Aan iemand die ziek was. Of oud. Of gewoon… iemand die wel een beetje hoop kon gebruiken. En ineens werd die eetbare kerstboom op een bezemsteel iets anders. Iets zachts. Iets warms. Iets wat zei: "Ik denk aan je."

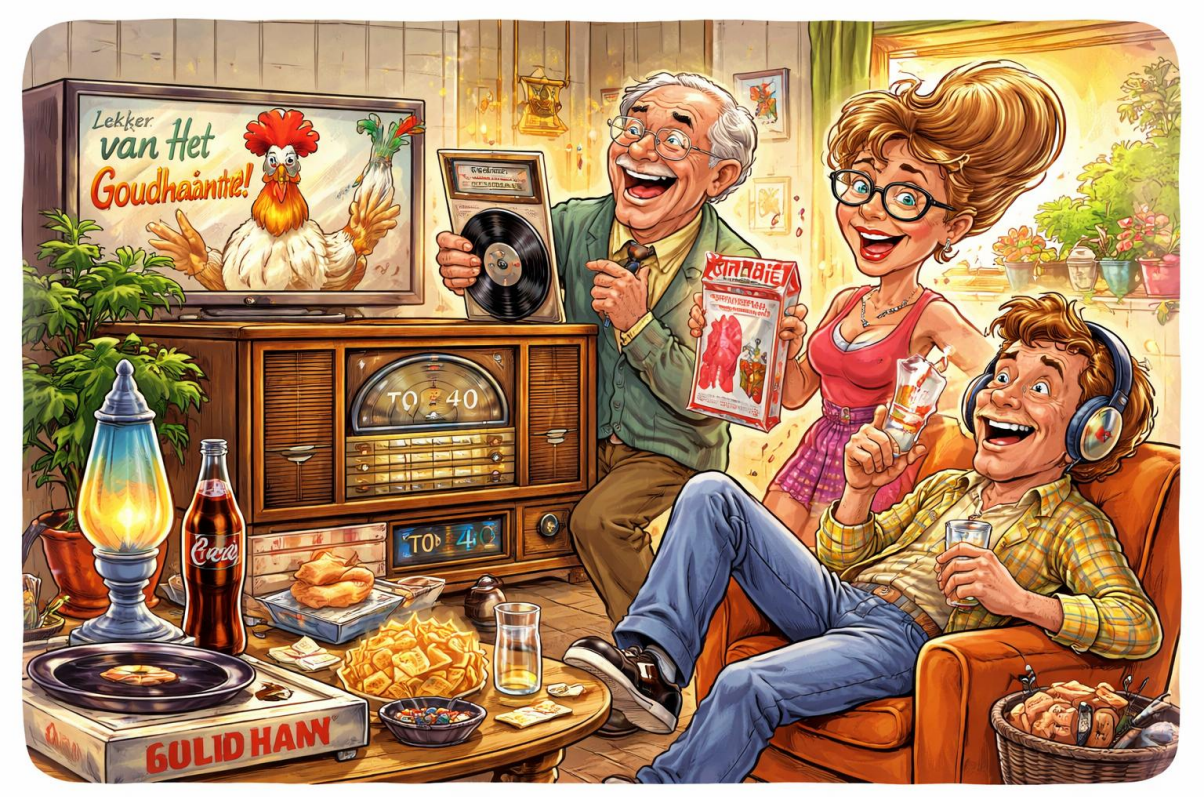
En dat is misschien wel het wonderlijkste van Palmpasen. Dat we als kinderen, zonder dat we het doorhadden, deelnamen aan iets dat groter was dan wijzelf. We droegen een verhaal, verpakt in brood, eieren en pinda's. We lachten, we snoepten, we klaagden een beetje over het gewicht… maar we gaven ook.

Gewoon. Omdat het zo hoorde. Omdat iemand dat ooit bedacht had.

Misschien moeten we daar weer een beetje van terughalen. Niet per se de rozijnen – hoewel, vooruit – maar wel dat idee dat je iets maakt, iets meeneemt en het vervolgens weggeeft. Niet omdat het moet, maar omdat het kan. Omdat iemand anders er even blij van wordt.

Dus als je vandaag iemand ziet lopen met een palmpaasstok, denk dan niet alleen: "Wat een merkwaardig bouwwerk." Denk ook: daar loopt een klein stukje hoop. Met een broodhaantje erop. En waarschijnlijk iemand die zich afvraagt wanneer hij er eindelijk een hap van mag nemen.

RAFELS IN DE ETHER: EEN ODE AAN DE JAREN 60

Veronica in je hoofd, glasvezel in de grond

Het begon, zoals dat gaat met grootse plannen en lichte nostalgie, op een ochtend waarop de koffie nog twijfelde of hij sterk genoeg wilde zijn voor de dag. 4 april 2026. De kalender keek me aan alsof hij zei: “Vandaag gaan we iets doen wat eigenlijk niet kan, maar toch heerlijk voelt.”

De Week van de Jaren 60. Alleen al de naam. Alsof je een oude langspeelplaat voorzichtig uit de hoes schuift, een beetje statisch geknisper erbij, en dan… ja hoor… daar is het weer. Een tijd waarin alles simpel leek, behalve de kapsels. Waar muziek nog ergens over ging, al wist niemand precies waarover, en waar radiostemmen klonken alsof ze persoonlijk voor jou alleen door de ether zweefden.

Ach, die stemmen…Die stemmen die niet alleen spraken, maar je meenamen. Die je het gevoel gaven dat je erbij hoorde, zelfs als je moeder riep dat je de aardappels moest schillen. Maar ja, de overkant van de tijd – want zo noem ik dat inmiddels plechtig – heeft geen ether meer. Geen middengolf. Geen krakende zenders die je met een beetje draaien aan de knop ineens in Londen, Hilversum of een vage vissersboot voor de kust deden belanden.

Daar zit je dan, in 2026. Met glasvezel, streamingdiensten en algoritmes die denken dat ze je beter kennen dan je eigen buurman. En toch… toch missen we iets. Niet de technologie, die werkt prima, maar de ziel. De stem die nét iets te dichtbij komt. De presentator die zich verspreekt en daar vervolgens een halve minuut smakelijk om lacht.

We moeten het doen met de stemmen van nu.

En laat ik eerlijk zijn: die doen hun best. Echt waar. Ze praten keurig, netjes binnen de tijd, zonder al te veel gekraak of spontane existentiële crises. Maar ergens… ergens mist het een beetje die ondeugende knipoog. Dat gevoel dat alles kan gebeuren, zelfs midden in een reclamespotje.

Over die spotjes gesproken…

Want wat is een reis terug in de tijd zonder een klein uitstapje naar de wonderlijke wereld van reclame? Ik bedoel: wie verzint het om panty's te verkopen alsof ze het achtste wereldwonder zijn? De panty's van Nurdie! Alsof je, zodra je ze aantrekt, spontaan begint te zweven boven de keukentafel.

En dan Het Goudhaantje. Geen idee wat het precies deed – behalve klinken alsof je er meteen een beter mens van werd. "Voor een goudgele toekomst!" hoorde je dan, terwijl ergens een kip waarschijnlijk licht verbaasd stond te kijken naar haar eigen marketingcarrière.

En natuurlijk… Belinda. De sigaret met pepermuntsmaak.
Ik bedoel, laten we daar even bij stilstaan. Iemand, ergens in een rokerig kantoor, heeft gedacht: "Weet je wat mensen willen? Frisse adem… terwijl ze roken." En niemand die zei: "Zullen we hier nog eens een nachtje over slapen?" Nee hoor. Gewoon doen. En hup, de ether in. Het is briljant. Het is absurd. Het is… heerlijk.

En misschien is dat wel precies de reden waarom we zo graag terugkijken naar die tijd. Niet omdat alles beter was – laten we vooral niet doen alsof de jaren 60 één groot paradijs waren – maar omdat het minder gepolijst was. Minder bedacht. Minder… veilig.

Er zat rafelrandjes aan het leven. Aan de muziek. Aan de stemmen. Aan de reclames. Aan alles eigenlijk. En juist die rafelrandjes maakten het echt.

Dus ja, deze week. De Week van de Jaren 60. We duiken erin. We luisteren, we lachen, we fronsen af en toe onze wenkbrauwen en denken: "Hoe dan?" Maar vooral… we voelen weer even hoe het is om niet alles te hoeven begrijpen. Om gewoon te luisteren.

Misschien is dat wel de serieuze ondertoon in al dit vrolijke gedoe. Dat we, ergens tussen de pepermuntsigaretten en wonderpanty's door, iets terugvinden wat we een beetje zijn kwijtgeraakt: aandacht. Verwondering. Het vermogen om even stil te staan bij iets dat niet perfect is, maar daardoor juist zo mooi.

Dus zet die denkbeeldige radio maar aan. Draai een beetje aan de knop – ook al zit die er niet meer – en stel je voor dat ergens, ver weg maar toch dichtbij, een stem zegt: "Goedenavond dames en heren… we gaan er iets moois van maken vandaag."

En weet je? Dat doen we ook.

PASEN, PAPEGAAIEN EN DE PERVERSE LOGISTIEK VAN LEVEN

Wat er piepte in de koffer naast de tandpasta

Het begon allemaal zo onschuldig.

Ik stond laatst in de supermarkt, licht voorovergebogen boven het schap met eieren, alsof ik een diep filosofisch vraagstuk aan het overdenken was. Bruin of wit? Scharrel of vrije uitloop? Biologisch of "ik heb ooit een kip gezien dus dat telt ook"? Pasen zat eraan te komen, dus ik voelde de morele druk van eeuwen christelijke traditie op mijn schouders rusten. Eieren moesten er komen. Veel eieren. Want Pasen zonder eieren is als kerst zonder ongemakkelijke familiegesprekken: theoretisch mogelijk, maar maatschappelijk onverantwoord.

En terwijl ik daar stond, bedacht ik me: wat als we dit hele eierenverhaal een beetje uit de hand laten lopen?

Nou. Dat dus.

Want ergens, niet eens zo heel ver hier vandaan, op Schiphol, dacht een man: "Weet je wat Pasen nodig heeft? 261 papegaaieieren. In mijn handbagage. Gewoon, tussen de sokken en de tandpasta."

Kijk, dat is ambitie. Dat is durf. Dat is iemand die bij de vraag "Hoeveel eieren neem je mee?" niet denkt in dozen van zes, maar in complete volières. En dan ook nog het detail dat ergens in die handbagage een ei begon te piepen.
Piep. Op Schiphol.

Je ziet het voor je: zo'n douanebeambte die al jaren koffers opent en alleen maar slippers, sambal en twijfelachtige souvenirs aantreft, hoort ineens… gepiep. Niet van een telefoon. Niet van een speelgoedbeestje. Nee. Een existentieel, zacht, piepend begin van leven.

"Collega… deze handbagage wil eruit." Het is bijna poëzie.

De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit trof 261 eieren aan.
Tweehonderdeenenzestig. Dat is geen impulsieve aankoop meer, dat is een bedrijfsstrategie. Elk ei zorgvuldig ingepakt, alsof het om Fabergé-kunstwerkjes ging, maar dan met snavel in aantocht.

En ergens tussen die T-shirts – waarschijnlijk maat L, want daar passen meer eieren in – zat dus een kuiken dat dacht: "Nou, dit lijkt me een uitstekend moment om geboren te worden. Midden in de handbagagecontrole. Timing is alles." Ik moet zeggen: dat kuiken heeft gevoel voor drama.

Maar onder al dat licht absurde zit natuurlijk iets wat schuurt.
Want dit zijn geen paaseieren. Dit zijn geen vrolijk beschilderde symbolen van nieuw leven die je in de tuin verstopt zodat kinderen ze met suiker in hun bloed en wanhoop in hun ogen kunnen zoeken. Dit zijn eieren uit het wild geroofd. Uit nesten gehaald. Uit een wereld waar een papegaai gewoon een papegaai mag zijn, en geen handelswaar met veren.

En ergens onderweg – van Midden-Amerika naar Azië, via Nederland, met een tussenstop in de menselijke hebzucht – wordt zo'n ei gereduceerd tot iets wat in een koffer past. Iets wat je kunt verpakken, vervoeren en verkopen. Alsof leven een logistiek probleem is.

We zijn er goed in, wij mensen. Alles kleiner maken. Hanteerbaar. Verkoopbaar. Een beetje schuim eromheen, wat papier, en hup: in de handbagage. Past precies naast de oplader en een halflege fles shampoo die eigenlijk te groot is maar waar je toch mee weg probeert te komen.

En ondertussen piept er dus iets. Zachtjes. Kwetsbaar. Alsof het zegt: "Hé… ik ben er ook nog."

Misschien is dat wel de echte paashaal van dit verhaal. Niet het ei zelf, maar dat piepje. Dat kleine signaal dat leven zich niet laat reduceren tot een product. Dat er grenzen zijn, ook al zijn die soms dun als een eierschaal.

Dus ja, koop gerust je eieren deze week. Verstop ze. Verf ze. Eet er één te veel en neem je voor het nooit meer te doen (en doe het volgend jaar opnieuw, tradities zijn er niet voor niets). Maar als je ze in je mandje legt, denk dan heel even aan dat ene ei dat begon te piepen op Schiphol. En stel jezelf de vraag: hoeveel eieren heeft een mens eigenlijk nodig… voordat het een beetje raar wordt?

Ik zou zeggen: zes. Misschien tien als je echt losgaat. Maar 261? Dan ben je niet meer aan het vieren. Dan ben je iets kwijtgeraakt.

DE DAG DAT HET VOLK ZICH VERGISTE

En misschien wel redde

Pieter zat op de bank. Niet zomaar een bank, maar zo'n bank die alles al had gezien: kruimels van oude koekjes, deuken van diepe gedachten en een verdwaalde pinda uit 2017 die zich hardnekkig verzette tegen stofzuigers en vergetelheid.

Op televisie voltrok zich *The Passion*. Bekend decor. Bekende woorden. Bekende afloop ook, eerlijk is eerlijk. Pieter keek, zoals hij dat doet: licht voorovergebogen, alsof hij het verhaal persoonlijk nog even wilde controleren op feitelijke onjuistheden en theatrale overdrijvingen.

En toen kwam het moment. Herodes. Het volk. De vraag. "Wat wilt u dat ik met hem doe?"

En het volk – oh, dat volk – deed wat het al eeuwen doet: het schreeuwde. Niet zachtjes, niet twijfelend, maar met de overtuiging van mensen die zelden nadenken maar altijd zeker zijn.

"Kruisig hem!"

Pieter slikte een stukje pinda (mogelijk uit 2017, hij kon het niet uitsluiten) en dacht: *Maar wat nu…*

Wat nu, als wij – datzelfde volk, maar dan met een licht dwarse bui en een kop thee achter de kiezen – eens iets anders zouden roepen?

Stel je voor. Een plein vol mensen. Microfoons. Camera's. Dramatiek alom. En dan, plotseling, een collectieve oprisping van eigenwijsheid. "Laat hem vrij!"

Stilte.

Herodes kijkt. De soldaten kijken. De regisseur kijkt (want laten we eerlijk zijn, zelfs eeuwen later zit er altijd ergens iemand met een draaiboek).

"Pardon?" vraagt Herodes, licht van zijn stuk gebracht. "Vrij!" roept het volk nog eens, nu met iets minder bravoure maar wel meer overtuiging. "We hebben erover nagedacht. Het voelt… juister."

En daar begint het gedonder.

Want niets is zo ontwrichtend als een volk dat plotseling afwijkt van de verwachting. Systemen raken in de war. Macht wordt nerveus. De geschiedenis begint te schuiven als een kast op een scheve vloer.

Pieter zag het voor zich. Soldaten die hun speer laten zakken omdat er geen duidelijke vijand meer is. Bestuurders die in hun papieren bladeren op zoek naar een protocol voor "massale mildheid". Commentatoren die stamelend proberen uit te leggen wat er zojuist níet gebeurd is.

En ergens, midden op dat plein, staat dan iemand. Vrij. Niet omdat het moest, maar omdat het volk – dat wonderlijke, grillige geheel – besloot het anders te doen.

Pieter leunde achterover. Want misschien, dacht hij, zit daar precies de crux.

We denken vaak dat geschiedenis iets is wat ons overkomt. Iets vasts, iets onvermijdelijks, iets dat al geschreven staat in dikke boeken met dunne marges. Maar wat als geschiedenis eigenlijk gewoon een optelsom is van momenten waarop iemand had kunnen zeggen: *"Nee, wacht even. "*Wat als de kracht niet zit in het volgen van de lijn, maar in het durven buigen ervan?

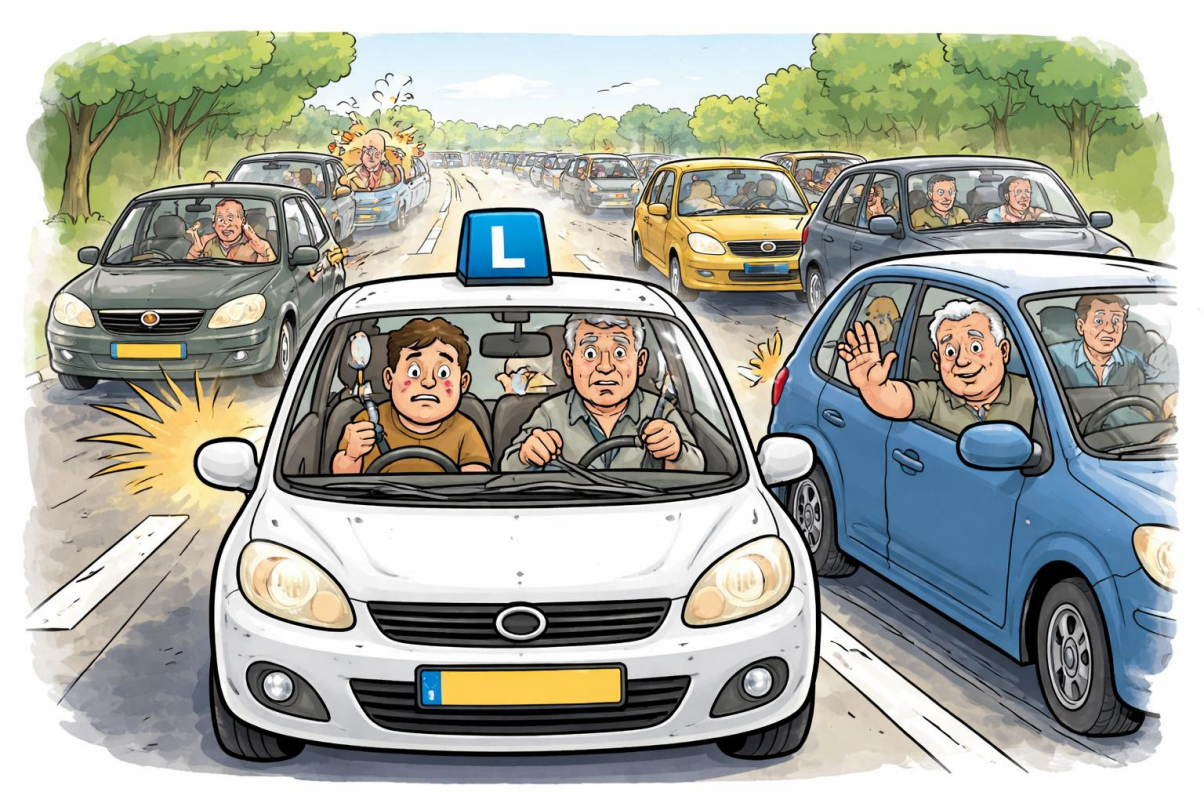
Hij keek weer naar het scherm. Het verhaal ging verder zoals het altijd gaat. De afloop bleef onwrikbaar, als een oude kast die weigert nog één centimeter te verschuiven.

Maar in zijn hoofd – en dat is bij Pieter nooit een kleine ruimte – was iets opengeklapt. Misschien zijn we dat volk nog steeds. Niet dat van toen, maar dat van nu. Met onze pleinen, onze schermen, onze meningen die sneller reizen dan gezond is voor een gemiddelde gedachte. En elke dag opnieuw klinkt ergens die vraag: "Wat wilt u dat ik met hem doe?"

En elke dag opnieuw hebben wij de keuze. Schreeuwen we mee? Of zeggen we, zachtjes eerst, maar steeds harder: "Laat hem vrij."

Pieter knikte. En pakte nog een pinda. Die smaakte verdacht historisch.

PIETER EN DE LESAUTO DER BESCHAVING

Pieter zat laatst weer eens in zijn auto. Niet zomaar een ritje, nee – zo'n ritje met haast. Dat je denkt: *ik ben niet te laat, ik ben alleen… creatief op tijd.* En precies op dat moment – het universum heeft gevoel voor humor – doemde daar een lesauto op. Met zo'n bordje op het dak dat eigenlijk zegt: *"Pas op. Hier wordt een mens gevormd."*

Maar wat Pieter zag, was: *"Hier begint jouw innerlijke test."*

Hij zuchtte. Hij rolde met zijn ogen. Hij keek nog eens op de klok, alsof die ineens medelijden zou krijgen en vijf minuten terug zou springen.

En toen gebeurde er iets wonderlijks. Pieter… bleef gewoon achter die lesauto rijden. Geen getoeter. Geen bumperkleven. Geen creatieve gebaren die zelfs in de mimewereld als overdreven zouden worden gezien. Gewoon… rijden. Alsof hij een volwassen mens was.

Maar laten we eerlijk zijn. Pieter is ook maar een mens. Er zijn momenten – kleine, donkere momentjes – waarop hij denkt: *"Kom op jongen, je rijdt 30 waar je 50 mág. Dit is geen meditatieve wandeling, dit is verkeer."* En ergens diep van binnen zit dan een stemmetje dat fluistert: *"Je zou er best even langs kunnen…"*

Dat stemmetje heeft ook een neef. Die neef heet: *Agressieve Aart.* Die zit in andere auto's.

Aart toeterde. Aart zat bijna in de achterbak van die lesauto. Aart haalde in op plekken waar zelfs de verkeersregels een lichte paniekaanval van krijgen. Aart dacht: *ik ben de hoofdrolspeler, de rest is figurant.*

En toen keek Pieter naar die lesauto. Hij zag geen obstakel meer. Hij zag… zichzelf. Een paar decennia geleden. Zweethandjes. Spiegel-check, knipperlicht, koppeling, gas, alles tegelijk en toch nét niet. Een instructeur naast je die zegt: *"Rustig blijven, Pieter."* Terwijl je hart inmiddels in de derde versnelling zit.

Hij herinnerde zich dat ene moment… Dat hij afsloeg zonder te kijken. Dat hij afremde terwijl iemand achter hem zat. Dat hij dacht: *"Iedereen kijkt naar mij."*

En weet je wat het pijnlijke is? Iedereen keek toen ook naar hem.

We worden ouder. Wijzer, zeggen we. Ervarener, vinden we. Maar ergens onderweg… verliezen we iets.

Geduld.

We vergeten dat we allemaal begonnen zijn met stuntelen. Met twijfelen. Met die eerste keer dat je dacht dat een rotonde een soort examen was voor het leven zelf.

En nu? Nu zitten we achter het stuur alsof we geboren zijn met een rijbewijs in de hand en een moreel recht op voorrang.

Die jongen of dat meisje in die lesauto? Die is niet langzaam om jou te pesten. Die is niet onzeker om jouw dag te verpesten. Die is aan het leren.

Aan het proberen. Aan het falen. Aan het opnieuw proberen. Precies zoals jij ooit deed.

En ja, het verkeer is drukker geworden. Ja, we hebben haast. Ja, we moeten ergens zijn – altijd ergens waar we nét te laat dreigen te komen. Maar ergens tussen die haast en dat ego…zijn we vergeten dat we samen onderweg zijn.

Niet tegen elkaar. Maar naast elkaar.

Pieter haalde die lesauto uiteindelijk niet in. Sterker nog… hij liet zelfs een klein gaatje vallen. Zo'n gaatje dat zegt: *"Neem je tijd. Het komt goed."*

En terwijl hij daar reed – iets later dan gepland, maar wonderlijk genoeg nog steeds levend – dacht hij: Misschien is dat wel het echte rijbewijs. Niet dat pasje in je portemonnee.
Maar het vermogen om te onthouden dat iedereen ooit begon met een L op het dak en een wereld vol toeterende Aarten om zich heen.

Dus, als je straks weer een lesauto ziet…Adem even in. Laat je gaspedaal los. En denk: *Daar rijdt iemand die het nog moet leren.*

En misschien…heel misschien… leer jij op dat moment ook nog iets.

DE TWEELINGTOETS DER LIEFDE

Of: Wie Was Het, Wie Zal Het Zijn?

Er zijn van die verhalen waarvan je denkt: dit verzin je niet, dit *mag* je niet verzinnen, dit wordt 's nachts gefluisterd door een ondeugende muze met gevoel voor Britse humor en juridische chaos.

En toch.

Ergens in Engeland - het land van thee, traditie en licht ongemakkelijke gesprekken - ontvouwt zich een liefdesverhaal dat zelfs de gemiddelde soapscenarist met een kop Earl Grey en een nerveuze lach zou afwijzen wegens "te ongeloofwaardig".

Een vrouw. Twee broers. Eeneiige tweeling. En een timing die zo nauw luistert dat zelfs de kalender zich schaamtevol omdraait.

Binnen vier dagen deelt zij het bed met beide heren. Wat volgt is geen romantische driehoek, maar een biologisch raadsel van Olympisch niveau. Want zie: de natuur, normaal gesproken vrij stellig in haar aanwijzingen, besluit hier even haar schouders op te halen en te mompelen: "Zoek het zelf maar uit."

Het resultaat? Een kind. En twee potentiële vaders die genetisch zo identiek zijn dat zelfs DNA denkt: *ik pas even*.

De rechtbank buigt zich erover. Rechters, normaal meesters in het scheiden van waarheid en verzinsel, staan plots voor een vraagstuk dat zelfs Salomo zou doen twijfelen: niet wie het kind moet krijgen, maar wie het überhaupt *gemaakt* heeft.

De uitspraak is even droog als briljant: "We weten het niet."

En daar sta je dan. Met een geboortecertificaat dat eigenlijk een gokbriefje is. Met een juridische werkelijkheid waarin een kind - laten we haar baby P noemen - opgroeit met niet één, maar in zekere zin twee vaders. Een soort menselijke Schrödinger's papa: hij is het wel en niet tegelijk.

Het is hilarisch. Het is absurd. Het is… ongemakkelijk menselijk.

Want ergens onder deze klucht van chromosomen en rechtbankzalen ligt een vraag die wij allemaal herkennen, zij het in minder spectaculaire vorm: *Moet alles altijd zeker zijn?*

Wij willen labels. Zekerheid. Handtekeningen onder het leven.
Maar het leven zelf? Dat houdt van rafelrandjes. Van situaties waarin zelfs de wetenschap zegt: "Geef ons nog even… een jaartje of twintig."

Misschien is dat wel de stille les van dit verhaal.
Dat vaderschap niet alleen in DNA zit, maar in aanwezigheid.
Dat identiteit soms niet in één naam past. En dat het leven, hoe graag wij het ook netjes ordenen, af en toe besluit om ons een raadsel cadeau te doen - met een knipoog.

En ergens, stel ik me zo voor, zit baby P later aan tafel. Met twee mannen die allebei zeggen: "Ik zou het zomaar kunnen zijn."

En misschien zegt zij dan, met een glimlach die genetisch perfect verdeeld is: "Dat maakt eigenlijk niet eens zoveel uit… als jullie er allebei maar zijn."

Pieter Pottenkijker
Chroniqueur van het Onwaarschijnlijke
"Want soms is de waarheid geen rechte lijn, maar een vrolijke wirwar van mogelijkheden."

WANNEER DE STILTE ZWAARDER WEEGT DAN WOORDEN

Er zijn van die dagen waarop het dorp - of de stad, want wij noemen alles dorp zodra het pijn doet - zich anders gedraagt. Alsof de stoeptegels zachter klinken, alsof voordeuren voorzichtiger dichtvallen. Alsof zelfs de wind even inhoudt wat hij normaal gedachteloos door de straten blaast.

Op de laatste twee dagen van maart hoorde ik het.
Twee jonge plaatsgenoten.
Twee keer een sprong.

En ik, Pieter Pottenkijker - beroepsmatig nieuwsgierig, maar in dit geval vooral onthutst - bleef zitten met iets wat nog het meest leek op lege handen. Geen scherpe observatie, geen vileine conclusie, geen verhaal dat zich gewillig liet opschrijven. Alleen een gevoel dat zich niet liet ordenen: machteloosheid, en verdriet dat geen adres leek te hebben.

Want wat zeg je dan?

Je kunt woorden zoeken, ze oppoetsen, ze voorzichtig naast elkaar leggen alsof het porselein is. Maar sommige gebeurtenissen lachen daar zachtjes om. Die passen niet in zinnen. Die weigeren zich te laten begrijpen, laat staan te laten oplossen.

En toch. Toch begint er iets te knagen.

Niet luid, niet beschuldigend, maar zacht en hardnekkig tegelijk. Een vraag die zich niet opdringt, maar ook niet weggaat. Iets in de trant van: hebben we iets gemist?

Ik weet het niet. Maar het laat me niet los.

En dus schrijf ik. Niet omdat ik weet wat gezegd moet worden, maar omdat zwijgen dit keer nog leger voelt dan spreken.

Tot slot

Beste families,

Woorden zullen tekortschieten. Dat doen ze altijd bij verlies dat zo groot is. Toch wil ik u laten weten dat uw verdriet niet onopgemerkt blijft. Dat er mensen zijn die, ook zonder uw dierbaren gekend te hebben, met u meeleven – in stilte, in gedachten, in pogingen om iets van die leegte te begrijpen.

En aan ons, als gemeenschap, wil ik voorzichtig iets vragen. Niet als oordeel, maar als uitnodiging: Laten we proberen om elkaar iets meer te zien. Niet alleen met onze ogen, maar met aandacht. Niet alleen op de momenten dat het goed gaat, maar juist wanneer het schuurt, wanneer iemand zich terugtrekt, wanneer woorden uitblijven.

Want misschien – heel misschien – zit daar het verschil. Niet in het voorkomen van alles wat onbegrijpelijk is, maar in het verkleinen van de afstand tussen mensen.

Zodat niemand zich onzichtbaar hoeft te voelen. Zodat niemand alleen hoeft te vallen.

In mededogen, in verbondenheid, en met de hoop dat we elkaar iets beter leren zien,

Pieter Pottenkijker, (plaatsgenoot, en op dagen als deze vooral medemens)

OVER PALING, PLATEN EN EEN PRIJS DIE KLINKT ALS THUISKOMEN

Ach, beste lezer, soms waait er een wind door het leven die je niet ziet, maar wel voelt. Zo'n wind die ineens langs je jeugd strijkt, langs de krakende naald van een platenspeler, langs de geur van zondagmiddag en vers geboende vloeren. En geloof me vrij: die wind heet *One Way Wind*… en komt rechtstreeks uit Volendam.

Want jawel hoor, daar stonden ze weer - de mannen van The Cats - alsof de tijd een klein knikje maakte en zei: "Kom binnen jongens, jullie horen hier nog steeds." Op vrijdag 3 april 2026 kregen zij de NPO Radio 5 Evergreen Award, uit handen van de immer goedlachse Daniël Dekker. En ik zeg u: dat is geen prijs, dat is een warme deken met muziek erin geweven.

Ik zag ze daar staan - Arnold Mühren, Jaap Schilder en Piet Veerman - en ik dacht: kijk nou toch… geen jongens meer, maar mannen met verhalen in hun rimpels en muziek in hun ziel. En ergens, heel zachtjes, speelden Cees Veerman en Theo Klouwer nog een beetje mee, daarboven, op een wolkje met een goed geluidssysteem.

En toen, toen gebeurde er iets in mijn hoofd. Ik was weer dat jochie.

Niet zo'n jochie met een telefoon en duizend prikkels, nee… gewoon een jochie met grote oren en nog grotere dromen. Mijn broer Harry - gezegend zij zijn platencollectie - had als enige van ons twaalf (!) kinderen een platenspeler. Een wonderding! Een soort heilige schijfjesdraaiende tempel waar je alleen met schone handen en eerbied mocht komen. En daarop draaiden ze. Urenlang.

Lea… alsof ze speciaal voor de liefde was geschreven. One Way Wind… alsof het leven zelf een richting koos. En, o jongens, This Golden Ring en I Walk Through the Fields… dat waren geen liedjes, dat waren kleine wandelingen door het hart.

En daar zaten we dan. Niet te praten, maar te luisteren. Want The Cats deden iets bijzonders: ze zongen niet tegen je… ze zongen met je. Hun beroemde *palingsound* - jazeker, een term waar je trek van krijgt - was als een warme stamppot van melancholie, harmonie en een snufje zeezout.

Ze waren hofleverancier van herinneringen. Niet alleen van hits, al hadden ze er daar meer dan genoeg van - negentien Top 10's, vijf keer nummer één - maar van momenten. Van eerste liefdes, laatste dansen en alles daartussenin.

En kijk nou eens… zoveel jaren later staan ze daar nog. Niet om te bewijzen dat ze goed waren, maar omdat ze nooit zijn weggegaan. Hun muziek is blijven hangen in de gordijnen van de tijd.

Dus ja, die Evergreen Award… die hadden ze al lang. Die zat al in elke huiskamer waar ooit een plaat werd opgezet. In elke autorit waar iemand zachtjes meezong. In elk hart dat even stil werd bij een refrein.
En zo, beste lezer, leren wij weer iets vandaag.

Dat sommige dingen niet verouderen, maar verdiepen. Dat muziek geen leeftijd kent, alleen herinnering. En dat een paling uit Volendam soms meer ziel heeft dan een hele zee vol herrie.

Dus zet hem nog eens op. Krab even aan die oude plaat - of vooruit, druk op "play" als u modern bent - en laat u meevoeren. Want ergens, tussen gisteren en vandaag, zingt The Cats nog steeds.

En wij… wij luisteren nog altijd.

DE PAASHAAS DIE ALLES AL ZAG (EN WIJ NOG NIET)

Vrijdagavond. Niks bijzonders. Gewoon een man, een bank, en Carrie op Vrijdag. Zo'n programma waarbij je begint met het idee: "even kijken hoor," en eindigt met existentiële vragen, een halve zak paaseitjes en het gevoel dat je leven op de een of andere manier tekortschiet.

En daar zat Pieter dus. Met een kop thee die allang koud was en een blik die langzaam warmer werd naarmate het gesprek vorderde. Tot die ene gast, zo'n type dat eruitzag alsof hij met hazen praat in zijn vrije tijd, ineens zei: "Wist je dat jonge haasjes met open ogen geboren worden?"

Pieter knipperde. Eén keer. Twee keer. En toen dacht hij: ja hoor, daar gaan we weer, nog zo'n feitje voor op een tegeltje.

Maar de man ging door: "Ze zien de wereld meteen. Vanaf het eerste moment. Alsof ze zeggen: kom maar op, nieuwe tijd, ik ben er klaar voor."

En ergens, tussen de reclame voor chocolade-eitjes en een aanbieding voor een tuinset die niemand nodig heeft, viel het kwartje. Niet zo'n klein kwartje trouwens. Meer zo'n ouderwetse gulden. Met een klap.

Want kijk, wij mensen… wij komen dus níet met open ogen ter wereld. Wij komen binnen als een soort hulpeloze, roze pudding. Blind, kaal en vooral: totaal niet voorbereid op het feit dat er ooit iets als belastingaangifte bestaat.

Maar die haasjes? Die liggen daar gewoon. In het gras. Ogen open. Volledig aangekleed. Klaar voor het leven. Geen handleiding. Geen opvoedboek. Geen consultatiebureau dat zegt: "Hij zit nét onder de groeicurve, mevrouw." Nee. Gewoon: hallo wereld, ik zie je wel.

En toen dacht Pieter aan die paashaas.

Die malle figuur met zijn mandje. Die elk jaar weer opduikt alsof hij een soort freelance logistiek manager is voor chocolade-industrieën. Niemand die zich afvraagt hoe hij dat doet. Niemand die zegt: "Heb je daar een vergunning voor, beste haas?"

Nee, wij accepteren het gewoon.

Een haas. Die eieren verstopt. Terwijl hij zelf geen eieren legt. En ondertussen ook nog symbool staat voor nieuw leven. Als je er te lang over nadenkt, word je óf filosoof, óf je belt iemand. Maar misschien… heel misschien… zit er iets in.

Misschien is die paashaas helemaal geen marketingtruc. Of nou ja, óók wel een marketingtruc – laten we realistisch blijven, die chocolade moet ergens van betaald worden. Maar misschien is hij ook een herinnering. Aan hoe je zou kunnen leven. Met open ogen.

Want laten we eerlijk zijn: wij lopen vaak rond als konijnen. Blind geboren en daarna eigenlijk nooit helemaal wakker geworden.

We rennen. We plannen. We organiseren. We vergaderen over vergaderingen. We maken lijstjes van dingen die we gisteren al hadden moeten doen. En ondertussen missen we het.

De lente. De geur van vers gras. Een kind dat een paaseitje vindt alsof het goud is. Of gewoon… dat ene moment waarop alles even klopt.

Die haasjes doen dat anders. Die liggen stil. Kijken. Wachten. Niet omdat ze lui zijn. Maar omdat ze snappen dat bewegen niet altijd hetzelfde is als leven.

En ergens, tussen die open ogen en dat stille liggen, zit de grap. Want wij denken dat de paashaas druk is. Rennen, sjouwen, eieren verstoppen, deadlines halen voor eerste paasdag. Maar misschien… doet hij juist het tegenovergestelde. Misschien zit hij gewoon ergens in een veld. Te kijken. En te denken: jullie zijn het allemaal een beetje kwijtgeraakt, hè?

Dus ja. De paashaas. Een verzonnen beest. Een pedagogisch hulpmiddel. Een commercieel wonder. Maar ook een klein, ondeugend duwtje in de rug. Om je ogen open te doen.

Echt open.

Pieter zette de televisie uit. Zijn thee was nog steeds koud, maar dat gaf niet. Buiten was het stil. Een beetje schemerig. Zo'n moment waarop je bijna verwacht dat er iets gebeurt.

Hij keek naar de tuin. Geen haas te zien. Maar toch… het voelde alsof er iemand was. Die al lang wist hoe het zat. En die zachtjes dacht: kom maar op, nieuwe tijd.

EEN GLIMLACH DIE BLEEF HANGEN

Over Toon, een stoel en een kopje koffie dat nooit meer hetzelfde werd

Er zijn van die mensen die je nooit hebt ontmoet…maar die tóch ooit bij je op de bank hebben gezeten. Met een kopje koffie. En een stilte die niet ongemakkelijk was.

Toon Hermans was zo iemand.

Niet dat hij aanbelt – nee, hij stond er ineens. In de kamer. Met een blik die zei: "Zal ik eens iets kleins groot maken?"

En dan gebeurde het. Dan werd een kopje koffie geen kopje koffie meer. Maar een avontuur. Met schuim. En twijfel. En een lepeltje dat nét te hard tikt tegen het glas, alsof het ook even aandacht wil. En jij zat daar. Te lachen om… ja, om wat eigenlijk? Om niks. En precies daarom om alles.

Toon begreep iets wat wij massaal zijn kwijtgeraakt tussen agenda's, apps en parkeerapps die wél werken: dat het leven zich niet afspeelt in de grote momenten.

Niet bij de promotie. Niet bij de sleuteloverdracht. Zelfs niet bij de derde poging om eindelijk wél gezond te eten op maandag.

Nee.

Het leven zit in dat ene moment waarop je je sok binnenstebuiten aantrekt en denkt: "Ach… zo kan het ook."

Toon zou daar tien minuten over praten. En je zou huilen van het lachen.

Wat hij deed, was eigenlijk levensgevaarlijk.Hij haalde de snelheid uit het leven. Hij vertraagde. Totdat je dingen zag die je normaal voorbij rent. Een stoel werd een verhaal. Een stilte werd een punchline. En een zucht… ja, een zucht werd een climax. Probeer dat vandaag de dag nog maar eens.

Als iemand nu vijf seconden stil is, denkt de helft van de zaal dat de wifi is uitgevallen.

En dan die zachtheid. Geen scherpe randjes. Geen venijn. Geen grappen die iemand achterlaten met het gevoel dat ze net subtiel zijn uitgekleed. Nee, Toon lachte niet om je. Hij lachte mét je. Alsof hij zei: "Kijk, we zijn allemaal een beetje raar. Gelukkig maar."

En ergens, diep van binnen, voelde je opluchting.Want stel je voor dat je de enige was.

Later… werd het stiller.
Niet in de zaal – daar bleef het warm. Maar in zijn woorden kwam iets bij. Iets dat schuurt, maar zacht.

De liefde. Rietje. Geen grote woorden. Geen dramatische gebaren. Gewoon een man die iets kwijt was…en toch bleef spreken alsof het er nog was. En misschien was dat wel het grootste kunststukje.

Dat hij liet zien dat liefde niet ophoudt bij afscheid. Dat het blijft hangen. Zoals een geur. Of een liedje dat je ineens hoort in de supermarkt terwijl je eigenlijk alleen maar melk wilde halen.

Wat Toon ons leerde – zonder het ooit zo op te schrijven –
is dat het leven niet vraagt om perfectie. Het vraagt om aandacht. Om kijken. Om even blijven hangen bij iets kleins.

Een vlinder. Een kopje koffie. Een mens. En ja… soms ook bij jezelf.

Ik stel me voor dat hij ergens zit. Niet groots.Niet op een podium. Gewoon op een stoel. Met een glimlach die nog steeds niet helemaal uit te leggen is. En dat hij ons aankijkt en zegt: "Jullie maken het soms zo moeilijk…"

Waarna hij een slok koffie neemt, even wacht, en precies op het juiste moment toevoegt: "…terwijl het zo eenvoudig kan zijn."

En dan lachen we. Niet hard. Niet overdreven. Maar precies genoeg om te voelen: dat een grap en een traan inderdaad buren zijn. En dat we daar allemaal…gewoon een beetje wonen.

Van Sjoukje naar Maggie (en weer terug)

Er zijn van die momenten waarop ik mezelf toespreek. Niet hardop - al zou dat de spanning in de supermarkt aanzienlijk verhogen - maar zachtjes van binnen, ergens tussen het schap met houdbare melk en de aanbiedingen van week 14.

“Doe eens normaal, Sjoukje,” zeg ik dan. En daar begint het al. Want wie is in vredesnaam Sjoukje?

Kijk, officieel - en ik heb het nagezocht, want je wilt niet zomaar iemand zijn - heet ze Maggie MacNeal. Of beter: ze héét Sjoukje Lucie van ’t Spijker. En ergens onderweg, tussen een auditie bij Phonogram en een duet met Willem Duyn, is ze veranderd in Maggie.

Een knop. Klik. Klaar. En ik dacht: waar zit mijn knop?

Want laten we eerlijk zijn: het leven vraagt erom. De ene dag ben je Sjoukje - licht onzeker, licht verkreukeld, licht zoekend naar waar je je sleutels hebt gelaten (spoiler: in de koelkast, naast de augurken). En de volgende dag moet je Maggie zijn. Stralend. Onweerstaanbaar. Met een overtuiging alsof je net drie nummer-één-hits hebt gescoord en zo het podium van het Eurovisiesongfestival oploopt.

En ergens daartussenin zitten wij. Zonder knop. Met alleen een licht haperende dimmer.

Ik stel me dat moment voor.

Producer Hans van Hemert zit achter een bureau. Hij kijkt op. Ziet Sjoukje. Denkt: dit is het niet. Te veel 'Sjoukje'. Te weinig… magie. "Vanaf nu ben jij Maggie MacNeal," zegt hij.

En daar gebeurt het. Geen bezwaar. Geen overleg. Geen PowerPointpresentatie met risicoanalyse. Gewoon: pats. Nieuwe naam. Nieuw leven. Nieuwe energie. Alsof iemand de stekker uit je oude zelf trekt en hem in een versterker van duizend watt stopt.

En ik? Ik heb ooit geprobeerd mezelf opnieuw uit te vinden door andere koffie te bestellen. "Doe mij maar een havercappuccino," zei ik dapper. Drie slokken later was ik weer gewoon Sjoukje. Met buikpijn.

Het fascinerende is: die knop bestaat dus echt. Alleen noemen we hem anders. We noemen hem rol. Of context. Of - als we het ingewikkeld willen maken - identiteit in beweging. Maar diep van binnen weten we: we schakelen de hele dag.

De ouder die ineens directeur wordt. De beleidsmaker die thuis gewoon degene is die de vuilnis vergeet. De professional die in een vergadering klinkt als een kruising tussen een strategisch kompas en een licht overspannen Excelbestand, maar 's avonds keihard meezingt met How Do You Do alsof niemand kijkt.

We zijn allemaal een beetje Maggie. En een beetje Sjoukje. Alleen durven we de knop niet altijd in te drukken.

En misschien is dat maar goed ook. Want stel je voor dat iedereen permanent in de 'Maggie-stand' staat. Dan wordt het een wereld vol glitter, grootse gebaren en mensen die bij het koffiezetapparaat ineens een solo inzetten. Prachtig, maar onhoudbaar. Er moet ook iemand zijn die gewoon zegt: "Het filter is op."

Sjoukje is nodig. Maar Maggie ook.

De kunst - en hier komt de serieuze ondertoon, hou je vast - is niet om één van de twee te worden. Het is om te leren schakelen zonder jezelf kwijt te raken. Om te weten wanneer je moet stralen en wanneer je gewoon even mag rommelen in je eigen menselijkheid.

Want achter elke Maggie zit een Sjoukje die ooit dacht: "Kan ik dit wel?" En achter elke Sjoukje zit een Maggie die fluistert: "Kom op. Je kunt dit allang."

Dus de volgende keer dat je twijfelt - in een vergadering, een gesprek, of gewoon bij het kiezen tussen koffie of thee - stel jezelf één vraag: Waar zit mijn knop?

En druk hem gerust in. Maar niet te hard. We willen wel dat de koelkast dicht blijft.

DE SLAGBOOM DIE LIEFHAD

Hoe Roermond een open relatie kreeg met zijn parkeergarage

Er zijn van die momenten waarop je als mens denkt: dit is te mooi om waar te zijn. Zoals een kroket die niet uit elkaar valt bij de eerste hap. Of een sok die na het wassen nog steeds een partner heeft. Of – en dat is van een zeldzame, bijna poëtische schoonheid – een parkeergarage die je 455 keer met dezelfde kaart laat vertrekken.

Vierhonderdvijfenvijftig keer.

Dat is geen parkeren meer. Dat is een levensstijl. Een relatie. Een verbond voor het leven, bezegeld met een piepje en een slagboom die telkens weer fluistert: “Ga maar, ik vertrouw je.”

En wij? Wij gingen. Massaal.

Duizend automobilisten, ieder met hun eigen kleine liefdesaffaire met een stukje karton dat meer macht had dan een gemeentelijke verordening. Eén kaart, eindeloos hergebruik. Alsof Willy Wonka ineens besloot dat zijn gouden tickets ook voor de trein, de bioscoop en de kapper geldig waren.

En ergens, laten we eerlijk zijn, herkennen we het allemaal. Die ene seconde bij de slagboom. Dat moment van twijfel. Dat stemmetje in je hoofd dat zegt: “Dit klopt niet…” gevolgd door een iets enthousiaster stemmetje dat roept: “Maar het werkt wél!”

De menselijke moraal blijkt verrassend flexibel als er een slagboom omhooggaat zonder tegenspraak.

Wat mij raakt in dit verhaal – naast de bijna romantische trouw van die ene automobilist – is niet zozeer de fraude. Het is de collectieve verleiding. De zachte, verleidelijke fluistering van een systeemfout. Want laten we niet doen alsof dit begon met grootse plannen. Dit begon met iemand die dacht: "Hé… nog een keer proberen?"

En toen nog een keer. En nog een keer. Totdat iemand na de 453e keer waarschijnlijk hardop tegen zichzelf zei: "Ik ben nu eigenlijk onderdeel van het systeem geworden."

Wat het extra pikant maakt – en een tikje ondeugend – is dat ook gemeentemedewerkers vrolijk meededen aan deze kaartjescarrousel. Mensen die overdag beleid maken en 's avonds denken: "Ach, één keertje extra dan…" om vervolgens maanden later te ontdekken dat 'één keertje' zich heeft vermenigvuldigd als konijnen in het voorjaar.

Het is bijna ontroerend.

Maar onder al dat vrolijke gescan en gesjoemel zit natuurlijk iets serieuzers. Want systemen vertrouwen op ons. Op dat kleine stukje zelfbeheersing dat zegt: "Ik kan dit wel, maar ik doe het niet." En precies daar wringt het. Niet omdat mensen slecht zijn, maar omdat we allemaal een beetje opportunistisch zijn als de kans zich voordoet en niemand kijkt.

Totdat iemand wél kijkt. Totdat er 1144 brieven op de mat vallen.

En ineens verandert de romantiek van de slagboom in een vrij ongemakkelijk gesprek aan de keukentafel. "Schat… weet je nog dat parkeren in Roermond?"

Wat blijft, is een les die groter is dan een parkeergarage. Systemen kunnen falen. Regels kunnen lekken. Maar uiteindelijk zijn het mensen die bepalen wat er gebeurt als niemand oplet.

Of, zoals ik het graag zie: de slagboom kan wel omhoog gaan, maar jij bepaalt of je erdoorheen rijdt.

En ergens hoop ik dat die ene automobilist – die trouwe ziel met 455 ritjes – even stil heeft gestaan. Misschien bij de 300e keer. Of de 400e. Even gekeken naar dat kaartje en gedacht:

"Wie houdt hier eigenlijk wie voor de gek?"

Want eerlijk is eerlijk: soms is de grootste winst niet dat je gratis naar buiten rijdt…

…maar dat je weet wanneer je had moeten stoppen.

FAB, ZEGT U?

De Thunderbirds en het grote mannelijke misverstand.

Het nieuws kwam tussen de regenbuien en huishoudelijke klusjes door: de Amerikanen gaan weer naar de maan. Na bijna vijftig jaar! En ik dacht meteen - niet aan wetenschap, niet aan Neil Armstrong, maar aan The Thunderbirds. Ja, die houten helden uit de jaren zestig, strak in de lak, met een moreel kompas dat je tegenwoordig enkel nog in musea tegenkomt.

Ik ging er even goed voor zitten, in mijn luie stoel die onderhand het comfortniveau van Thunderbird 2 heeft bereikt. Ik sloot mijn ogen - en daar kwamen ze: de gebroeders Tracy, het ultramoderne eiland, Lady Penelope met haar roze Rolls. En natuurlijk Parker, die eruitzag alsof hij stiekem ook de aardappels van Gordon Ramsay had gestolen.

DE DROOM VAN SNELHEID, CONTROLE EN SCHUIFDEUREN

Wat The Thunderbirds zo magisch maakten, was niet per se de actie. Nee, het was de illusie dat er altijd iemand paraat stond - “International Rescue, FAB!” riep Scott dan, en hop, daar gingen ze weer, professioneel, stoïcijns, en zonder dat iemand vroeg: “Wie betaalt dit eigenlijk allemaal?”

Als jochie geloofde ik heilig dat de wereld ooit zó zou draaien: dat er altijd een team klaarstond met vliegende apparaten, schuifdeuren die ‘psssht!’ deden, en een vaderfiguur die alles overzag vanaf een control room met knipperende lampjes.

Nu, zestig jaar later, hebben we Teams-meetings die haperen als iemand koffie inschenkt, en een overheid die “International Rescue” zegt, maar eigenlijk bedoelt: *na het zomerreces bekijken we uw verzoek nog eens.*

DE HELD MET DE KLIKLIJN

Wat me nu opvalt - en ja, dat doet de leeftijd - is dat die houten poppen eigenlijk meer menselijkheid hadden dan sommige algoritmes op LinkedIn. Ze twijfelden, ze faalden soms, en toch gaven ze niet op. Tegenwoordig hebben we weliswaar drones, AI, en raketten die terug kunnen landen, maar zelden iemand die zegt: "Ik ben er voor je, mens."

Waar The Thunderbirds aan knoppen draaiden, draaien wij aan belangen, budgetten en beleidsplannen. En dat, vrienden, is een vorm van ruimtevaart op zich.

FAB – OFTEWEL: "FANTASTISCH ALLEMAAL BUREAUCRATISCH"

Dus ja, ik heb weer even gedroomd — van kartonnen decors, ronkende motoren, en helden die handelden. Zelfs nu ik weet dat Lady Penelope eigenlijk met touwtjes aan haar arm bewoog, voel ik nog iets warms. Misschien was dat wat we toen leerden: dat heldendom niet schuilt in techniek, maar in aandacht, moed en beschikbaarheid.

Misschien moeten we eens een nieuwe versie maken: Thunderbirds NL. Met mensen uit het sociaal domein, jeugdzorgwerkers, wijkteams, schulddienstverleners. Geen raketten, maar koffie, empathie en eindeloos geduld. En een slogan die klinkt als toen, maar beter past bij nu:

"International Rescue — maar dan met een formulier en drie handtekeningen."

DE ADJE BOUMAN TOP TIEN VAN HET LEVEN

Of hoe je lekker eigenwijs muziek ontdekt

Er zijn van die dagen dat Spotify denkt dat ‘persoonlijk afgestemd’ betekent: ‘meer van hetzelfde, maar dan iets saaier’. Dan verlang ik terug naar een man met een microfoon, een kop koffie en nul respect voor de playlistcommissie: Adje Bouman.

Adje was geen DJ. Adje was een natuurverschijnsel. Hij gooide platen door de ether met de elegantie van een kat die van tafel springt: onhandig, maar met overtuiging. En precies dat mis ik in deze tijd van algoritmisch afgewogen smaak. Adje flikkerde gewoon een plaat op de draaitafel waarvan iedereen zei: “Dat kan echt niet.” En juist dáárom moest het.

In de Adje Bouman Top Tien hoorde je muziek waar je oren van gingen kriebelen en je moeder van ging vloeken. The Who naast André van Duin. Psychedelisch lawaai gevolgd door een polka. Want wat is betere radiokunst dan contrast?

En weet je wat het mooie was? Adje ontdekte niet, hij liet ontdekken. Je kreeg zijn wereld op schoot – met scheve hoesjes, rare b-kantjes en nummers die klonken alsof ze door een stofzuiger waren opgenomen. Maar je hoorde vrijheid. Ballen. Muzikale burgerlijke ongehoorzaamheid.

We zouden dat vaker moeten doen. Niet wachten tot een algoritme besluit dat we ‘klaar zijn voor iets nieuws’, maar zelf de frequentie pakken. Zet eens een Schotse doedelzakmix naast een trapbeat. Laat je kinderen griezelen bij Boudewijn de Groot. Maak je eigen Adje Bouman Top Tien.

Niet de top tien van wat lekker verkoopt. Niet de top tien van wat “anderen ook leuk vinden.” De top tien van jouw binnenste herrie.

Mijn huidige lijst (voor de nieuwsgierigen): een surfliedje uit 1963, een tranentrekker van Corry, een postpunkband uit Gent, en iets wat klinkt alsof iemand elektronica probeerde uit te vinden met een waterkoker. Heerlijk.

Dus ja, laten we vandaag een beetje Adje zijn. Laat de buren grommen, de partner zuchten en de geest dansen. Want eigenwijs luisteren is niet asociaal. Het is zelfzorg met decibellen.

DANK U, DANK U, DANK U!

Er zijn van die woorden die je moeder je al inprente voordat je überhaupt weet hoe je veters moet strikken.
“Wat zeg je dan?”
“Dank u.”
“Luid en duidelijk, jongeman.”

En daar ergens, tussen verkruimelde koekjes en een glas ranja, is het begonnen: mijn fascinatie met dankbaarheid. Niet de Netflix-variant met gemediteerde ochtendroutines, maar de ouderwetse, krakerige, Veronica-op-zee-versie.

Herinnert u zich deze nog, luisteraars?

DANK U, TEE-SET

Ik had twee lp’s met de titel “Dank U!”. Dat alleen al is Freudiaans materiaal.

De Engelstalige Nederbeat-versie: grijsgedraaid. Niet figuurlijk, maar letterlijk. De naald kende elke groef beter dan ik mijn eigen buren. The Cats, The Shoes, Sandy Coast, Ekseption, Shocking Blue, Unit Gloria, Rob Hoeke, The Motions… en dan dat gevoel alsof de hele wereld uit een mengsel van nicotine, zeezout en hoop bestond.

“Don’t You Leave,” zong Tee-Set, terwijl ik als puber nog niet eens wist wíe er zou kunnen vertrekken. Maar ze zongen het, en ik geloofde ze. Dank u, Tee-Set, dat je me leerde dat je ergens intens verdrietig over kunt zijn, nog voordat je snapt wáár je verdrietig over bent.

DANK U, THE CATS (EN DE REST VAN DE BENDE)

The Cats – "Without Your Love". Ik verstond de helft niet, maar ik wist: dit gaat over een groot gemis. Waarschijnlijk een meisje. Of een sigaret. Of de zee.

The Shoes – "Na-Na-Na": de meest eerlijke tekst ooit geschreven. Geen ingewikkelde metaforen, gewoon Na-Na-Na. Als beleidsnota's zo helder waren, hadden we geen herindelingsgolf nodig maar een koortje.

Sandy Coast – "Capitol Punishment": ik dacht jarenlang dat het over de gemeenteraad ging. Ekseption – "Air": toen wist ik nog niet dat ik later in vergaderingen ook vaak "lucht" zou horen in plaats van inhoud. Shocking Blue – "Long And Lonesome Road": een perfecte samenvatting van elk verandertraject. Unit Gloria – "The Last Seven Days": alsof iemand de weekplanning van een overbelaste wethouder op muziek had gezet. Rob Hoeke – "Margio": ik wist niet wie Margio was, maar stel je een beleidsadviseur voor die wél mag doen wat nodig is. The Motions – "Wasted Words": het lijflied van elke commissie die meer rapporten dan resultaten oplevert.

Dank u, Veronica, dat jullie jaren geleden al de hele bestuurscultuur samenvatten in één lp.

DANK U, ZANGERES ZONDER NAAM (EN HEINTJE)

En dan was er nog die andere "Dank U!"-plaat. De Nederlandstalige variant. Met Heintje, Zangeres Zonder Naam, Corry en de Rekels. Meer polder, minder beat.

Waar de Engelstalige lp mij leerde hoe verlangen klinkt, leerde de Nederlandstalige versie me hoe de keuken ruikt als er op zondag suddervlees opstaat en iemand aan tafel zachtjes zingt.

Heintje die dankbaar is voor zijn moeder. De Zangeres Zonder Naam die dankbaar is dat het allemaal ellende is, maar dat ze er tenminste over mág zingen. Corry en de Rekels die dankbaar zijn dat er altijd nog een dorp is om in terug te keren, al is het maar in het refrein.

Dank u, Nederland, dat u zelfs uw smartlap in lp-vorm giet en er dan een goed doel aan koppelt.

DANK U, VERZAMELDE GOEDE DOELEN

Die "Dank U!"-platen waren geen neutrale muziekdragers.
Het waren morele geheugensteuntjes.

"Hier, luister maar, maar ondertussen: er is een Nierstichting."
Geen pop-up, geen pushbericht, geen gesponsorde timeline.
Gewoon: Je wilt Golden Earring? Prima. Maar dan steun je meteen de medemens.

Ik stel me voor hoe dat er nu uit zou zien: "Luister deze playlist, en voor elke stream gaat er 0,0000003 cent naar een goed doel." Daar kun je toch niet serieus "dank u" tegen zeggen?

Dank u, jaren zeventig, dat geven toen nog meer was dan een marketingstrategie.

DANK U, VERGISSING

En dan nu het gênante deel. Ik was er heilig van overtuigd dat die lp uit 1972 kwam. Twee zelfs! Een Engelstalige Nederbeat en een Nederlandstalige variant, allebei 1972.

Mijn geheugen had er een prachtig verhaal van gemaakt: 1972, pubertijd, golven, zeezender, platen, vrijheid. De werkelijkheid: de Engelstalige Dank U! blijkt uit 1970 te stammen. Die andere compilatie ergens in dezelfde buurt.

Mijn hersenpan had de feiten vriendelijk bijgesteld, zodat ze beter pasten bij het gevoel. En eerlijk? Ik neem het 'm niet eens kwalijk.

Dank u, feilbare herinnering, dat u alles net een beetje mooier maakt dan het was.

DANK U, MISPLAATSTE DANKBAARHEID

We strooien tegenwoordig met dankbaarheid alsof het confetti is.

- "Dank voor je bericht, ik kom er later op terug" (lees: misschien, ooit, waarschijnlijk nooit).
- "Dank voor je input" (lees: die schuiven we straks behendig van tafel).
- "Dank voor je betrokkenheid" (lees: blijf vooral roepen, wij gaan ondertussen gewoon ons eigen plan doorzetten).

Misschien moeten we weer terug naar lp-dankbaarheid.
Die doet drie dingen tegelijk:
1. Ze duurt langer dan 3 seconden.
2. Ze is fysiek: je pakt iets vast, je legt het op.
3. Ze is wederkerig: jij koopt de plaat, een ander krijgt hulp.

Dank u, oude platenhoezen, dat jullie meer doen dan stof vangen. Jullie herinneren ons eraan dat echte dankbaarheid altijd iemand anders vooruithelpt.

DANK U, LUISTERAAR

En dan nu, beste lezer, de clou. Misschien is het tijd voor een nieuwe "Dank U!"-lp. Niet op vinyl, maar in gedrag. Stel je het eens voor:
- Track 1: "Ik luister echt naar je voorstel (Extended Mix)"
- Track 2: "Ik schuif je niet weg in de rondvraag (Policy Edit)"
- Track 3: "Ik doe wat ik zeg (Live versie, zeldzaam)"
- Track 4: "Ik geef je de credits (Featuring: Iedereen)"

En ergens op kant B een instrumentaal nummer: "Een stilte waarin niemand wordt onderbroken." Dat zou pas Nederbeat 2.0 zijn.

Dank u, dat u tot hier gelezen hebt. Dank u, dat u uw eigen platenhoes van herinneringen even heeft opengeslagen. En dank u, dat u misschien – heel misschien – na dit stukje iemand belt, appt of aankijkt en zegt: "Serieus: dank je. Ik meende het."

Wie weet, draait er dan ergens ver weg, boven een grijze Noordzee, heel even weer een verzonken zendschip mee op de maat.

HET MYSTERIE VAN DE LEGE FLESSEN

Soms lees je een bericht waarvan je meteen denkt: dit is geen nieuws. Dit is een filosofische kwestie.

Het begon met een zinkgat. Onder een golfbaan bij Manchester. De dertiende hole nog wel, en iedereen weet dat de dertiende hole in het leven altijd de plek is waar het universum even een grap uithaalt.

De greenkeeper keek naar het gat, krabde achter zijn oor en dacht vermoedelijk wat iedere greenkeeper denkt bij een zinkgat: *dat zal wel een afvoer zijn*. Men pakte een kleine graafmachine, groef een beetje, nog een beetje, en toen – alsof de geschiedenis zelf even onder de grasmat vandaan kwam – stuitten ze op een bakstenen ruimte.

Een kelder. Niet zomaar een kelder. Een wijnkelder.

En dat is het moment waarop de mensheid in twee groepen uiteenvalt. Er zijn namelijk mensen die bij het openen van een eeuwenoude wijnkelder denken: *Wat prachtig! Een historisch artefact!* En er zijn mensen – waaronder Pieter – die meteen denken: *Zitten er nog flessen in?*

Er zaten flessen. Tientallen. Champagneflessen. Wijnflessen. Handgeblazen glas. Curieuze vormen. Historische schoonheid. En ze waren allemaal leeg.

Allemaal. Leeg.

Je zag het bijna voor je: een medewerker die met een zaklamp naar binnen kruipt, archeologisch respectvol rondkijkt, en dan fluistert: “Nou jongens… goed nieuws en slecht nieuws.”

Het goede nieuws: we hebben een eeuwenoude wijnkelder gevonden. Het slechte nieuws: iemand is ons ongeveer driehonderd jaar voor geweest.

En toen begon Pieter zich iets af te vragen. Niet over archeologie. Niet over geschiedenis. Niet over het twaalfde-eeuwse landhuis dat ooit boven die kelder stond.

Nee. Pieter vroeg zich af wat de eerste reactie was van de mensen die daar stonden. Was men blij? Of was er een heel klein moment van teleurstelling?

Want stel je voor. Je staat daar. Onder een golfbaan. In een eeuwenoude kelder. Je schijnt met een zaklamp langs stoffige rekken. Overal flessen. Je hart maakt een sprongetje.

Misschien zit er nog wijn in. Wijn uit 1700. Of 1600. Of nog ouder. Een fles die drie eeuwen heeft liggen wachten op het moment dat jij hem vindt.

En dan pak je er één. Je houdt hem tegen het licht. En je hoort… niets. Geen druppel. Geen plons. Alleen het zachte geluid van geschiedenis die al lang is opgedronken.

Er moet ergens in het verleden een avond zijn geweest – misschien rond 1793, misschien 1830 – waarop een paar heren in een landhuis zeiden: “Laten we de kelder eens aanspreken.” En dat hebben ze toen grondig gedaan.

Ik zie het voor me. Kaarslicht. Houten tafel. Gelach. Iemand die zegt: *Nog één fles dan.* En iemand anders die zegt: *Ach, we leven maar één keer.*

Niemand die toen dacht: “Misschien moeten we er één laten staan voor de archeologen van de toekomst.” Nee. Alles leeg. En ergens vind ik dat eigenlijk prachtig.

Want stel dat de kelder vol had gestaan met ongeopende flessen. Dan had dat iets triests gehad. Dan had er iemand gewoond die nooit feest vierde.

Maar deze kelder vertelt een ander verhaal. Hier is geleefd. Hier is gelachen. Hier zijn kurken geknald. Hier heeft iemand ooit geroepen: “Deze is fantastisch! Open er nog een!”

En eeuwen later kruipen er mannen met een zaklamp naar binnen om te constateren dat het feest inderdaad compleet is geweest.

De golfclub overweegt nu om de flessen tentoon te stellen in het clubhuis. Dat lijkt me een uitstekend idee. Niet als museumstuk, maar als monument voor een universele menselijke eigenschap.

Namelijk dat als er ergens wijn ligt, er altijd iemand opstaat die zegt: “Zonde om te laten liggen.”

En zo bleef Pieter zitten met een gedachte die eigenlijk veel groter is dan een kelder onder een golfbaan.

De geschiedenis laat ons vaak lege flessen na. Maar misschien is dat juist het bewijs dat er ooit goed geleefd is.

En eerlijk gezegd…Als ik moet kiezen tussen een kelder vol ongeopende flessen of een kelder die compleet is leeggedronken door vrolijke mensen in een ver verleden…
dan weet ik wel welke geschiedenis ik liever aantref.

Al zou één vergeten fles natuurlijk ook niet verkeerd zijn geweest.

CATOOTJE ANNO 2026

Wie kent nog het lied “Catootje” van Wim Sonneveld (1954).

Het liedje is ontleend aan het volks- en straatliedje *Ik ben met mijn Catootje naar de Rozenstraat geweest*, dat op zijn beurt ontleend is aan het Noord-Duitse *Jan Hinnerk*. De melodie van *Jan Hinnerk* komt uit *Le nozze di Figaro* van Mozart.

Het lied werd vertolkt door acht zangers en zangeressen die een rol hadden gehad in de Nederlandse versie van de musical *My Fair Lady* waarin Sonneveld de hoofdrol vertolkte. Het waren John van Heumen als dominee, Diny Kok-Brouwer als wafelvrouw, Jasperina de Jong als toverheks, Jaap de Vries als kastelein, Jenny Veeninga als barones, Hans Maertens als lichtmatroos, Thea van der Steen als dikke meid en Hero Muller als ouwe heer. Sonneveld zelf deed in *Katootje* niet mee.

Toen ik het op Tweede Paasdag 2026 weer hoorde in de week van de jaren zestig (NPORadio5) besloot ik de tekst naar het nu te halen.

CATOOTJE ANNO 2026

Ik ben met Catootje naar de markt gegaan
Naar de markt gegaan
Ze kon maken wat ze wou
Ze kon maken wat ze wou

En ze maakte van boter een influencer
Een influencer pardoes
“Like, deel en blijf jezelf,” zei de influencer
“ Like, deel en blijf jezelf,” zei de influencer

En ze maakte van boter een journalist
Een journalist pardoes
“Laat me even factchecken,” zei de journalist
“Laat me even factchecken,” zei de journalist
“Like, deel en blijf jezelf,” zei de influencer

En ze maakte van boter een politicus
Een politicus pardoes
“We nemen het mee naar Den Haag,” zei de politicus
“We nemen het mee naar Den Haag,” zei de politicus
“Laat me even factchecken,” zei de journalist
“Like, deel en blijf jezelf,” zei de influencer

En ze maakte van boter een minister
Een minister pardoes
“We starten een werkgroep,” zei de minister
“We starten een werkgroep,” zei de minister
“We nemen het mee naar Den Haag,” zei de politicus
“Laat me even factchecken,” zei de journalist
“Like, deel en blijf jezelf,” zei de influencer

En ze maakte van boter een ambtenaar
Een ambtenaar pardoes
“Dat moet eerst langs de afdeling,” zei de ambtenaar
“Dat moet eerst langs de afdeling,” zei de ambtenaar
“We starten een werkgroep,” zei de minister
“We nemen het mee naar Den Haag,” zei de politicus
“Laat me even factchecken,” zei de journalist
“Like, deel en blijf jezelf,” zei de influencer

En ze maakte van boter een zorgcoach
Een zorgcoach pardoes
“Hoe gáát het écht met je?” zei de zorgcoach
“Hoe gáát het écht met je?” zei de zorgcoach
“Dat moet eerst langs de afdeling,” zei de ambtenaar
“We starten een werkgroep,” zei de minister
“We nemen het mee naar Den Haag,” zei de politicus
“Laat me even factchecken,” zei de journalist
“Like, deel en blijf jezelf,” zei de influencer

En ze maakte van boter een dictator
Een dictator pardoes
“ Er wordt niet meer gediscussieerd!” riep de dictator
“Er wordt niet meer gediscussieerd!” riep de dictator

“Hoe gáát het écht met je?” zei de zorgcoach
“Dat moet eerst langs de afdeling,” zei de ambtenaar
“We starten een werkgroep,” zei de minister
“We nemen het mee naar Den Haag,” zei de politicus
“Laat me even factchecken,” zei de journalist
“Like, deel en blijf jezelf,” zei de influencer

En ze maakte van boter een rapper
Een rapper pardoes
“Ey yo – alles fake behalve mijn verhaal!” zei de rapper
“Ey yo – alles fake behalve mijn verhaal!” zei de rapper
“Er wordt niet meer gediscussieerd!” riep de dictator
“Hoe gáát het écht met je?” zei de zorgcoach
“Dat moet eerst langs de afdeling,” zei de ambtenaar
“We starten een werkgroep,” zei de minister
“We nemen het mee naar Den Haag,” zei de politicus
“Laat me even factchecken,” zei de journalist
“Like, deel en blijf jezelf,” zei de influencer

En ze maakte van boter een gabber
Een gabber pardoes
“Hakke, hakke, nooit zeuren!” riep de gabber
“Hakke, hakke, nooit zeuren!” riep de gabber
“Ey yo – alles fake behalve mijn verhaal!” zei de rapper
“Er wordt niet meer gediscussieerd!” riep de dictator
“Hoe gáát het écht met je?” zei de zorgcoach
“Dat moet eerst langs de afdeling,” zei de ambtenaar
“We starten een werkgroep,” zei de minister
“We nemen het mee naar Den Haag,” zei de politicus
“Laat me even factchecken,” zei de journalist
“Like, deel en blijf jezelf,” zei de influencer

En ze maakte van boter een minister-president
Een minister-president pardoes
“We blijven kalm en gaan door,” zei de minister-president
“We blijven kalm en gaan door,” zei de minister-president
“Hakke, hakke, nooit zeuren!” riep de gabber
“Ey yo – alles fake behalve mijn verhaal!” zei de rapper
“Er wordt niet meer gediscussieerd!” riep de dictator
“Hoe gáát het écht met je?” zei de zorgcoach
“Dat moet eerst langs de afdeling,” zei de ambtenaar
“We starten een werkgroep,” zei de minister
“We nemen het mee naar Den Haag,” zei de politicus
“Laat me even factchecken,” zei de journalist
“Like, deel en blijf jezelf,” zei de influencer

En toen keek Catootje naar haar handen van boter
En lachte zacht
Ze maakte van boter zichzelf, pardoes
“Ik word wie ik wil zijn,” zei Catootje

“Ik word wie ik wil zijn,” zei Catootje
En iedereen klapte in emoji’s
En niemand proefde nog de boter
Alleen m’n zusje Kee,
die zei: “Je smelt...”
En het was waar.

HET ORIGINEEL

Ik ben met Catootje naar de botermarkt gegaan
Naar de botermarkt gegaan
Ze kon maken wat ze wou
Ze kon maken wat ze wou
Ze kon maken wat ze wou
Ze kon maken wat ze wou
En ze maakte van boter een dominee
Een dominee pardoes
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
Een domi-dominee, een domi-dominee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En ze maakte van boter een wafelvrouw
Een wafelvrouw pardoes
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
Een domi-dominee, een domi-dominee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En ze maakte van boter een toverheks
Een toverheks pardoes
"'k Zal je pakken, 'k zal je pakken", zei de toverheks
"'k Zal je pakken, 'k zal je pakken", zei de toverheks
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
Een domi-dominee, een domi-dominee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En ze maakte van boter een kastelijn
Een kastelijn pardoes
"Eerst betalen, eerst betalen", zei de kastelein
"Eerst betalen, eerst betalen", zei de kastelein
"'k Zal je pakken, 'k zal je pakken", zei de toverheks

"'k Zal je pakken, 'k zal je pakken", zei de toverheks
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
Een domi-dominee, een domi-dominee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En ze maakte van boter een barones
Een barones pardoes
"In de suite, in de suite", zei de barones
"In de suite, in de suite", zei de barones
"Eerst betalen, eerst betalen", zei de kastelein
"Eerst betalen, eerst betalen", zei de kastelein
"'k Zal je pakken, 'k zal je pakken", zei de toverheks
"'k Zal je pakken, 'k zal je pakken", zei de toverheks
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
Een domi-dominee, een domi-dominee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En ze maakte van boter een lichtmatroos
Een lichtmatroos pardoes
"Mooie benen, mooie benen", zei de lichtmatroos
"Mooie benen, mooie benen", zei de lichtmatroos
"In de suite, in de suite", zei de barones
"In de suite, in de suite", zei de barones
"Eerst betalen, eerst betalen", zei de kastelein
"Eerst betalen, eerst betalen", zei de kastelein
"'k Zal je pakken, 'k zal je pakken", zei de toverheks
"'k Zal je pakken, 'k zal je pakken", zei de toverheks
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
Een domi-dominee, een domi-dominee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En ze maakte van boter een dikke meid
Een dikke meid pardoes
"Lekker zoenen, lekker zoenen", zei de dikke meid
"Lekker zoenen, lekker zoenen", zei de dikke meid
"Mooie benen, mooie benen", zei de lichtmatroos
"Mooie benen, mooie benen", zei de lichtmatroos
"In de suite, in de suite", zei de barones

"In de suite, in de suite", zei de barones
"Eerst betalen, eerst betalen", zei de kastelijn
"Eerst betalen, eerst betalen", zei de kastelijn
"'k Zal je pakken, 'k zal je pakken", zei de toverheks
"'k Zal je pakken, 'k zal je pakken", zei de toverheks
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
Een domi-dominee, een domi-dominee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En ze maakte van boter een ouwe heer
Een ouwe heer pardoes
"Heel voorzichtig, heel voorzichtig", zei de ouwe heer
"Heel voorzichtig, heel voorzichtig", zei de ouwe heer
"Lekker zoenen, lekker zoenen", zei de dikke meid
"Lekker zoenen, lekker zoenen", zei de dikke meid
"Mooie benen, mooie benen", zei de lichtmatroos
"Mooie benen, mooie benen", zei de lichtmatroos
"In de suite, in de suite", zei de barones
"In de suite, in de suite", zei de barones
"Eerst betalen, eerst betalen", zei de kastelein
"Eerst betalen, eerst betalen", zei de kastelein
"'k Zal je pakken, 'k zal je pakken", zei de toverheks
"'k Zal je pakken, 'k zal je pakken", zei de toverheks
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
Een domi-dominee, een domi-dominee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
Ik ben met Catootje naar de botermarkt gegaan
Naar de botermarkt gegaan
Ze kon maken wat ze wou
Ze kon maken wat ze wou
Ze kon maken wat ze wou
Ze kon maken wat ze wou
"Mooie benen, mooie benen", zei de lichtmatroos
"Mooie benen, mooie benen", zei de lichtmatroos
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"Kom maar binnen, kom maar binnen", zei de wafelvrouw
"'k Zal je pakken, 'k zal je pakken", zei de toverheks
"'k Zal je pakken, 'k zal je pakken", zei de toverheks
"Eerst betalen, eerst betalen", zei de kastelein
"Eerst betalen, eerst betalen", zei de kastelein
"In de suite, in de suite", zei de barones

"In de suite, in de suite", zei de barones
"Heel voorzichtig, heel voorzichtig", zei de ouwe heer
"Heel voorzichtig, heel voorzichtig", zei de ouwe heer
"Lekker zoenen, lekker zoenen", zei de dikke meid
"Lekker zoenen, lekker zoenen", zei de dikke meid
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
"In de karrek, in de karrek", zei de dominee
Een domi-dominee, een domi-dominee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee
En m'n zuster die heet Kee

DE BUNGALOW VAN EEN MILJOEN

Ik moet iets bekennen.

Als kind dacht ik dat vakantieparken plekken waren waar je heen ging om te ontsnappen aan het leven. Even geen verplichtingen. Geen regels. Hooguit een slagboom die soms haperde en een animatieteam dat je met lichte dwang probeerde te laten line-dancen op een dinsdagmiddag.

Tegenwoordig blijken vakantieparken ook plekken waar het leven je juist inhaalt. Met twee beveiligers. En een dagtarief waar een gemiddelde miljonair spontaan van gaat zweten. Welkom in de wereld van de miljoenenchalets.

Daar zit je dan. Dertien jaar oud. Rugzakje vol levenservaring waar geen enkele rugzak voor bedoeld is. En ergens tussen de plastic tuinstoelen en de kunstmatig aangelegde vijver staat een jongere. Met uitzicht op niets. Letterlijk niets. Geen schoolplein. Geen klasgenoot die je irritant vindt maar stiekem nodig hebt. Geen buurvrouw die klaagt over je muziek. Alleen een begeleider. Of twee. Soms drie. Altijd dichtbij. Altijd aanwezig. Als een soort menselijke schaduw met een rooster.

“Vrijheid”, fluistert de brochure. “Niet weglopen,” zegt de werkelijkheid.

En ergens, op een gemeentehuis, zit een ambtenaar naar een scherm te kijken waarop een bedrag oploopt. 2200 euro per dag. Dat is geen zorg meer, dat is een all-inclusive arrangement zonder zwembad en mét existentiële leegte.

Ik stel me voor hoe dat gesprek gaat.
“Wat krijgt u voor dat bedrag?”
“Nou, iemand die voorkomt dat het kind wegloopt.”
“En verder?”
“Dat is het eigenlijk wel.”

Het is een beetje alsof je een Ferrari koopt om er vervolgens een bloempot op te zetten. Indrukwekkend duur. Functioneel… discutabel.

En begrijp me niet verkeerd: dit is geen verhaal van boze bedoelingen. Dit is een verhaal van mensen die iets proberen te repareren met gereedschap dat er simpelweg niet meer is. De zware jeugdzorg wordt afgebouwd (terecht, na misstanden), de lichtere varianten zitten vol, en ergens daartussen vallen jongeren… niet tussen wal en schip, maar tussen slagboom en chalet.

En dus bouwen we mini-instellingen zonder naam. Zonder behandelvisie. Zonder toekomst. Een soort zorgvariant van kamperen in het niets.

En terwijl wij discussiëren over miljoenen en systemen, zit daar een jongere die vooral leert dat de wereld hem of haar liever parkeert dan begrijpt. Dat is misschien wel het duurste van alles.

Want ontwikkeling laat zich niet afdwingen met beveiliging. Vertrouwen groeit niet onder toezicht. En een kind wordt geen mens van een bungalow met bewaking, hoe luxe de waterkoker ook is.

Misschien is dat de echte vraag. Niet hoe we deze constructies goedkoper maken. Maar hoe we voorkomen dat we ooit nog denken dat dit een oplossing is.

Want als een samenleving haar kinderen op vakantie stuurt zonder dat het vakantie is…dan is er iets fundamenteel mis met onze routekaart. En geloof me: daar helpt geen slagboom tegen.

DE KAT DIE POSTZEGEL WILDE WORDEN

Pieter Pottenkijker zat aan zijn keukentafel, starend naar een doos. Niet zomaar een doos, maar zo'n doos waarvan je denkt: hier heeft ooit iets ingezeten dat het leven nog enigszins zin gaf. Misschien een broodrooster. Misschien hoop. Misschien een kat.

En daar begon het dus.

Een Oostenrijkse jongeman – twintig lentes jong en kennelijk nog niet geheel rijp geplukt – had besloten dat zijn kat uitstekend geschikt was voor… verzending. Per post. In een doos. Zonder luchtgaatjes, maar mét een retourlabel, alsof het beest bij ontevredenheid gewoon kon worden teruggestuurd naar de afzender. "Niet wat ik verwachtte, miauwt anders dan op de foto."

Pieter nam een slok koffie en mompelde: "Je hebt mensen die hun kat achterna lopen… en mensen die haar vooruit sturen."

Het verhaal werd nog mooier – of eigenlijk treuriger, maar in het universum van Pieter lopen die twee vaak hand in hand als een dronken bruidspaar – toen de jongeman verklaarde dat de kat helemaal niet door hem was verstuurd. Nee nee. De postbode had haar ontvoerd. Ontvoerd! Alsof postbodes tegenwoordig naast pakketjes ook katten verzamelen, ergens tussen de brievenbus en hun ziel.

Pieter zag het voor zich: een postbode, gehuld in reflecterend geel, fluisterend tegen een kat: "Kom maar mee, Shana. Jij hoort thuis… in de logistiek."

Maar de werkelijkheid bleek minder poëtisch en meer… menselijk. En daar wringt de schoen. Of de doos.

Want wat bezielt iemand om een levend wezen te behandelen als een vergeten trui van de Zalando? Wanneer is gemak belangrijker geworden dan verantwoordelijkheid? Wanneer zijn we gaan denken dat alles wat niet direct miauwt op commando, maar gewoon in een doos kan?

Pieter tikte met zijn lepel tegen de rand van zijn kopje. "Het probleem," zei hij tegen niemand in het bijzonder, "is niet dat die kat in een doos zat. Het probleem is dat er iemand buiten die doos zat die dacht dat dat een goed idee was."

En daar zat het venijn. Niet in de daad alleen, maar in het gemak waarmee de schuld vervolgens werd doorgeschoven. Naar de postbode. Naar de omstandigheden. Naar het universum, desnoods.

Want verantwoordelijkheid is tegenwoordig net zo zeldzaam als een postpakket zonder schade: iedereen verstuurt het, maar niemand wil het ontvangen.

Gelukkig maakte Shana het goed. Ze vond een nieuw thuis. Een plek waar dozen waarschijnlijk alleen nog dienen om in te zitten – zoals katten dat betaamt – en niet om in te verdwijnen.

Pieter stond op, pakte de lege doos van tafel en vouwde hem zorgvuldig dicht. Hij schreef er met een stift op: **"Breekbaar. Bevat geweten."**

En voor de zekerheid plakte hij hem niet dicht. Je weet maar nooit wie er nog in moet kijken.

DE MAN DIE VAN SPARTA EEN GEVOEL MAAKTE

Hoe een plan om Sparta te verhuizen de club juist thuisbracht – en hoe één man het gezicht werd van die stille verbondenheid. Een ode aan Charles van der Steene – bouwer zonder helm, verbinder zonder titel.

Er zijn van die mensen die niet zozeer bij een club horen, maar die er langzaam zelf één worden. Geen standbeeld van steen, maar van vlees en bloed, met een stem, een handdruk en een onuitputtelijke neiging om te vragen: “En, hoe gaat het hier?”

Zo iemand was Charles van der Steene.

Pieter Pottenkijker herinnert zich nog goed hoe het allemaal begon. Niet met een clublied of een aftrap, maar met een bestuurlijke ingeving die achteraf meer weg had van een goed geplaatste voorzet dan van een beleidsstuk. Als wethouder in Capelle aan den IJssel durfde hij het ooit hardop te denken: wat als Sparta zou verhuizen naar Capelle-Rivium?

Het was zo’n idee dat eerst wat ongemakkelijk op de tafel ligt, als een nat bierviltje. Maar zie: juist dat plan hielp de stad Rotterdam om in beweging te komen. Ineens kon er wél geïnvesteerd worden. Ineens kreeg Het Kasteel de aandacht die het verdiende. En zoals dat gaat met goede plannen die niet doorgaan: ze slagen toch.

De verhuizing kwam er niet. Gelukkig maar, fluistert inmiddels menig Spartaan met een glimlach. Maar Pieter? Die was verkocht.

Niet aan bakstenen of begrotingen, maar aan de ziel van de club. Aan Het Kasteel, waar het

gras altijd een tikje groener lijkt als je er met de juiste ogen naar kijkt. Aan de mensen op de tribune, die niet juichen om het lawaai, maar om de liefde. En ergens daar, tussen commercie en clubliefde, tussen plannen en plicht, bewoog zich al die jaren Charles.

Charles, die "helpen" zei waar anderen "werken" zouden zeggen. Charles, die na zijn pensioen gewoon weer de trap opliep, alsof hij even was vergeten dat hij officieel gestopt was. Charles, die begreep dat een club niet groeit van cijfers alleen, maar van relaties, van vertrouwen, van een kop koffie op het juiste moment en een telefoontje dat nét even verder ging dan het contract. Hij was een bouwer, maar zonder helm. Een verbinder, maar zonder titel nodig te hebben.

En ergens is het misschien wel het mooiste wat je over een mens kunt zeggen: dat hij gemist wordt op plekken waar hij nooit verplicht was te zijn.

Pieter zit nog wel eens op de tribune. Naast zijn zoon. Soms met zijn kleinzoon erbij. Drie generaties, gevangen door hetzelfde rood-witte virus. En als de wedstrijd even stilvalt, of de bal gedachteloos over de zijlijn rolt, dan dwaalt de blik nog wel eens af. Naar de plekken waar Charles liep.
Waar hij vroeg hoe het ging. Waar hij iets regelde zonder dat iemand precies wist hoe. Waar hij, ogenschijnlijk achteloos, de club een stukje verder bracht.

En dan, heel even, lijkt het alsof hij er nog is. Niet zichtbaar, maar voelbaar. Zoals alleen echte clubmensen dat kunnen.

Rust zacht, Charles.

Sparta zonder jou zal nooit helemaal Sparta zijn. Maar dankzij jou is het meer Sparta dan ooit.

DE NACHTEGAAL DIE TE GROOT DACHT

Pieter Pottenkijker werd wakker op een tijdstip waarop zelfs de wekker zich nog eens omdraait. Het was zo vroeg dat de dag nog in zijn ondergoed stond en twijfelde of hij zich wel zou aankleden. En daar was het.

Het Vogelconcert.

Niet zomaar een beetje getjilp, nee - dit was een uitvoering waar menig operahuis spontaan zijn gordijnen voor zou sluiten uit pure schaamte. Merels gooiden hun ziel in de strijd, mussen ratelden als overenthousiaste verslaggevers en ergens in de verte zat een nachtegaal te zingen alsof hij zojuist zijn eigen liefdesverdriet had uitgevonden.

Pieter lag stil. Genoot. Absorbeerde. En toen - zoals dat gaat bij mannen van zekere diepgang en lichte ontsporing - dwaalden zijn gedachten af.

Naar **Francis van Broekhuizen**.

Want ja… als iemand kan kwelen, dan is zij het. Niet zomaar zingen, nee - kwelen met een hoofdletter K. Geluid dat je optilt, door elkaar schudt en vervolgens zachtjes weer neerzet alsof je een porseleinen kopje bent met emotionele barstjes.

In een vlaag van ochtendlogica (een zeldzame maar gevaarlijke toestand) besloot Pieter haar in gedachten toe te voegen aan het orkest.

Hij pakte haar voorzichtig vast - al was dat, zo realiseerde hij zich, in gedachten nog best een logistieke uitdaging - en propte haar tussen het struikgewas, midden tussen de gevederde grootheden.

Wat er toen gebeurde…Was buitenaards.

De merel viel stil. De mus slikte zijn zin in. De duif… nou ja, die keek alsof hij zich ineens bewust werd van zijn beperkingen. En daar, tussen tak en blad, klonk een geluid dat niet meer van deze wereld was. Een samensmelting van natuur en opera, van instinct en techniek, van vogel en… Francis.

Pieter glimlachte tevreden. Dit was kunst. Dit was visie. Dit was leiderschap van het hoogste niveau, al lag hij nog steeds in zijn pyjama met een sok die verdacht veel leek op een handpop.

Maar zoals dat gaat met grootse visioenen…Ze zijn vermoeiend.

Want toen Pieter zijn ogen weer opendeed, was het acht uur. Het concert was voorbij. Slechts wat losse fluittonen hingen nog in de lucht, als kruimels van een bijzonder ontbijt. De wereld had zich inmiddels aangekleed: auto's reden, honden blaften en ergens werd een container met overtuiging geleegd.

De magie was weg. En Francis… die was nergens te bekennen. Pieter fronste. Had hij haar… laten zitten?

Dus bij deze, beste lezer: Mocht u vandaag of morgen ergens een nachtegaal tegenkomen met een bril en een licht operatische uitstraling - wees dan zo vriendelijk haar voorzichtig te ontvouwen en een beetje glad te strijken.

Pieter had dat namelijk willen doen. Maar ja… grootse kunst vraagt offers. En soms is dat simpelweg… uitslapen.

DE MEREL MET MANAGEMENTKWALITEITEN

Het begon, zoals zoveel grootse gebeurtenissen in de geschiedenis, op een ochtend waarop ik eigenlijk gewoon koffie wilde.

Daar zat ik dan, in mijn achtertuin, gewapend met een mok die meer beloftes bevatte dan cafeïne, toen het gebeurde: het **Vogelconcert**. Geen bescheiden gefluit of een incidentele tjilp, nee - dit was een uitvoering waar menig symfonieorkest spontaan zijn viool voor in zou leveren en zich zou omscholen tot postduif.

Een merel nam de leiding. Dat zag je zo. Hij zat daar op de nok van de schuur, borst vooruit, blik op oneindig, alsof hij zojuist een meerjarenplan had gepresenteerd aan de Raad van Bestuur der Gevederden. Links van hem een stel mussen dat klonk als een vergadering zonder agenda. Rechts een duif die met de subtiliteit van een vallende baksteen zijn bijdrage leverde.

En ergens, diep verscholen in een struik, zat een roodborstje dat zong alsof hij een gebroken hart probeerde te lijmen met pure emotie en een vleugje dramatiek. Ik voelde me ineens ongepast onderdressed.

Het was chaos. Prachtige, georganiseerde chaos. Een kakofonie van ambitie, liefde, territoriumdrift en vermoedelijk ook een beetje jaloezie (ik zweer dat één mus een andere mus nadeed, maar dan nét iets beter).

En terwijl ik daar zat, koffie inmiddels koud en gedachten warm, drong zich een ongemakkelijke waarheid op.

Wij mensen… wij plannen vergaderingen om te praten over samenwerking. Zij doen het gewoon. Geen notulen. Geen PowerPoint. Geen 'laten we dit parkeren'. Gewoon zingen. Hard. Tegelijk. En wonder boven wonder: het werkt. Of nou ja… het klinkt in ieder geval alsof het werkt.

Ik bedacht me hoe wij in onze keurige huizen, achter goed geïsoleerde ramen, elkaar proberen te bereiken met woorden die we eerst polijsten tot ze veilig genoeg zijn om uit te spreken. Terwijl buiten een merel zonder enige vorm van zelfcensuur de dag aankondigt alsof hij persoonlijk verantwoordelijk is voor het opkomen van de zon. Misschien is dat wel de les van het Vogelconcert.

Dat je soms gewoon moet zingen. Niet omdat het perfect is. Niet omdat iedereen luistert. Maar omdat het jouw lied is.

Dus vanmorgen heb ik iets gewaagds gedaan. Ik floot terug. De merel keek. De mussen zwegen. De duif… nou ja, die bleef een duif. En heel even - ik overdrijf niet, hooguit lichtjes - leek het alsof ik onderdeel was van het orkest.

Tot de buurvrouw het raam opendeed en vroeg of alles nog wel goed ging.

Het antwoord daarop laat ik, net als het roodborstje, graag een beetje in het midden.

DE LAATSTE RIT VAN PIETER POTTENKIJKER

Pieter Pottenkijker zat aan de keukentafel. Niet omdat hij honger had - dat had hij wel, maar dat was zelden de reden - maar omdat hij nadacht. En als Pieter nadacht, gebeurde er iets gevaarlijks.

Hij had zojuist gelezen over een Chinese zakenman die zich had laten begraven… in zijn Mercedes. Niet ernaast. Niet met een fotootje op de kist. Nee. Gewoon hup - *met voertuig en al de eeuwigheid in*.

Pieter nam een slok koffie. Die was koud. Dat paste bij het onderwerp. "Met huis en haard" mompelde hij. "Waarom eigenlijk niet?"

Want laten we eerlijk zijn: we doen er een leven lang over om spullen te verzamelen. Stoelen waar je nooit lekker op zit, een kast met een la die klemt alsof hij een geheim bewaart, en een afstandsbediening waarvan niemand weet waarvoor hij dient - maar weggooien? Ho maar.

En dan… op het einde… moet alles blijven staan.
Alsof je zegt: "Dank je wel leven, ik neem alleen mijn sokken mee en laat de rest aan een neef die ik eigenlijk niet vertrouw."

Pieter vond dat inconsequent. Onwaardig zelfs.

Hij begon te rekenen. Zijn huis - een degelijk exemplaar met hier en daar een kraakje dat

meer vertelde dan menig biografie - zou met een beetje graafwerk best de grond in kunnen. Bank erbij. Televisie. Die ene plant die tegen alle verwachtingen in nog leefde.

En dan hijzelf, centraal opgesteld, licht achterover, alsof hij elk moment nog een opmerking kon maken over de hypotheekrente.

“Een soort tijdcapsule,” fluisterde hij. “Maar dan met humor.” Hij zag het al voor zich: bezoekers over honderd jaar. Archeologen met baarden en serieuze blikken.

“Wat we hier zien,” zou er één zeggen, “is een man die zich omringde met comfort… en vermoedelijk slechte televisie.”

Een ander zou knikken. “En kijk - een halve zak drop. Ongeopend. Dat wijst op karakter, maar ook op zelfoverschatting.”

Pieter glimlachte tevreden.

Maar toen - zoals dat gaat bij diepzinnige dwaalgedachten - kwam de werkelijkheid zachtjes binnenwandelen. Zonder te kloppen.

Want wat laat je eigenlijk achter als je alles meeneemt? Niet je stoel. Niet je huis. Niet eens die afstandsbediening waarvan niemand weet waarvoor hij dient. Wat blijft… zijn de verhalen.

De lach die nog even blijft hangen in een kamer waar niemand meer zit. De herinnering aan een ochtend waarop iemand terugfloot naar een merel. De kleine dingen die geen plek nodig hebben om te blijven bestaan.

Pieter zuchtte. Dat was jammer. Hij had net bedacht waar de koelkast moest komen.

Hij stond op, liep naar buiten en keek naar de lucht die zich nergens iets van aantrok. “Misschien,” zei hij hardop, “moet ik me gewoon laten begraven met een goed verhaal.”

De merel zweeg. De duif keek. De wereld draaide door. En ergens, heel in de verte, leek het alsof iets instemmend knikte. Waarschijnlijk de koelkast.

DE DAG DAT CAPELLE EVEN ADEM INHIELD

En 400 kinderen gewoon doorfietsten

Er zijn van die dagen waarop een stad collectief besluit om even netjes te doen.

Niet omdat het moet. Niet omdat er een boete dreigt. Maar omdat er 400 kinderen op de fiets zitten met een oranje hesje en een blik die ergens zweeft tussen doodsangst en opperste concentratie.

Capelle aan den IJssel, 13 april 2026. De dag waarop wethouder Rik van Woudenberg en kinderburgemeester Timo het startsein gaven voor iets dat groter is dan het lijkt: het moment waarop een kind voor het eerst officieel zegt tegen de wereld: “Ik kan dit. Laat me los.”

En de wereld antwoordt: “Prima. Maar let even op die bus.”

Ik stond daar. Langs de route. Met een kop koffie die ik vergat te drinken, omdat ik werd ingehaald door een colonne mini-mensen op tweewielers die zich gedroegen alsof ze auditie deden voor een verkeersfilm van nationaal belang.

Helmen recht. Hand uitsteken alsof hun leven ervan afhing. Kijken, nog eens kijken, en dan nóg een keer kijken.

Als volwassenen zo zouden fietsen, waren er geen files meer. Alleen applaus.

Het Nationaal Verkeersexamen – inmiddels bijna erfgoed, bijna heilig, bijna net zo Nederlands als klagen over tegenwind – is een merkwaardig fenomeen.

Al sinds 1932, het jaar waarin men nog dacht dat een paard en wagen het toppunt van verkeersdrukte was, oefenen wij onze kinderen in de kunst van het overleven op asfalt.

En laten we eerlijk zijn: dat is geen overbodige luxe meer. Want waar vroeger een fietspad gewoon een fietspad was, is het tegenwoordig een soort sociaal experiment.

Je hebt:
- De bakfiets die voelt als een rijdende woonkamer
- De fatbike die klinkt als een opstijgende brommer
- De scooter die denkt dat hij een racewagen is
- De automobilist die denkt dat hij alleen is
- En de wandelaar die denkt dat hij onzichtbaar is

En daar tussendoor fietst dan zo'n kind. Met een hesje. Met een nummer. Met een droom. En ja, ergens trilt er ook nog een telefoon. Dat ding dat fluistert: "Kijk even. Heel even maar."
Maar dat mag niet. Want verkeer is geen WhatsApp-groep. Je kunt er niet even uit stappen als het gesprek je niet bevalt.

Wat me raakte, ergens tussen de derde rotonde en een bijna-perfect uitgevoerde voorrangssituatie, was dit: Die kinderen nemen het serieus. Serieuzer dan wij.

Ze kijken. Ze wachten. Ze twijfelen. Ze kiezen. Ze begrijpen iets wat wij onderweg een beetje zijn kwijtgeraakt: dat verkeer geen wedstrijd is, maar een afspraak.

En ondertussen, langs de kant, staan vrijwilligers. Mensen die ooit zelf ook zo'n hesje droegen. Die nu turven, knikken, soms zachtjes zuchten. De stille helden van het zebrapad.

Er is een wisselbeker. Er is een dagje uit. Er is zelfs een zweem van competitie. Maar laten we eerlijk zijn: de echte prijs is dat je thuiskomt. Met je diploma in je hand. En je fiets nog heel.

En misschien – heel misschien – nemen wij, de grote mensen, iets mee van deze dag.

Dat we weer even kijken. Echt kijken. Dat we weer even wachten. Echt wachten. Dat we weer even beseffen dat we samen onderweg zijn.

Want ergens, op een maandagochtend in Capelle, hebben 400 kinderen ons iets voorgedaan. Niet hoe je moet fietsen. Maar hoe je je moet gedragen.

En ik? Ik stapte weer op mijn fiets. Zonder hesje. Zonder nummer. Maar met een klein stemmetje in mijn hoofd dat zei: "Hand uitsteken, Pieter. En kijk nog een keer."

DE POLDER DIE ZONG

En Pieter die even stilviel

Er zijn van die dagen dat een mens denkt: ik ga even naar een gemeente. Gewoon, voor werk. Niet te spannend. Beetje praten over beleid, wat schuiven met woorden als “integrale aanpak” en “ondersteuningsstructuur”, en daarna weer terug naar huis met een hoofd vol ambtelijke alliteraties.

Maar toen was daar: Hollands Kroon.

Een gemeente die klinkt als een koninklijk hoofddeksel, maar zich in werkelijkheid uitstrekt over polders, voormalige eilanden en stukken Nederland die ooit dachten: laat ons land worden, dan doen wij de rest zelf wel. Met als kloppend hart Anna Paulowna – een naam die je uitspreekt alsof je een operazanger aankondigt.

Ik kwam er voor een gesprek. Over jong en oud, over zorgen en ondersteunen, over hoe een gemeente haar inwoners een beetje draagt zonder ze op te tillen alsof ze breekbare porseleinen kopjes zijn. En eerlijk is eerlijk: het was zo’n gesprek waar je als mens een beetje rechter van gaat zitten. Waar beleid ineens weer mensenwerk wordt.

Geïnspireerd, jazeker. Licht ontroerd ook. Maar vooral nog in de stand van “ik moet dit netjes uitwerken in een document met kopjes”. Tot iemand zei: “Loop nog even door de Poldertuin.”

En daar ging het mis. Of goed. Dat is maar net hoe je het bekijkt.

Want daar, verscholen achter het statige Polderhuis en ontworpen door een man met de naam van een 19e-eeuwse tovenaar (Zocher jr., die ook het Vondelpark uit zijn mouw schudde alsof het een konijn was), lag een tuin die zich niet gedraagt als tuin. Nee. Dit was een bloemenopstand.

Tulpen. Narcissen. Hyacinten. Fresia's. Soorten waarvan ik dacht dat ze alleen bestonden in puzzelboekjes voor gevorderden. Duizenden bollen, geplant door vrijwilligers die blijkbaar ergens een geheime overeenkomst hebben met de lente zelf.

En terwijl ik daar liep – een beetje ambtenaar, een beetje toerist, een beetje verdwaald mens – gebeurde het. Muziek. Zomerse levensmuziek.

En daar stonden ze. Een man en een vrouw. Niet ingehuurd. Niet geregisseerd. Gewoon… aanwezig. En ze zongen. Luidkeels. Alsof niemand keek. Alsof de bloemen hun publiek waren en de wind de dirigent.

"Laat ons dansen, laat ons zingen…"

En ergens tussen een narcis en een bruggetje voelde ik het. Dat rare, dwarse besef dat geluk zich niet aankondigt met een beleidsnota. Dat het niet aanbelt met een PowerPoint. Dat het zich gewoon ineens voordoet, tussen de tulpen, op een dinsdagmiddag, met twee mensen die besluiten dat zingen belangrijker is dan stil zijn.

Kijk, daar kunnen we dus nog wat van leren.

We bouwen systemen. Structuren. We organiseren zorg, ondersteuning, vangnetten. En dat is goed. Dat is nodig. Maar ergens, diep in de klei van de polder, zit iets wat zich niet laat organiseren.

Aandacht. Toeval. Samen zijn zonder agenda.

Een tuin die gratis toegankelijk is. Vrijwilligers die duizenden bollen planten zonder applaus. Twee mensen die zingen omdat het kan.

Misschien is dát wel de echte infrastructuur van een samenleving. Niet de wegen die we aanleggen, maar de momenten die we tegenkomen.

Ik liep de tuin uit met een hoofd vol bloemen en een hart dat zachtjes meezong. En ergens dacht ik: als dit het kleine Keukenhof is…

…dan wil ik best wat vaker klein denken.

Of: Wanneer Pauw Privé wordt

Er zijn in dit land twee soorten mensen.

Zij die 'Vandaag Inside' kijken en denken: dit is televisie zoals God het bedoeld heeft — luid, vet en zonder enige last van twijfel. En zij die de afstandsbediening wegleggen met de gezichtsuitdrukking van iemand die per ongeluk in een emmer met slakken stapt.

Ik behoor tot de tweede soort. U wist dit al.

Maar - en hier wordt het ongemakkelijk, want ik moet iets bekennen - gisteravond zat ik op de bank met een kop thee en een gezicht dat langzaam, onwillekeurig, richting de vloer trok. Niet vanwege Johan, Wilfred en René. Nee. Vanwege 'Pauw'. Op NPO1. De zender die verondersteld wordt de beschaafde woonkamer van Nederland te zijn. Waar het Goede, het Ware en het Mooie samenkomen in jacquet en een glas mineraalwater.

Aan tafel: mannen en vrouwen met een mening. Dat is altijd zo. Zo hoort het. Het onderwerp: het staatsbezoek van onze koning en koningin aan de heer Trump.

Nu moet u weten: ik ben evenmin een fan van de desbetreffende heer Trump. Ik zal hem hier verder aanduiden als De Grote Haarkwelling, niet uit gebrek aan respect — maar uit overvloed ervan, richting de taal.

Maar wat ik zag, was niet kritische journalistiek. Niet politieke analyse. Niet eens fatsoenlijke geopolitieke duiding.

Het was… Privé. Op zijn hoogtepunt. Maar dan in een pak.

Men boog zich over de tafel. Men dempte de stem op die vertrouwelijke toon die normaal gereserveerd is voor uitspraken als "en dan — bleek hij óók nog een andere vrouw te hebben." Men gniffelde. Men maakte implicaties die men niet hardop wilde maken maar wél wilde maken. Men keek elkaar aan met die blik van 'weet jij wat ik weet'.

Ik keek naar de televisie. De televisie keek terug.

En ergens, in een studio aan de andere kant van het spectrum, grijnsde Johan Derksen tevreden voor zich uit. Want hij wist al lang wat de NPO nu langzaam begint te ontdekken: roddelen wérkt. Roddelen trekt. Roddelen geeft warmte, zoals een open haard — maar dan eentje gestookt op andermans reputatie.

Het staatsbezoek aan Washington is op zichzelf al een onderwerp waar je dagen over kunt spreken. Over protocol en macht. Over wat het betekent als een kleine constitutionele monarchie op bezoek gaat bij een man die constitutie beschouwt als een hinderlijke bijsluiter. Over de stilzwijgende diplomatie van een koningspaar dat glimlacht waar een ander zou blaffen.

Dáár had ik voor ingeslagen. Dáár had ik mijn thee voor laten afkoelen.

In plaats daarvan: fluisterend gezamenlijk nadenken of Máxima's jurk een boodschap bevatte. Of de handdruk iets zei. Of die blik. Die blik.

Mensen. Het is een handdruk. Als je er een Rorschachtest van maakt, zit het probleem niet bij de handdruk.

En hier is de serieuze ondertoon, want die had ik u beloofd:

Wij verdienen betere televisie. Niet beter in de zin van duurder, of chiquer, of met meer deskundigen die ook deskundigen kennen. Maar beter in de zin van: televisie die ons serieus neemt. Die ons behandelt als mensen die een geopolitiek moment kunnen begrijpen zonder dat het verpakt moet worden in de verpakking van 'Weekend'.

Vandaag Inside doet niet alsof. Die weet precies wat het is en levert dat met enthousiasme af. Daar valt iets voor te zeggen. Eerlijkheid in onbenulligheid is nog altijd eerlijker dan onbenulligheid in een serieus jasje.

Pauw in deze gedaante is de ergste variant: de roddelkrant die zichzelf aanziet voor de NRC.

Het is tijd voor een nieuw elan op de televisie.

Niet het elan van meer meningen, harder geroepen. Niet het elan van betere kledij boven dezelfde leegte. Het elan van een journalist die aan tafel gaat zitten en zegt: 'dit is ingewikkeld, laten we dat niet verstoppen.'

Tot die tijd drink ik mijn thee koud. En zap ik door. En schaam mij.

Voor alles.

DE GROTE SINAASAPPELOPSTAND

Hoe een pot marmelade het Rijk aan het wankelen bracht

Pieter Pottenkijker zat aan zijn keukentafel. Voor hem: een boterham. Op die boterham: een dikke, glanzende laag marmelade. Niet zomaar marmelade, maar die ene soort waarbij de schillen je aankijken alsof ze nog iets te zeggen hebben over het leven.

Hij nam een hap.
En toen… brak de hel los.

Niet in zijn mond – daar was het vooral bitterzoet geluk – maar in het wereldtoneel. Want ergens, ver weg maar toch verontrustend dichtbij, stond een Brit op en riep: “0Ze willen onze marmelade afpakken!”

Pieter verslikte zich bijna in een stukje sinaasappelschil. Afpakken? Door wie? Een gemaskerde jambrigade uit Brussel? Een ambtenaar met een meetlint en een citrusallergie?

Nee. Het ging om regels. Europese regels. Regels die – hou u vast – bepaalden dat “marmelade” voortaan ook andere jamsoorten mocht betekenen. Aardbei? Marmelade. Framboos? Marmelade. Appel met een identiteitscrisis? Ook marmelade.

En ergens in Engeland viel toen collectief een theekopje uit trillende handen.

Pieter stelde zich het tafereel voor. In het Lagerhuis, tussen discussies over oorlog en vrede, stond een man op en riep: “Maar mijn moeder! Haar marmelade!” Waarop een ander antwoordde: “Is die… citrus genoeg?”

Het werd stil. Zelfs de geest van een zekere beer met een voorliefde voor sandwiches onder zijn hoed – u weet wel wie – zou zich hebben omgedraaid in zijn fictieve graf. Want wat blijft er over van een natie als zelfs de marmelade moet uitleggen wat hij is?

Pieter nam nog een hap. Hij proefde Portugal, waar ooit de naam vandaan kwam. Hij proefde Schotland, waar een slimme man in 1797 dacht: “Weet je wat? Ik kook die sinaasappels gewoon tot ze zich gewonnen geven.” Hij proefde Frankrijk, dat er een chic woord aan gaf.

En toen dacht hij: Misschien… is marmelade wel het minst Britse product dat er bestaat. Een internationale samenzwering van fruit, suiker en geschiedenis. Een potje globalisering op toast. Maar ja. Leg dat maar eens uit aan iemand die met rode wangen in het parlement staat te roepen dat aardbeienmarmelade een bedreiging vormt voor de beschaving.

Pieter veegde een klodder van zijn kin en keek naar buiten. De wereld draaide door. Er waren grotere problemen. Maar ergens voelde hij ook begrip. Want het zit ’m niet in die pot. Het zit ’m in wat erin zit.

Herinneringen. Ochtenden. Moeders. Gewoontes die zo gewoon zijn dat je pas schrikt als iemand eraan komt.
Hij zette de pot terug op tafel en sprak plechtig, tegen niemand in het bijzonder: “Noem het citrus, noem het jam, noem het desnoods sinaasappelverwarring…”

Hij nam nog een hap. “…maar blijf er vooral vanaf met je paniek.”

En zo eindigde de Grote Sinaasappelopstand. Niet met een knal, maar met een boterham.

HET GROTE WORSTENMYSTERIE

Hoe de mens bezwijkt voor een bungelende belofte

Er zijn van die momenten waarop je denkt: dit is het keerpunt in de menselijke beschaving. Niet de uitvinding van het wiel. Niet de komst van internet. Nee. Het moment waarop een volwassen mens, gewapend met een toegangskaartje en een jaszak vol goede bedoelingen, besluit een kunstwerk van droge worst langzaam maar zeker op te eten.

Ik zag het voor me. Daar hangen ze dan. Keurig, ritmisch, bijna poëtisch: worsten, als een vliegengordijn naar hogere sferen. Kunst. Cultuur. Verheffing van de geest. En ergens halverwege die verheffing klinkt er een bescheiden *knor*.

Niet uit de ziel. Uit de maag. En daar gaat het mis.

Want wij mensen zijn in wezen heel eenvoudige wezens. Zet een bordje "NIET AANRAKEN" neer en we veranderen in filosofen. Maar haal dat bordje weg, hang er een slinger droge worsten neer, en plotseling staan we weer in de oertijd. Licht voorovergebogen. Ogen glinsterend. Een hand die voorzichtig reikt. Eerst één hapje. Voor de ervaring. Voor de kunst, uiteraard.

En voor je het weet is er geen kunst meer over, alleen een collectieve buikpijn en een curator die zich afvraagt waar het misging.

Maar eerlijk is eerlijk: het is ook een briljant experiment. Niet eens bewust, denk ik.

Gewoon een kunstenaar met een voorliefde voor het alledaagse, die dacht: *laat ik de banaliteit vieren*. En de mens dacht: *laat ik die banaliteit even opeten*.

Kijk, dat is nou interactie.

Het fascinerende zit 'm niet eens in die worsten. Het zit 'm in ons. In dat wonderlijke mechanisme dat onmiddellijk in werking treedt zodra er iets bungelt dat *misschien* voor jou bedoeld is. Of niet. Of wel. Of ach, wie zal het zeggen?

Want dat is het geheim van de worst. Het is geen voedsel meer. Het is een belofte. En een belofte, beste lezer, is het gevaarlijkste object dat je een mens kunt voorhouden. Hang er genoeg van op en zelfs de meest gecultiveerde kunstliefhebber verandert langzaam in een opportunistische snackzoeker.

We doen dat overal. In beleid. In organisaties. In het leven. We hangen worstjes op. Targets. Bonussen. Mooie woorden als "participatie" en "eigen regie". We noemen het perspectief. Of prikkel. Of - als we echt losgaan - *transformatie*. En dan kijken we verbaasd toe hoe mensen precies doen wat je eigenlijk al wist dat ze zouden doen: ze happen.

Niet omdat ze slecht zijn. Maar omdat je ze iets hebt voorgehouden. En ergens diep vanbinnen denken we allemaal: *als het daar hangt, zal het wel voor mij zijn*.

De kunstenaar in Brugge begreep dat misschien beter dan menig beleidsmaker. "Is het niet voor de geest, dan is het voor de maag," zei ze. En daar zit een waarheid in waar je u tegen zegt. Want als je mensen niet voedt met betekenis, gaan ze vanzelf op zoek naar iets anders om op te kauwen.

Soms is dat een worst. Soms een systeem. Soms elkaar.

En ja, er zijn altijd mensen die roepen dat het niet hoort. Dat het zonde is. Dat het thuis hoort in een volkscafé en niet in een expositieruimte. Maar ik denk dan: juist daar, tussen de witte muren en de verheven stilte, wordt zichtbaar wat we anders zo netjes verbergen.

Dat we allemaal, vroeg of laat, voor die bungelende worst staan. Twijfelend. Redenerend. Rationaliserend. En uiteindelijk… kauwend.

Misschien is dat wel de echte kunst. Niet wat er hangt. Maar wat er gebeurt als niemand zegt dat je eraf moet blijven. Dus de volgende keer dat iemand je een worst voorhoudt - letterlijk of figuurlijk - stel jezelf één simpele vraag: *Heb ik honger… of word ik gevoerd?*

En neem dan gerust een hap.

Maar wees niet verbaasd als je ineens onderdeel van het kunstwerk blijkt te zijn.

PIETER EN DE OPSTAND DER KRUIMIGE KNOLLEN

Er zijn van die dagen dat je wakker wordt en denkt: vandaag ga ik het verschil maken. Niet groot hoor. Geen wereldvrede, geen stikstofakkoord, geen ingewikkelde Excel met kolommen die zichzelf tegenspreken. Nee. Vandaag ga ik… aardappels eten.

Kruimig.

Met roomboter die zich schaamteloos laat smelten als een politicus in een lastige talkshow. Of met jus. Niet zomaar jus. Nee, van die jus die je bord transformeert tot een glanzend landschap waar je je vork met overtuiging in laat verdwalen.

En dan lees je ineens: 500 miljoen kilo aardappels die dreigen te verrotten.

Vijf. Honderd. Miljoen.

Dat is geen overschot meer. Dat is een aardappel-opstand in wording. Een stille, ondergrondse revolutie van knollen die fluisteren: “Is dit waarvoor wij gegroeid zijn, Henk?”

Ik zie het al voor me.

Boer Hendrik, ergens in Waddinxveen, staat in zijn schuur. Hij kijkt naar bergen aardappels die hem aankijken zoals alleen aardappels dat kunnen: zwijgend, maar met een oordeel. “Had je ons niet een bestemming beloofd?” lijken ze te zeggen.

En Hendrik mompelt iets over geopolitiek.

Want ja, blijkbaar is de wereld ingewikkeld. Het Midden-Oosten eet minder friet. Amerika gooit met importheffingen alsof het confetti is. En ergens daartussen ligt een kruimige waarheid te verpieteren: wij zijn vergeten hoe lekker een gewone aardappel kan zijn.

We zijn vreemd gegaan. Met voorgesneden blokjes. Met diepvriesfriet. Met iets dat 'aardappelproduct' heet, maar klinkt als een bijwerking.

Gelukkig was daar ineens een heldhaftig initiatief. De Nationale Aardappelweek. Een soort Elfstedentocht, maar dan met zetmeel.

Tien kilo voor €3,65. Dat is geen prijs. Dat is een liefdesverklaring.

Mensen stonden in rijen. Auto's vol hoop. Gezinnen die hun achterbak openden alsof ze deelnamen aan een humanitaire missie: Red de aardappel!

En ergens tussen die mensen sta ik dan ook. Pieter. Met een zak van tien kilo, die ik vasthoud alsof het goud is. Of in ieder geval iets wat veel dichter bij de kern van het leven zit dan goud ooit zal komen.
Want laten we eerlijk zijn. Een aardappel is geen hype. Een aardappel heeft geen marketingteam. Een aardappel hoeft niet 'opnieuw uitgevonden' te worden.

Hij ligt daar gewoon. Bescheiden. Kruimig. Wachtend op een beetje aandacht, een snuf zout en een klontje roomboter. En misschien… heel misschien… is dat precies wat er misgaat.

We zijn zo druk met ingewikkeld doen, dat we het simpele vergeten. We organiseren systemen, bouwen ketens, bedenken strategieën – en ondertussen ligt de oplossing gewoon in de schuur van Hendrik.

500 miljoen kilo eenvoud.

Dus ja, ik heb een besluit genomen. Ik ga niet wachten tot de volgende crisis. Ik ga niet analyseren, modelleren of vergaderen over aardappels. Ik ga ze eten. Met overtuiging. Met liefde. Met jus die de zwaartekracht tart.

Ik nodig u uit om hetzelfde te doen.

Niet alleen omdat die aardappels gered moeten worden. Maar omdat wij misschien zelf ook een beetje gered moeten worden. Door iets wat niet ingewikkeld is. Niet duur. Niet ver weg.

Maar gewoon… op ons bord ligt. Kruimig.

Met roomboter.

ER IS GEEN MAMA

Er zijn woorden die je hoort en daarna nooit meer kwijtraakt.

Pieter zat aan zijn tafel. Hij las het artikel niet eens helemaal uit. Hij hoefde het niet te lezen. De zin was al binnen: “Er is geen mama.” Gezegd tegen een huilende pasgeboren baby. Lachend gezegd.

Hij legde zijn telefoon weg.

Pieter denkt veel dingen. Dat is zijn aard. Hij denkt over compassie, over de wonderlijke manier waarop mensen toch vaak het goede kiezen, over hoe een ochtend soms zo mooi is dat het bijna beschuldigend voelt. Hij is goed in vergevingsgezindheid. Niet als prestatie - gewoon omdat hij mensen interessant vindt, zelfs als ze zich bezeren.

Maar dit.

Een pasgeboren kind huilt. Dat is het enige wat zo’n kind kan. Het heeft één taal, en die taal heet: ik heb je nodig. Het is de meest eerlijke zin die een mens ooit uitspreekt, want hij komt nog vóór de woorden, vóór het bewustzijn van de eigen kwetsbaarheid.

En er werd om gelachen.

Pieter schudt zijn hoofd - niet theatraal, niet voor het publiek. Gewoon zachtjes, aan zijn tafel, met zijn koffie die koud wordt. Hij is niet de schreeuwende soort. Hij wordt ook nu niet schreeuwend. Maar er zit iets in zijn borst dat niet meer wegzakt.

Hij denkt: er zijn grenzen die geen cultuur overstijgen, geen mening, geen debat. De

behoefte van een pasgeboren kind aan troost is er één van. Dat is geen ideologie. Dat is alleen maar waar.

Pieter gelooft in mensen. Dat blijft zo. Maar hij staat ook toe dat dit hem bedroeft, echt en zonder haast. Het kind heeft gehuild. Iemand moest dat weten.

Het kind vroeg iets. De wereld stond stil. Iemand lachte.

DE KANEELSTOK VAN TOEN EN DE GYROSCOOP VAN NU

Er was een tijd - en ik zeg het met een zekere plechtigheid die je normaal alleen hoort bij het openen van een pot augurken - dat de wereld nog overzichtelijk was. Niet groot, niet ingewikkeld, maar precies passend tussen de voordeur van ons huis in Angeren en het kermisplein dat zich daar, alsof het speciaal voor mij was neergelegd, jaarlijks ontvouwde.

Ik was een jochie. Een klein mannetje met grote ogen en een nog grotere honger naar avontuur - en naar kaneelstokken, maar daar kom ik zo op.

De kermis kwam niet naar Angeren. Nee. De kermis was Angeren. Hij stond pontificaal voor ons huis, alsof de exploitanten hadden gedacht: “We zetten het hier neer, die jongen wordt later vast wethouder of zo.”

En wat voor kermis het was! Geen hysterisch staal dat piepte alsof het uit elkaar wilde vallen, maar degelijke romantiek. Een cakewalk waar je nog écht kon winnen (of verliezen, maar dat werd thuis strategisch verzwegen), schommels die je eigenhandig moest afremmen met een houten blok — wat feitelijk neerkwam op een cursus risicomanagement op zesjarige leeftijd - en een schiettent waar je voor het eerst ontdekte dat mikken en raken twee totaal verschillende disciplines zijn.

En dan die draaimolen…Geen VR-bril, geen augmented reality, geen digitale toeters. Gewoon een paard dat je aankeek met een blik van: “Hou je vast, jongen, we doen alsof we vliegen.”

Maar laten we eerlijk zijn. Mijn ware liefde stond niet te draaien, te schommelen of te spoken. Mijn ware liefde lag uitgestald.

De snoepkraam. Kaneelstokken. Lang, plakkerig en met een geur die zelfs nu nog ergens in mijn geheugen rondzweeft als een zoete herinnering aan eenvoud. Je had er geen algoritme voor nodig. Geen app. Alleen een paar munten en de overtuiging dat geluk soms gewoon eetbaar is.

Jaren later - en geloof me, er zijn er ongemerkt nogal wat voorbijgegaan - stond ik niet meer met een plakkerige hand aan een kraam, maar met een bestuurlijke verantwoordelijkheid op mijn schouders in Capelle.

Wethouder. Verantwoordelijk voor de kermis. Je zou denken dat je dan automatisch gratis in de botsauto's mag. Dat viel tegen.

Maar wat een tijd was het. Mensen als Wim van der Bijl en Fred van Ginneken - mannen die de kermis niet organiseerden, maar droegen - zorgden ervoor dat het meer was dan een verzameling attracties. Het was een gebeurtenis. Een plek waar mensen elkaar tegenkwamen, waar muziek klonk en waar zelfs een optreden van Marco Borsato niet als overkill voelde, maar als vanzelfsprekend.
De kermis was nog steeds van ons. Van iedereen. Een soort openlucht huiskamer met iets te veel suiker en net genoeg chaos.

En nu?

Nu sta ik er wel eens. Aan de rand van de Capelse Koningskermis. Die overigens weer draait alsof er nooit iets veranderd is - en tegelijkertijd alles.

Ik zie carrousels die meer op centrifuges lijken. Achtbanen die je relatie met de zwaartekracht definitief verstoren. Gyroscopen die je in drie dimensies tegelijk laten twijfelen aan je levenskeuzes. Vliegtorens, bungeejumps, raceauto's - het is sneller, hoger, harder. En ergens… ook een beetje stiller.

Niet letterlijk natuurlijk - mijn trommelvliezen kunnen daar een boek over schrijven - maar in de ziel van het geheel. Het is minder een familiediner geworden en meer een buffet waar iedereen haast heeft en niemand precies weet waar hij nou eigenlijk zin in had.

Begrijp me goed: de lol is er nog. Het plezier ook. Kinderen lachen nog steeds zoals ik dat ooit deed, en ergens loopt vast een jochie rond met een kaneelstok en een toekomst vol verhalen. Maar toch.

Toch mis ik iets. Misschien is het de eenvoud. Misschien het feit dat je vroeger nog zélf moest remmen. Of misschien - en dat is een ongemakkelijke gedachte - ben ik gewoon degene die veranderd is.

Dus daar sta ik. Met een kaneelstok in mijn hand, want sommige tradities geef je niet op. Ik kijk naar de lichtflitsen, de snelheid, de duizelingwekkende ambitie van staal en techniek. En ik glimlach. Omdat ik weet dat de kermis niet verdwenen is. Hij is alleen… een beetje harder gaan praten.

En misschien is het aan ons om af en toe weer even te luisteren naar wat er onder al dat lawaai zit: Een jongetje. Een plein. Een houten rem. En een geluk dat verrassend eenvoudig was.

PIETER EN HET GROTE MYSTERIE VAN DE DOLENDE DRAAK

Of waarom kinderzwerfboeken stiekem de wereld redden

Er zijn van die momenten waarop mijn hart zich gedraagt als een overenthousiaste labrador pup. Het kwispelt. Het springt. Het maakt geluiden die niet thuishoren in een volwassen mannenlichaam met een voorkeur voor degelijke koffie en licht ironische beschouwingen.

Dit weekend was zo'n moment.

In het immer charmante Capelle aan den IJssel - waar de merels fluiten alsof ze auditie doen voor een operette en de stoeptegels nog weten wat hoffelijkheid is - verscheen namelijk iets magisch. Iets dat groter is dan het lijkt. Iets dat, als je niet oplet, zomaar de wereld een klein beetje beter maakt zonder dat iemand daar een beleidsnota over schrijft.

Bij Merelhoven 46. Een Kinderzwerfboekenstation.

Ja, u hoort het goed. Een station. Zonder NS. Zonder vertragingen. Zonder omroepstemmen die melden dat de intercity naar Zwolle vandaag via Mars rijdt. Maar mét verhalen. Met avonturen. Met draken, detectives, dappere prinsessen en jongetjes die per ongeluk hun oma in een hamster veranderen (het gebeurt vaker dan u denkt).

Ik stond daar dus. Voor een boekenrekje. Als een volwassen man die zich verdacht lang staande houdt bij iets dat eigenlijk bedoeld is voor kinderen van zeven met plakkerige handen en een lichte voorkeur voor chaos.

En toen zag ik het. De sticker. “Neem me mee!”

Alsof het boek me persoonlijk aansprak. Alsof het zachtjes fluisterde: Pieter… ik heb meer meegemaakt dan jij ooit zult geloven…En ik dacht: dit is briljant.

Want een boek - en ik zeg dit als iemand die zelf ooit dapper een paar kinderboeken in de wereld heeft losgelaten - is eigenlijk een beetje zoals een flessenpost. Je schrijft iets, stopt het in papier, en hoopt dat iemand het ooit vindt. Dat iemand lacht. Of even stil wordt. Of denkt: hé, ik ben niet de enige.

Maar een zwerfboek…een zwerfboek is geen flessenpost. Het is een avonturier. Het ligt niet te wachten. Het gáát.

Van huis naar huis. Van hand naar hand. Van kind naar kind. Misschien zelfs van een wachtkamer met oude tijdschriften naar een kinderboerderij waar een geit het boek bijna opeet (maar nét niet, want zelfs geiten hebben smaak). En elke keer dat het gelezen wordt, krijgt het boek er een leven bij.

Ik stel me dat zo voor: ergens in de nacht, als wij slapen en de wereld even ophoudt met druk zijn, fluisteren die boeken tegen elkaar. “Hoeveel levens heb jij?” “Zevenentwintig.” “Ah… ik zit al op drieënveertig. Eén keer in de trein. Spannend hoor.” En ergens zit een dun boekje, een beetje verlegen, dat zegt: “Ik ben net begonnen.”

Kijk. Dát raakt me dus. Want in een wereld waar alles sneller moet, beter moet, efficiënter moet, meetbaar moet - komt daar ineens een houten rekje te staan dat zegt: Doe maar rustig. Lees maar. Geef maar door.

Geen verdienmodel. Geen KPI. Geen aanbesteding met drie percelen en een Nota van Inlichtingen. Gewoon… een boek. Dat zegt: neem me mee. En breng me weer verder.

Het is bijna verdacht eenvoudig.

En misschien is dat precies het probleem tegenwoordig. We zijn het verleerd om eenvoudige dingen groots te laten zijn. We denken dat impact altijd ingewikkeld moet zijn. Met dashboards. En stuurgroepen. En iemand die zegt: “we moeten hier wel even integraal naar kijken.”

Maar daar, bij Merelhoven 46, staat dus een plankje hout dat zonder overleg de wereld verbetert. Zomaar.

En ja - ik geef het toe - ik heb even overwogen om een boek mee te nemen. Puur voor onderzoeksdoeleinden uiteraard. Wetenschappelijk. Literair. Zeer verantwoord. Maar ik deed het niet.

Niet omdat ik sterk ben. Maar omdat ik wist: dit is niet van mij.
Dit is van alle kinderen. Van het meisje dat straks thuiskomt en denkt dat ze een gewoon weekend heeft gehad, tot ze ineens een boek oppakt en ontdekt dat er een draak in zit die eigenlijk bang is voor zijn eigen schaduw.

Van die jongen die niet zo van lezen houdt, maar per ongeluk begint… en ineens niet meer stopt.

En misschien - heel misschien - ook van een verdwaalde volwassene die blijft hangen bij een rekje en zich herinnert hoe het ook alweer voelde om in een verhaal te verdwijnen.

Dus als u in de buurt bent van Merelhoven 46…Loop even langs. Kijk naar dat rekje. En als een boek u aankijkt en zegt: Neem me mee…Luister dan. Want sommige revoluties beginnen niet met kabaal. Maar met een sticker.

DE GEOPOLITIEK VAN HET NACHTKASTJE

Waarom spanningen in Iran zelfs doorwerken tot in de drogisterij.

Er zijn van die nieuwsberichten die zich niet meteen laten plaatsen. Dat de benzine duurder wordt door oorlog, vooruit. Dat brood duurder wordt door misoogsten, ook nog. Maar dat condooms duurder worden door oorlog in Iran - dat klinkt als een grap die iemand om kwart over elf aan een statafel verzint, met een schaal halfwarme bitterballen binnen handbereik en een plotselinge behoefte om de geopolitieke kwetsbaarheid van intimiteit te duiden.

Toch is het serieus. Ergens tussen olie, logistiek, grondstoffen en wereldhandel blijkt zelfs het meest persoonlijke huishoudartikel niet veilig voor internationale escalatie. U denkt misschien: wat heeft mijn nachtkastlade te maken met een zeestraat aan de andere kant van de wereld? Meer dan geruststellend is.

We leven namelijk in een tijd waarin alles met alles samenhangt, behalve het beleid met de werkelijkheid. Een oorlog daar betekent duurdere energie hier. Duurdere energie betekent hogere productiekosten. Hogere productiekosten betekenen dat ergens een inkoopmanager met wallen tot op zijn sleutelbeen moet besluiten of bescherming nog wel binnen het kwartaalbudget past. En zo kan het gebeuren dat geopolitiek zich uiteindelijk meldt op de rand van het bed, onuitgenodigd, in nette economische termen, maar met potentieel zeer onpraktische gevolgen.

Het wonderlijke is niet eens dat condooms duurder worden. Het wonderlijke is dat we dat kennelijk verrassend vinden. Alsof globalisering een abstract begrip is voor mensen in

blauwe pakken met PowerPoints, en niet gewoon een systeem waarin zelfs een avondje verstandige voorzorg afhankelijk blijkt van scheepvaartroutes, olieprijzen en fragiele internationale verhoudingen. De wereldmarkt ligt dus niet alleen op de beursvloer, maar ook in het badkamerkastje. Dat is toch een inzicht waarvoor je liever niet eerst het bonnetje bekijkt.

Er zit ook iets tragikomisch in. Jarenlang is verantwoord gedrag gepromoot met campagnes, foldermateriaal, lespakketten, spotjes en vriendelijke GGD-medewerkers met een iets te opgewekt verhaal over keuzes en gevolgen. Veilig vrijen was niet alleen verstandig, het was ook bereikbaar, laagdrempelig en bij voorkeur gratis uit een bakje mee te grissen. En nu zouden we dus kunnen belanden in een werkelijkheid waarin de moraal overeind blijft, maar de prijs meebeweegt met militaire spanningen. Dan krijgt de oude uitdrukking "voorkomen is beter dan genezen" ineens een kleine letter onderaan: onder voorbehoud van de internationale marktsituatie.

Dat is het moment waarop satire vanzelf de kamer binnenloopt. Want stel je voor dat iemand dit beleidsmatig moet uitleggen. "Wij constateren een oplopende drempel in preventief intiem gedrag als gevolg van externe geopolitieke volatiliteit." Dat is ambtelijke taal voor: mensen willen best verantwoordelijk zijn, maar het moet niet voelen alsof je voor een romantische avond eerst een investeringskrediet moet aanvragen.

En daar wordt het minder grappig. Want prijsstijgingen raken nooit iedereen hetzelfde. Voor de één is een duurder pakje condooms een lichte irritatie, iets tussen een te dure cappuccino en parkeerkosten in de binnenstad. Voor de ander is het precies het soort ogenschijnlijk klein bedrag dat bepaalt of iets nog gebeurt zoals verstandig is, of zoals het toevallig uitkomt. Publieke gezondheid sneuvelt zelden in grote dramatische gebaren; meestal sterft ze in kleine praktische bezwaren. Te duur, te ver, niet handig, morgen misschien.

Daar zit de echte boodschap. Als zelfs preventiemiddelen afhankelijk worden van mondiale spanningen, dan moeten we ophouden gezondheid te behandelen als een individuele hobby met kassabon. Toegang tot bescherming is geen luxeartikel, geen sfeerproduct, geen extraatje voor wie zijn leven administratief en financieel op orde heeft. Het is onderdeel van volksgezondheid, van autonomie, van schade voorkomen voordat die ontstaat - en dus van beschaving, als we eens een groot woord mogen gebruiken voor iets dat meestal naast aspirines en pleisters ligt.

Misschien is dat wel de les van dit absurde nieuwsfeit: dat kwetsbaarheid zich niet altijd aankondigt met sirenes. Soms komt ze vermomd als prijsverhoging. Soms zit wereldpolitiek niet in een debatstudio, maar in een drogisterijschap. En soms blijkt vrede niet alleen iets voor diplomaten en generaals, maar ook voor mensen die gewoon proberen een beetje verantwoord, veilig en zonder financiële tegenwind hun leven te leiden.

Dus ja, condooms duurder door oorlog in Iran - het klinkt als een zin uit een dystopische scheurkalender. Maar het vertelt iets wezenlijks over onze tijd. Dat niets meer ver weg is. Dat zelfs intimiteit aan de wereldeconomie hangt. En dat goed beleid misschien begint met een eenvoudige vraag: als we willen dat mensen verstandige keuzes maken, waarom maken we het ze dan zo moeilijk?

Misschien moet dat op een poster. In stevige letters. Naast een afbeelding van een winkelrek, een wereldkaart en een zeer bezorgde inkoper.

Koningsdag nu, Koninginnedag toen – een oranje bevlekt tijdreis met Pieter

Pieter zit op de bank, omringd door drie kratjes afgedankte troep die strategisch klaarstaan voor de vrijmarkt. Zijn woonkamer oogt als een uitdragerij die net is overgenomen door een kringloopwinkel met hoogmoed. Op Marktplaats heet dit “lichte gebruikerssporen”, in het echt gewoon: rommel.

Buiten, drie dagen voor Koningsdag, staan de eerste stoelen al op de stoep. Gereserveerde plekken. Ducttape, stoepkrijt, een eenzame tuinstoel met een A4’tje “BEZET” erop: het is de moderne versie van de vlag uit, maar dan passief-agressief. In Utrecht mag je officieel vanaf de avond ervoor los met je kleedje, maar de vrijmarktkoorts begint in de praktijk dagen te vroeg, compleet met routeplanning, kinderlogistiek en een tactische thermoskan koffie voor de nachtploeg.

Pieter ziet het allemaal met een zonnige blik aan, want Pieter heeft besloten dat verbazing langer meegaat dan verontwaardiging. Maar diep vanbinnen voelt hij iets knagen. En nee, dat is niet de halfvergeten stroopwafel van vorig jaar Koningsdag die hij zojuist onder de bank aantrof.

KONINGSDAG 2026: HET NATIONALE AFVOERPUTJE VAN DE CONSUMPTIEMAATSCHAPPIJ

Koningsdag anno 2026 is logistiek oorlog. De vrijmarkt begint in veel steden al op Koningsnacht, zoals in Utrecht waar de binnenstad de avond voor de 27e verandert in één grote openluchtmarkt vol vintage vondsten, kleedjes, plastic speelgoed en drie generaties cd's van Marco Borsato. Vrijmarkt is eigenlijk een chic woord voor: "Wij ruimen onze zolder op en laten de rest de rotzooi dragen."

De cyclus is elegant en wreed tegelijk:

- We ruimen het huis leeg.
- We verkopen de helft niet.
- We kopen op een andere vrijmarkt nieuwe rommel.
- We laten een deel van de onverkoopbare meuk gewoon achter op straat, "want de gemeente komt toch langs".

Opgeruimd staat netjes. Behalve dan voor de mensen die na afloop tussen de verlaten knuffels, kapotte puzzels en natte dozen door moeten slalommen. Gemeenten organiseren wel overzichtskaartjes met vrijmarkten, kinderkermissen en muziekpleinen – in Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Maastricht en Limburg vind je complete oranje-ecosystemen met buurtfeesten, podia en kinderactiviteiten. Maar nergens staat er op zo'n flyer: "Graag uw zooi weer mee naar huis nemen."

En dan hebben we het nog niet eens over het festivalcircuit. Koningsdag is nu ook:

- Oranje-festivals in bossen en op pleinen, zoals in het Kralingse Bos in Rotterdam, met artiesten als S10, Maan en Antoon die het publiek in confetti en decibellen onderdompelen.
- Oranjefestivals op plekken als het Vrijthof in Maastricht, waar de avond vóór Koningsdag al losgaat tijdens Oranje Nacht.
- Koningsnacht in poptempels als Tivoli Vredenburg, waar de beat al op oranje staat voordat de vlag dat doet.

Pieter denkt: vroeger hadden we een fanfare en een vergeelde geluidsinstallatie op het dorpsplein. Nu lijkt elke middelgrote stad op Koningsdag het voorprogramma van Tomorrowland. Helikopters zijn nog net niet standaard, maar het scheelt niet veel.

KONINGINNEDAG TOEN: DORPSFEEST, ZERE KNIEËN EN PLAKKEN ONTBIJTKOEK IN JE HAAR

In gedachten reist Pieter terug naar Koninginnedag, toen hij nog een jochie was met veel te grote oranje pet en knieën die permanent open lagen. Het was een dorpsfeest, geen city-event met online ticketshop.

Je had:

- Zaklopen in jute zakken, waarbij de helft van de kinderen omviel voordat ze drie sprongen hadden gemaakt.
- Koekhappen aan een touw, ontbijtkoek in je gezicht, handen op je rug, en minimaal één huilbui per ronde.
- Spijkerpoepen in een lege fles, eierlopen, blikgooien, ezeltje prik, sjoelen op zwaar doorgerookte houten bakken en een stoelendans waarbij altijd dat ene kind te laat was.

Er waren geen polsbandjes, geen VIP-decks, geen line-up. De line-up bestond uit:

- 09.00 uur: aubade op het plein, volksliederen meepraten (zingen was een ambitie, geen realiteit). In sommige plaatsen zongen ze echt voor het gemeentehuis, met liedjes als "De Zilvervloot" en "'k Heb u lief, mijn Nederland".
- 10.30 uur: kinderspelen in de straten, begeleid door vrijwilligers in fluorescerende jassen met clipboards avant la lettre.
- 14.00 uur: optocht met versierde fietsen en wagens.
- 15.30 uur: prijsuitreiking met veel te grote bekers en veel te goedkope snoepzakken.

Pieter herinnert zich nog dat er in het dorp "volksvermakelijkheden" werden georganiseerd, een term die in de huidige tijd vooral klinkt als iets waar de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd vragen over zou gaan stellen. Maar destijds: vuurwerk, een kermisattractie hier en daar, misschien wat verlichting en vooral het gevoel dat "het hele dorp er was".

Geen online uitagenda, geen "10 tips voor een top Koninginnedag". Het programma bestond uit wat de lokale verenigingen in elkaar wisten te timmeren met lint, pionnen en een rol oranje crêpepapier.

VRIJMARKT VERSUS DORPSSPELEN: PIETER WEEGT DE WEELDE

Pieter parkeert zijn gedachten op een oranje bankje en begint te vergelijken. Aan de ene kant heeft hij nu:

- Een vrijmarkt waar kinderen niet alleen speelgoed verkopen, maar ook Oudhollandse spelletjes als koekhappen en spijkerpoepen aanbieden "per beurt 50 cent", waarmee ze hun eigen kleine economie opbouwen.
- Een waaier aan festivals, van grootschalige dancefeestjes tot knusse stadstuinen met hiphop en R&B, zoals Garden of Bird in Rotterdam.
- Steden waar Koningsnacht en Koningsdag één lange oranje-marathon vormen, met muziek van bijvoorbeeld Bankzitters, Kraantje Pappie, Kris Kross Amsterdam en Miss Montreal die over pleinen en parken galmt.

Aan de andere kant was er toen:

- Eenvoud: een paar jute zakken, plakken ontbijtkoek en een handvol vrijwilligers waren genoeg om het dorp een topdag te bezorgen.
- Gemeenschappelijkheid: iedereen kende iedereen, en als je niet meedeed was dat een beetje raar.

- Rituelen zoals de aubade, die in sommige plaatsen nog steeds wordt gezongen, maar langzamerhand een bedreigde soort wordt.

Pieter glimlacht. De waarheid is dat Koningsdag nooit "puur" is geweest. Al in de negentiende eeuw werden koninklijke feestdagen aangegrepen voor vuurwerk, versieringen en optochten, in dorpen en steden door het hele land. Het is altijd een mix geweest van oprechte saamhorigheid en lekker uitpakken. Nu is alleen de volumeknop verder opengedraaid.

DE SERIEUZE ONDERTOON ONDER HET ORANJE SCHUIM

Tussen alle grapjes door knarst er toch iets bij Pieter. Niet omdat hij tegen vrolijkheid is – integendeel – maar omdat hij ziet hoe gemakkelijk een feest van verbinding een show van verbruik wordt.

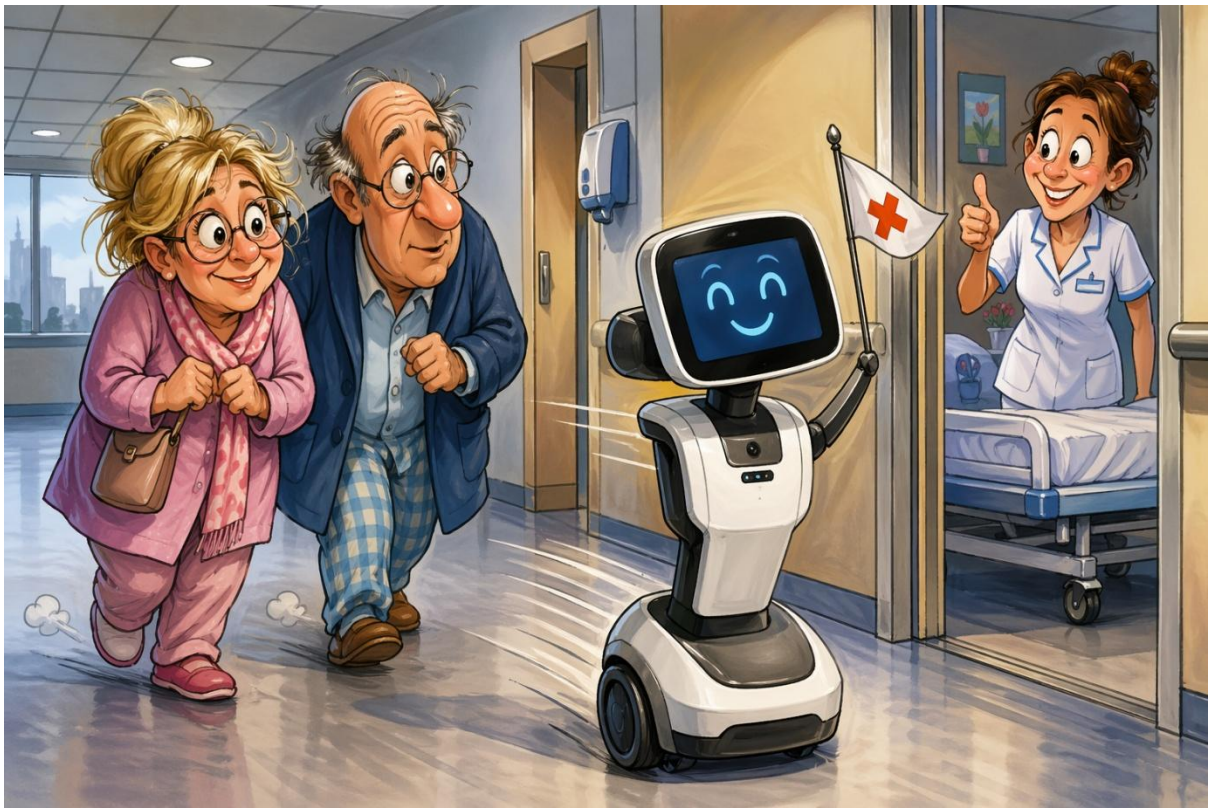
Hij ziet:

- Hoe we onze huizen leegvegen, maar de straat achterlaten vol spullen "die een ander vast nog meeneemt", terwijl na Koningsdag complete gemeentelijke opruimlegers nodig zijn om het plein weer zichtbaar te maken.
- Hoe we festivals, drank, massa's mensen en "beleving" verwarren met betekenis.
- Hoe het vroeger met simpele dorpsspelen lukte om kinderen een topdag te geven, terwijl we nu vaak het gevoel hebben dat er minimaal een foodtruck, een DJ en een Insta-proof backdrop nodig zijn om "de moeite waard" te zijn.

En tegelijk voelt hij ook dankbaarheid. Want er zijn nog steeds plekken waar kinderen zaklopen, koekhappen en spijkerpoepen op een kartonnen scorekaart laten bijhouden. Er zijn nog steeds dorpen waar een fanfare door de straten trekt, en steden waar de vrijmarkt niet alleen een outlet is voor rommel, maar ook voor ontmoetingen, praatjes en het soort korte gesprekken waar je in de supermarkt nooit aan toekomt.

Pieter besluit: Koningsdag hoeft niet terug naar toen, maar mag wel iets leren van die eenvoud. Een beetje minder laten liggen, een beetje meer elkaar oppakken.

TEMI-ROBOT DE KUNST VAN GERUSTSTELLEN ZONDER HARTSLAG

Vanmorgen begon zoals ochtenden in ziekenhuizen beginnen: met een mengeling van koffie, stilte en gedachten die net iets te hard praten. Mijn lief en ik meldden ons bij het Erasmus Medisch Centrum, waar de ontvangst allervriendelijkst was. Balie, glimlach, routine. Tot daar niets nieuws onder de zon.

Maar toen kwam de mededeling, achteloos uitgesproken alsof het ging om een extra koekje bij de thee: “Wij werken sinds kort met een robot. Die brengt u zo naar uw kamer.”

Kijk. Dán spitst een mens de oren. Daar kwam Temi (of was het toch Remi?)

En daar kwam ze. Of hij. Of het. Een rank, vriendelijk zoemend wezen op wieltjes, met een scherm dat keek alsof het net een mindfulnesscursus had afgerond. Geen witte jas, geen stethoscoop, geen haast. Gewoon… aanwezigheid.

Ze reed voor ons uit, met de rustige overtuiging van iemand die precies weet waar kamer 4B is en daar ook geen existentiële twijfel over heeft.

“Volgt u mij maar,” leek ze te zeggen, al zei ze dat misschien niet letterlijk. Maar zo voelde het wel.

En daar gingen wij. Achter Temi aan. Twee mensen, één robot en een gang vol verhalen.

DE GLIMLACH VAN SILICIUM

Wat er gebeurde was eigenlijk wonderlijk eenvoudig: we glimlachten. Niet uit beleefdheid. Niet uit gewoonte. Maar omdat het… licht werd.

Je zit daar toch met spanning. Een ingreep, hoe klein ook, blijft een ingreep. En dan komt er geen gehaaste verpleegkundige die drie dingen tegelijk doet en ondertussen je naam half onthoudt. Nee. Dan komt er een robot die alle tijd van de wereld lijkt te hebben.

Dat is het moment waarop je denkt: misschien is dit niet alleen efficiëntie. Misschien is dit ook een beetje menselijkheid - maar dan anders verpakt.

"BENT U TEVREDEN OVER MIJN DIENSTVERLENING?"

Bij aankomst draaide Remi zich (keurig!) naar ons toe en stelde de vraag der vragen: "Bent u tevreden over mijn dienstverlening?"

Kijk, daar sta je dan. In een ziekenhuis. Met je zorgen. En een robot die om feedback vraagt alsof je zojuist een hotel hebt verlaten met een ontbijt dat nét niet warm genoeg was.

Ik wilde bijna zeggen: "Temi, je hebt me beter begeleid dan menig mens op maandagochtend." Maar ik hield het bij een glimlach. En een innerlijke aantekening: dit is dus waar we zijn beland.

EFFICIËNTIE MET EEN ZIEL (OF ZOIETS)

Het mooie is: het klopt allemaal. Minder loopwerk voor zorgpersoneel. Slim gekoppeld aan systemen. Medicijnen die keurig hun weg vinden zonder dat iemand er een halve marathon voor moet lopen.

En ondertussen: een patiënt die even vergeet dat hij patiënt is. Omdat hij achter een robot aanloopt die hem behandelt alsof hij de hoofdgast is van zijn eigen ochtend.

Dat is geen kleine winst. Maar straks… als het gewoon wordt?

En toen kwam, ergens tussen kamer 4B en de koffieautomaat, de gedachte die zich niet liet wegzoemen: Wat als dit straks normaal is? Als iedere gang een Temi heeft. Als geen mens je nog ophaalt, maar een algoritme met wieltjes. Als de glimlach onderdeel wordt van de programmering -en wij vergeten dat we hem ooit zelf bedachten.

Blijft het dan bijzonder? Blijft het dan troostrijk? Of wordt het… efficiënt leeg?

DE LES VAN EEN ROBOT ZONDER HARTSLAG

Begrijp me goed: Temi is een aanwinst. Echt. Ze doet precies wat nodig is. Misschien zelfs méér dan dat. Maar ergens fluistert er iets zachts onder al dat zoemende optimisme: de

echte waarde zit niet in het volgen, maar in het gezien worden. En dat is een vak. Een mensenvak.

Misschien is dat wel de opdracht die Remi ons geeft, zonder dat ze het zelf doorheeft: dat wij, mensen van vlees en twijfel, niet moeten vergeten wat wij kunnen wat geen enkele robot ooit volledig zal leren.

Een hand op een schouder. Een blik die blijft hangen. Een stilte die precies lang genoeg duurt.

TOT SLOT (EN EEN KLEIN BEETJE ONDEUGEND)

Toen we wegliepen, keek ik nog even om. Daar stond ze. Klaar voor de volgende. Onvermoeibaar. Onverstoorbaar. Ongeëvenaard vriendelijk.

En ik dacht: als ze straks ook koffie kan zetten én slechte grappen gaat maken, dan hebben we een serieus probleem. Maar tot die tijd?

Laat Temi vooral rijden. En laten wij vooral blijven… stilstaan.

DE OPSTAND VAN DE PAARDENBLOEM

En waarom jij ‘m onderschat

Er zijn van die planten die je leven binnenkomen zonder zich netjes voor te stellen. De paardenbloem is er zo één.

Niet aanbellen. Niet kloppen. Gewoon bam - dwars door je zorgvuldig aangeharkte grindpad heen. Alsof hij wil zeggen: “Goedemorgen, ik ben met duizend. Wen er maar aan.”

En dan sta je daar. Met je nette tuin. Je goede bedoelingen. En een plant die eruitziet alsof de zon zelf even is komen liggen. Maar vergis je niet.

Wat jij ziet als één vrolijk geel bloemetje, is in werkelijkheid een soort dorpsfeest. Een complete gemeenschap. Honderden kleine bloemetjes, schouder aan schouder, in een collectieve poging om het leven voort te zetten. Zonder subsidie. Zonder beleidsnota. Gewoon doen.

Ik bedoel maar.

DE GROTE VERDWIJNTRUC

En dan gebeurt het. Op een ochtend kijk je nog liefdevol naar dat gele hoofdje. En de volgende dag…

Weg.

Nou ja, niet weg. Maar veranderd. In iets dat eruitziet alsof een oude man zijn kapsel is verloren in een storm. Een pluizenbol. En ergens tussen je koffie en je ochtendkrant door denk je: “Hoe dan?”

Het antwoord is even simpel als briljant.

Die hele gele bloem heeft zich, na bestuiving (met dank aan een paar hardwerkende bijen met een arbeidsethos waar menig organisatie nog iets van kan leren), netjes teruggetrokken. De blaadjes sluiten zich, verwelken, en in stilte - zonder persbericht - wordt er gewerkt aan de volgende generatie.

En dan, op een zonnige dag, opent hij zich opnieuw. Niet als bloem. Maar als vertrekhal.

SCHIPHOL, MAAR DAN BETER GEORGANISEERD

Die pluizenbol is namelijk geen kapsel. Het is een luchthaven.
Aan elk pluisje hangt een zaadje. Met een eigen missie. Een eigen droom. Een eigen bestemming.

En dan komt de wind. Niet aangekondigd. Niet ingepland. Geen boardinggroepen. Geen vertraging. Geen gezeur over handbagage. Gewoon: gaan.

En daar zweven ze. Honderden tegelijk. Alsof iemand het leven even heeft uitgeblazen.

Je ziet ze gaan en denkt: “Succes daarboven. Stuur een kaartje.”

En ergens landen ze. In een kier van een stoeptegel. In een vergeten hoekje grond. Op een plek waar niemand ooit heeft gezegd: “Hier zou best eens iets moois kunnen groeien.”

En toch gebeurt het.

DE MEEST ONDERSCHATTE KRACHTPATSER VAN HET GAZON

Het wonderlijke is: we behandelen deze plant alsof het een foutje is. Alsof hij zich heeft vergist. We trekken hem eruit. Met wortel en al. Boos bijna. Omdat hij niet past in ons idee van orde. Terwijl diezelfde plant al eeuwenlang rustig zijn werk doet.

In China hadden ze dat al vroeg door. Daar werd de paardenbloem niet weggehaald, maar gebruikt. Voor van alles. Van huidproblemen tot leverondersteuning. Niet als wondermiddel, maar als bondgenoot.

En hier? Hier noemen we hem onkruid. Dat is een beetje alsof je een Zwitsers zakmes weggooit omdat je alleen een lepel nodig had.

MOLSLA EN ANDERE GROOTSE ONTDEKKINGEN

Er was een tijd dat mensen honger hadden. Echte honger.
En toen ontdekten ze iets bijzonders.

Als je die paardenbloem een beetje helpt - afdekt, laat groeien zonder zon—dan wordt hij minder bitter. Zachter. Eetbaar. Molsla, noemden ze dat.

En ineens was diezelfde plant geen indringer meer, maar een maaltijd. Sterker nog: ze roosterden de wortel, maalden hem fijn en maakten er koffie van. Geen hippe barista, geen latte art, maar gewoon: "Het smaakt een beetje anders, maar we leven nog." En dat is soms al genoeg.

EEN LES DIE ZACHT LANDT

Misschien is dat wel het mooiste aan de paardenbloem. Hij vraagt niets. Hij groeit waar hij kan. Past zich aan. Maakt van elke plek een begin. En als het moment daar is, laat hij los. Zonder drama. Zonder vasthouden. Zonder angst. Gewoon: de wind in.

En wij? Wij zitten vaak vast. In plannen. In systemen. In overtuigingen over hoe het hoort. Wat netjes is. Wat gewenst is. Wat past. Terwijl ergens, tussen de stoeptegels van ons bestaan, iets probeert te groeien dat we niet hebben ingepland. Iets wat misschien wel precies is wat nodig is.

EN DAN INEENS BEGRIJP JE HET

Ik stond laatst in de tuin. Met een kop koffie. (Geen paardenbloem, dat nog net niet.) En ik blies zo'n pluizenbol weg. Gewoon. Omdat dat nu eenmaal hoort. En terwijl die zaadjes wegdreven, dacht ik: Misschien is het leven niet iets dat je strak moet aanharken. Misschien is het iets dat af en toe gewoon moet kunnen wegwaaien. Om ergens anders opnieuw te beginnen.

En ergens, heel in de verte, zag ik al een nieuwe paardenbloem opkomen. Onuitgenodigd. Maar precies op tijd.

DE GERANIUM DIE GÉÉN GERANIUM BLEEK

En waarom dat ertoe doet

Pieter wist het al. Tenminste, dat dacht hij. Zoals Pieter wel vaker iets weet. Zeker op zaterdagen, wanneer de zon zich gedraagt als een overenthousiaste ambtenaar op de eerste werkdag na vakantie.

“Die grote tuincentra,” mompelde hij, terwijl hij een winkelwagen voortduwde die groter was dan zijn toekomstvisie op het sociaal domein, “die zijn goedkoper.”

Dat *lijkt* zo.

Want daar sta je dan. Onder tl-licht dat zelfs je kamerplanten depressief maakt. Omringd door een leger identieke geraniums die je aankijken alsof ze collectief besloten hebben geen persoonlijkheid te ontwikkelen. En ergens tussen de kunstmest en de plastic flamingo’s hoor je een medewerker fluisteren: “Succes ermee.”

Pieter zuchtte. Hij voelde zich plotseling een beetje… bulk.

Totdat hij de Bermweg opdraaide.

Daar, alsof iemand per ongeluk een stukje kleur uit een schilderij van het leven had laten vallen, lag de tuinderij van Koos en Maatje Hoogendoorn. De plek waar planten niet in rijen staan, maar lijken te dansen. Waar hanging baskets niet hangen, maar flirten met de wind. En waar de naam *De Geranium* een licht ironische knipoog blijkt.

Want nee. Dit is geen geranium-paradijs. Dit is een *allesbehalve-doorsnee* oase van groen.

Koos stond al klaar. Niet met een scanner, maar met een verhaal. Maatje zwaaide, met handen die net zo vol aarde zaten als haar hoofd vol kennis.

"Zo," zei Koos, "wat kom je halen?"

Pieter dacht even na. Hij wilde zeggen: "Een plant." Maar wat eruit kwam was: "Een beetje hoop."

Koos knikte alsof dat een volkomen normale bestelling was. En daar gebeurde het.

Geen bordjes met korting. Geen bulkprijzen. Geen '2 halen, 3e gratis'-verleiding. Maar een gesprek. Over zon en schaduw. Over grond die leeft. Over planten die niet alleen groeien, maar ergens ook een beetje *bedoeld* zijn.

Pieter liep rond en zag het ineens. De verschillen.
De kleine dingen. De bijzondere soorten. De plant die nét even anders is. Net zoals mensen dat zijn, als je de tijd neemt om te kijken.

Hij kocht uiteindelijk meer dan gepland. Niet omdat het goedkoper was. Maar omdat het waardevoller voelde.

En ergens, tussen een hangplant die leek te lachen en een hortensia met grootheidswaanzin, drong het tot hem door.

Misschien zit het probleem helemaal niet in tuincentra. Misschien zit het in hoe wij kijken. Wij willen efficiënt. Snel. Goedkoop. Groot. Maar vergeten dat het leven zich zelden in bulk laat verpakken.

Niet in planten. Niet in mensen. En al helemaal niet in zorg, gemeenschap of aandacht.

Pieter rekende af. Niet alleen met zijn portemonnee, maar ook een beetje met zijn overtuigingen.

"Kom je nog eens terug?" vroeg Maatje.

Pieter glimlachte. "Alleen als ik weer iets nodig heb dat niet in een winkelwagen past."

En terwijl hij wegreed, zag hij in zijn achteruitkijkspiegel de tuinderij langzaam kleiner worden. Maar het gevoel dat hij had meegenomen… dat bleek verrassend moeilijk te parkeren.

MORAAL VAN HET VERHAAL?

Soms is goedkoper duurkoop. En soms is een geranium helemaal geen geranium, maar een vriendelijke herinnering dat aandacht nog steeds groeit - als je haar water geeft.

DE SLAG OM DE STOEPTEGEL

Of: hoe een rolletje ducttape de nieuwe landsgrens werd

Er zijn van die momenten waarop je denkt: dit is typisch Nederlands. Niet de tulpen, niet de molens, nee - een volwassen man die om half zes 's ochtends, gehuld in een fluorescerend hesje en een moreel kompas van elastiek, een stoeptegel claimt met drie meter schilderstape en een opgestoken campingstoel.

Welkom bij Koningsdag. Of beter gezegd: de jaarlijkse heropvoering van de Hoekse en Kabeljouwse twisten - maar dan met kleedjes, tweedehands broodroosters en een agressief geplaatste knuffelbeer.

Ik liep er laatst langs. Een keurige straat, nog vredig, nog stil. Maar schijn bedriegt. Onder de oppervlakte borrelt het. Daar, op de stoep, een wirwar van tape, touw en haringen. Alsof iemand een poging heeft gedaan een abstract kunstwerk te maken met als thema: wanhoop en territoriumdrift.

"Hier stond ik vorig jaar ook," zei een man tegen niemand in het bijzonder, terwijl hij zijn plek markeerde alsof hij zojuist land had ontdekt namens de Republiek der Lage Landen.

En ik dacht: we zijn de weg een beetje kwijtgeraakt.

DE OPMAAT NAAR DE STRIJD

Want het begint al dagen van tevoren. Nee, weken. In sommige buurten wordt het moment van afplakken besproken met een ernst die normaal gesproken is voorbehouden aan vredesonderhandelingen.

“Wanneer ga jij?”
“Dinsdagavond, na het eten.”
“Zo vroeg al?”
“Je moet wel, anders zit je achter die vrouw met die macramé-ellende.”

En daar gaan ze. Gewapend met tape, pionnen, tuinstoelen en een vastberaden blik die zegt: ik wijk niet. De stoep verandert in een lappendeken van claims, dreigingen en passief-agressieve briefjes.

“GERESERVEERD.”
“NIET VERPLAATSEN.”
“CAMERA TOEZICHT.” (een leugen, maar wel overtuigend gebracht)

DE ESCALATIE

Maar waar mensen zijn, zijn regels. En waar regels zijn, is handhaving. Gemeenten trekken ten strijde. In steden als Alkmaar en Utrecht worden de illegale tape-constructies verwijderd. Want ja, struikelgevaar. Honden die verstrikt raken. En laten we eerlijk zijn: het ziet eruit alsof een kleuterklas collectief is losgegaan met knutselmateriaal.
Maar o wee als je iemands tape verwijdert. Dan ontstaat er iets bijzonders. Een soort oerkracht. Een oer-Hollandse furie.

“Wie heeft DIT weggehaald?” klinkt het dan, met de intensiteit van iemand die zojuist zijn levenswerk in rook heeft zien opgaan. Er wordt gewezen. Er wordt gemompeld. Er wordt - en ik zeg dit met gepaste zorg - soms geduwd.

En ergens op de achtergrond staat een boa met een notitieblokje en een blik van: dit had ik ook niet helemaal zo bedoeld toen ik voor deze baan koos.

DE ILLUSIE VAN HET BESTE PLEKJE

Het mooiste is misschien nog wel de overtuiging dat dat ene plekje- die ene vierkante meter stoep - het verschil gaat maken tussen een matige verkoopdag en een financieel keerpunt van jewelste.

Alsof iemand langsloopt, jouw oude Senseo-apparaat ziet liggen en denkt: Dit is het. Hier, op deze plek, moet ik zijn. Niet daar, drie meter verderop. Nee, hier. Hier gebeurt het.

Maar diep van binnen weten we het allemaal: niemand komt voor jouw plek. Ze komen voor de sfeer, de chaos, de geur van oude boeken en versgebakken pannenkoeken. Ze komen voor het struinen, het zoeken, het onverwachte. Niet voor jouw strategisch geplaatste kleedje naast een lantaarnpaal.

EN TOCH…

En toch doen we het. Elk jaar weer. Omdat er iets zit onder die tape. Iets menselijks. Iets aandoenlijks ook. De drang om erbij te horen. Om een plekje te hebben. Om zichtbaar te zijn in de stroom van oranje, muziek en mensen. Maar ergens onderweg zijn we het speelse kwijtgeraakt. Het vrijblijvende. Het ach, we zien wel waar we zitten. We zijn gaan vechten om een stoeptegel. En dat is, laten we eerlijk zijn, tegelijkertijd hilarisch en een tikje treurig.

DE MORAAL VAN DE STOEP

Misschien is het tijd voor een kleine revolutie. Niet met tape en haringen, maar met een beetje luchtigheid.

Kom gewoon. Gooi je kleedje neer. Lach als iemand anders er al zit. Schuif een stukje op. Deel een plek. Deel een verhaal. Verkoop je spullen, of niet. Koop iets wat je niet nodig hebt. Praat met een vreemde. Want Koningsdag is geen slagveld.
Het is een feest. En als we dat vergeten, dan hebben de Hoeken en Kabeljauwen uiteindelijk toch gewonnen - alleen dit keer met ducttape.

En ik? Ik neem dit jaar een thermoskan koffie mee, een gammel tafeltje en nul verwachtingen. En als iemand mijn plekje wil? Dan zeg ik: “Ga lekker zitten. Maar die knuffelbeer… die is onbetaalbaar.”

DE ONWILLIGE SNOEISCHAAR

Of: hoe een veer een man tot wanhoop drijft

Er zijn mensen die yoga doen. Er zijn mensen die mediteren. En er zijn mensen zoals Pieter. Pieter tuiniert.

Niet een beetje. Niet zo'n "ik zet een plantje neer en zie wel wat er gebeurt"-tuinieren. Nee. Pieter is van het type: gevallen blad? Weg ermee. Gras? Kaarsrecht. Perken? Geharkt alsof de koningin op bezoek komt en persoonlijk de bodembedekkers inspecteert.

De tuin van Pieter is geen tuin. Het is een georganiseerde levenshouding. Totdat… er gesnoeid moet worden. Dan gebeurt er iets.

Dan verschijnt er een rimpel op het voorhoofd van Pieter die er normaal niet zit. Dan gaat hij langzamer lopen. Voorzichtiger. Alsof hij weet wat er komen gaat, maar hoopt dat het dit keer anders zal zijn.

Want daar ligt hij. De snoeischaar. Ogenschijnlijk onschuldig. Een werktuig als ieder ander. Maar Pieter weet beter. Die snoeischaar heeft een veer. En die veer… heeft een eigen leven.

Het begint altijd goed. Een tak hier, een scheut daar. Knip. Knip. Knip. Pieter in zijn element. De zon op zijn gezicht, een tevreden zucht in zijn borstkas. Dit is het leven. Dit is controle. Dit is hoe het hoort.

En dan - PING! Daar gaat-ie. De veer.

Met een enthousiasme dat je zelden ziet in de natuur, schiet hij tussen de handvatten vandaan alsof hij jarenlang heeft gewacht op dit ene glorieuze moment van ontsnapping.

Pieter staat stil. Hij kijkt. Hij zucht. En ergens, diep vanbinnen, sterft een klein stukje tuiniergeluk.

Er zijn momenten geweest – en dit is geen overdrijving, al klinkt het zo – dat die veer hem recht op de neus trof. Alsof hij persoonlijk werd aangesproken. "Je dacht dat jij hier de baas was?" PING.

In de loop der jaren heeft Pieter meer snoeischaren gekocht dan hij lief is. Elke keer weer met dezelfde hoop: deze blijft heel. Deze begrijpt mij. Deze is anders. Maar nee.

De ene veer springt nog fanatieker dan de andere. Het is alsof ze elkaar trainen.

Ergens, in een verborgen schuurtje, komen ze 's nachts samen. "Hoe was jouw dag?" "Goed. Ik heb hem weer geraakt." Gelach. Mechanisch, maar gemeend.

En toch – en dit is misschien wel het wonderlijkste – blijft Pieter snoeien.

Hij moppert. Hij bromt. Hij kijkt af en toe alsof hij serieus overweegt om over te stappen op een grindtuin. Maar hij gaat door.

Omdat hij ergens begrijpt dat het niet alleen om die takken gaat. Het gaat om iets anders. Om aandacht. Om zorg. Om het geduld om iets bij te houden, zelfs als het af en toe tegenwerkt.

En ja, er zijn oplossingen. Natuurlijk zijn die er. Je kunt een nieuwe veer kopen. Je kunt hem schoonmaken, invetten, liefdevol toespreken desnoods. Je kunt zelfs kiezen voor een snoeischaar met een verborgen veer – een soort geheime dienst onder de tuingereedschappen.

Maar laten we eerlijk zijn. Het probleem is niet die veer. Het probleem is dat wij – en met "wij" bedoel ik vooral Pieter, maar ook een beetje ons allemaal – stiekem verwachten dat alles altijd meewerkt.

Dat gereedschap gehoorzaam is. Dat systemen doen wat wij willen. Dat het leven zich laat snoeien zonder terug te veren.
En als dat niet gebeurt, dan zijn we verbaasd.

Misschien zit de kunst wel ergens anders. Misschien zit de kunst in het moment dat die veer weer eens wegspringt, en je niet meteen een nieuwe schaar bestelt, maar even stil staat. Kijkt. En denkt: ach ja… daar heb je 'm weer.

En dat je dan, met een lichte glimlach, op je knieën gaat, de veer opraapt, hem terugzet – een beetje scheef, dat wel – en gewoon weer verder gaat. Knip. Knip. Knip.

Want uiteindelijk is dat misschien wel de echte les van de onwillige snoeischaar: Niet alles hoeft perfect te werken…zolang jij maar blijft doen wat ertoe doet.

En Pieter? Die snoeit nog steeds. Met een licht wantrouwen. Dat wel.

DE REVOLUTIE VAN DE WANDELENDE WOORDEN

Of: hoe een rondje lopen de wereld een beetje repareert

Er zijn van die initiatieven waarvan je denkt: waarom bestond dit nog niet? En er zijn initiatieven waarvan je denkt: dit is zó eenvoudig… dat het bijna verdacht wordt. Walking & Talking is zo'n initiatief.

Want laten we eerlijk zijn. In een tijd waarin we complete discussies voeren via toetsenborden, waar mensen elkaar op sociale media met chirurgische precisie fileren op komma's en intenties, en waar het woord "dialoog" vaak eindigt in een monoloog met hoofdletters… daar besluiten een paar Capellenaren simpelweg te gaan wandelen. Met elkaar. En te praten.

Ik bedoel maar. Hoe radicaal wil je het hebben?

Pieter zag het bericht en moest even gaan zitten. Niet uit vermoeidheid – hoewel hij daar tegenwoordig strategisch rekening mee houdt – maar uit lichte verwarring.

Een Social City Walk. Op **Bevrijdingsdag**. Waar mensen die de taal al spreken… samen oplopen met mensen die haar nog aan het temmen zijn.

Geen spandoeken. Geen megafoons. Geen "wij tegen zij". Gewoon: schoenen aan, jas dicht, en gaan.

Kijk, Pieter heeft in zijn leven heel wat overlegtafels gezien. Tafels waar koffie werd

geschonken met de ernst van een diplomatiek verdrag. Waar woorden zorgvuldig werden gewogen, soms zo lang dat ze hun betekenis onderweg verloren.

Maar hier? Hier krijg je onderweg gewoon een extra woordje aangereikt. "Stoep." "Boom." "Gezellig." En ergens halverwege ontstaat er iets wonderlijks.

Want taal, zo ontdekt Pieter opnieuw, is geen spreadsheet. Het is geen beleidsstuk. Het is geen debat met winnaars en verliezers. Taal is een brug. En soms… is die brug precies vijf kilometer lang.

Onderweg gebeurt er van alles.

Een vrijwilliger legt uit wat "typisch Nederlands weer" is, terwijl de zon schijnt en iedereen elkaar vragend aankijkt.

Iemand leert het woord "stroopwafel" en besluit ter plekke dat dit het mooiste woord van de dag is – en mogelijk van het hele alfabet.

En ergens, tussen het Stadsplein en een koffiestop bij de Historische Vereniging, gebeurt het echte werk.
Mensen lachen. Niet beleefd. Niet voorzichtig. Gewoon echt.

Theo – en Pieter heeft een zwak voor mensen die Theo heten, dat voelt meteen betrouwbaar – zegt het prachtig: "Je hoeft niet te reizen om de wereld tegen te komen."

En daar zit 'm de kneep. We denken vaak dat "de wereld" iets is waar je een ticket voor moet boeken. Iets met verre oorden, andere tijdzones en ingewikkelde vaccins. Maar de wereld… blijkt gewoon in Capelle te beginnen. Bij een startpunt naar keuze.

En ja, er zit ook een les in. Natuurlijk zit er een les in. Dit is tenslotte Pieters Daglicht, geen wandelgids met kortingsbon.

De les is deze: Misschien moeten we stoppen met praten *over* elkaar… en gewoon eens beginnen met praten *naast* elkaar. Letterlijk. Schouder aan schouder. Stap voor stap.

Met af en toe een verkeerd uitgesproken woord, een kromme zin, en een lach die alles oplost wat grammatica niet kan.

Pieter overweegt serieus om mee te lopen. Niet omdat hij zijn Nederlands wil verbeteren – al valt daar volgens sommigen nog winst te behalen – maar omdat hij ergens vermoedt dat dit soort wandelingen gevaarlijk zijn. Gevaarlijk verbindend.

Voor je het weet begrijp je elkaar. Voor je het weet verdwijnt dat comfortabele "wij en zij". Voor je het weet… wordt het gewoon "wij". En daar zijn we, historisch gezien, nog niet altijd even goed in geweest.

Dus mocht je op 5 mei iemand zien lopen in Capelle, in gesprek, soms zoekend naar woorden en soms struikelend over een zin…Weet dan: daar gebeurt iets groots. Iets dat niet schreeuwt, niet duwt, niet eist. Maar simpelweg… loopt. En praat. En misschien, heel misschien, precies doet wat vrijheid ooit bedoeld was te zijn.

DE WERELD DELEN IN PLAATS VAN VERDELEN

Over De Internationale, een meiboom en het verlangen om samen iets op te tillen

Er zijn van die dagen waarop je wakker wordt en denkt: vandaag ga ik de wereld veranderen. Of op z'n minst de schutting rechtzetten. 1 mei is zo'n dag. De Dag van de Arbeid. De dag waarop zelfs mijn koffiemachine even stil lijkt te staan bij de rechten van de werkende boon.

En ergens, heel zachtjes, hoor je het nog: "Ontwaakt, verworpenen der aarde…"

Ja, daar is-ie weer. De Internationale. Het lied dat ooit met opgeheven vuisten werd gezongen, maar tegenwoordig vooral nog opduikt als iemand per ongeluk de verkeerde Spotify-playlist aanklikt tussen "Rustige Regengeluiden" en "Hits van Toen".

Ik zag laatst iemand De Internationale zingen op een terras. Alleen. Met een cappuccino. De ober vroeg of het met havermelk moest. Dat is hoe revoluties eindigen: met havermelk.

En toch… er zit iets in dat lied. Iets wat kriebelt. Iets wat zegt: misschien zijn we het een beetje kwijtgeraakt. Niet het zingen – dat is misschien maar goed ook, want mijn buren zouden een petitie starten – maar het idee. Dat we het samen doen. Dat de wereld niet ophoudt bij de grens, het paspoort of de korting bij de bouwmarkt.

Want laten we eerlijk zijn: we zijn dol op ons land. We klagen er graag over, dat wel, maar als iemand anders dat doet, staan we meteen paraat met een stroopwafel en een licht passief-agressieve blik. Maar ondertussen boeken we wel massaal vluchten naar plekken

waar niemand “gezellig” zegt, maar waar ze wel begrijpen dat je om 11 uur ’s ochtends al aan de wijn kunt.

We willen de wereld zien. Proeven. Leefbaar maken. Maar o wee als de wereld ook een beetje ónze kant op komt wandelen. Dan zetten we ineens de deur op een kier en roepen: “Het is hier al best vol hoor!”

Dat is het ongemakkelijke van deze tijd. Nationalisme in joggingbroek: comfortabel, een beetje strak om de enkels, en je komt er lastig weer uit.

En toen dacht ik aan de meiboom.

Ja, echt. Die oeroude paal die ergens tussen kerk en kroeg wordt neergezet, versierd met linten, bloemen en – als het echt uit de hand loopt – een gestolen haan die zich ook afvraagt hoe hij in deze situatie terecht is gekomen.

De meiboom is eigenlijk het tegenovergestelde van nationalisme. Het is een uitnodiging. Een middelpunt. Een plek waar mensen samenkomen, dansen, zingen, en vooral: elkaar een beetje verdragen terwijl ze proberen niet over hun eigen linten te struikelen.

Dat beeld. Dat is het.

Een dorp dat een boom optuigt en zegt: kom erbij. Neem iets mee. Een lied, een dans, een slecht verhaal. We maken er samen wat van. En als de buren proberen de boom te stelen, dan rennen we erachteraan – niet omdat we ze haten, maar omdat het erbij hoort. Een soort speelse rivaliteit, geen geopolitieke crisis.

Misschien is dat wat we nodig hebben. Niet per se een massale revival van De Internationale met duizend mensen op een plein (al zou dat op zichzelf al een prachtig chaotisch schouwspel zijn), maar een herontdekking van het idee erachter.

Dat we de wereld niet kleiner maken door hem op te delen, maar groter door hem te delen. Dat we best trots mogen zijn op waar we vandaan komen, maar niet zo trots dat we vergeten dat we ergens naartoe willen.

En dat we, als het even kan, af en toe een denkbeeldige meiboom planten. Gewoon midden op het plein van ons bestaan. Met linten van verhalen, bloemen van verschillen en een vlaggetje waarop staat: “Iedereen welkom, maar je moet wel even meedansen.”

Ik probeerde het gisteren nog. In mijn achtertuin. Met een bezemsteel en een oude sjaal van mijn tante. De buren keken bezorgd. Maar ergens, heel even, voelde het alsof het klopte. Alsof er ruimte was. Alsof we samen iets konden optillen, zonder dat iemand vroeg van wie het eigenlijk was. En toen zette ik zachtjes een lied op. Niet te hard. De buren, je weet wel. Maar hard genoeg om het te horen.

DE NACHTELIJKE DANS VAN DE BOODSCHAPPENBARON

Donderdagavond. 22.15 uur. Een tijdstip waarop brave burgers hun sloffen opzoeken, de thee een laatste zucht laat en de kat zich strategisch op het toetsenbord nestelt om elk zinnig werk onmogelijk te maken. Maar niet in het Ringvaartpark. Nee, daar voltrok zich een schouwspel dat zelfs de meest doorgewinterde nachtuil tot op het bot zou vermaken.

Daar kwam hij. De witte ridder van de avond. De boodschappendrager van dienst. Een wagen van Albert Heijn, ronkend als een overwerkte koffiemachine, zich een weg banend door onze vredige straat. Op missie. Op zoek naar… een adres. Of misschien gewoon naar zingeving, dat bleef nog even onduidelijk.

De chauffeur – laten we hem voor het gemak Karel noemen, want dat voelt als een naam die dit soort avonturen aantrekt – had een uitdaging. Hij moest keren. En niet zomaar keren. Nee, dit werd een choreografie. Een driedelige symfonie in stuurbewegingen, achteruitrijpiepjes en lichte paniek.

En toen gebeurde het. Ons perkje.

Ons zorgvuldig gekoesterde, liefdevol aangeharkte, door buurtbewoners met kromme ruggen en goede bedoelingen onderhouden stukje groen. Het perkje dat symbool staat voor alles wat klein maar betekenisvol is. Het perkje dat zegt: *“Wij doen ertoe.”*

Karel dacht daar anders over.

Met een elegantie die je normaal alleen ziet bij een olifant op rolschaatsen, nam hij het perkje op in zijn draaicirkel. Niet eromheen. Nee. Dwars erdoorheen. Alsof het een suggestie was. Een vrijblijvende hint. Een groen accent in plaats van een fysieke realiteit.

Plantjes knakten. Aarde verplaatste zich. Een verdwaalde tulp maakte een existentiële reis richting wielkast.

Even was het stil. Alsof de straat haar adem inhield. Alsof de geraniums fluisterden: *"Is dit hoe het eindigt?"*

Karel zette zijn wagen recht. Missie volbracht. De boodschappen werden keurig afgeleverd – want laten we eerlijk zijn: ergens in dit verhaal staat nog steeds een pak melk centraal dat op tijd moest zijn.

Maar het perkje… dat bleef achter. Platgereden.

Verbijsterd.

Een stille getuige van wat er gebeurt als snelheid het wint van zorgvuldigheid. Als gemak het overneemt van betrokkenheid. Als de grote wereld even geen oog heeft voor het kleine.

En daar zit 'm de kneep, beste lezer.

Want we leven in een tijd waarin we met z'n allen roepen dat de buurt belangrijk is. Dat samen doen ertoe doet. Dat bewonersinitiatieven het cement zijn van onze samenleving. We schrijven er beleidsnota's over, organiseren bijeenkomsten met flap-overs en serveren er lauwe koffie bij.

Maar ondertussen……rijdt er ergens een busje door een perkje.

Niet uit kwaadwillendheid. Niet uit sabotage. Maar uit achteloosheid. Uit haast. Uit het simpele feit dat niemand Karel ooit heeft verteld dat dat stukje groen geen obstakel is, maar een verhaal. Een verhaal van mensen die hun handen vuil maken zodat de straat een beetje mooier wordt.

En dat, beste lezer, is misschien nog wel het meest wonderlijke van alles. Niet dat het perkje plat is. Maar dat het zo makkelijk kan gebeuren.

Dus laten we Karel niet veroordelen. Nee. Laten we hem uitnodigen. Op een zonnige zaterdag. Met een schep. En een thermoskan koffie. Om samen dat perkje weer op te bouwen.

Want uiteindelijk is er maar één manier om te keren zonder schade. En dat is… door even uit te stappen.

ERFGOED MET EEN SCHADUW

Of: hoe opa nog steeds aan tafel zit

Er was eens een studio. Zo'n studio waar de koffie altijd net te slap is en de gesprekken juist net te zwaar. Aan tafel: mensen die – als je het aan de boekhouding van het Derde Rijk had gevraagd – administratief gezien nooit hadden mogen bestaan. Joden. Mensen met een beperking. Kinderen van. Kleinkinderen van. Erfgenamen van iets waar je geen successierechten over betaalt, maar wel levenslang rente op voelt.

En ergens, tussen de microfoons en de ongemakkelijke stiltes, hing die zin als een schilderij dat net een tikje scheef hangt:
Oorlog is erfelijk.

Nou, daar zit je dan. Met je boterham kaas. Erfelijk. Alsof het in een potje zit, naast de augurken. "Wil je nog wat trauma bij je lunch? Is van oma geweest."

Ik moet u bekennen: mijn eerste reactie was licht paniekerig. Niet vanwege oorlog – die heb ik zelf keurig gemist – maar vanwege de implicaties. Want als oorlog erfelijk is, wat heb ik dan allemaal nog meer geërfd zonder dat iemand het mij netjes in een envelopje heeft gegeven?

De neiging tot piekeren? Dank je, overgrootmoeder. Het onverklaarbare wantrouwen jegens mannen met snorren? Aha. Altijd twee pakken melk in huis hebben "voor het geval dat"? Opa, ik zie je.

Maar daar, in die studio, ging het niet over melk. Daar ging het over iets anders. Over hoe stilte kan verhuizen van generatie op generatie, zonder verhuisdozen. Over hoe angst zich verstopt in de kieren van een gezin en zich daar nestelt als een kat die niemand heeft binnen gelaten, maar er toch ineens zit. En het wonderlijke is: niemand had het expliciet besteld.

Niemand zegt: "Doe mij maar één jeugdtrauma, graag medium doorbakken, en kunt u daar een vleugje existentiële onrust bij serveren voor mijn kinderen?"

Nee. Het komt gewoon. Via blikken. Via zwijgen. Via die ene keer dat vader nét iets te fel reageerde op een dichtslaande deur. Via moeder die altijd zei dat alles goed ging, terwijl haar ogen een ander verhaal vertelden – een verhaal dat ergens begon in een tijd waarin goed en fout geen grijstinten kenden, maar alleen zwart en wit, met heel veel bloed ertussen.

En dan zitten daar dus mensen. Volwassen. Succesvol. Grappig zelfs, op momenten. Maar onder de oppervlakte: echo's.

Echo's van dingen die ze niet zelf hebben meegemaakt, maar die zich wel hebben voorgesteld. Alsof de geschiedenis een slechte huisgenoot is die weigert uit te schrijven bij de gemeente.
En ergens vind ik dat ook… fascinerend. Niet mooi – laten we dat misverstand meteen uit de weg ruimen – maar wel onthullend. Want als oorlog erfelijk is, dan is vrede dat misschien ook.

Kijk, dát is nou een gedachte waar je wat mee kunt. Dat tussen al die doorgegeven spanning en angst ook iets anders meereist. Veerkracht. Overlevingsdrang. Het vermogen om, ondanks alles, een gezin te stichten, een baan te zoeken, een grap te maken op een verjaardag waar iemand iets te hard lacht.

Misschien erven we niet alleen de littekens, maar ook de huid die eromheen is gegroeid.

En daar zat ik dan, thuis op de bank, licht voorovergebogen alsof ik zelf ook in die studio zat, met een kop koffie die wél te sterk was – uit protest – en dacht: Wat geven wij eigenlijk door?

Niet in de grote, heroïsche zin van geschiedenisboeken, maar in het kleine. In hoe we reageren als het tegenzit. In hoe we praten – of juist niet praten. In hoe we onze kinderen aankijken als ze iets omstoten dat eigenlijk helemaal niet zo erg is.

Want laten we eerlijk zijn: de meeste oorlogen van vandaag spelen zich af aan keukentafels. In hoofden. In harten die iets te vaak op scherp hebben gestaan.

"Oorlog is erfelijk," zeggen ze dan. Misschien. Maar erfelijkheid is geen vonnis. Het is hooguit een beginzin. En wat we daarna schrijven – daar zit de ruimte. Daar zit de ondeugendheid van het leven zelf. Dat ondanks alles zegt: "Leuk geprobeerd, geschiedenis. Maar ik doe het vandaag net even anders."

En ergens, heel ergens diep vanbinnen, zie ik opa glimlachen. Niet omdat het makkelijk is. Maar omdat het doorgaat.

GIJ ZULT KIJKEN (EN NOG EENS KIJKEN)

Pieter kent een film die bijna net zo oud is als hijzelf. ‘De Tien Geboden’. Een titel die klinkt als een beleidsdocument uit de tijd dat beleidsdocumenten nog in steen werden gebeiteld. En eerlijk is eerlijk: dat gebeurde hier ook ongeveer.

Hij zag de film in de loop der jaren meerdere keren. Eerst vrijwillig. Daarna uit nostalgie. En inmiddels uit een soort existentiële plicht, alsof ergens op een berg een lichtgevende vinger meeleest en zachtjes knikt: “Goed zo, Pieter. Nog één keer.”

En telkens weer is hij onder de indruk.

Niet een beetje onder de indruk, zoals bij een goed geschreven memo of een strak beleidsstuk. Nee, onder de indruk zoals je dat bent als je beseft dat duizenden mensen, zonder CGI, zonder green screen, en waarschijnlijk zonder fatsoenlijke koffievoorziening, een complete wereld hebben gebouwd. Inclusief zeeën die splijten en menigten die zich gedragen alsof er écht iets op het spel staat.

Wat Pieter vooral raakt, is de aandacht voor detail. Oude Egyptische kunst die zo zorgvuldig is nagemaakt dat je bijna denkt dat de archeologen zich hebben vergist en per ongeluk een filmset hebben opgegraven. Kostuums die niet schreeuwen om aandacht, maar fluisteren: “Wij zijn historisch verantwoord, en wij menen het.”

En dan die compositie. Elke scène een schilderij. Geen haast, geen snelle montage, maar een bedachtzame ordening van mensen in ruimte en betekenis. Alsof iemand heeft gedacht: wat

als we storytelling combineren met een stilleven, maar dan met slavernij, bevrijding en goddelijke interventie?

Zijn absolute favoriet blijft het moment waarop Seti Mozes verbant. Geen hysterisch geschreeuw, geen dramatische slow motion. Gewoon mensen die staan. Stil. Maar alles zeggen. Blikken die zwaarder wegen dan woorden. Houdingen die meer vertellen dan menig beleidsnotitie van vijftig pagina's.

Het is fenomenaal.

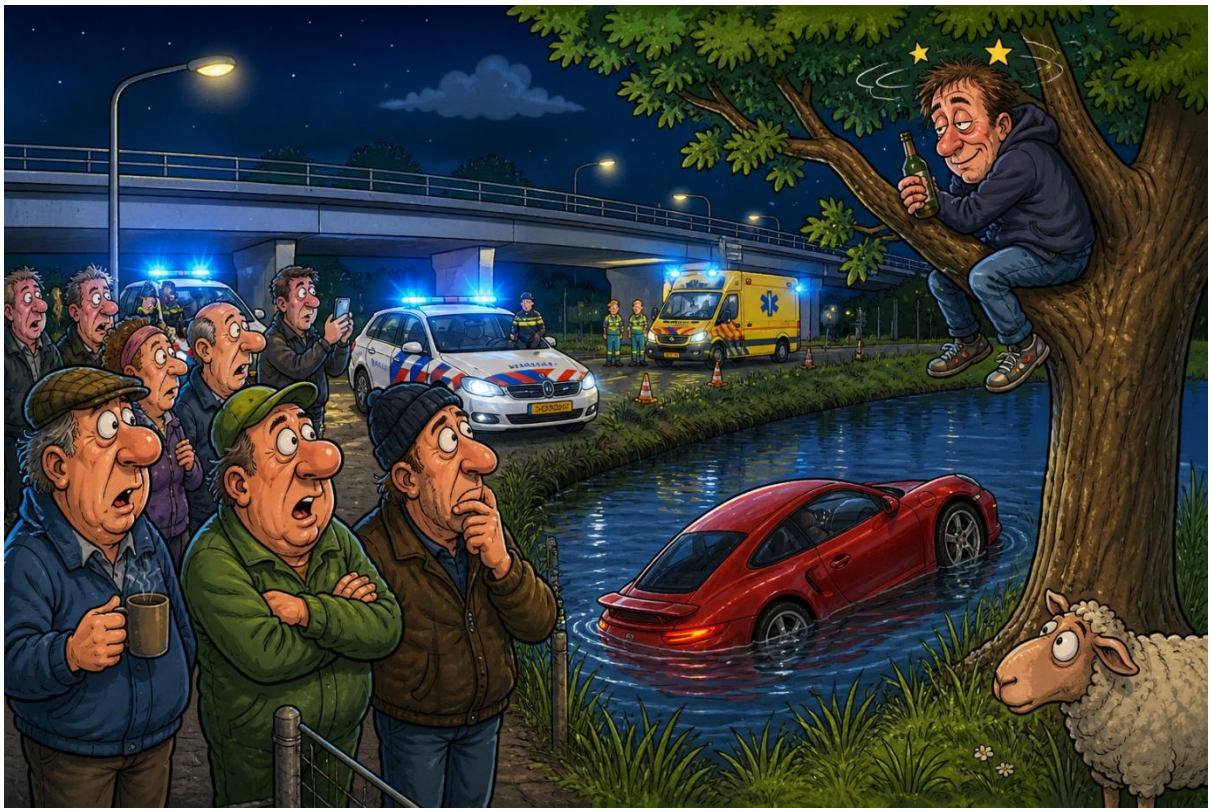
En ergens ook ironisch. Want terwijl moderne films ons overspoelen met snelheid, spektakel en digitale perfectie, zit Pieter op de bank te kijken naar een film uit 1956 en denkt: ze maken ze echt niet meer zo.

Sterker nog, hij zet hem soms op als achtergrondmuziek. Niet omdat hij niet oplet, maar omdat de soundtrack een soort rust geeft. Alsof zelfs de muziek weet: grote verhalen hebben geen haast.

En misschien is dat wel de onderliggende boodschap waar Pieter - tussen het lachen om de soms plechtige dialogen en het bewonderen van de massascènes - steeds op uitkomt.
Dat sommige verhalen zo groot zijn dat ze tijd nodig hebben. Dat aandacht voor detail geen luxe is, maar een vorm van respect. En dat, of je nu een volk door de woestijn leidt of een samenleving probeert te ordenen, het er uiteindelijk om gaat hoe je mensen positioneert ten opzichte van elkaar.

Niet in steen gebeiteld. Maar wel met overtuiging. En misschien, heel misschien, met een beetje gevoel voor drama.

DE MAN DIE DE BOOM INREED

En er niet meer uit wilde

Vrijdagavond. Het soort avond waarop de tijd zich gedraagt als een kat op een vensterbank: loom, licht arrogant en zonder enige intentie om nog iets spannends te doen. Pieter zat met zijn lief op de bank, televisie aan, verstand op nul en de afstandsbediening binnen handbereik – kortom: alles onder controle.

Tot de Bermweg besloot dat het welletjes was.

Met een snelheid die je normaal alleen ziet bij pakketbezorgers met een deadline of pubers met een eerste rijbewijs, kwam daar een politieauto aanzetten. Blauwe zwaailichten die de straat verlichtten alsof er een clandestiene disco was geopend ter hoogte van de Klaas Klinkertkade. De wagen sloeg af, stopte abrupt, en ergens in de verte klonk het zachte, maar onmiskenbare gespetter van een auto die kennismaakte met een sloot.

Pieter keek zijn lief aan. Zijn lief keek terug. Er werd niets gezegd, maar alles begrepen. Dit was geen televisie meer. Dit was live.

En dus trok Pieter zijn jas aan. Want er zijn momenten in een mensenleven waarop je moet opstaan en gaan. Niet uit heldhaftigheid, maar uit nieuwsgierigheid. De oerdrift van de Hollandse mens: “Even kijken wat er aan de hand is.”

Buiten trof hij zijn natuurlijke habitat: buurtgenoten in halve jassen, pantoffels en met een blik die balanceerde tussen bezorgdheid en licht voyeurisme. Daar waren Felix en Arjan al.

Felix – van Marjan, de schaapverloskundige – stond met de handen in de zakken en de blik van een man die wist dat dit niet zijn eerste rodeo was.

“De zoveelste,” zei hij, terwijl hij naar de sloot wees alsof het een parkeerplaats betrof. En Felix kan het weten, want in de afgelopen jaren brachten er al acht auto’s een onuitgenodigd bezoek aan zijn erf. Dwars door e omheining heen.

In de sloot: een auto. Niet zomaar een auto, maar een laag, sportief ding dat eruitzag alsof het liever op de Autobahn had gereden dan in de Bermwegse modder had liggen mijmeren over zijn levenskeuzes.

Maar de bestuurder… die ontbrak.

Een tweede politieauto arriveerde. Een ambulance. Zaklampen begonnen te dansen over het gras. En toen kwam het bericht dat elke goede vrijdagavond nodig heeft om legendarisch te worden: “Hij zit in een boom.” Een boom. Langs het wandelpad. Bij de ringvaart.

Pieter knipperde een paar keer. Niet omdat hij het niet begreep, maar omdat hij het te goed begreep. Dit was zo’n moment waarop de werkelijkheid besluit om een kleine afslag te nemen richting het absurde, en iedereen collectief denkt: ja hoor, daar gaan we.
De man zat dus in een boom. En hij was niet van plan eruit te komen.

Er werd gespeculeerd. Zoals dat hoort. Felix, inmiddels warmgedraaid, deelde zijn expertise. Over snelheid. Over bochten. Over auto’s die een eigen wil lijken te ontwikkelen zodra ze de Bermweg betreden. Arjan knikte instemmend, want knikken is de smeerolie van elke buurtanalyse.

“Misschien had ’ie gedronken,” opperde iemand. “Of hij wilde leren rijden,” zei een ander.

“Dan had ’ie achteruit in de sloot gelegen,” merkte een derde op, met de logica van een man die ooit een theorie-examen had gehaald en daar nog steeds op teerde.

En zo werd het incident langzaam een collectief bouwwerk van aannames, hypotheses en halve waarheden. De pers arriveerde. Camera’s klikten. De boom kreeg meer aandacht dan menig gemeentelijk beleidsstuk ooit zou krijgen.

Ondertussen zat de man daar. In die boom. Stil. Onwrikbaar. Als een soort moderne kluizenaar die zijn toevlucht had gezocht tot het bladerdak om even afstand te nemen van alles wat beneden gebeurde – inclusief zijn eigen auto.

Pieter keek omhoog en dacht: misschien is dit wel de meest eerlijke reactie van de avond.

Want beneden werd alles meteen weer ingekaderd. Oorzaken gezocht. Schuld verdeeld. Oplossingen bedacht. Maar bovenin die boom zat iemand die daar, om welke reden dan ook, even niet aan mee wilde doen. Die dacht: laat mij maar even zitten. Laat de wereld zichzelf maar verklaren zonder mij.

Na een klein uur werd de auto uit de sloot getrokken. De sleepwagen deed zijn werk met de onverstoorbaarheid van iemand die weet dat dit morgen gewoon weer gebeurt. Het was

het signaal voor de buurt om langzaam af te druipen. Felix ging naar huis, waarschijnlijk om nog even uit het raam te kijken – voor de zekerheid. Arjan volgde. Pieter ook.

De man in de boom? Die zat er nog.

En ergens, terwijl Pieter zijn bed opzocht en de dekens recht trok, dacht hij: we praten wat af met elkaar. Over snelheid, over schuld, over hoe dingen anders moeten. Maar soms is er iemand nodig die gewoon in een boom gaat zitten en zegt: vandaag even niet.

Misschien is dat wel de les van de Bermweg. Dat we af en toe allemaal even de boom in zouden moeten. Niet om te vluchten. Maar om te kijken. Van bovenaf. Naar onszelf.

OVER KLEINE HELDEN EN GROTE SCHOENEN

Er zijn van die momenten waarop Pieters hart. - en hij is er zuinig op, want het ding heeft inmiddels meer beleidsrondes overleefd dan menig wethouder - ineens besluit een dubbele salto te maken. Zonder warming-up. Zonder vergunning. Gewoon hop, de lucht in.

Zo'n moment dus.

Pieter zat, zoals dat gaat, met een kop koffie die ooit warm was en een blik die ergens tussen "ik lees het nieuws" en "ik overdenk het leven" bungelde, toen hij het verhaal van Koen las. Twaalf jaar. Een leeftijd waarop je officieel nog bezig hoort te zijn met voetbalplaatjes, scheve torens van LEGO en existentiële vragen als: "Waarom is huiswerk eigenlijk legaal?"

Maar Koen had andere plannen.

Daar stond hij. Geen cape. Geen soundtrack. Geen slow motion. Gewoon een jongen in een straat, met een zusje dat werd uitgelachen om haar bril – een bril nota bene, alsof we met z'n allen nog in een tijd leven waarin zicht een keuze is.

Twee oudere jongens. Veertien. De leeftijd waarop je denkt dat je alles weet, terwijl je in werkelijkheid vooral heel goed bent in het verkeerd gebruiken van woorden en het overschatten van je eigen indrukwekkendheid.

En daar gebeurde het. Koen liep erop af. Niet rennend. Niet schreeuwend. Geen theatrale sprong door de lucht met een halve draai en een pedagogisch verantwoorde landing. Nee. Gewoon lopend. Zoals mensen dat doen die weten wat ze komen doen.

"Laat haar met rust."

Kalm. Duidelijk. Geen PowerPoint. Geen beleidskader. Geen commissie die eerst nog even wil verkennen of het probleem zich structureel voordoet. Gewoon: dit klopt niet. Stop ermee.

Pieter moest even slikken. Niet omdat het groot was in de zin van spektakel, maar juist omdat het zo klein en precies goed was. Als een perfect geplaatste komma in een zin die anders ontspoort.

Want laten we eerlijk zijn: we leven in een tijd waarin we vaak denken dat alles groter, luider en ingewikkelder moet om effect te hebben. Dat je pas iets betekent als er minstens drie camera's op staan en iemand er een podcast over maakt.

En dan komt daar Koen. Twaalf jaar. Geen hashtag. Geen strategie. Wel ruggengraat.

De jongens droegen geen plotseling inzicht als een bliksemflits door hun hoofd - zo werkt dat zelden - maar ze dropen wel af. Soms is dat al winst genoeg. Geen overwinning met vuurwerk, maar een stille correctie van de werkelijkheid.
Michelle kon later weer stoepkrijten. En dat is misschien wel de mooiste graadmeter die er is: kan iemand gewoon weer verder met iets kleins?

Pieter dacht aan al die grote woorden die we gebruiken. Respect. Samenleving. Normen en waarden. Het zijn van die woorden die zich graag belangrijk voordoen, maar zelden zelf hun handen vuil maken.

Totdat iemand als Koen ze gewoon uitvoert. Zonder ze te noemen.

En ergens, tussen zijn inmiddels lauwe koffie en een licht ontroerd kuchje dat hij snel wegwuifde als "iets in de keel", realiseerde Pieter zich iets ongemakkelijks.

Misschien zijn het niet de grote systemen die bepalen hoe we met elkaar omgaan. Misschien zijn het gewoon dit soort momenten. Een straat. Een kind. Een grens die wordt getrokken.

Niet met geweld. Maar met overtuiging.

En ja, het helpt waarschijnlijk als het je zusje is. Laten we daar niet ingewikkeld over doen. Bloedbanden hebben een streepje voor in de morele hiërarchie van de mens. Maar toch.

Er zit iets universeels in. Iets wat zegt: zo doen we dat hier niet.

Pieter glimlachte. Niet breed – dat zou overdreven zijn en bovendien niet passen bij zijn imago van bedachtzame beschouwer – maar genoeg om zijn gezicht even lichter te maken.

De jeugd van tegenwoordig, dacht hij. Ze krijgen nogal wat over zich heen. Van schermen

tot meningen, van verwachtingen tot volwassenen die voortdurend uitleggen hoe het beter kan.

En dan staat daar ineens iemand die het gewoon dóet. Zonder handleiding. Zonder applaus. Gewoon omdat het moet.

Pieter nam een slok van zijn inmiddels symbolische koffie en knikte zachtjes, alsof ergens op de achtergrond een onzichtbare jury meekeek.

Chapeau, Koen. Niet omdat je won. Maar omdat je stond.

DE LUIFEL: WAAR JE GEEN KLANT BENT, MAAR EEN PERSONAGE

Er zijn plekken die je bezoekt. En er zijn plekken die jou bezoeken.
Winkelcentrum De Luifel, verscholen aan de Bermweg in Capelle aan den IJssel, behoort zonder twijfel tot die tweede categorie. Je denkt dat je "even een boodschapje" gaat doen, maar voor je het weet sta je drie kwartier later met een tas vol spullen, een hoofd vol gesprekken en een licht existentiële crisis over de vraag waarom de groenteboer jou beter kent dan sommige familieleden.

Welkom bij De Luifel. Waar je geen klant bent, maar "meneer". Of "mevrouw". En soms zelfs: "hé, waar was u nou zo lang?"

DE MENSELIJKE MAAT (MET HOOFDLETTER M)

In De Luifel is service geen marketingterm. Het is een levenshouding. Een bijna religieuze overtuiging. Je loopt er niet een winkel binnen, je betreedt een sociaal ecosysteem waarin de slager je vraagt hoe het met je moeder gaat, terwijl je zelf even moet nadenken of dat gesprek ooit heeft plaatsgevonden.

"De kipfilet weer, meneer?" "Eh… ja… blijkbaar ben ik die man." En daar sta je dan. Gezien. Herkend. Ontmaskerd als gewoontedier.

Online kan veel. Razendsnel bestellen, algoritmes die denken dat je gelukkig wordt van nóg een kabeltje dat je niet nodig hebt. Maar geen enkele webshop zegt: "Zal ik 'm even voor u snijden zoals u 'm vorige keer lekker vond?"

Precies.

DE WEEK VAN DE STENEN WINKEL (OF: DE OPSTAND DER BAKSTENEN)

Van 4 tot en met 10 mei vieren we iets wat eigenlijk nooit een week nodig zou moeten hebben: de stenen winkel. Het fysieke, tastbare, licht chaotische wonder dat ruikt naar vers brood, schoonmaakmiddel en menselijke nabijheid.

En De Luifel doet natuurlijk mee. Enthousiast. Alsof het een nationale feestdag is. Kortingen, cadeautjes, verrassingen — het is bijna verdacht hoeveel gezelligheid er geconcentreerd wordt op een paar vierkante meters Bermweg.

Maar onder die vrolijkheid zit iets serieuzers.

Want laten we eerlijk zijn: de stenen winkel heeft klappen gehad. Lockdowns. Lege straten. De opmars van de pakketbezorger als nieuwe huisvriend. We hebben massaal gekozen voor gemak, snelheid en het vermijden van menselijk contact vóór de eerste koffie.

En toch. Toch staan ze er nog. Niet als museumstukken, maar als levende plekken waar je nog iets kunt ervaren wat online onmogelijk is: aandacht zonder wifi.

AANRAKEN IS REVOLUTIONAIR

In De Luifel mag je dingen aanraken. Ja, echt.

Brood dat nog warm is. Fruit dat je eerst bekijkt voordat je het koopt. Stoffen die je voelt. Blikken die elkaar kruisen. Gesprekken die ontstaan zonder dat er een “mute”-knop in de buurt is.

In een wereld waarin we steeds meer achter schermen verdwijnen, is dat bijna rebels. Een kleine revolutie van tast, geur en menselijke interactie.

ONDEUGENDE CONCLUSIE (DIE EIGENLIJK GEEN CONCLUSIE IS)

Dus ga. Loop eens binnen. Niet omdat het moet. Niet omdat het “goed is voor de lokale economie” (al is het dat ook). Maar omdat je er iets terugkrijgt wat je online nooit bestelt:

Een glimlach die niet geprogrammeerd is. Een gesprek dat nergens heen hoeft. Een gevoel dat je onderdeel bent van iets kleins - en daardoor juist groots.

En pas op. Voor je het weet, noemen ze je bij naam. En vind je dat stiekem best prettig.

WANNEER GEWOONTES EEN VERGRIJP WORDEN

Over de vraag wanneer onhandige gewoontes te ver gaan — en wie dat eigenlijk bepaalt

Er zijn van die momenten waarop je als mens plotseling beseft dat je leven op drijfzand is gebouwd.

Pieter had er gisteren zo één.

Hij zat gewoon aan de keukentafel, nietsvermoedend, met een kop koffie en een pen. Een gewone pen. Zo'n pen die je al jaren gedachteloos in je mond steekt terwijl je nadenkt over dingen die meestal nergens toe leiden maar toch belangrijk voelen.

En ineens dacht hij: wacht eens even. Mag dit eigenlijk wel?

Want laten we eerlijk zijn: Pieter zuigt regelmatig uit zijn duim. Niet letterlijk altijd – al komt het voor op zwakke momenten – maar figuurlijk des te vaker. En daarnaast heeft hij de onbedwingbare neiging om pennen te likken. Niet uit honger, maar uit concentratie. Het is een soort ritueel. Zoals anderen hun bril rechtzetten of diep zuchten voordat ze iets doms zeggen.

Maar toen kwam dat bericht.

Een Fransman. Achttien jaar jong. In Singapore. Die aan een rietje likte en het teruglegde. En nu… een rechtszaak. Celstraf. Jaren.

Pieter verslikte zich bijna in zijn koffie. Want als dát de maat der dingen is, dan heeft hij een strafblad waar je een gemiddelde bibliotheek mee kunt vullen. Wat heeft hij allemaal niet aangeraakt, gelikt, besnuffeld in een moment van afwezigheid? Hoeveel pennen zijn er door zijn toedoen in een moreel grijs gebied beland?

Hij keek naar zijn duim. Die keek terug. Verdacht.

Het begon te malen. Want stel dat deze golf van rechtvaardigheid overwaait naar ons eigen, doorgaans ontspannen kikkerland. Vandaag een rietje in Singapore, morgen een pen in Capelle aan den IJssel. Je weet het niet. Het begint altijd klein. Eerst een waarschuwing, dan een boete, en voor je het weet staat er een agent aan de deur met de mededeling:

"Meneer, wij hebben signalen ontvangen dat u… uit uw duim zuigt." Dat is toch een gesprek waar je niet op zit te wachten.

Pieter probeerde het rationeel te benaderen. Want ja, Singapore staat bekend om zijn strenge regels. Daar mag je geen kauwgom op straat gooien, geen rommel achterlaten, en kennelijk ook geen rietjes likken alsof het een soort culinaire ervaring is.
En eerlijk is eerlijk: dat laatste is misschien ook niet per se een gedraging waar de samenleving beter van wordt. Maar toch.

Er zit iets fascinerends in. Iets dat schuurt. Want waar ligt de grens tussen een onschuldige gewoonte en een strafbaar feit? Wanneer verandert een mens van een licht verstrooide burger in een wandelende overtreding?

Pieter keek nog eens naar zijn pen. Die lag daar. Onschuldig. Maar ook niet helemaal.

Want laten we niet doen alsof we allemaal heiligen zijn. Iedereen heeft zijn kleine eigenaardigheden. De een praat tegen planten, de ander controleert drie keer of het gas uit is, en weer een ander – we noemen geen namen – steekt af en toe een pen in zijn mond alsof het een intellectuele lolly is.

Het leven zit vol van dat soort kleine, absurde gewoontes. En meestal kunnen we daar hartelijk om lachen. Tot iemand besluit dat het anders moet.

En daar zit misschien de serieuze ondertoon waar Pieter, ondanks alles, toch niet omheen kan.

Want regels zijn nodig. Natuurlijk. Zonder regels wordt het een chaos van gelikte rietjes en verdachte pennen. Maar als we niet oppassen, reguleren we op een dag ook het kleine, het menselijke, het onhandige. Dat stukje gedrag dat ons juist een beetje… ons maakt.

Pieter stond op, liep naar het raam en keek naar buiten. Een man fietste voorbij. Iemand liet een hond uit. Het leven ging zijn gang, ogenschijnlijk zonder juridische complicaties.

Voorzichtig pakte hij zijn pen op. Hij aarzelde. Keek om zich heen. En bracht hem toen – met een mengeling van rebellie en existentiële twijfel – heel even naar zijn lippen.

"Kom maar op," mompelde hij zachtjes. Maar wel een beetje stiekem.

VAN REGENWORM TOT VAMPIERSLAK: EEN LESJE NEDERIGHEID

Er zijn van die dagen waarop je denkt: Pieter, jongen, je hebt het leven best aardig begrepen. Je weet wat een regenworm doet (regenwormt), je kent de slak (traag maar dapper), en je hebt ooit een mossel gegeten zonder daar psychologisch langdurig schade aan over te houden. Kortom: je dacht dat je de natuur een beetje in de vingers had.

Tot vandaag.

Vandaag leerde Pieter namelijk dat er zoiets bestaat als een vampierslak. Ja. Een. Vampier. Slak.

En niet zomaar een slak die af en toe een blad sabbelt alsof het een verlepte boterham is. Nee. Deze Mediterrane fijnproever – Cumia intertexta voor intimi en belastinginspecteurs – wacht keurig tot de avond valt, ruikt een nietsvermoedende vis, sluipt erheen als een soort slakkige ninja… en prikt vervolgens met een roltong door de huid om een bescheiden glaasje bloed te tappen.

Pieter moest daar even bij gaan zitten.

Want kijk, dat een leeuw een zebra opeet, dat snapt hij. Dat is helder. Dat is natuur met duidelijke afspraken: jij rent, ik ren harder, en dan zien we wel wie er gelijk krijgt. Maar een slak die zich gedraagt als een nachtelijke vampier met een medische achtergrond in verdoving en bloedverdunners? Dat voelt toch als een vergadering waar je per ongeluk in een compleet verkeerde werkgroep bent beland.

Het mooiste – en dat is ook meteen het meest verontrustende – is dat die vis dus helemaal niets merkt. Niets.

Die wordt 's ochtends wakker en denkt: "Goh, wat voel ik me licht. Misschien moet ik minder zout eten." Terwijl ergens in een donkere rotsspleet een slak zit na te genieten van een goed geslaagde avond.

Pieter keek naar zijn eigen leven en dacht: hoe kan het dat ik 50+ jaar rondloop op deze aardkloot, belasting betaal, mijn vuilnis keurig scheid, en dat ik nu pas hoor dat er vampierslakken bestaan? Wat heb ik al die tijd geleerd? Wat heb ik gemist? Waar ging het mis?

Op school kreeg hij topografie. Rekenen. Een beetje geschiedenis. Maar nooit – en dat steekt – nooit een lesje "Let op: sommige slakken drinken 's nachts bloed van vissen."

Dat was toch nuttige kennis geweest.

Misschien was hij dan alerter door het leven gegaan. Misschien had hij anders naar de wereld gekeken. Misschien had hij bij het zien van een slak gedacht: "Jij ziet er vriendelijk uit… maar wat doe jij na zonsondergang, kameraad?"
En ergens zit daar natuurlijk de clou.

Want die vampierslak – hoe absurd ook – is eigenlijk gewoon een herinnering dat de wereld groter is dan onze eigen kleine begrippenlijst. Dat er onder elke steen, in elke zee, en blijkbaar ook in elke slak, een verhaal schuilt dat we niet kennen. En dat we, terwijl we denken dat we het redelijk op orde hebben, eigenlijk nog vrolijk in de beginnersfase zitten van "Begrijpen Hoe Het Zit".

Unitas Malacologica – alleen die naam al verdient een staande ovatie – organiseert dus jaarlijks een verkiezing voor weekdier van het jaar. En terwijl Pieter zich al een hele tijd niet meer verbaast over verkiezingen in het algemeen, voelt dit toch als een verademing. Geen campagnes, geen slogans, geen lijsttrekkers die elkaar vliegen afvangen, maar gewoon: een slak die wint omdat hij 's nachts bloed zuigt als een professionele fijnproever.

Eerlijk is eerlijk: dat is nog eens onderscheidend vermogen.

En dan die wetenschappers, die nu het DNA van die slak gaan uitpluizen om te begrijpen waarom hij dit doet. Pieter ziet het al voor zich: een groep serieuze mensen in witte jassen die zich buigen over de vraag: "Wanneer is het in de evolutie misgegaan dat een slak dacht: laat ik eens iets totaal anders proberen?"

Prachtig.

Maar misschien – en daar komt de serieuze ondertoon voorzichtig om de hoek kijken – is het niet eens zo vreemd. Misschien is die slak gewoon het bewijs dat leven zich altijd aanpast, altijd zoekt naar nieuwe manieren om te overleven, hoe ongebruikelijk die ook lijken.

En misschien geldt dat ook wel een beetje voor ons.

Dat we allemaal, op onze eigen manier, proberen iets te vinden dat werkt. Soms keurig volgens het boekje, soms totaal buiten de lijntjes. Soms als een brave regenworm, soms – als het moet – een beetje als een vampierslak.

Pieter stond op, liep naar buiten en zag een slak over het tuinpad kruipen. Hij knikte voorzichtig. "Overdag ben je gewoon een slak," mompelde hij. "Maar ik houd je in de gaten."

Je weet het tenslotte maar nooit.

Stel je Stefan even voor als de conciërge van het grote Radiogebouw van de Verbeelding. Geen nors type met een sleutelbos, maar een olijke meester van de beeldende radio, zoals de jury hem noemt, die de deur openzwaait naar herinneringen, muziek en verhalen die net zo zacht binnenkomen als een naald in een langspeelplaat.

Hij ademt het medium, zeggen ze, en het is precies zo: je hoort aan alles dat hij groot geworden is met liefde voor platenhoezen, krakende jingles en nachten waarin je nog gewoon “aan de radio” was in plaats van “op een device”.

In gedachten draagt hij altijd een onzichtbare regiejas: één zak vol muziek, één zak vol theater en de binnenzak gereserveerd voor het onverwachte – een luisteraar, een anekdote, een herinnering die ineens de hoofdrol krijgt.
Dat is Stasse: geen dj die hits afvinkt, maar een makers-mens, iemand die een uitzending bouwt zoals een ander een voorstelling repeteert.

Van Heksennest tot Magical Mystery Tour

Lang voordat we hem massaal leerden kennen als onze avondvriend van NPO Radio 2, liep hij al rond bij de KRO-jeugdafdeling, waar hij onder meer de regie deed van het programma Heksennest.

Het zegt veel dat hij begon bij de jeugd: verbeelding is daar geen luxe maar basisbehoefte, en precies die speelsheid is hij nooit kwijtgeraakt.

Daarna kwamen programma's als Popeye, Andere Koffie en Leidsekade Live, alsof hij telkens een nieuw themacafé opende waar muziek en verhalen samen op de barkruk klommen.

In 1995 begon hij met Goudmijn: een programma vol muziek en herinnering, eerst op Radio 2 en later op NPO Radio 5, waar heel Nederland stiekem zijn eigen fotoboek mee zat te bladeren.

En toen, op 6 januari 1997, zwaaiden de rode fluwelen gordijnen open voor Het Theater van het Sentiment op Radio 2: een tijdreis naar een doordeweekse dag uit het verleden, compleet met geuren die je bijna kon ruiken door de luidspreker.

Het programma kreeg eerst de Zilveren Reissmicrofoon in 2001 en later ook de Gouden RadioRing in 2007, alsof de radiowereld wilde zeggen: "Blijf vooral sentimenteel, Stefan, want niemand kan het zo fijnzinnig doseren als jij."

De Staat, de verbeelding en de luisteraar

Met De Staat van Stasse op NPO Radio 2 bouwde hij vervolgens tien jaar lang aan een soort parallel universum in de avond: een plek waar actualiteit, melancholie en absurdisme elkaar aan de bar troffen.
Niet voor niets roemde de jury van de Marconi Oeuvre Award zijn creativiteit en de band met de luisteraar: bij hem ben je geen "doelgroep", maar een gast die even mag aanschuiven in zijn hoofd en hart.

De grap is: soms weet hij zelf ook niet precies wat echt is en wat niet, zei hij eens, en juist daarin zit de magie.

Bij Stefan schuif je een radiowereld binnen waarin een verzonnen straat zomaar echter aanvoelt dan het nieuws van half negen, zolang de muziek maar klopt en de verhalen eerlijk zijn.

Toen de zenderindeling veranderde en zijn vaste avondplek op NPO Radio 2 verdween, had dat makkelijk een bittere noot kunnen zijn.

Maar Stasse zou Stasse niet zijn als hij niet weer een andere deur openzette: hij verhuisde zijn verbeeldingscaravaan naar NPO Radio 5, waar hij op vrijdag, zaterdag en zondag met Magical Mystery Tour opnieuw de weg op ging – dit keer letterlijk als reiziger in de tijd, de muziek en de levens van zijn luisteraars.

LIEFDE IN EEN LIDL-WONING

Er zijn mensen die een volkstuin hebben. Mensen die tomaten kweken. Mensen die lavendel snoeien alsof ze auditie doen voor een Britse tuinshow met een man in een linnen broek en een problematisch enthousiasme voor compost. En dan heb je Pieter.

Pieter heeft tegenwoordig een liefdeswijk. Gewoon achter het huis. Tussen de hortensia's, de half verdroogde muntplant, een tuinstoel met lichte gebruiksschade en een emmer waar al sinds 2022 "misschien nog handig" op van toepassing is.

Want in Pieters tuin heeft zich een stel koolmeesjes gevestigd. Niet zomaar ergens, nee. In een Tiny House van de Lidl.

Dat moet je toch even op je laten inwerken. De liefde van de natuur… mogelijk gemaakt door de weekaanbiedingen. Ik zag het gebeuren.

Eerst was er alleen wat nieuwsgierig gefladder. Een voorzichtig inspectiebezoekje. Zo van: "Zeg Gerda…" "Ja Henk?" "Zou dit wat zijn?" "Het hangt stevig." "En kijk nou toch eens naar die dakconstructie." "Energiezuinig ook." Sindsdien is het één groot bouwproject.

Af en aan vliegen ze. Met mosjes. Met donzige veertjes. Met paardebloempluis. Met dingen waarvan je denkt: Dat lag vanochtend nog in mijn jaszak. Werkelijk alles verdwijnt dat huisje in. Ik vermoed dat er inmiddels vloerverwarming ligt.

En wat mij vooral opvalt: die voorzichtigheid. Die achterdocht bijna. Deze koolmezen zijn

niet gek. Nee hoor. Ze vliegen nooit rechtstreeks naar hun woning. Dat doen alleen amateurs en mensen die meteen hun hele hebben en houden op Facebook zetten.

Nee, deze twee pakken het professioneel aan. Eerst landen ze in een boom verderop. Dan kijken ze om zich heen. Links. Rechts. Nog eens links. Alsof ze in een Scandinavische misdaadserie zitten. Vervolgens vliegen ze naar de boom waar het huisje hangt. Dan opnieuw scannen. Nogmaals links. Nogmaals rechts.

Eén van hen houdt vermoedelijk de omgeving in de gaten terwijl de ander zegt: "Rustig blijven. Ik vertrouw die man met die koffie niet."

Daar zit ik dan. Roerloos achter het raam. Een volwassen man die door twee koolmeesjes wordt behandeld alsof hij van de Belastingdienst is. En tóch zien ze mij niet. Dat blijft fascinerend.

Ik kan uren kijken naar die kleine acrobaten. Hun overleg. Hun precisie. Hun discipline. Hun wonderlijke overtuiging dat een pluk paardenbloem exact op de juiste plek moet liggen, anders stort de hele samenleving in.

Eigenlijk verschillen ze daarin niet zoveel van mensen. Alleen doen zij het zonder vergaderstukken. En zonder een kwartier discussie over wie de notulen maakt.
Wat ze ook doen: zingen. Nou ja… zingen… Het zijn complete openluchtconcerten. Opera. Jazz. Smartlap. Punkrock. Soms klinkt het alsof er een fietsbel in een blender is gevallen. Dan weer alsof iemand een fluitketel emotioneel heeft geraakt. Maar altijd vol overgave. Vol trots. Vol leven.

En ik denk dat daar misschien iets belangrijks in zit. Want die twee koolmeesjes bouwen niet alleen een nest. Ze bouwen vertrouwen. Voorzichtig. Takje voor takje. Kijkend of de kust veilig is. Samen werkend aan iets dat groter is dan henzelf. Niet perfect. Niet af. Maar warm genoeg om nieuw leven mogelijk te maken.

En misschien is dat wel precies wat liefde uiteindelijk is. Niet het grote spektakel. Niet de dramatische filmkus in de regen. Maar samen met een pluk mos in je snavel denken: Wij komen hier wel doorheen. Zelfs in een Lidl-huisje.

En terwijl de wereld buiten zich dagelijks druk maakt over meningen, markten, crises, schermtijd, polarisatie en de prijs van roomboter, vliegen daar twee koolmeesjes onverstoorbaar heen en weer.

Alsof ze willen zeggen: "Rustig mensen. Begin gewoon met een beetje zachtheid. Een veilig plekje. En af en toe een liedje."

Waarna ze weer verdwijnen in hun tiny villa. Waarschijnlijk om ruzie te maken over de gordijnen.

DE TERUGKEER VAN DE STAD DIE WILDE SWINGEN

Er zijn van die berichten waarvan je eerst denkt: nou nou, daar hebben we weer een beleidsfolder met een logo van dertigduizend euro en een slogan waar niemand vrijwillig mee op een T-shirt wil lopen.

Maar toen Pieter las over De Capelse Zomer op het vernieuwde Stadsplein van Capelle aan den IJssel, gebeurde er iets vreemds. Een lichte trilling. Een echo uit de jaren negentig. Een geur van frietvet, podiumrook en regen op klinkers. En plotseling hoorde Pieter het weer.

“Dámes en heren… welkom bij… SWINGING CAPELLE!”

Kijk, jonge mensen geloven dat tegenwoordig nauwelijks nog, maar er was ooit een tijd dat Capelle aan den IJssel zichzelf serieus probeerde te vermaken. Niet met een inspraakavond over deelmobiliteit of een webinar over inclusieve stoeptegelbeleving, maar gewoon met muziek. Met artiesten. Met podia. Met mensen die buiten kwamen zonder eerst in een buurtapp te vragen of het veilig was.

Swinging Capelle.

Een jaarlijks stadsfeest waarbij werkelijk iedereen opdook. Jong, oud, wijkbewoner, verdwaalde Rotterdammers, vaders met heuptasjes, moeders met permanentjes waar FM-radio in kon worden ontvangen en kinderen die rondrenden met een suikerspin ter grootte van een verkeerskegel.

En midden in dat alles liep één man alsof hij persoonlijk verantwoordelijk was voor de atmosfeer in de gemeente: Jan Keur.

Wat een naam ook eigenlijk. Als je een organisator van een stadsfeest bedenkt, heet hij Jan Keur. Niet Sebastian Moonlight of Kevin Experience-Manager. Nee. Jan Keur. Een man die vermoedelijk zelfs bij de bakker nog een draaiboek had.

Die man kreeg het voor elkaar om artiesten, vrijwilligers, podia en Capellenaren in dezelfde richting te laten bewegen. Dat alleen al is statistisch gezien een wonder groter dan de wederopstanding van vinyl.

Rond het oude Stadsplein gebeurde iets wat tegenwoordig beleidsmakers "ontmoeting" noemen, maar wat vroeger gewoon gezelligheid heette. En ja, natuurlijk ging het uiteindelijk mis.

Want ergens op een gemeentehuis kwam ooit een spreadsheet tot leven. Een financieel adviseur met het charisma van een vochtige vaatdoek keek naar een begroting en sprak de noodlottige woorden: "Moet dat nou elk jaar, zo'n feest?"

Dat is het moment waarop cultuur meestal sterft. Niet met tromgeroffel, maar met een Excelbestand. Dus Swinging Capelle verdween.
Zoals dat gaat in Nederland. Eerst verdwijnt het muziekfestival. Daarna de dansschool. Vervolgens de buurtslager. En uiteindelijk resteert een multifunctioneel ontmoetingscentrum waar mensen verplicht creatief zitten te zijn met biologische linzensoep.

Maar zie. Nu is daar ineens De Capelse Zomer. Een nieuw stadsfeest. Opnieuw op het Stadsplein. Opnieuw bedoeld voor iedereen. Opnieuw laagdrempelig. Opnieuw een plek waar een stad probeert stad te zijn. En Pieter hoopt oprecht dat dit niet zo'n typisch Nederlands project wordt dat na drie jaar eindigt met de zin: "Vanwege gewijzigde prioriteiten en een herijking van de evenementenvisie…" Want een stad zonder feest wordt langzaam een wachtruimte.

Mensen onderschatten wat een stadsfeest doet. Het is niet alleen muziek. Het is herkenning. Het is elkaar tegenkomen zonder afspraak. Het is ontdekken dat die norse buurman uit Schenkel eigenlijk fantastisch kan meezingen met André Hazes terwijl hij een broodje kebab vasthoudt alsof het een olympische fakkel is. Een stad leeft niet van beton alleen.

En terwijl Pieter nadacht over Swinging Capelle, kwam hij vanzelf weer uit bij Jan Keur en zijn vrouw Martine. Want sommige mensen bouwen geen carrière op, maar gemeenschap.

Want jawel hoor - alsof een stadsfestival nog niet genoeg was - richtten Jan en Martine ook nog Scoutinggroep Hendrik van Halewijn op.

Kijk. Dat zijn van die mensen waarvan je achteraf denkt: hadden we daar niet gewoon een standbeeld van moeten neerzetten? Desnoods naast de fietsenstalling?

Die scoutinggroep, ooit begonnen vanuit de boerderij aan de 's-Gravenweg, droeg de naam van ridder Hendrik van Halewijn. De eerste heer van Capelle, zo wordt verteld. Een soort lokale Sint-Joris. Avontuurlijk, eerlijk en rechtvaardig. Dat soort eigenschappen hoor je tegenwoordig vooral nog terug in sollicitatieprocedures voor fictieve vacatures.

Maar ergens is het prachtig dat Capelle ooit een ridder als voorbeeld koos. Niet een vastgoedontwikkelaar. Niet een consultant gebiedsvisie. Gewoon een ridder. En Jan en Martine begrepen iets wat veel bestuurders vergeten: een stad bouw je niet alleen met stenen, maar met herinneringen.

Met kampvuren. Met muziek. Met vrijwilligers. Met mensen die zeggen: "Kom, we gaan iets organiseren."

Jan woonde aan de Boeroestraat. Daar zat ook Stichting Swinging Capelle gevestigd. Fantastisch eigenlijk. Grote stadsdromen vanuit een gewoon huis in een gewone straat. Niet vanuit een glazen bestuurskamer met een heisessie in Nunspeet. En dan had hij ook nog een jazzprogramma op Radio Capelle.

Natuurlijk had hij dat. Pieter ziet het helemaal voor zich. Jan achter een mengpaneel. Koptelefoon scheef op het hoofd. Een plaat van Dave Brubeck instartend alsof de wereld ervan afhing.

Want zulke mensen bestaan. Mensen die sfeer maken in een tijdperk dat steeds efficiënter en tegelijkertijd steeds ongezelliger wordt.
Jan Keur overleed in april 2012. Maar sommige mensen verdwijnen niet echt. Die blijven hangen in een stad. In verhalen. In oude foto's. In vergeelde programmaboekjes. In een scoutinggebouw. In een herinnering aan een zomeravond waarop Capelle even groter voelde dan zichzelf.

En misschien - heel misschien - klinkt deze zomer op het Stadsplein weer iets van dat oude geluid door. Niet alleen muziek. Maar het idee dat een stad pas echt leeft als mensen elkaar ontmoeten zonder dat daar een beleidsdoelstelling aan vastzit.

DE OORLOG VAN DE HANDDOEKEN

Er zijn oorlogen geweest om olie. Om goud. Om macht. Om geloof. Maar nergens, werkelijk nergens, wordt de beschaving zó dun als rond kwart over zes 's morgens bij een hotelzwembad in Zuid-Europa.

Daar, tussen de geur van zonnebrand factor 50 en een vergeten opblaasflamingo, ontvouwt zich elk jaar opnieuw het grootste geopolitieke conflict van de moderne vakantiewereld:

De Slag om het Ligbed.

Ik zag het deze zomer weer gebeuren. Een Duitse vader in sandalen sprintte om 06.12 uur langs het zwembad alsof hij de laatste helikopter uit Saigon moest halen. Onder zijn arm zes handdoeken. Achter hem een hijgende echtgenote met twee luchtbedden en een opvouwbare unicorn. Nog vóór de zon boven de palmbomen verscheen, lagen er al handdoeken op twintig ligbedden. Geen mensen. Alleen textiel. Een soort zachte staatsgreep.

En daar zat ik dan. Met mijn koffie. Mijn croissant. Mijn naïeve gedachte dat vakantie bedoeld was om uit te rusten.

Wat bezielt een mens toch?

Je bent een volwassen Europeaan. Je hebt een baan. Een hypotheek. Mogelijk een leaseauto. Je hebt ooit een belastingformulier ingevuld zonder te huilen. Maar eenmaal aangekomen bij een all-inclusive resort verandert men spontaan in een territoriale zeeleeuw.

Dan telt nog maar één ding: "DIT BEDJE IS VAN ONS." Niet omdat men er ligt. Nee. Omdat er een handdoek ligt.

Wonderlijk eigenlijk. Probeer het eens elders. Leg morgen een handdoek op een parkeerplaats in Rotterdam en zeg: "Sorry, deze plek is van mij." Kijk hoe lang dat goed gaat.

Of probeer het bij de bakker. "Ja, ik was hier al hoor. Mijn theedoek lag hier sinds half zeven."

Toch accepteren we het op vakantie alsof het een eeuwenoude Mediterrane traditie is. Naast paella, ouzo en collectieve irritatie.

En die irritatie is gigantisch. Meer dan 73 procent van de vakantiegangers ergert zich eraan. Dat betekent dat zelfs handdoekleggers zich waarschijnlijk ergeren aan andere handdoekleggers. Dat is het mooie van hypocrisie: het verbindt mensen.

Het wordt nog mooier.

In Spanje krijg je tegenwoordig op sommige stranden een boete van 250 euro als je een ligbed reserveert met een handdoek. Tweehonderdvijftig euro! Dat is omgerekend ongeveer zes sangria's, drie emmers zonnebrand en een echtscheiding.

Maar in Duitsland kreeg een man juist een schadevergoeding omdat hij géén ligbed kon krijgen door al die handdoeken. Negenhonderd euro! Omdat zijn kinderen op de grond moesten liggen.

Dat is toch fantastisch?

In het ene land ben je een crimineel als je een handdoek neerlegt. In het andere land krijg je smartengeld als iemand anders het sneller deed.

Europa dames en heren. De Unie in optima forma.

Ik stel me die rechtszaak ook heerlijk voor. "Mijnheer de rechter, mijn cliënt heeft ernstige psychische schade opgelopen doordat hij dagelijks naast het kinderbad moest zitten op een opgevouwen strandlaken."

"En hoelang duurde dat leed?" "Bijna twee weken edelachtbare." "Mijn hemel."

Kijk, begrijp me goed. Ik snap het ergens wel. Mensen willen comfort. Rust. Een fijne plek in de zon. Vakantie is duur. Iedereen wil dat perfecte plaatje: cappuccino binnen handbereik, zwembadzicht, strategische afstand tot de schreeuwende peuter met zwembandjes van Paw Patrol.

Maar ergens onderweg zijn we vergeten dat vakantie niet draait om winnen. Want dat is het geworden. Een competitie.

Wie het eerst beneden is. Wie de beste plek claimt. Wie het slimst reserveert. Wie de meeste handdoeken bezit. Het all-inclusive resort is eigenlijk gewoon de Hunger Games, maar dan met teenslippers.

En misschien zegt het wel iets groters over ons. Dat we zelfs op vakantie niet meer kunnen ontspannen zonder bezit veilig te stellen. Zonder controle. Zonder angst tekort te komen. We slepen onze haast mee naar het zwembad. Onze schaarste mentaliteit. Ons idee dat geluk alleen bestaat als we zeker weten dat niemand anders op "ons" bedje ligt.

Terwijl de ironie natuurlijk is dat die mensen vervolgens urenlang wegblijven. Ontbijten. Douchen. Wandelen. Lunchen. Een excursie naar een olijfoliemuseum doen. En ondertussen ligt dat ligbed daar leeg. Als monument voor menselijke onzekerheid.

Een lege stoel met een handdoek erop is eigenlijk het perfecte symbool van deze tijd. Bezet. Maar afwezig.

En toch…Ik moet eerlijk zijn. Als ik morgenochtend om half zeven wakker word en zie dat alle bedjes alweer bezet zijn…dan sluit ik niet uit dat ook ik heel langzaam naar beneden sluip. Met een handdoek onder mijn arm. Gewoon. Voor de zekerheid.

Niemand zeggen hè.

HET GROTE LIEDJES-LOZE LIEDJESFESTIJN

Ergens halverwege mei begint het altijd te kriebelen.

De zon blijft net iets langer hangen, de barbecuegeur dringt door kieren en roosters, en op tv barst dan het jaarlijkse spektakel los dat we nog steeds hardnekkig “Eurovisie Songfestival” noemen.

Pieter – die zich al jaren heeft voorgenomen “nu écht niet meer te kijken” – betrapt zichzelf steevast rond de tweede halve finale met de afstandsbediening in de hand.

Zogenaamd “pure sociologische interesse”. Voor hij het weet zit hij weer drie uur naar zweet, glitter en confetti te kijken.

Haat-liefde in HD.

Liedjesfestival of drie-minuten-theater?

Vroeger, zo mijmert Pieter graag, was het een liedjes festival. Liedjes met strofe, refrein en soms zelfs een brug die je later onder de douche terugvond. Je kon meeneuriën, meefoezelen, en als je pech had, zat zo’n oorwurm dagen vast.

Tegenwoordig lijkt het eerder een theaterfestival met scènes van drie minuten. De liedjes zijn decor geworden voor rookmachines, windmachines, dansers in zilveren bodysuits en

LED-vloeren die meer emotie moeten oproepen dan de tekst zelf. De gemiddelde act lijkt op een TikTok-video die is ontploft: veel beweging, veel kleur, en daarna vraag je je af wat je nu eigenlijk hebt gezien.

Letterlijk veel geschreeuw, weinig melodie. Als er al iemand zacht begint, weet je dat er na 46 seconden een dramatische modulatie komt waarbij de zanger of zangeres het hoogste C'tje probeert te raken, geholpen door tien kilo galm en twaalf achtergrondzangers net buiten beeld. De jury noemt het dan "powerful" en "stunning", terwijl Pieter denkt: "Vriend, je keel doet pijn, dat zie ik vanaf de bank."

En toch. Toch kijkt hij. Want ergens tussen de schreeuwpartijen zit elk jaar weer één zo'n klein liedje. Een zanger of zangeres die vrijwel stil staat, de camera in kijkt en gewoon zingt. Zonder vuurwerk, zonder nep-maan op het scherm. Dan gaat Pieters kritische blik even uit en denkt hij: "O ja. Dáárom was dit ooit een liedjesfestival."

Het jaar van niet-meedoen

Dit jaar is anders. Dit jaar blijft Nederland thuis.

Pieter leest het nieuwsbericht, fronst, en voelt tot zijn eigen verbazing vooral… opluchting. Niet omdat hij vindt dat we voortaan het hele circus moeten boycotten, maar omdat er eindelijk ergens een grens wordt getrokken.

Niet tegen Israël als land, niet tegen mensen, zéker niet tegen Joden. Maar wél tegen de daden van een regering die oorlog voert, die levens vernietigt, die woorden als "veiligheid" en "zelfverdediging" gebruikt terwijl er onvoorstelbaar veel onschuldige slachtoffers vallen. Een regering die ondertussen ook nog vrolijk de pers aan banden legt.

Dat wringt. En het wringt dubbel als je daarna gezellig in een glitterpak op een podium mag staan om "vrede en verbinding" te zingen.

Pieter denkt aan die slogan die elk jaar weer wordt opgedreund: "United by Music." Prachtig hoor, maar united waarmee precies, als we ondertussen niet durven zeggen dat sommige dingen moreel niet kloppen? Je kunt niet roepen dat muziek boven de politiek staat, terwijl je zelf een politiek statement bent door wie je wél en níet toelaat, hoe je verslag doet en welke grenzen je hanteert.

Een statement in plaats van een schouderophalen

Dat Nederland dit jaar afziet van deelname, krijgt van Pieter een instemmend knikje. Niet omdat het songfestival opeens dé plek is om je volledige buitenlandbeleid te voeren, maar omdat het alternatief vooral bestaat uit wegkijken, relativeren en "het is toch maar een liedjeswedstrijd".

Maar "het is toch maar" is precies hoe dingen langzaam verschuiven. "Het is toch maar een liedje." "Het is toch maar een sportwedstrijd." "Het is toch maar een handelsrelatie." Voor je het weet zijn we gewend geraakt aan onrecht dat op de achtergrond doorgaat, terwijl wij genoegen nemen met drie minuutjes spektakel.

Nee, het songfestival stoppen verandert geen oorlog. Geen bom blijft liggen omdat Nederland besluit de rookmachines dit jaar uit te laten. Maar niet meedoen is wél een helder signaal: onder deze omstandigheden doen wij niet alsof het business as usual is. En dat is meer dan niets. Het is een moreel voetje tussen de deur. Eén subtiele "ho" in een wereld die meestal "ach ja" zegt.

Haat, liefde en verantwoordelijk kijken

Pieter zal dit jaar dus met gemengde gevoelens langs de kanalen zappen. Hij kent zichzelf: waarschijnlijk belandt hij alsnog af en toe bij een optreden. Dan mompelt hij wat over valse noten, dramaturgie en "vroeger was alles beter" – allemaal onderdeel van het melancholische ritueel.

Maar op de achtergrond voelt hij iets anders: een soort dankbaarheid dat er ten minste ergens nog iemand de ongemakkelijke vraag durft te stellen: "Willen we dit zó wel?" Haat-liefde dus. Haat voor de oppervlakkigheid, de schreeuwerige acts, de marketing-machine die elk jaar groter wordt. Liefde voor muziek die er soms tóch nog tussendoor breekt, voor het idee van landen die elkaar via cultuur opzoeken, voor dat ene onverwachte liedje dat je raakt.

En nu komt daar een nieuwe laag bij: verantwoordelijkheid.

De erkenning dat je als land, als omroep, als kijker óók onderdeel bent van het verhaal dat je op dat podium vertelt.

Niet genoeg, maar wel nodig

Pieter is de eerste om toe te geven: "Het songfestival boycotten is niet genoeg." Er zijn stevige diplomatieke gesprekken nodig. Politieke keuzes. Humanitaire hulp. Druk op regeringen die mensenrechten schenden.

Maar ergens moeten we ook beginnen met de symbolen die we wél in de hand hebben. Wie zetten we op een podium? Welke vlaggen hangen we uit? Welke verhalen laten we ongemoeid omdat het nu even "gezellig" moet zijn op zaterdagavond?

Dus ja, het songfestival is maar een show. Maar shows vertellen verhalen, vormen opinies, normaliseren wat we zien.

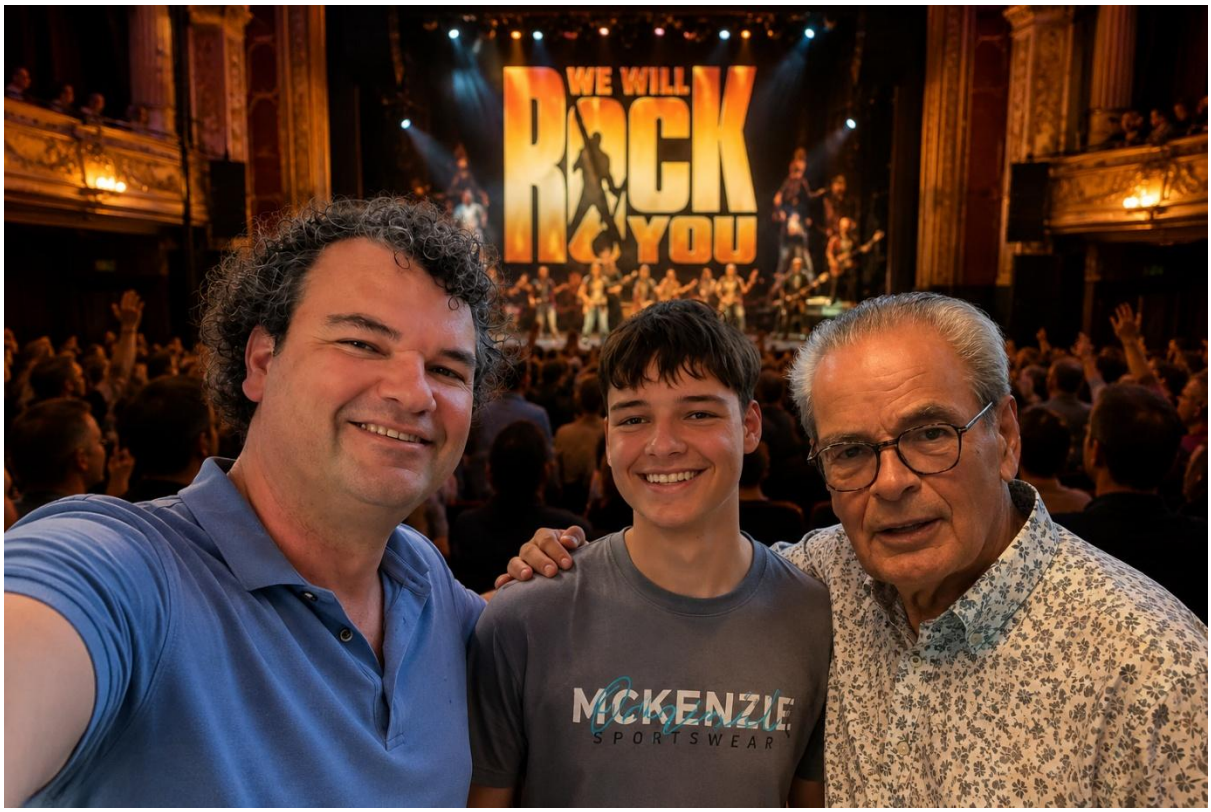
En juist daarom is het waardevol dat Nederland dit jaar zegt: "Niet zo. Niet nu."

Pieter schenkt zichzelf een glas in, staart naar de tv-gids en besluit: Dit jaar geen Nederlandse vlag op het scoreboard.

Wel een klein beetje hoop dat we ondertussen elders – buiten de glitter, buiten de LED-vloer – serieuzer werk maken van vrede en rechtvaardigheid.

En volgend jaar? Waarschijnlijk zit hij dan gewoon weer met de afstandsbediening in de hand, klaar om zich te ergeren aan schreeuwerige acts… en heimelijk te hopen op dat ene kleine liedje dat zachtjes tegen de wereld zegt: "Het kan anders."

DRIE KEER P.P.J. EN ÉÉN METROKAARTJE NAAR DE EEUWIGHEID

Er zijn families die generaties lang een boerderij doorgeven. Of een horloge. Of een geheim recept voor draadjesvlees waar zelfs de katholieke kerk ooit argwanend naar gekeken heeft.

En dan heb je onze familie. Wij geven voornamen door. Drie stuks tegelijk. P.P.J.

Dat klinkt niet als een familie, dat klinkt als een accountantskantoor in Capelle dat gespecialiseerd is in ingewikkelde nalatenschappen en ruzies over schuttingen.

Maar nee. Het zijn wij. Pieter senior. Pieter junior. En Pieter junior junior. Drie mannen. Drie generaties. Drie dezelfde initialen. En, naar later bleek, ongeveer drie totaal verschillende opvattingen over openbaar vervoer.

Ter gelegenheid van mijn zeventigste verjaardag besloten wij gezamenlijk een avond Rotterdam onveilig te maken. Althans, dat was het oorspronkelijke plan. Uiteindelijk bleef het vooral bij licht ongemak voor de RET. Want er moest met de metro gereisd worden. Dat was namelijk “praktisch”.

Dat zeggen jonge mensen tegenwoordig overal over. Praktisch. Ook over dingen die totaal niet praktisch zijn. “Met de metro gaan is praktisch.” “QR-codes zijn praktisch.” “Je telefoon is ook je bankpas.” “Je koelkast praat met je.”

Ik verlang soms terug naar de tijd dat een koelkast gewoon zwijgend stond te bederven.

De laatste keer dat ik met de metro reisde, had Nederland nog een strippenkaart, droeg iedereen beige regenjassen en vond men cassettebandjes hypermodern. Je hoorde toen nog een conducteur fluiten. Tegenwoordig hoor je alleen een vrouwenstem die zegt dat je moet inchecken, uitchecken, overstappen, opletten, doorlopen en vooral nergens meer zelfstandig over nadenken.

Bij het poortje begon de ellende al. "Gewoon je bankpas ervoor houden," zei junior. Gewoon. Dat woord hoort in hetzelfde rijtje thuis als "even", "kort" en "heel simpel". Ik hield mijn bankpas ervoor. Niets. Nog een keer. Piep. Rood licht.

Achter mij ontstond onmiddellijk een file van haastige Rotterdammers die keken alsof ik persoonlijk verantwoordelijk was voor de val van de euro.

Junior junior schoot te hulp met de vanzelfsprekendheid van iemand die geboren is in een wereld waarin apparaten altijd belangrijker zijn dan mensen. "Je moet hem stilhouden, opa." Alsof ik probeerde een wilde paling te scannen. Maar uiteindelijk lukte het. En daar gingen de drie P.P.J.'s. Richting Rotterdam.

Ik moet zeggen: de metro zelf viel mee. Niemand rookte. Niemand had een cavia op schoot. Niemand las de Panorama. Dat alleen al maakte het een totaal andere ervaring dan vroeger.

In de stad aangekomen begonnen wij verstandig. Met bier. Zoals volwassen mannen behoren te doen wanneer zij cultureel verantwoord uitgaan.

Daarna liepen wij naar Restobar Vista, gevestigd in De Rotterdam op de Kop van Zuid. Een gebouw dat eruitziet alsof iemand drie wolkenkrabbers tijdens een aardbeving vergeten is vast te schroeven. Daar genoten wij van een voortreffelijk driegangenmenu.

Kijk, ik kom uit een generatie waarin "uit eten" betekende dat je een schnitzel kreeg ter grootte van een toiletbril, met een blaadje sla ter decoratie en een ober die "smakelijk" zei alsof hij er zelf ook niet helemaal in geloofde.

Maar dit was andere koek. Kleine kunstwerkjes op borden. Sausspiegels. Schuimpjes. Dingen met een "reductie". Ik at iets waarvan ik nog steeds niet precies weet wat het was, maar het keek mij in elk geval intelligenter aan dan sommige mensen op televisie.

De wijn vloeide rijkelijk. Voor senior en junior. Junior junior hield het bij cola. Dat vond ik ergens geruststellend. Iedere generatie heeft gelukkig nog één verstandig mens nodig.

Na de maaltijd gingen wij naar het Nieuwe Luxor Theater voor de musical We Will Rock You.

Nu moet u weten: ik heb een ingewikkelde relatie met musicals. Ik vind ze doorgaans te luidruchtig voor toneel en te praatziek voor muziek. Maar zodra iemand "Bohemian Rhapsody" inzet, verander ik toch spontaan in een meedeinende zeventiger met emotionele herinneringen aan autoradio's, sigarettenrook en het idee dat de toekomst waarschijnlijk prachtig ging worden.

De voorstelling zelf was eigenlijk precies zoals Queen ooit geweest moet zijn: volstrekt over

de top, soms briljant, soms onbegrijpelijk, maar voortdurend met zoveel overtuiging gebracht dat je vanzelf meegaat.

Er was een dystopische toekomst. Er was AI. Er was een kwaadaardige Killer Queen. Er was een jongen die niet wist hoe een USB-stick werkte, wat eerlijk gezegd voor de helft van mijn generatie nog steeds
een herkenbaar probleem is. En ergens tussen al het spektakel, de lichtshows, gitaren en Engelse meezingers zat ineens een serieuze gedachte verstopt.

Dat muziek van mensen moet blijven. Dat niet alles door kunstmatige intelligentie gemaakt hoeft te worden. Dat live muziek iets doet wat geen algoritme ooit helemaal begrijpt.

Ik keek naar junior junior. Die jongen leeft in een wereld van schermen, streams, wachtwoorden, updates en apparaten die voortdurend aandacht eisen alsof ze emotioneel afhankelijk zijn. En toch zat hij daar. Gewoon naast zijn vader en grootvader. Drie generaties in één rij. Mee te lachen. Mee te luisteren. Mee te beleven.

Misschien is dat uiteindelijk wel waar het om draait. Niet om AI. Niet om USB-sticks. Niet om incheckpoortjes. Maar om samen herinneringen maken voordat het leven zelf uitcheckt zonder waarschuwing.

Na afloop dronken wij nog een laatste glas in de foyer. Er werd gelachen over gemiste metro's, ingewikkelde technologie en het feit dat drie mannen met exact dezelfde initialen samen op stap waren zonder onderweg administratief verward te raken.

En terwijl wij later huiswaarts keerden, bedacht ik mij iets.

Je kunt veel doorgeven in een familie. Voornamen. Initialen. Gewoontes. Muzieksmaak. Maar het mooiste wat je kunt doorgeven, zijn misschien wel avonden als deze. Avonden waarop drie generaties even vergeten hoe (niet) verschillend ze zijn.

En gewoon samen zingen: We are the champions, my friend…

DE GROENE HUISKAMER

Pieter zat er helemaal klaar voor.

Een kop koffie. Een speculaasje. Een lichte vorm van optimisme. Want hij had gelezen over een initiatief in Capelle aan den IJssel: de Groene Huiskamer. Alleen die naam al. Dat klonk als iets prachtigs. Een kamer vol planten. Grote varenbakken. Hangende klimop. Misschien een oude man in sandalen die liefdevol tegen een ficus praatte. Een soort botanische versie van Heel Holland Bakt.

Pieter zag het helemaal voor zich.

Mensen die binnenkwamen en zachtjes fluisterden: “Wat doet die monstera het goed hè?” “Ja prachtig… hij krijgt alleen nog wat therapie voor verlatingsangst.”

Hij dacht aan geurige lavendel. Aan een kamer waarin iedereen automatisch rustiger ging praten. Zo’n plek waar iemand vrijwillig kruidenthee drinkt zonder zich daarvoor te schamen. Maar nee. De Groene Huiskamer bleek geen huiskamer met planten.

Het bleek een mobiele voorlichtingskaravaan over ledverlichting, warmtepompen, waterbeheer, netcongestie en het NK Tegelwippen.

En eerlijk is eerlijk: vanaf dat moment ontspoorde het beeld in Pieters hoofd volledig. Want stel je toch eens voor dat je op een doodgewone woensdagmorgen denkt: “Weet je wat? Ik ga gezellig naar de huiskamer.” En dat je vervolgens tegenover een enthousiaste vrijwilliger

staat die met glimmende ogen zegt: “Heeft u al nagedacht over uw hemelwaterafvoer?” Dat is toch alsof je een blind date verwacht en iemand begint direct over spouwmuurisolatie.

Pieter zag het al gebeuren in Capelle. Mensen die voorzichtig binnenlopen. “Goedemiddag… eh… ik kom voor wat gezelligheid?” “Fantastisch! Hier is een folder over kierdichting!”

Nog voor je koffie hebt gekregen, zit er iemand met een warmtecamera langs je kozijnen te kruipen alsof hij CSI: Schenkel presenteert. “Mevrouw… hier lekt warmte weg.”
“Dat is mijn ex. Die woont daar nog.”

En dan dat NK Tegelwippen.

Pieter blijft dat een wonderlijk Nederlands fenomeen vinden. Alleen wij kunnen van het verwijderen van een stoeptegel een nationale competitie maken. In andere landen schrijven ze geschiedenis. Hier roept iemand trots: “WIJ HEBBEN ZEVENTIEN TEGELS GEWIPT IN MIDDELWATERING!”

Er zullen ongetwijfeld mensen zijn die hiervoor trainen. Met sportdrankjes. Speciale schoenen. Mentale coaching. “Voel de tegel. Word één met de voeg.” Pieter vermoedt zelfs dat er ergens in Nederland een man bestaat die fluistert: “Mijn vader tegelwipte al. Het zit in de familie.”
Maar ergens… diep onder alle warmtepompen, zonnepanelen en enthousiaste gesprekken over regenpijpen… zit natuurlijk wel iets moois.

Want eigenlijk gaat die Groene Huiskamer helemaal niet over groen. Het gaat over mensen. Over proberen elkaar te helpen in een tijd waarin veel dingen ingewikkeld zijn geworden. Energiekosten. Klimaat. Wateroverlast. Huizen die in de zomer veranderen in een airfryer en in de winter in een slecht geïsoleerde iglo.

En dus rijden er mensen door Capelle die proberen te zeggen: “Misschien kunnen we samen iets slimmer omgaan met de wereld.”

Alleen hebben Nederlanders daar een unieke manier voor gevonden. Wij maken van iedere grote maatschappelijke uitdaging eerst een informatiemarkt met partytenten. Dat is onze nationale superkracht.

Andere landen krijgen revoluties. Wij krijgen een kraam naast de Aldi waar iemand uitlegt hoe je radiatorfolie moet plakken. En misschien is dat maar goed ook. Want verandering begint in Nederland nooit met grote toespraken. Het begint met een vrijwilliger in een inklapstoel die zegt: “Wilt u een flyer?”

Pieter moest er uiteindelijk toch om lachen.

Want hoe kneuterig het soms ook oogt… hoe ontzettend Nederlands… hoe heerlijk overenthousiast sommige mensen over regenwateropvang kunnen praten…het komt meestal uit een goed hart.

En misschien is dát uiteindelijk de echte Groene Huiskamer. Niet die mobiele wagen. Maar het idee dat mensen nog steeds bij elkaar langsgaan om elkaar een beetje te helpen. Met energie. Met water. Met een plantje. Of desnoods met een gewipte tegel.

Al hoopt Pieter stiekem nog steeds dat er ooit een échte Groene Huiskamer komt. Met enorme palmen. Zachte jazzmuziek. Een kat op de vensterbank. En absoluut niemand die vraagt naar zijn dakisolatie.

DE ZWIJGENDE MASSA MET EEN FIETSTAS VOL GEZOND VERSTAND

Er zijn van die momenten waarop je denkt: nou, nu hebben we het hoogste niveau van collectieve dwaasheid wel bereikt. En dan blijkt Nederland toch weer een extra verdieping onder de kelder te hebben gebouwd.

Neem Loosdrecht.

Daar stond een noodopvang. Een plek waar mensen zaten die al genoeg ellende achter de kiezen hadden om een complete Netflix-serie van twaalf seizoenen te vullen. Mensen die oorlog ontvluchtten. Geweld. Angst. Mensen die waarschijnlijk al schrikken van een dichtvallende deur, laat staan van een groep opgewonden hooligans met bivakmutsen en vuurwerk.

En wat deden sommige landgenoten?

Die besloten blijkbaar dat het een uitstekend idee was om brand te stichten en te rellen alsof ze auditie deden voor Tokkies on Ice – The Apocalypse Edition.

Kijk, ik ben een eenvoudig man. Ik heb een koelkast waarop een magneet hangt in de vorm van een haring. Ik vertrouw mensen die hun boodschappenlijstje nog op papier schrijven. En ik geloof heilig dat je overal over mag discussiëren. Over asielbeleid. Over opvang. Over grenzen. Over aantallen. Over draagkracht. Dat heet democratie.

Maar zodra je een steen door een raam gooit, een ambulance belaagt of vuur richting een gebouw slingert waar mensen slapen, ben je geen bezorgde burger meer. Dan ben je gewoon een dolgedraaide bouwmarktbarbaar met een adrenalineprobleem.

En toch gebeurt er daarna altijd iets merkwaardigs.

Dan verschijnen er politici op televisie die met ernstige wenkbrauwen spreken over "de zwijgende meerderheid". De massa moet zich uitspreken. Mensen moeten opstaan. Hun stem laten horen. Stelling nemen. En toen kreeg Pieter dus jeuk in zijn linkeroog. Dat gebeurt altijd als iets wringt.

Want pardon hoor… maar wie beschermt ondertussen die zwijgende massa?

Want de gewone Nederlander ziet óók dat de boel grimmiger wordt. Politieagenten worden belaagd. Brandweerlieden rijden soms met samengeknepen billen een wijk in. Ambulancepersoneel krijgt bierflesjes naar het hoofd alsof ze meedoen aan een middeleeuws dorpsfeest. En dan zeggen we tegen Henk van de Gamma en Anita van de pedicurepraktijk:

"Kom op jongens, spreek je uit!"

Maar Henk denkt: "Ja hallo, straks staat er iemand met een fakkel in mijn voortuin omdat ik op Facebook zei dat brandstichten misschien niet ideaal is."

En Anita denkt: "Ik wil best iets zeggen, maar ik moet morgen ook gewoon de hond uitlaten."

Dat is het ongemakkelijke van deze tijd. Niet alleen het lawaai is gegroeid. Ook de dreiging eromheen.

De mensen die rellen schoppen doen dat namelijk zelden herkenbaar. Altijd die maskers. Die doeken. Dat halfslachtige ninja-uniform van de Action. Het is opvallend hoe revolutionair sommige mensen zich voelen zolang hun moeder hen niet kan herkennen op Opsporing Verzocht.

Eigenlijk is het diep treurig.

Want echte moed zit niet in vuurwerk gooien naar een opvanglocatie. Echte moed zit in het verdragen van verschillen zonder direct de barbecue-aansteker van de beschaving erbij te pakken.

En ondertussen staat die zwijgende massa daar een beetje tussenin. Met een fietstas vol gezond verstand en een groeiend gevoel van: jongens… misschien moeten we eens normaal gaan doen.

Want dat is misschien wel het meest onderschatte geluid van Nederland. Niet het geschreeuw. Niet de hashtags. Niet de relschoppers met hun testosteron op standje bladblazer.

Maar de miljoenen mensen die gewoon denken: “Je mag overal iets van vinden. Maar blijf met je tengels van mensen en spullen af.”

Kijk, vrijheid van meningsuiting is een groot goed. Maar sommige mensen gebruiken het tegenwoordig alsof het een all-inclusive armbandje is voor complete ontsporing.

“Ik heb recht op mijn mening!” Ja prachtig. Maar je hebt geen recht op intimidatie. Geen recht op geweld. Geen recht op brandstichting. Geen recht op het terroriseren van mensen die al geterroriseerd zijn. Dat heet namelijk geen vrijheid. Dat heet primitief gedrag met een slechte woordvoerder.

Misschien moeten we daarom ophouden met alleen maar de zwijgende massa op te roepen zich uit te spreken. Misschien moet de politiek eindelijk weer iets uitstralen wat jarenlang ergens tussen Haagse vergaderzalen en mediatrainingen verloren is geraakt: Grenzen. Duidelijkheid.

De simpele mededeling dat demonstreren prima is, maar dat zodra je andermans veiligheid bedreigt, het gesprek ophoudt en de handhaving begint.

Want uiteindelijk wil bijna iedereen hetzelfde. Rust. Veiligheid. Een samenleving waarin brandweermannen geen helm tegen stenen nodig hebben en vluchtelingen niet wakker hoeven te liggen van Nederlanders met een pyromanie-hobby.

En misschien is dat wel de tragische ironie van deze tijd: De zwijgende massa is waarschijnlijk helemaal niet zwijgend omdat ze het eens zijn met de gekte. Ze zijn zwijgend omdat ze hopen dat de volwassenen het nog een keer gaan overnemen.

L'OISEAU

Soms gebeurt het zomaar.

Je zit nietsvermoedend in de auto. Je denkt aan boodschappen. Aan de belastingdienst. Aan een lekkende regenpijp. Aan de vraag waarom komkommers tegenwoordig verpakt zitten in méér plastic dan een gemiddelde afstandsbediening. En dan…plotseling…komt er een liedje voorbij op de radio.

Eén paar seconden maar. Een fluitje. Een stem. Een melodie. En BOEM. Je bent geen volwassen man meer van een respectabele leeftijd met lichte rugklachten en een leesbril die altijd kwijt is. Nee. Je bent weer negen.

Bij Pieter gebeurde het op NPO Radio 5. Daar klonk ineens L'oiseau. Van Belle et Sébastien.

En werkelijk onmiddellijk veranderde Pieter weer in dat jongetje van vroeger dat op woensdagmiddag met grote ogen naar de televisie keek terwijl buiten ergens een bal lag weg te rotten omdat niemand meer buiten speelde zolang Belle op televisie was.

Ach Belle. Die enorme witte hond. Half ijsbeer. Half wolk. Half wandelend tapijt. Een hond waarvan je als kind direct wist: als ik ooit verdwijn in de bergen, wil ik door HÁÁR gered worden.

Niet door Lassie. Lassie zou eerst nog een kwartier dramatisch gaan blaffen bij een put. Belle sleurde gewoon een halve lawine aan de kant en keek daarna alsof het niets was.

En Sébastien…Pieter wilde zó graag Sébastien zijn. Zo'n jongen die zonder jas door de Alpen kon rennen. Die nooit huiswerk leek te hebben. Die een hond had waarmee je niet alleen kon knuffelen, maar waarmee je ook complete nazi-patrouilles wist te ontwijken. Dat was nog eens jeugdtelevisie.

Tegenwoordig leren kinderen via tekenfilms hoe emoties werken. Pieter leerde vroeger vooral: "Als het spannend wordt, moet je een hond van 84 kilo meenemen." En eerlijk gezegd is dat nog steeds vaak een bruikbaar levensadvies.

Wat een wereld was dat toch. Die Franse Alpen. Die muziek. Die sneeuw. Dat melancholische gevoel dat zelfs als kind al ergens diep binnenkwam zonder dat je precies begreep waarom. Want eigenlijk ging Belle et Sébastien helemaal niet alleen over avontuur.

Het ging over verlangen. Over ergens bij willen horen. Over trouw. Over vriendschap die groter is dan angst. En misschien voelde je dat als kind al, zonder woorden ervoor te hebben.

Pieter weet nog hoe gigantisch die wereld leek. De bergen eindeloos. De bossen gevaarlijk. Volwassenen ingewikkeld.
En ergens daartussen liep een jongetje met een hond die hem begreep zonder dat hij iets hoefde uit te leggen.

Misschien raakte dat wel precies iets waar ieder kind naar verlangt. Iemand die gewoon naast je blijft lopen. Ook als het stormt. Ook als iedereen zegt dat het niet verstandig is. Ook als je bang bent.

Zeker dan.

En terwijl Pieter verder reed, gebeurde iets wonderlijks. Ineens rook hij het weer. Niet echt natuurlijk. Maar toch ook wel. De geur van vroeger. Van warme televisiebuizen. Van ranja. Van natte jassen in de gang. Van woensdagmiddag. Van een tijd waarin de wereld nog overzichtelijk leek zolang je vóór het eten thuis was.

Dat is de vreemde magie van muziek. Een liedje is eigenlijk een tijdmachine vermomd als geluid. Binnen drie seconden zit je weer op vloerbedekking uit 1974 met een biscuitje in je hand en een moeder die roept: "Niet zo dicht op de televisie!"

Wat natuurlijk volkomen zinloos was, want half Nederland hing destijds ongeveer ín het scherm.

En weet je wat Pieter misschien nog wel het mooiste vindt? Dat zo'n simpel liedje al die jaren later nog steeds iets losmaakt.Niet alleen nostalgie. Maar ook zachtheid.

Want in een wereld waarin iedereen tegenwoordig vooral heel druk, boos, snel en digitaal moet zijn… is het soms best fijn om even terug te mogen verlangen naar een jongetje in de bergen met een grote witte hond.

Een wereld waarin trouw nog gewoon trouw was. Waarin goed en kwaad nog enigszins herkenbaar waren. En waarin een liedje je hart stilletjes een beetje open kon zetten.

Toen het nummer afgelopen was, bleef Pieter nog even zitten in de auto. Gewoon. Omdat sommige herinneringen niet eindigen als de muziek stopt. Die lopen nog een stukje met je mee.

Net als Belle.

HOTEL CALIFORNIA

Sommige liedjes zijn geen liedjes. Sommige liedjes zijn meubels.

Ze staan ineens ergens in je leven en voor je het weet zitten ze er vijftig jaar later nog steeds. Net als die ene stoel die eigenlijk niet mooi meer is, waarvan de veren kraken alsof er een oude bosuil in woont, maar waar je tóch altijd weer in neerploft omdat je rug denkt: dáár woont veiligheid.

Zo'n liedje is *Hotel California*.

Het was 1976. Rotterdam-Alexanderpolder. Edmond Hellenraadstraat. Een tijd waarin flats nog gebouwd werden met optimisme, koffie standaard naar zware shag rook en iedereen een vriendin had met gordijnen in de kleur "avocado-beige". Een tijd waarin mannen snorren droegen zonder ironie en je met één salaris nog een woning kon betalen én een fonduepan kon bezitten. Ik woonde daar met mijn lief.

En op een avond kwam collega Jos Huibers langs. Zo'n man die niet binnenkwam alsof hij op visite ging, maar alsof hij een geheime missie uitvoerde namens de internationale muziekorde. Hij had een lp onder zijn arm.

Geen gewone lp. Nee. Hij keek erbij zoals Mozes gekeken moet hebben toen hij van die berg af kwam met stenen platen. "Dit," zei Jos plechtig, "is zó mooi."

Dat waren nog eens tijden hè. Geen Spotify-algoritme dat zei: *"Omdat u ooit naar BZN luisterde, denkt ons systeem dat u emotioneel klaar bent voor panfluitversies van Metallica."* Nee. Gewoon een collega. Een plaat. Een woonkamer. En vertrouwen.

We zetten de lp op. En vanaf de eerste tonen gebeurde er iets bijzonders. De kamer werd groter. De flat verdween. De Alexanderpolder veranderde plotseling in een soort mysterieuze woestijn waar ergens een hotel stond met schemerlampen, tequila, vrouwen met gevaarlijke oogopslag en vermoedelijk een receptioniste die "goedemiddag" zei alsof ze ondertussen je ziel archiveerde.

Wij luisterden ademloos. Alsof iemand niet alleen muziek had gemaakt, maar een complete wereld. En eerlijk is eerlijk: Jos had geen woord teveel gezegd. Dat gebeurt zelden.

De meeste mensen die zeggen: "Dit moet je horen" komen uiteindelijk aanzetten met een Peruaanse fusion-jazzversie van kinderliedjes gespeeld op een elektrische blokfluit door een man die zichzelf *El Tonino de Stiltewolf* noemt. Maar dit was anders. Dit was *Hotel California*.

En zoals dat gaat met grote liefdes in een mensenleven, kochten wij de plaat kort daarna zelf. Sindsdien is het "ons nummer".

En ja, er zijn talloze uitvoeringen. Akoestisch. Symfonisch. A capella. Live. Heruitgebracht. Geremasterd. Geanalyseerd door mannen met paardenstaarten die in podcasts praten alsof ze persoonlijk met Don Henley op spirituele trektocht zijn geweest. Maar het origineel blijft onaantastbaar.

Dat intro alleen al. Die gitaren. Alsof twee engelen ruzie maken in slow motion.

Wat ik pas veel later begreep, was dat *Hotel California* eigenlijk helemaal geen gezellig liedje is. Dat is het geniale ervan. Je denkt eerst dat het over een chic hotel gaat. Zonsondergangen. Californische glamour. Wijn. Vrijheid. Mooie mensen in witte pakken die moeiteloos avocado eten zonder dat het op hun blouse valt. Maar ondertussen sluipt er iets anders binnen. Iets ongemakkelijks. Want dat hotel blijkt helemaal geen paradijs. Het is een val. Een schitterende gouden kooi. Een plek waar iedereen ooit dacht gelukkig te worden, maar waar uiteindelijk niemand meer wegkomt.

"You can check out any time you like… but you can never leave." Dat is misschien wel de meest angstaanjagende zin ooit geschreven door mannen met zulke keurige kapsels. En ineens gaat het niet meer alleen over Californië. Dan gaat het over alles. Over de verslaving aan succes. Aan status. Aan spullen. Aan harder. Sneller. Meer. Meer wijn. Grotere auto's. Nog een verbouwing. Nog een scherm. Nog een cursus "persoonlijk leiderschap" van een man in sneakers van vierhonderd euro die eruitziet alsof hij permanent naar zichzelf applaudisseert.

Want dát is het verraderlijke van het moderne Hotel California. Het ziet er fantastisch uit. Mooie verlichting. Designkeuken. Stille leaseauto. Draadloze deurbel. Airfryer met bluetooth. Maar ergens onderweg raken mensen zichzelf kwijt. Ze hebben duizend contacten maar niemand om te bellen als de wereld instort. Ze hebben drie streamingdiensten maar geen idee meer waar stilte woont.

Ze hebben wellnessweekenden nodig om bij te komen van agenda's die gevuld zijn met dingen waarvan ze dachten dat ze gelukkig zouden maken.

En begrijp me goed: ik ben niet tegen vooruitgang. Ik ben dol op vooruitgang. Zonder vooruitgang zaten we nu nog met een postduif de belastingaangifte te versturen terwijl tante Bep met een roeptoeter de weersverwachting doorgaf vanaf een mestkar. Maar soms denk ik wel eens dat de Eagles iets zagen aankomen. Dat achter die prachtige gitaren eigenlijk een waarschuwing zat.

Pas op. Niet alles wat glimt is vrijheid. Sommige paradijzen blijken wachtkamers. En toch…

Toch zit er ook troost in dat lied. Want muziek doet iets wonderlijks. Het bewaart mensen.

Eén nummer en je bent weer terug in een flat in Alexanderpolder. De geur van koffie. Het tikken van de verwarming. Een collega met een lp onder zijn arm. Twee jonge mensen op een bank die nog niet weten hoeveel leven er nog gaat gebeuren.

Dat vind ik misschien wel het mooiste. Dat muziek tijd kan opslaan als jam in een kelderkast. Je draait een plaat. En plotseling staan de doden weer even op de gang. Zijn je ouders jong. Is de wereld nog groot. En ben jij weer degene die dacht dat liefde vanzelfsprekend was en de toekomst oneindig.
Misschien is dát uiteindelijk het echte Hotel California. Niet die plek waar je gevangen zit. Maar die wonderlijke kamer in je geheugen waar sommige liedjes voor altijd blijven spelen.

En eerlijk? Daar wil ik eigenlijk helemaal niet meer uit ontsnappen.

HET MYSTERIE VAN DE WACHTVERZACHTER

Waarom een mens vier uur kalm naar een gordijn kan staren voor een pakketje, maar psychologisch instort bij een draaiend laadicoontje

Er zijn van die merkwaardige verschijnselen in de menselijke beschaving waar wetenschappers waarschijnlijk ooit nog een apart instituut voor oprichten.

Het Bermuda-driehoek-effect. Mensen die vrijwillig ananas op pizza doen. En de absolute bereidheid van moderne burgers om een complete zaterdagmiddag op te offeren aan "tussen 08.00 en 18.00 uur geleverd". Tien uur. Tien volledige uren.

Dat accepteert men tegenwoordig alsof het een natuurwet is. Alsof ergens in de Grondwet staat: Artikel 14: iedere Nederlander heeft recht op onzekerheid rondom pakketbezorging.

Mensen annuleren afspraken. Zeggen verjaardagen af. Plassen strategisch. Kijken gespannen door vitrage alsof ze in een getuigenbeschermingsprogramma zitten. En ondertussen gebeurt er… niets.

Geen pakket. Geen busje. Geen teken van leven. Alleen een app die meldt: "Uw bezorger is nog 8 stops van u verwijderd." Wat feitelijk betekent: "Succes verder vandaag."

Maar opvallend genoeg blijven mensen verbazingwekkend rustig. Sterker nog: men raakt in een soort meditatieve toestand. Een wachttrance. Een spirituele overgave aan het lot. Men

gaat ineens vreemde dingen doen. De trap stofzuigen. Een la reorganiseren. Een oude oplader bekijken alsof daar antwoorden in zitten.

Af en toe schuifelt men naar het raam voor de rituele controle. Daar staat dan iemand van middelbare leeftijd achter een gordijn op de uitkijk alsof de NAVO zojuist Russische parachutisten heeft gemeld boven de Vinexwijk.

Maar zet diezelfde persoon achter een computer…en laat een webpagina drie seconden laden…dan verandert hij onmiddellijk in een emotionele vulkaan met wifi.

“WAT DUURT DIT LANG!” Drie seconden. Dat is minder tijd dan nodig is om een beschuit te laten vallen. Toch ervaren mensen het alsof ze persoonlijk door de technologie verraden zijn.

Er wordt agressief op toetsen geklikt. Browsers worden afgesloten alsof men een nucleaire reactor evacueert. Men begint driftig andere apparaten erbij te pakken. “Mijn internet doet raar.”

Nee Bert. Je ziel doet raar. Want hier openbaart zich iets fascinerends over de moderne mens: wachten vinden we niet erg…zolang we het gevoel hebben dat er ergens iemand onderweg is.
Een pakketbezorger heeft een gezicht. Een busje. Een verhaal. Misschien regen onderweg. File. Een moeilijke parkeeractie bij nummer 42.

Maar een laadicoontje? Dat is een draaiend digitaal beschuitkruimeltje zonder empathie. Geen context. Geen menselijkheid. Alleen een cirkeltje dat eindeloos ronddraait alsof het zelf ook geen idee heeft wat er aan de hand is. En precies daar breekt onze beschaving.

Want vroeger wachtten mensen op brieven. Schepen. Oogsten. Geliefden die terugkeerden uit verre landen. Men keek maandenlang naar de horizon zonder melding of trackingscode. Nu raken we geestelijk ontwricht omdat een webshop twee seconden nadenkt over sokken in maat XL. Dat is vooruitgang, zegt men dan.

Maar ergens denk ik dat ons brein nog helemaal niet gebouwd is voor onmiddellijke bevrediging. Misschien zijn we stiekem juist gemaakt voor langzaamheid. Voor anticipatie. Voor verlangen.

Waarom denkt u anders dat mensen nog steeds blij worden van een pakketje? Niet eens om wat erin zit. Nee. Om het wachten zelf. Het kleine avontuur. De mogelijkheid.

Misschien zijn we diep vanbinnen allemaal goudvissen geworden in een digitale magnetronmaatschappij. We willen alles nú, direct, onmiddellijk, maar raken tegelijk ontroerd door iets dat onderweg naar ons toe is.

En misschien moeten we daar iets van leren. Misschien is niet iedere vertraging een ramp. Soms is wachten gewoon het bewijs dat iets nog onderweg is. Behalve bij belastingteruggaven. Daar vertrouw ik het nooit.

DE GEOPOLITIEK VAN DE KOELKASTINDELING

Over koude oorlogen, territoriumdrift en de strategische positionering van augurkenpotten

Er zijn oorlogen uitgevochten om olie. Om goud. Om geloof. Om grenzen waarvan niemand precies wist waar ze lagen, behalve een boze man met een kaart en een liniaal. Maar de meest verbeten territoriumstrijd? Die speelt zich af in de koelkast. Gewoon thuis. Tussen de boter en de hummus.

Want vergis u niet: een koelkast is geen huishoudelijk apparaat. Het is een geopolitiek landschap. Een soort mini-Europa met onduidelijke verdragen, historische claims en een voortdurende dreiging van escalatie rond de onderste lade.

Iedere relatie begint hoopvol. Liefdevol zelfs. “Zet maar waar je wilt schat.”

Dat zegt men alleen in het begin. Na drie maanden ontstaat namelijk vanzelf de eerste grenscontrole. “Waarom staat jouw sambal ineens op mijn plank?”

Daar begint het. Niet bij vreemdgaan. Niet bij geld. Niet bij de schoonmoeder. Nee. Bij de sambal.

Want ieder mens heeft een innerlijke koelkastkaart in zijn hoofd. Een mentale NAVO-structuur van waar dingen hóren te staan. De kaas linksboven. Sauzen in de deur. Vleeswaren op ooghoogte. En ergens achterin een bakje pesto uit 2021 dat inmiddels zelfstandig kiesrecht heeft aangevraagd.

De koelkast is de enige plek in huis waar mensen zonder opleiding ineens logistiek strateeg worden.

Ik ken mensen die met militaire precisie yoghurt rangschikken op houdbaarheidsdatum. Mensen die een emotionele band hebben met "hun plank". Mensen die oprecht geïrriteerd raken als de augurken horizontaal liggen.

Horizontaal! Dat is voor sommige mensen hetzelfde als een staatsgreep.

En dan heb je de totaal andere koelkastpersoonlijkheid. De anarchist. De koelkastnihilist. De mens die een halflege pan macaroni zonder deksel rechtstreeks naast de melk zet alsof hij onderweg werd afgeleid door vuurwerk.

Dat zijn dezelfde mensen die zeggen: "Hij staat toch koud?" Ja. Stalin stond ook koud. Dat maakt het nog geen goed idee.

In veel huishoudens ontstaat uiteindelijk een fragiel machtsevenwicht. Een soort Koude Oorlog met kaas. Iedereen respecteert elkaars territorium zolang niemand onverwacht besluit een bak satésaus in de groentelade te parkeren.
Maar soms gaat het mis. Dan volgt de beroemde zin: "Ik kan NOOIT iets terugvinden in deze koelkast!" Dat is geen praktische opmerking meer. Dat is een diplomatieke crisis.

Er worden deuren harder dichtgedaan. Er ontstaat passief-agressief herschikken. Potjes chutney verdwijnen mysterieus naar achteren. Kaasblokken worden strategisch verplaatst. Iemand koopt plotseling een extra koelkastje voor in de schuur "voor de drankjes", terwijl iedereen weet dat dit feitelijk een afsplitsingsrepubliek is.

En ergens tijdens die strijd ontdek je iets ongemakkelijks. Mensen willen helemaal niet alleen controle over de koelkast. Ze willen erkenning. Want achter iedere woedende: "Waarom staat de mayonaise hier?" schuilt eigenlijk een kwetsbaar: "Zie jij hoe ik de wereld probeer overzichtelijk te houden?" De koelkast blijkt ineens een spiegel van het leven zelf.

De één zoekt orde. De ander vrijheid. De één bouwt systemen. De ander vertrouwt op intuïtie en het lot van de yoghurt. En gek genoeg botsen die werelden juist in die ene koude witte kast tussen de paprika en de melk.

Misschien daarom dat samenleven niet draait om perfecte liefde, maar om onderhandelen over plankruimte zonder direct economische sancties in te voeren.

Ware volwassenheid is niet: "Ik hou van je ondanks je gebreken." Nee. Ware volwassenheid is: "Ik laat jouw basilicummayonaise staan waar jij hem altijd neerzet, ook al druist het in tegen alles wat logisch is."

Dat…is beschaving.

Dus de volgende keer dat u zuchtend een verkeerd opgeborgen kaasblok aantreft, probeer dan mild te blijven. Adem rustig in. Kijk naar de chaos. Zie de mens achter de verpakking. En besef: Vrede begint niet in Den Haag. Vrede begint bij de koelkastdeur.

DE MAN MET DE FIETSTAS VOL GROTE VRAGEN

Sommige mensen fietsen. Andere mensen voeren onderweg een existentiële veldslag tegen infrastructuur, regelgeving en het universum zelf. Ik zag hem afgelopen donderdagmorgen.

Een man van ergens tussen de vijftig en “ik heb ooit een abonnement gehad op de Kijk”. Regenjas half dicht. Broekspijp in sok. Fietstas zo volgeladen dat het leek alsof hij onderweg was naar een geheime evacuatie van kantoorartikelen.

En hij reed. Niet gewoon fietsen. Nee. Hij bewoog zich voort met de onverzettelijkheid van iemand die al twintig jaar formulieren invult zonder ooit antwoord te krijgen.

Het verkeerslicht sprong op rood. Auto’s stopten. Voetgangers wachtten. Een scooter bromde geduldig. Maar niet hij. Hij keek niet eens. Hij reed door rood alsof hij persoonlijk ruzie had met het concept toestemming.

Ik voelde bewondering. En angst. Vooral angst.

Want deze man reed niet roekeloos. Nee, dat zou te simpel zijn. Hij reed met een diepgewortelde overtuiging dat regels in theorie prachtig zijn, maar in de praktijk vooral hinderlijke suggesties vormen tussen hem en de groenteafdeling van de Lidl.

En ineens dacht ik: dit is exact hoe mensen tegenwoordig door bureaucratie bewegen. Niet meer volgens de regels. Maar ertussendoor. Slingerend. Improviserend. Overlevend.

Want laten we eerlijk zijn: niemand begrijpt nog volledig hoe systemen werken. Niet de overheid. Niet organisaties. Niet helpdesks. En zéker niet degene die ooit besloten heeft dat je voor het aanvragen van een parkeerontheffing eerst moet bewijzen dat je bestaat middels een DigiD-code, sms-controle, extra verificatie-app én een e-mail die aankomt in een spamfolder uit 2017.

We leven niet meer in een samenleving. We leven in een escaperoom met wachtmuziek. En die fietser wist dat.

Hij trapte door alsof hij net een brief had ontvangen met de tekst: "Uw aanvraag kan helaas niet in behandeling worden genomen omdat uw eerdere aanvraag ontbreekt."

Kijk, vroeger had bureaucratie nog iets statigs. Loketten. Stempels. Mensen met leesbrillen aan kettinkjes. Nu krijg je mails van "noreply@organisatie.nl" waarin staat dat persoonlijk contact belangrijk voor u is. Dat is hetzelfde als een cactus die zegt dat hij van knuffelen houdt.

De man sloeg linksaf zonder hand uit te steken. Een buschauffeur moest remmen. Een duif vloog op in pure existentiële paniek. Maar hij ging door. En achter op zijn fietstas stond met vervaagde letters: "Gemeente Servicepunt".
Natuurlijk. Op dat moment viel alles op zijn plek. Dit was geen gewone fietser. Dit was een veteraan. Een man die formulieren had gezien waar gewone stervelingen krankzinnig van worden. Een man die ooit drie uur in de wacht had gestaan om vervolgens te horen: "Toets 4 voor meer informatie over waarom toets 4 niet meer beschikbaar is."

Je ziet het vaker tegenwoordig. Mensen die niet meer vertrouwen op logica, maar op snelheid. Gewoon gáán. Niet nadenken. Niet wachten. Niet hopen dat systemen je helpen. Want wie netjes blijft wachten op groen, staat soms drie beleidsnota's later nog steeds bij hetzelfde kruispunt. En ondertussen rijden de brutalen fluitend voorbij.

Dat is het frustrerende. De samenleving beloont steeds vaker degene die door rood durft. De voordringer krijgt sneller hulp. De schreeuwer krijgt eerder antwoord. De vasthoudende klager krijgt ineens wél een mens aan de telefoon.

En de keurige burger? Die zit thuis met mapjes. Geordende pdf-bestanden. En een wachtwoord dat nét niet voldoet aan de eisen. "Twee hoofdletters, een symbool, hiërogliefen en de meisjesnaam van uw goudvis."

Dus misschien begrijpen we die fietser daarom stiekem wel. Niet omdat hij gelijk heeft. Maar omdat hij moe is. Moe van systemen die steeds ingewikkelder worden terwijl iedereen blijft doen alsof het eenvoudiger is geworden.

"Alles kan tegenwoordig digitaal." Ja. Net als stress.

Die man reed inmiddels volledig buiten elk verkeerskundig concept. Hij doorkruiste een zebrapad, schampte een scooter en verdween bijna majestueus een steeg in alsof hij onderdeel was van een gemeentelijk proefproject genaamd: "Burgerparticipatie in beweging."

En toch bleef één beeld hangen. Zijn gezicht. Niet boos. Niet agressief. Maar vastberaden.

Alsof hij diep van binnen had besloten: ik laat mij niet nog één keer tegenhouden door een systeem dat zelf ook geen idee heeft hoe het werkt.

En ergens vond ik dat verdrietig. Want een samenleving hoort niet te functioneren als een hindernisbaan waar alleen de handigste overleven. Mensen zouden niet met doodsverachting door regels hoeven manoeuvreren om iets simpels geregeld te krijgen.

Soms hebben mensen geen kortere wachtrij nodig. Maar gewoon een deur die open kan. Een mens die opneemt. Een loket zonder doolhof. En misschien af en toe een verkeerslicht dat snel genoeg op groen springt zodat niemand het gevoel krijgt dat door rood rijden de enige manier is om vooruit te komen.

Al vermoed ik dat die man daar inmiddels allang niet meer op wacht. Die zit waarschijnlijk alweer ergens drie straten verderop. Tegen het verkeer in. Met een fietstas vol formulieren. En grote vragen.

DE WET VAN DE GLIJDENDE BOODSCHAPPENKAR

Er zijn van die ontdekkingen die de wetenschap hardnekkig weigert serieus te nemen. Omdat men liever miljarden stopt in ruimtevaart, kwantummechanica en het kweken van tomaten zonder smaak, dan in de échte vragen van het leven.

Waarom bijvoorbeeld een boodschappenkar altijd naar links trekt. Niet soms. Niet af en toe. Nee. Altijd.

Ik merkte het afgelopen dinsdag weer bij de grootgrutter. Ik had alleen yoghurt nodig. Dat is hoe het altijd begint. Grote tragedies beginnen ook vaak klein. Troje begon met een paard. De Titanic met een ijsblokje. Mijn supermarktbezoek met “ik haal alleen even yoghurt”.

Binnen drie minuten reed ik al scheef langs het broodschap alsof ik een mislukte auditie deed voor de Elfstedentocht op wielen. Mijn kar trok zó hard naar links dat ik ongewild een display met biologische kikkererwten omver kegelde. Een jonge medewerker met een knotje keek mij aan alsof ik persoonlijk de democratie had ondermijnd.

“Hij trekt weer naar links,” mompelde ik. En toen gebeurde het. Een oudere man naast de paprika’s knikte langzaam. Zo’n knik van iemand die het leven heeft gezien. Oorlogen. Kabeltelevisie. De opkomst van de havercappuccino. “Dat doen ze allemaal,” zei hij ernstig.

Wij zwegen even. Twee mannen. Eén waarheid. Vierentwintig winkelwagens verderop krijste een kind omdat het geen chocoladekrokodil kreeg. Maar wij stonden daar alsof we zojuist een natuurwet hadden ontdekt.

De Wet van de Glijdende Boodschappenkar.

Want eerlijk is eerlijk: niemand bestuurt zo'n kar nog werkelijk zelf. Je corrigeert voortdurend. Kleine rukjes naar rechts om niet volledig bij de tofu te eindigen. Dat is het hele moderne leven geworden.

Bijsturen. Ik begon erop te letten. De jonge vader met zijn haastige blik en boodschappenlijstje in de telefoon. Zijn kar trok naar links, maar hij compenseerde driftig naar rechts, waardoor hij uiteindelijk vast kwam te zitten tussen de diepvriespizza's en een aanbieding voor vegan garnalen die nergens naar garnalen smaakten.

Een keurige dame met een linnen tas stuurde juist zó overdreven tegen dat haar kar voortdurend rechtsaf schoot richting de chips.

Extremen, dacht ik. Daar gaat het mis. Want niemand loopt nog gewoon rechtdoor. We slingeren collectief door de supermarkt van het bestaan. Corrigerend. Overcorrigerend. Botsend tegen stellingen vol meningen in kiloknallers.

En ondertussen denken we allemaal dat wij degene zijn die wél recht rijden. Dat is het venijnige van een scheve kar.

Je voelt wel dat er iets trekt, maar na verloop van tijd ga je denken dat jouw tegenbeweging normaal is geworden. Totdat iemand anders naar je kijkt en denkt: waarom rijdt die man alsof hij een dronken winkelmandje bestuurt?

Misschien is dat precies wat er maatschappelijk gebeurt.

We zijn zo gewend geraakt aan trekken, duwen, verontwaardiging en correctie, dat niemand nog ontspannen door gangpad 7 wandelt. Iedereen stuurt. Iedereen compenseert. Iedereen ergert zich aan iedereen die anders slingert. En intussen staat er ergens een vakkenvuller van negentien met een energiedrankje in zijn hand te denken:
"Waarom doen volwassenen zo moeilijk?"

Goede vraag. Want vroeger had je gewoon aardappelen. Nu heb je aardappelen met identiteit. Klimaataardappelen. Authentieke streekaardappelen. Emotioneel beschikbare aardappelen. Er liggen tegenwoordig meer morele keuzes in het groentevak dan groente. Zelfs koffie is geen koffie meer. Nee, je koopt schuldgevoel in bonenvorm.

En iedereen kijkt ondertussen naar elkaars kar. "Zo. Witte bolletjes." "Zo. Frisdrank." "Zo. Drie zakken borrelnoten. Interessant." We beoordelen elkaar tegenwoordig alsof de bonusaanbieding een persoonlijk manifest is. Terwijl niemand vraagt hoe het écht gaat. Dat viel mij ineens op bij de kassa.

Voor mij stond een vrouw zichtbaar vermoeid af te rekenen. Kind huilend. Bananen beurs. Portemonnee zoek. Achter haar begon iemand hoorbaar te zuchten zoals alleen Nederlanders dat kunnen: passief-agressief met een vleugje COPD.

Toen gebeurde iets wonderlijks. De kassière glimlachte. Geen gemaakte glimlach. Geen "fijne dag verder"-automatisme. Maar een echte glimlach. Zo'n glimlach die zegt: "Rustig maar. Ik zie dat je moe bent."

En plotseling reed niemand meer scheef. Zelfs die linkerwieltjes niet. Want misschien is dat uiteindelijk het geheim. Niet harder corrigeren. Niet fanatieker trekken aan het stuur van ons eigen gelijk. Maar af en toe stoppen. Kijken. Lachen. Iemand even ruimte geven bij de kassa van het leven.

Want iedereen heeft een kar die trekt. Iedereen. Sommigen naar links. Sommigen naar rechts. En sommigen rechtstreeks het wijnschap in. Maar bijna niemand doet het expres.

En terwijl ik buiten mijn boodschappen in de auto zette, bedacht ik me ineens iets ontstellends. Ik was de yoghurt vergeten. Natuurlijk. Dat is ook een natuurwet.

HET ONBEGREPEN GEDRAG VAN DE BEGRIJPELIJKE MENSEN

Ergens in Nederland zit een vrouw op de bank die in haar pyjamabroek een plant toespreekt. Ze noemt hem Harrie. Harrie krijgt meer empathie dan de gemiddelde gemeentelijke beleidsnotitie. Soms antwoordt Harrie ook, maar alleen in haar hoofd.

We noemen dat "onbegrepen gedrag". We maken er zorgpaden voor, multidisciplinaire overleggen, wijktafels, casusregisseurs en PowerPoints met pijltjes. We zuchten er zwaar bij, kijken betekenisvol richting "de GGZ" en zeggen dingen als: "Dit kan zo niet langer in onze samenleving."

Fast forward naar twee straten verderop. Daar staan vijftig man in gewatteerde bodywarmers bij een sportkantine fakkels uit te delen. Niet voor een wake. Voor de intocht van de rede.

"WE WILLEN ZE HIER NIET!" schreeuwt een man die zijn kinderen net heeft geleerd dat ze hun speelgoed moeten delen.

Er wordt met stenen gegooid naar een gebouw waar nog niet eens iemand in slaapt. Er gaat een vuilcontainer in brand, want niets zegt "grote zorgen over veiligheid" zoals zelf een vuurtje stichten. Iemand filmt alles verticaal voor Facebook Live. En ineens is het stil, heel stil, aan de kant van het woordje "onbegrepen".

DE HIËRARCHIE VAN GEKTE

We doen in Nederland aan een bijzonder soort ranglijst.
Een hiërarchie van gekte.

- Praat je tegen een boom omdat je stemmen hoort? → Onbegrepen gedrag.
- Schreeuw je "EIGEN VOLK EERST!" tegen een bouwkeet? → Begrijpelijke zorgen.
- Slaap je drie nachten niet omdat je hoofd vol zit met angst en trauma? → Onbegrepen gedrag.
- Gooi je 's nachts een steen door de ruit van een asielopvang? → Tja, mensen voelen zich niet gehoord.

We hebben dus mensen met onbegrepen gedrag. En mensen met niet te willen begrijpen gedrag. Dat is een subtiel maar levensgroot verschil.

DE VERREKTE ELASTICITEIT VAN BEGRIP

Begrip blijkt in de praktijk een soort elastiek. Voor de één opgerekt tot ver voorbij het ongerijmde, voor de ander strak aangesnoerd rond de enkel, zodat je geen meter kunt bewegen.

Voor mensen in psychische nood is ons begrip:

- Voorwaardelijk ("ja maar hij had ook zijn pillen kunnen nemen")
- Administratief ("heeft hij wel de juiste indicatie?")
- En vooral: budgetafhankelijk.

Voor mensen die brand stichten bij een opvang:

- "Ze maken zich zorgen om hun wijk."
- "Het zijn gewone vaders en moeders."
- "We moeten luisteren naar het signaal."

Als iemand met een psychose een bushokje inloopt, is hij een "tikkende tijdbom". Als iemand met een fakkel een opvang in brand probeert te steken, is hij "een boze burger".

Het ene onbegrepen gedrag is het andere niet. Het ene zetten we onder toezicht. Het andere op de lijst voor de talkshow.

DE HERSENWEEGSCHAAL VAN HENK

Stel je even de Hersenweegschaal van Henk voor. Links leg je een vrouw neer die door trauma geen mensen meer kan verdragen en schreeuwend door de supermarkt rent. Rechts leg je een man neer die op Telegram is gaan geloven dat asielzoekers zijn gras gaan opeten.

Wie krijgt er begrip? De man rechts, want: "Henk benoemt tenminste wat er leeft." Henk mag in het buurthuis op een klapstoeltje vertellen dat hij zich zorgen maakt over "de

instroom". De vrouw links wordt uit het buurthuis begeleid met twee beveiligers en een zorgmelding. Henk krijgt koffie. Zij krijgt een risicotaxatie.

HET NATIONALE EXCUSEBOEKJE

We hebben een heel repertoire aan zinnen klaar liggen om niet te hoeven benoemen wat er gebeurt.

- "De emoties lopen hoog op."
- "Mensen voelen zich niet gehoord."
- "We moeten serieus naar deze zorgen luisteren."

Alsof "zorgen" een vrijbrief zijn voor pyromanie.

We noemen het geen geweld, maar "escalatie". Geen haat, maar "signalen uit de samenleving". Geen racisme, maar "een moeilijke discussie".

Als iemand in psychische nood zichzelf terugtrekt in een portiek, is er al snel sprake van "overlast". Als een groep met bivakmutsen een opvanglocatie belaagt, spreken we van "incidenten". Dat is geen taal meer. Dat is performatieve toedekking.

ONBEGREPEN VERSUS ONWIL TOT BEGRIJPEN

De waarheid is pijnlijk eenvoudig: Onbegrepen gedrag bij psychische nood is vaak écht moeilijk te begrijpen, ook voor de persoon zelf. Het gedrag bij die protesten is meestal heel goed te begrijpen. Het gaat niet om onbegrip, maar om onwil om te erkennen wat je aan het doen bent.

Je hoeft geen psychiater te zijn om te snappen dat stenen gooien naar kinderen op de vlucht geen "zorgsignaal" is. Je hoeft geen filosoof te zijn om in te zien dat brandstichting geen debatvorm is.

We kunnen dit gedrag begrijpen. We willen het alleen vaak niet voluit benoemen, omdat dat ongemakkelijk is. Dan zouden we namelijk moeten zeggen dat keurige buren zich gedragen als relschoppers. Dat respectabele ouders hun kinderen leren dat sommige mensen minder mens zijn.

En dat schuurt lekker niet in de jaarrekening van het moreel gelijk.

DE GROTE VERWISSELTRUC

Stel je een talkshowtafel voor. Aan de ene kant een man die schreeuwt dat hij "niet meer zichzelf kan zijn in eigen land". Aan de andere kant een vrouw die al jaren vecht tegen depressies en nu een opvanglocatie ondersteunt, omdat ze weet hoe het is om te verdrinken. Wie krijgt de meeste spreektijd? Juist: degene die het hardst brult.

We hebben onbegrepen gedrag en onbegrepen stiltes.

Die stille groep – mensen met psychische kwetsbaarheid, mensen op de vlucht, mensen die gewoon in alle rust hun werk proberen te doen – die hebben zelden fakkels. Die hebben dossiers. En dossiers branden niet zo fotogeniek.

Wat als we de labels omdraaien?

Wat zou er gebeuren als we de labels omwisselen?

- Mensen in psychische nood → "Mensen met begrijpelijke pijn in een onbegrijpelijk systeem."
- Mensen die stenen gooien → "Mensen met onbegrijpelijk gedrag in een systeem dat ze te veel begrijpt."

Stel dat we dezelfde zorgzame energie die we steken in "luisteren naar zorgen" van relschoppers, eens zouden steken in het daadwerkelijk luisteren naar mensen die paniekaanvallen hebben, stemmen horen, trauma dragen.

Stel dat we eens zouden zeggen: "Je gedrag is niet oké, maar je pijn nemen we serieus" tegen de mensen die daadwerkelijk lijden. En tegen de rest: "Je pijn nemen we serieus, maar je stenen niet."

Dat zou pas revolutionair zijn.

EEN KLEINE HUIS-TUIN-EN-KEUKENTEST

Een praktische tip voor thuis, de Huiskamerproef Onbegrepen Gedrag®:

1. Vraag jezelf af: "Zou ik willen dat iemand dit gedrag tegenover mijn kind vertoont?"
2. Als het antwoord "nee" is en je toch denkt "maar we moeten hun zorgen serieus nemen", dan heb je waarschijnlijk te maken met Niet Te Willen Begrijpen Gedrag.

Heel geschikt om streng op te begrenzen. Matig geschikt voor koffie en taart.

SLOT: DE ECHTE SCHANDE

We spreken schande van de mensen met onbegrepen gedrag. De mensen die in psychische nood het overzicht kwijt zijn, op straat verdwalen, in hun eigen hoofd vastlopen.

Maar de echte schande is misschien dat we zó weinig schande spreken van de mensen met heel goed te begrijpen gedrag, dat we er politiek rendement, kijkcijfers en stemmen uit weten te halen.

Het ene onbegrepen gedrag is het andere niet. En soms is het niet het gedrag dat we niet begrijpen, maar de lafheid waarmee we het goedpraten.

DE ALGERABRUG EN HET GEHEIM DAT IEDEREEN KENNELIJK WIST

Er zijn van die zekerheden in het leven. De zon komt op in het oosten. De belastingdienst vind je altijd. En de Algerabrug staat open zodra jij haast hebt.

Ik woon inmiddels bijna vijftig jaar in Capelle aan den IJssel en in al die jaren heb ik precies één relatie opgebouwd met de Algerabrug: wantrouwen. Dat ding heeft mij uren van mijn leven gekost. Uren! Ik heb complete verjaardagen gemist. Kerstdiners lauw zien worden. Liefdes voelen bekoelen tussen twee stoplichten. Ik heb mensen zien veranderen op die brug. Rustige mannen werden claxonnerende psychopaten. Kinderen haalden er hun rijbewijs voordat de file oploste. De Algerabrug was voor mij nooit een brug. Het was een levensfase.

Dus stel je mijn verbazing voor toen ik onlangs ontdekte dat die brug niet alleen files bevatte, maar óók een geheime atoombunker. Een bunker. IN. DE. BRUG.

Ik bedoel… pardon?

Bijna vijftig jaar lang reed ik daar als een verdwaalde hamster overheen, vloekend op matrixborden en inhalende busjes van aannemersbedrijven, terwijl zich onder mijn voeten een complete Koude Oorlog-aflevering van Bassie en Adriaan afspeelde. En niemand zei iets.

Blijkbaar lag daar dus al die tijd een geheime schuilkelder waar Rijkswaterstaatpersoneel tijdens een Russische atoomaanval twee weken kon overleven. TWEE WEKEN. Met voedsel. Water. Diesel. Spelletjes voor de kinderen. Toiletartikelen voor de dames.

Dat laatste vind ik prachtig. Alsof ergens in Den Haag iemand in 1982 heeft gezegd: “Ja heren, de kernoorlog komt eraan… maar Gerda moet natuurlijk wel haar Nivea kunnen smeren.”

Ik zie het helemaal voor me. Boven de grond complete chaos. Luchtalarmen. Paniek. Vallende wereldorde. En beneden in de bunker: “Wie heeft de Mens-Erger-Je-Niet pionnetjes weer niet teruggelegd?!”

Het mooie is: die bunker was bedoeld voor 36 medewerkers van Rijkswaterstaat en hun gezinnen. Want stel je voor dat tijdens een atoomaanval iemand zou zeggen: “Ja luister, die wereldverwoestende nucleaire ramp is vervelend, maar de stormvloedkering moet wél dicht.”

Dat is toch typisch Nederlands. De rest van de wereld denkt bij een kernoorlog aan overleven. Nederland denkt: “Ja maar jongens… het water hè.” En eerlijk is eerlijk: ergens geeft dat ook vertrouwen.

Dat er in tijden van totale vernietiging altijd nog een man met een snor in een fluorescerend hesje opstaat die zegt: “Rustig blijven allemaal, eerst even de waterstand bekijken.”
Ik moest ook lachen om het idee dat gezinnen mee de bunker in mochten. Dat klinkt gezellig, totdat je beseft dat je twee weken onder de grond zit met kinderen die na drie dagen vragen: “Hoeveel nachtjes nog?”

Geen wifi. Geen TikTok. Geen daglicht. Alleen een TL-buis, een pak houdbare melk en een vader die na zes dagen fluistert: “Als iemand nog één keer op dat mondharmonicaatje blaast, geef ik mezelf vrijwillig over aan de Russen.”

En toch… hoe langer ik erover nadacht, hoe ontroerender ik het eigenlijk vond. Want onder die betonnen verkeersellende zat iets heel menselijks verstopt. Een tijdcapsule van angst.

Van een periode waarin mensen serieus rekening hielden met het einde van de wereld. Niet theoretisch. Niet als Netflix-serie. Maar echt. Er werden bunkers gebouwd. Voorraden aangelegd. Draaiboeken geschreven. Mensen oefenden op rampscenario’s. En ondertussen moest het gewone leven doorgaan.

Bruggen moesten open. Keringen moesten dicht. Kinderen moesten spelletjes kunnen doen terwijl boven hun hoofd de wereld misschien instortte.

Dat is ergens ook het verhaal van Nederland. Wij bouwen bunkers met gezelschapsspellen. Wij slaan noodrantsoenen op naast toiletartikelen. Wij regelen zelfs de apocalyps praktisch.

En misschien is dat precies waarom ik ineens anders naar die Algerabrug kijk. Natuurlijk blijf ik vloeken als ik er weer stilsta.

Natuurlijk blijft het een verkeerskundige versie van een midlifecrisis. Maar voortaan denk ik óók: “Kijk eens aan… onder deze file ligt gewoon een geheim verleden verstopt.” En dat geheim mag nu eindelijk gezien worden.

Dus op zaterdag 30 mei gaan de deuren open. Voor het eerst mogen gewone mensen naar binnen in de atoombunker van de Algerabrug, tijdens Bunkerdag.

En ergens hoop ik dat bezoekers daar beneden even stil worden. Niet alleen om de geschiedenis. Maar ook om het wonderlijke besef dat mensen zich altijd voorbereiden op rampspoed… terwijl ze ondertussen proberen mens te blijven.

Zelf denk ik dat ik ga kijken. Al is het maar om eindelijk antwoord te krijgen op die ene vraag die me al vijftig jaar bezighoudt: Waarom duurde het altijd zo lang op die brug?

Misschien zat beneden gewoon iemand de hele tijd Mens-Erger-Je-Niet te spelen.

HET EERHERSTEL VAN DE PLASTIC TUINSTOEL

Er zijn van die momenten waarop je beseft dat de beschaving een afslag heeft gemist.

Dat gebeurde mij afgelopen zaterdagmiddag op een verjaardag in een achtertuin in Ridderkerk. De zon scheen alsof hij commissie kreeg van de terrasindustrie. Er stond stokbrood op tafel dat al na vier minuten de structuur van piepschuim had aangenomen, iemand had “gezelligheid!” geroepen met een stem alsof het een wettelijke verplichting was, en daar stond hij.

De witte plastic tuinstoel. De Monobloc. De Mozart onder de goedkope zitobjecten.

Het meest verguisde meubelstuk ter wereld. En ik zag hoe mensen ernaar keken. Niet met liefde. Niet met respect. Nee. Met de blik waarmee rijke wijnliefhebbers naar een pak druivensap kijken.

“Ach ja,” zei een man met een linnen overhemd van vermoedelijk 240 euro. “Die dingen zouden verboden moeten worden.”

Verboden. Alsof de stoel persoonlijk verantwoordelijk was voor de teloorgang van de Westerse beschaving.

En ineens voelde ik het. De innerlijke opstand. Het eerherstel moest komen. Want luister goed: de plastic tuinstoel is misschien wel het meest democratische object ooit gemaakt. Geen enkel meubelstuk in de geschiedenis van de mensheid heeft zóveel billen gedragen.

Koningen hebben erop gezeten. Dakdekkers. Campinghouders. Tantes met permanentjes. Studenten zonder geld. Mensen op bruiloften. Mensen op begrafenissen. Mensen die dachten dat het "maar één drankje" zou worden en vervolgens drie uur lang over warmtepompen spraken. De Monobloc discrimineert niet.

Hij vraagt niet naar je inkomen. Niet naar je afkomst. Niet naar je LinkedIn-profiel. Niet naar je interieurstijl. Je hoeft geen Scandinavische visie op minimalisme te bezitten. Geen Pinterestbord genaamd "Warm Earth Tones". Geen plaid van alpacawol. Nee.

De stoel zegt slechts: "Ga zitten vriend. Je ziet wel moe."

En dát is beschaving. We leven namelijk in een tijd waarin alles status moet uitstralen. Koffie is geen koffie meer maar een "single origin slow roast beleving". Een broodje kaas heet tegenwoordig "rustiek zuurdesem met romige Noord-Hollandse rijping". En een stoel van designwinkel-formaat kost inmiddels evenveel als een tweedehands Opel Astra.

Maar de plastic stoel weigert mee te doen aan die onzin. Hij staat gewoon daar. Vaak een beetje scheef. Soms licht vergeeld. Met één poot die subtiel existentialistisch korter lijkt dan de andere drie. En toch houdt hij stand. Letterlijk. Sterker nog: de Monobloc is waarschijnlijk filosofischer dan de gemiddelde managementcoach. Want die stoel begrijpt iets essentieels over het leven: alles is tijdelijk.

Je neemt hem mee naar de camping. Naar buurtbarbecues. Naar voetbalvelden. Naar familiefeesten waar ome Henk na zes bier begint over "hoe het vroeger beter was".

Hij overleeft regen. Hitte. Kinderen met stiften. Katten. Schoonmoeders. Stormdepressies. En mensen die "even gaan verzitten" met de finesse van een vallende wasmachine. En als hij uiteindelijk breekt…dan gebeurt dat ook meteen dramatisch.

Niet subtiel. Nee. De Monobloc sterft zoals Rome viel. Plotseling. Met veel geluid. En meestal terwijl iemand een satéprikker vasthoudt.

Er is bovendien geen eerlijker stoel denkbaar. Een Chesterfield-bank zegt: "Kijk eens hoe succesvol ik ben." Een designstoel zegt: "Ik begrijp architectuurbladen." Maar de plastic tuinstoel zegt: "Joh, ik ben gewoon stoel." Wat een verademing.

Misschien is dat ook precies waarom mensen hem haten. Omdat hij niet doet alsof. En mensen raken tegenwoordig licht panisch van dingen die gewoon zichzelf zijn.

We moeten allemaal iets uitstralen. Authentiek lijken. Kwetsbaar overkomen. Persoonlijk groeien. Ons innerlijk kind omarmen terwijl we tegelijk efficiënt vergaderen over transformatiedoelen.

Maar de Monobloc? Die heeft geen persoonlijke missie. Die hoeft niet op retraite naar Portugal. Die wil alleen maar dat jij even zit. Dat is alles.

En misschien…heel misschien…zit daar wel een grotere les in verstopt dan we denken. Want de wereld wordt steeds ingewikkelder. Steeds exclusiever. Steeds voller met mensen die vooral willen laten zien dat ze anders zijn dan anderen.

Terwijl de mooiste dingen vaak juist ontzettend simpel zijn. Een stoel. Een gesprek. Een tuin. Een zomeravond. Iemand die zegt: “Pak nog wat salade.”

De plastic tuinstoel is geen designicoon. Hij is belangrijker dan dat. Hij is de laatste plek op aarde waar iedereen nog hetzelfde zit.

En eerlijk? Dat verdient toch minstens een beetje respect. Zelfs al laat hij na drie uur een rasterpatroon in je benen achter alsof je door een goedkoop tuinhek bent gereanimeerd.

DE RENNENDE KRANTENBEZORGER

Er zijn van die verhalen waarvan je onmiddellijk weet: dit is geen verhaal meer. Dit is een maatschappelijk document. Een spiegel van onze tijd. Een waarschuwing aan de beschaving. En soms ook gewoon: ontzettend grappig.

Zo hoorde ik laatst het verhaal van de Bange Krantenbezorger.

Mijn vrouw kwam terug van het uitlaten van de hond. Dat is bij ons geen wandeling meer, maar een sociaal congres op poten. Je vertrekt met een hond en komt terug met nieuws, analyses, buurtontwikkelingen en soms een halve karakterstudie van wijkbewoners die je nooit echt gesproken hebt.

“Je gelooft nooit wat er aan de hand is bij die van het koperen plafond,” zei ze. En onmiddellijk wist ik wie ze bedoelde. Die van het koperen plafond.

Sommige mensen hebben een achternaam. Andere mensen hébben een identiteit. Deze mensen waren in onze vorige buurt namelijk de enigen met een koperen plafond. Geen messing. Geen goudverf. Nee. Koper. Een plafond dat vermoedelijk nog zichtbaar was vanuit het internationale ruimtestation ISS. Je vergeet zulke mensen niet.

En nu woonden wij min of meer weer bij elkaar in de buurt. Zij aan de Bermweg, wij aan het Ringvaartpark in Capelle aan den IJssel. Het lot brengt mensen soms samen op manieren die je niet kunt verzinnen.

Maar goed. Sinds kort hadden zij een nieuwe krantenbezorger. Een man die, naar later bleek, doodsangsten uitstond voor honden.

Niet zomaar een beetje ongemakkelijk. Niet het type "oeh, ik hou meer van katten." Nee. Deze man beleefde iedere ochtend alsof hij deelnam aan een survivalprogramma genaamd: Nederland ontwaakt met Cerberus. Want zodra hij de straat inreed, begonnen de honden van de buren te blaffen. En niet eens uitzonderlijk agressief. Gewoon zoals honden blaffen.

Een beetje: WAF! WAF! KIJK EENS WIE ER WEER MET FOLDERS KOMT!

Maar in het hoofd van de krantenbezorger veranderde dit vermoedelijk in: "REN VOOR JE LEVEN, HENDRIK! HET ZIJN ER DRIE! ZE HEBBEN HONGER!"

Volgens de vrouw van het koperen plafond sprong de man inmiddels standaard achter zijn auto zodra er een hond geluid maakte. Niet naast de auto. Nee. Achter de auto. Alsof hij onder vuur lag van een internationaal hondenkartel.

Dan keek hij voorzichtig om het hoekje van de bumper. Eerst links. Dan rechts. Nog een keer links. Je zag hem denken: "Leeft die labrador nog?" "Is dit een hinderlaag?" "Waarom kijkt die teckel zo zelfverzekerd?"
Vervolgens waagde hij zich in een korte, moedige sprint richting de brievenbus. Een sprint die volgens ooggetuigen verdacht veel leek op de honderd meter finale van de Olympische Spelen.

Krant erin. Draai. Terugrennen. Autosleutel al in de hand. Portier open. En dan wegscheuren alsof Max Verstappen persoonlijk had geroepen: "WE HEBBEN GEEN TIJD MEER, JONGEN!"

Tegenwoordig legt hij de krant tegen een steen bij het hek. Praktisch? Misschien. Maar zodra het regent verandert de ochtendkrant in een soort natte papier-maché lasagne van wereldnieuws, supermarktacties en half opgeloste sudoku's.

En toch moest ik er langer over nadenken dan gezond is. Want ergens is die krantenbezorger natuurlijk een beetje wij allemaal geworden.

We leven in een tijd waarin we achter onze eigen auto's schuilen voor dingen die meestal alleen maar hard blaffen. Waarin we om het hoekje kijken voordat we ergens aanbellen. Waarin een beetje ongemak onmiddellijk voelt als levensgevaar.

De honden in de straat zijn misschien niet gevaarlijker geworden. Maar wij wel voorzichtiger. En eerlijk is eerlijk: soms ook een beetje komisch.

Want daar rijdt hij dan. Iedere ochtend opnieuw. Een man met een stapel kranten, een verhoogde hartslag en vermoedelijk een intern afscheidsbriefje aan zijn familie.

En ondertussen staan die honden waarschijnlijk gewoon te denken: "Kijk nou. Daar heb je die man weer die altijd rent."

DE KLOK DIE ACHTERLOOPT OP DE WERKELIJKHEID

Ik stond laatst op een loopband. Dat klinkt sportiever dan het was.

In werkelijkheid stond ik daar namelijk als een soort verdwaalde zeehond in een te strak sportshirt te onderhandelen met mijn eigen motivatie. Rechts van mij rende een vrouw alsof ze auditie deed voor de Olympische Spelen. Links van mij liep een man met zoveel focus dat ik vermoedde dat hij ondertussen ook een klein Scandinavisch land bestuurde.

En ik? Ik keek naar de tijd.Nog vier minuten en zevenenvijftig seconden. Vier minuten en zevenenvijftig seconden. Dat zijn dus ongeveer drie kwartier in sporttijd.

Ik weet niet wie ooit bedacht heeft dat een minuut zestig seconden duurt, maar die persoon heeft duidelijk nooit op een loopband gestaan. Want op een loopband ontstaan andere natuurwetten. Daar wordt tijd elastisch. Stroperig. Kleverig. Vijf minuten sporten duurt ongeveer even lang als een gemiddelde kabinetsformatie, inclusief verkenners, tussenrapportages en huilende partijleiders.

Maar later die avond gebeurde iets vreemds.

Ik ging “heel even” op mijn telefoon kijken. Vijf minuten, dacht ik. Een klein rondje nieuws. Misschien één filmpje van een labrador die denkt dat hij een brandweerauto is. Misschien een recept bekijken dat ik nooit ga maken. Misschien even kijken wat iemand uit 1987 tegenwoordig doet met keramiek en mindfulness.

En ineens was het 23.48 uur. Mijn linkerbeen sliep. Mijn nek stond in standje flamingo. En ik wist nu wel precies hoe je in zes seconden een keuken organiseert met bamboebakjes uit Scandinavië.

De moderne mens heeft namelijk iets wonderlijks gedaan met tijd. We hebben twee soorten minuten gemaakt. De actieve minuut. En de verdampingsminuut.

De actieve minuut duurt eeuwen. Daarin moet je presteren, bewegen, nadenken, afzien, keuzes maken, gesprekken voeren of een belastingformulier openen. Dat soort minuten tikken zwaar. Je hoort ze bijna vallen.

Tik. Tik. Tik.

Maar de verdampingsminuut? Die verdwijnt geruisloos in een moeras van filmpjes, meldingen, meningen en mensen die uitleggen hoe je "je authentieke zelf kunt omarmen" terwijl ze zelf duidelijk al zeven filters en een ringlamp gebruiken.

En ergens denk ik dat we daar langzaam iets kwijtgeraakt zijn. Niet alleen onze aandacht. Maar ook ons gevoel voor echtheid. Want echte dingen duren vaak langer dan prettig voelt.

Een wandeling. Een gesprek zonder telefoon. Een boek lezen. Rouwen. Liefhebben. Vriendschap onderhouden. Nadenken. Zelfs een korenbloem heeft geduld nodig.

Ik zag ze laatst in Frankrijk. In bosjes tegelijk. Korenbloemen. Dat blauw… onvoorstelbaar blauw. Alsof iemand een stukje zomerhemel had uitgewrongen boven een akker. Koninklijker dan koninklijk bloed. Ze stonden daar gewoon. Zonder haast. Zonder notificaties. Zonder influencer die erbij riep dat je met kortingscode BLOEM15 vandaag nog "meer natuurbeleving" kon bestellen.

In Nederland zie je ze steeds minder. Te efficiënt geworden, vermoed ik. Want de korenbloem past niet goed in een wereld die voortdurend harder, sneller, strakker en productiever moet. Net als stilte trouwens. En aandacht. En langzaamheid.

We hebben onze akkers geoptimaliseerd. En ondertussen misschien ook ons leven. Alles moet nut hebben. Opbrengst. Snelheid. Resultaat.

Zelfs ontspanning moet tegenwoordig efficiënt. Mensen zeggen: "Ik ga even ontspannen," alsof het een taak op een Excel-sheet is. En ondertussen staan we op loopbanden naar seconden te kijken terwijl ons leven verdampt in schermtijdrapporten die we achteloos wegklikken.

Vorige week kreeg ik op mijn telefoon zelfs een melding: "Uw schermtijd is deze week met 18% gedaald." Alsof ik zojuist een nationale onderscheiding had ontvangen.

Ik verwacht binnenkort een burgemeester aan de deur. "Meneer… namens het Koninkrijk der Nederlanden feliciteren wij u met gemiddeld elf minuten minder doelloos scrollen. De koning is diep geroerd."

Maar misschien zit daar wel precies het probleem.

We meten tegenwoordig alles. Behalve betekenis. En betekenis laat zich niet haasten. Dat groeit langzaam. Zoals een korenbloem. Tussen het graan. Tegen de logica van efficiëntie in.

Misschien moeten we daarom af en toe weer iets doen dat nutteloos lijkt. Naar buiten kijken. Een gesprek voeren zonder haast. Tien minuten wandelen zonder podcast over persoonlijke groei. Gewoon zitten.

Of vijf minuten op een loopband staan zonder iedere zeven seconden naar de klok te kijken alsof je gegijzeld bent door cardiofitness.

Want uiteindelijk is tijd een vreemd ding. De minuten die het langzaamst gaan, blijken vaak de minuten waarin je echt leeft. En de minuten die verdwijnen zonder dat je ze merkt… die ben je meestal gewoon kwijt.

DE PRINTER DIE RUIKT DAT JE HAAST HEBT

Er zijn apparaten die behulpzaam zijn. De waterkoker bijvoorbeeld. Die denkt niet na. Die heeft geen verborgen agenda. Die zegt nooit: “Papierlade 2 reageert niet.”

Nee. Een waterkoker kookt gewoon water. Zoals God en Philips het bedoeld hebben. Maar printers… Printers zijn andere wezens.

Printers zijn niet gemaakt door technici. Printers zijn gemaakt door een geheime internationale denktank van gefrustreerde tovenaars, voormalige belastinginspecteurs en mensen die vroeger “computer zegt nee” grappig vonden.

En Pieter weet inmiddels zeker: een printer kan ruiken wanneer je haast hebt. Niet een beetje haast. Nee, echte haast. Deadline-haast. Presentatie-over-vijf-minuten-haast. Wethouder-zit-al-in-de-vergaderzaal-haast.

“Waarom heb ik dit niet gisteren gedaan”-haast.

Dan gebeurt het.

Je loopt ontspannen naar de printer met het vertrouwen van een mens die nog gelooft in technologie. Je drukt op ‘Afdrukken’. Het document verdwijnt keurig uit beeld. Alles lijkt normaal.

En dan…stilte. Niet zomaar stilte. Nee. De sinistere stilte van een apparaat dat een beslissing heeft genomen. Op het scherm verschijnt: “Onbekende fout.”

Onbekende fout. Alsof de printer zelf ook verrast is. Alsof hij denkt: “Nou ja zeg. Wat er nú weer gebeurt. Mysterie hoor.”

Pieter had laatst een rapport van 84 pagina’s. Belangrijk stuk. Strategisch overleg. Mensen in pakken. Koffie in kannen. Van die vergaderingen waar iedereen “integraal” zegt zonder precies te weten wat het betekent.

De printer had de hele week probleemloos gewerkt. De héle week.

Maar precies twaalf minuten voor vertrek begon het apparaat geluiden te maken alsof er binnenin een wasbeer vastzat die een trompet aan het leren was. KRKRRRRR-TJOEK-KGGGG.

Vervolgens verscheen: “Papierstoring in lade 3.”

Er was geen lade 3. Er waren maar twee lades. Pieter keek het apparaat aan zoals een archeoloog naar een vervloekte graftombe kijkt.

Toch ga je zoeken. Want printers winnen altijd.
Je opent klepjes waarvan je het bestaan niet kende. Je haalt er een half A4’tje uit dat waarschijnlijk sinds de kabinetten-Balkenende ergens in het mechaniek zat. Je drukt op ‘Reset’.

Je smeekt. Je onderhandelt.

Op een bepaald moment praat je zelfs vriendelijk tegen het apparaat. “Kom op vriend… nog één keer…”

En dat is het moment waarop je beseft dat de printer gewonnen heeft. Want normale mensen voeren geen emotionele gesprekken met kantoorapparatuur. Maar printers weten dat. Printers voelen macht.

Daarom doen ze het ook nooit op rustige momenten. Nooit op dinsdagochtend om kwart over tien wanneer je een receptenlijst voor pastasalade print. Nee. Ze wachten. Ze observeren. Ze slaan toe wanneer drie collega’s meekijken, Teams vastloopt, iemand roept “we beginnen hoor!” en jij zwetend naast een knipperend apparaat staat dat meldt: “Cyaan ontbreekt.”

Cyaan. Niemand weet wat cyaan is. Niemand heeft ooit bewust iets cyaans geprint. Maar zonder cyaan weigert de printer een zwart-witdocument af te drukken, omdat printers werken volgens een filosofie die rechtstreeks uit middeleeuwse vloekenboeken afkomstig is. En toch…toch zit er ergens een les in. Want misschien zijn printers de laatste apparaten die ons nog iets proberen te vertellen.

Dat wij mensen krankzinnig zijn geworden. Dat alles sneller moet. Directer. Productiever. Efficiënter. En dat ergens, diep in een warm piepend apparaat vol stof en wanhoop, een kleine elektronische ziel besloten heeft daar niet langer aan mee te werken.

Dus soms…heel soms… wanneer de printer opnieuw meldt: “Onbekende fout.”…zet Pieter een kop koffie. Kijkt even uit het raam. En denkt:

Misschien heeft dat kreng eigenlijk gewoon gelijk.

DOODGRAAG

Over taal, liefde en woorden die gezellig klinken tot je er vijf seconden over nadenkt

Sommige gesprekken ontstaan niet aan universiteiten. Niet in literaire salons. Niet tijdens diepgravende podcasts met mannen die fluisteren over “de gelaagdheid van het bestaan” terwijl ze havercappuccino drinken.

Nee. Sommige gesprekken ontstaan gewoon in de keuken. Bij een half afgekoelde kop thee en een beschuit die al gevaarlijk dicht tegen pensioen aanzit.

Zo keek mijn lief Adri onlangs ineens op van haar krant en zei: “Wat is ‘doodgraag’ eigenlijk voor een woord?”

Ik keek op van mijn boterham kaas alsof ze zojuist had gevraagd waarom augurken bestaan. “Hoe bedoel je?”

“Nou,” zei Adri, “het klinkt als een Deens woord. Alsof er in Kopenhagen iemand op een fiets voorbij rijdt die roept: ‘Ik wil doodgraag een kaneelbroodje!’”

En eerlijk is eerlijk: ze had een punt.

Doodgraag. Hoe langer je ernaar kijkt, hoe vreemder het wordt. Wij Nederlanders strooien sowieso met de dood alsof het een kruidenmix is.

Doodnormaal. Doodstil. Doodmoe. Doodeng.

Alsof Magere Hein ergens op een kantoor zit met een stempelmachine en zegt: “Prima jongens, zet mijn naam er maar weer voor.”

Taal is een krankzinnig bouwwerk. Neem het woord “uitstekend”. Dat betekent dus zowel “heel goed” als “door iets scherps naar buiten stekend”. Dat is alsof een ober zegt: “Hoe was uw soep?”

“Uitstekend.” “Dank u. Wilt u de vork nog uit uw schouder?”

Of “gezellig”. Dat woord leggen Nederlanders uit aan buitenlanders alsof het een hogere levensvorm betreft. “Gezellig is eh… ja… warm… maar ook knus… maar ook sociaal… maar soms met kaasblokjes.” Niemand weet het precies. Zelfs wij niet.

Maar “doodgraag” bleef hangen. Misschien omdat er iets wonderlijks gebeurt wanneer taal ineens letterlijk wordt. Want Adri vertelde mij later over een voorstelling met precies die titel: Doodgraag. Een rauw gesprek tussen een zoon en zijn moeder. Over leven. Over sterven. Over hoe de dood ineens niet meer iets abstracts is zodra hij zijn schoenen onder jouw kapstok zet.
En opeens kantelde dat gekke woord. Want wij zeggen allemaal wel luchtig dat we “doodgraag” iets willen. Een vakantie. Een wijntje. Een nieuwe keukenmachine met zeven standen en een blenderfunctie waar niemand om gevraagd heeft. Maar ergens raakt het woord aan iets ongemakkelijks menselijks.

Dat wij pas écht begrijpen hoe graag we willen leven wanneer de eindigheid voorzichtig op de deur klopt. Dat woorden soms slimmer zijn dan wijzelf. Want taal verraadt ons voortdurend.

Wij “verliezen” mensen alsof we ze tussen de bankkussens hebben laten vallen. Wij “gaan heen” alsof opa nog even sigaretten haalt.

En iemand die sterft, is “heengegaan”, “ingeslapen”, “van ons ontvallen” of “niet meer onder ons”. Alsof niemand het rechtstreeks durft te zeggen.

Terwijl taal juist zo prachtig wordt wanneer ze even stopt met netjes zijn.

Misschien daarom ontroert humor ons zo vaak bij verdriet. Omdat lachen soms de enige manier is waarop waarheid nog naar binnen durft. En dus zaten Adri en ik daar. Aan de keukentafel.

Pratend over woorden alsof het oude familieleden waren. Sommige maf. Sommige prachtig. Sommige pijnlijk eerlijk.

En ineens dacht ik: misschien is dat wel het hele wonder van taal. Dat een vreemd woord je eerst laat lachen…en je daarna stil krijgt.

DE POSTZEGEL VAN VERTROUWEN

Ergens in Nederland - waarschijnlijk in een straat waar de hortensia's net iets te fanatiek bloeien en de buurman zijn kliko al buiten zet om kwart over zes 's morgens - hangt op een brievenbus van PostNL een briefje.

Geen dreigbrief. Geen klacht. Geen manifest van een boze burger die vindt dat de overheid wordt bestuurd door reptielen met een cursus Excel.

Nee. Gewoon dit:
"Lieve postbode, wil je op de ene envelop zonder postzegel zelf even een postzegel plakken? Ik ben die vergeten. Je mag me wel een Tikkie sturen."

En dan een telefoonnummer.

Ik las het en ik werd er acuut gelukkig van. Want laten we eerlijk zijn: dit is toch prachtig?

In een tijd waarin mensen eerst drie advocaten raadplegen voordat ze iemand een suikerklontje lenen… waarin een pakketbezorger op camera wordt bewaakt alsof hij de kroonjuwelen van Monaco vervoert… en waarin half Nederland wantrouwig naar elkaar kijkt zodra iemand vriendelijk "goedemorgen" zegt…is daar ineens iemand die denkt: "Ach. De postbode regelt dat vast wel."

Dat vertrouwen alleen al. Bijna ontroerend.

Sterker nog: ik stel me voor dat ergens een postbode stond, midden tussen de reclamefolders, de blauwe enveloppen en een verdwaalde ansichtkaart uit Benidorm, die dit briefje las en zachtjes mompelde: "Ja hoor meid. Komt goed."

Kijk, dát is nou beschaving. Niet ingewikkelde beleidsstukken over sociale cohesie. Niet een conferentiehotel in Zeist waar mensen in linnen colberts brainstormen over "burgerparticipatie in kwetsbare ecosystemen". Nee.

Een vergeten postzegel. En een onbekende medemens die denkt ik help wel even.

Natuurlijk zijn er ook mensen die hier direct van in paniek raken. "Ja maar Pieter… STRAKS maakt iedereen dan gratis gebruik van PostNL!"

Rustig Gerda. We staan niet aan de vooravond van een nationale postzegelcrisis.

Hoewel ik eerlijk moet zeggen: het idee heeft potentie. Heel Nederland dat massaal briefjes gaat ophangen.

"Beste conducteur, ik ben mijn OV-chipkaart vergeten. U mag me een Tikkie sturen."

"Lieve bakker, het krentenbolletje ligt al in mijn maag maar mijn pinpas doet raar."

"Beste Belastingdienst, ik was de aangifte vergeten. Willen jullie zelf even invullen wat redelijk voelt?"

Dat laatste zou trouwens vermoedelijk eindigen in een naheffing van achtduizend euro en een emotionele breakdown in een bungalowpark bij Ommen. Maar toch. Onder alle flauwekul zit iets moois verstopt.

Want soms lijkt het alsof we verleerd zijn dat de samenleving niet alleen draait op regels, systemen en wachtwoorden van twaalf tekens met een hoofdletter en een hiëroglief. Maar op kleine vanzelfsprekendheden. Op mensen die elkaar iets gunnen.

Een beetje vertrouwen. Een beetje eenvoud. Een beetje menselijkheid zonder voorwaarden onderaan in lettertype 6.

En misschien is dat wel precies waarom zo'n simpel briefje ons raakt. Omdat het ons herinnert aan een wereld waarin niet alles meteen verdacht hoeft te zijn. Waarin een postbode nog gewoon een mens is. En geen logistieke eenheid met een scanapparaat en een KPI-probleem.

Ik hoop eerlijk gezegd dat die postbode die postzegel inderdaad heeft geplakt. En misschien zelfs géén Tikkie heeft gestuurd. Gewoon… omdat het kon. Omdat vriendelijkheid soms het mooiste rendement oplevert. En omdat de wereld af en toe best een vergeten postzegel kan gebruiken.

DE MAN DIE MODDER IN DE RADIO STOPTE

Over krakende ether, rauwe gitaren en muzikale liefde voor het leven

Er zijn van die momenten in een mensenleven waarop alles nog openligt, behalve je mond, want die hangt al een kwartier open van verbazing. Pieter was dertien. Een jochie nog. Knieën als luciferhoutjes, een kapsel dat tegen de zwaartekracht in dacht, en een hoofd dat nog niet wist dat sommige muziek zich voorgoed in je ribben nestelt. Toen kwam de Veronica Top 40 voorbij, en ergens tussen de krakende ether, de opwinding van de hitlijst en het heilige geritsel van jeugdige aanbidding, stapte John Fogerty zijn leven binnen.

Niet letterlijk natuurlijk, al had dat best gemogen. Dan had die man uit Berkeley, geboren in 1945, gewoon in de woonkamer kunnen staan met zo'n stem alsof hij grind had gegeten, daar een emmer Mississippi overheen had gegoten en het geheel had afgewerkt met een scheut onweer. Pieter hoorde geen gewone popmuziek. Pieter hoorde een geluid dat tegelijk uit Californië kwam en klonk alsof het in een moeras was opgegraven tussen de meervallen, het zweet en een gammele veranda met een schommelstoel die politieke meningen had.

Dat is misschien wel het grote wonder van Creedence Clearwater Revival. Vier jongens uit El Cerrito, Californië, die al sinds 1959 samen speelden, eerst onder namen als The Blue Velvets en The Golliwogs, en die in 1967 als Creedence Clearwater Revival herboren werden, maar intussen klonken alsof ze hun jeugd hadden doorgebracht op een boot in Louisiana met modder aan de enkels en een harmonica in de jaszak. Dat is op zichzelf al een prestatie van olympisch niveau. De meeste mensen uit Californië klinken immers niet alsof ze zojuist een rivier hebben overgestoken met een banjo, een maatschappijkritische opvatting en een losgeslagen alligator.

En toen ging het hard. Het debuutalbum uit 1968 leverde met "Suzie Q" meteen een hit op, maar met *Bayou Country* uit 1969 en "Proud Mary" brak de zaak pas echt open. Daarna volgden in

razend tempo songs als “Bad Moon Rising,” “Green River,” “Down on the Corner,” “Fortunate Son,” “Up Around the Bend,” “Travelin’ Band,” “Who’ll Stop the Rain” en later “Have You Ever Seen the Rain,” terwijl CCR tussen begin 1969 en eind 1970 de Amerikaanse hitlijsten ongeveer behandelde als hun persoonlijke moestuin. Ze speelden zelfs op Woodstock, al was Fogerty daar achteraf niet bepaald lyrisch over.

Kijk, daar zit precies de magie voor een jongen van dertien. Niet alleen dat de liedjes goed waren. Nee, ze waren kort, fel, raak en zonder franje. John Fogerty schreef geen nummers die beleefd op de deur klopten. Die beukten gewoon de gang in, zetten een stoel achterstevoren neer en zeiden: luisteren nou. Zijn stem deed niet aan voorzichtigheid. Zijn gitaar ook niet. En onder dat alles zat iets wat Pieter toen misschien nog niet helemaal kon benoemen, maar wel voelde: dit ging ergens over.

Want CCR zong niet alleen over rivieren, regen en donkere manen. In liedjes als “Fortunate Son” en “Who’ll Stop the Rain” ving Fogerty ook de nerveuze tijdgeest van Vietnam, maatschappelijke onrust en de scheve verhoudingen tussen gewone mensen en deftige heren die hun zoons opmerkelijk vaak níét naar het front hoefden te sturen. Dat was knap. De band kon swingen alsof de vloer van elastiek was, en tegelijk iets zeggen over de wereld zonder met een wijsvinger te gaan wapperen als een oververhitte gymnastiekleraar.

Pieter wist dat toen natuurlijk nog niet zo precies. Die dacht vooral: wat is dit voor zalige herrie en waarom voelt het alsof de wereld ineens groter is dan mijn straat? Zo begint volwassen worden soms niet met een diploma of een eerste kus, maar met een liedje op de radio waarvan je plots begrijpt dat er buiten je dorp, je school en je huiswerk nog een heel universum bestaat. Een universum met bayous, tegenwind, opstandigheid en refreinen die zich aan je vastbijten als een terriër met artistieke aspiraties.

En John Fogerty was daarin geen toevallige passant. Hij was de motor, de zanger, de gitarist en de voornaamste songwriter van CCR. De band bestond verder uit broer Tom Fogerty, bassist Stu Cook en drummer Doug Clifford, maar het creatieve zwaartepunt lag stevig bij John, wat later ook precies onderdeel werd van de spanningen die de groep zouden opbreken. Tom vertrok in 1971, Mardi Gras uit 1972 werd geen triomftocht, en nog datzelfde jaar viel Creedence uiteen zonder ooit echt te herenigen.

Zoals dat vaker gaat in grote muziekverhalen zat er achter de glorie ook gedoe, gedonder en gedoe met extra saus. Fogerty’s solocarrière kreeg te maken met langdurige juridische gevechten rond royalties en rechten, al kende hij later weer grote successen, waaronder de Grammy voor Blue Moon Swamp en de blijvende populariteit van “Centerfield.” In 2023 kreeg hij bovendien een meerderheidsbelang in de wereldwijde publicatierechten van zijn liedcatalogus terug, iets wat hij zelf beschreef als een hereniging met zijn eigen songs na meer dan vijftig jaar.

En dat is misschien de serieuze ondertoon van dit hele verhaal. Muziek is nooit alleen amusement. Muziek is ook geheugen. Ze bewaart een versie van jezelf die allang verdwenen leek: die dertienjarige jongen met grote oren voor de wereld, die via Veronica ontdekte dat een stem uit Amerika hem iets kon vertellen over vrijheid, verzet, melancholie en vaart maken zonder precies te weten waarheen.

Misschien is dat wel waarom sommige nummers niet verouderen. Ze worden geen museumstukken, maar metgezellen. Ze lopen met je mee door de jaren heen, van puberkamer tot later, wanneer het leven zich iets minder als een hitparade en iets meer als een administratieve hinderlaag gedraagt. Dan is het een zegen als ergens nog altijd die stem opduikt die klinkt alsof ze dwars door de mist heen een pad kapt.

Pieter was verkocht, voor het leven zelfs. Niet aan een modegril, niet aan een zorgvuldig gemanagede popillusie, maar aan muziek met modder aan de schoenen en vuur in de longen. En

eerlijk is eerlijk: dat is misschien nog steeds de beste koop van zijn jeugd geweest. Andere jongens spaarden postzegels, kregen puistjes of begonnen ingewikkelde gevoelens te ontwikkelen voor meisjes met een pony. Pieter kreeg John Fogerty. Dat was uiteindelijk praktischer.

Want van sommige liefdes weet je pas later hoe degelijk ze gebouwd zijn. CCR bleek geen zomerverkoudheid, maar een levenslange toestand. Een innerlijk transistor-radiootje dat op onverwachte momenten aanspringt en zegt: kom, we gaan nog één keer de bocht om, de rivier af, de regen in, het refrein tegemoet. En ergens staat dan die dertienjarige Pieter weer te luisteren, alsof de Top 40 heilig is en de wereld nog helemaal open kan.

DE NOSTALGIE VAN HET OUDE METROKAARTJE

Over een stukje karton, een vergeten jas en de onverklaarbare geur van halfwarme koffie

Er zijn mensen die hun verleden bewaren in fotoalbums. Anderen in dozen op zolder.

Maar de echte archeologen van het menselijk bestaan - en ik reken mijzelf daar nadrukkelijk toe - vinden hun geschiedenis in de binnenzak van een jas die al drie winters niet meer gedragen is.

Zo trof ik afgelopen dinsdag, tijdens een moedige doch kansloze poging mijn garderobe te ordenen, een oud metrokaartje aan.

Geen chipkaart. Geen app. Geen QR-code met de ziel van een belastingformulier. Nee. Een écht metrokaartje. Van karton. Met zo'n rafelig randje alsof het persoonlijk oorlog had gevoerd tegen een stempelautomaat uit 1997.

Het lag verscholen tussen een pepermunt zonder wikkel, een verlopen parkeerbon en een muntje waarvan niemand nog weet uit welk monetair tijdperk het afkomstig is. Ik pakte het op zoals een archeoloog een faraonische teenkoot oppakt: voorzichtig, eerbiedig en met een licht vermoeden van schimmel.

En ineens was ik terug. Niet een beetje terug. Nee, volledig. Ik rook weer die eigenaardige geur van natte winterjassen, remstof en kioskcroissants van station Beursplein. Ik hoorde opnieuw het piepende geluid van een metrodeur die sloot alsof hij persoonlijk teleurgesteld was in de mensheid.

Ik zag mezelf weer zitten. Jonger. Dunner. Optimistischer over mijn knieën.

Daar zat ik dan, ergens in 2003, met een Nokia die drie kilo woog en een batterijduur had van zes weken. In mijn tas: een discman die bij iedere hobbel oversloeg alsof hij emotioneel instortte bij onverwachte bewegingen.

En wat mij misschien nog het meest ontroerde: toen reisden mensen nog zonder performatieve haast. Niemand filmde zichzelf terwijl hij koffie dronk. Niemand sprak via een luidsprekertelefoon alsof de coupé collectief betrokken moest worden bij een conflict over quinoa.

Mensen staarden gewoon zwijgend voor zich uit. Soms melancholisch. Soms leeg. Soms alsof ze net ontdekt hadden dat ze vrijwillig een hypotheek van dertig jaar waren aangegaan.

Prachtige tijden.

Het metrokaartje lag in mijn hand als een toegangsbewijs tot een vorig leven. Een tijd waarin je iemand nog écht mis kon lopen omdat er geen live-locatie bestond. Waarin "ik ben onderweg" betekende dat iemand mogelijk ergens tussen Diemen en de dood ronddwaalde zonder bereik.

En opeens besefte ik iets ongemakkelijks. Dat nostalgie eigenlijk helemaal niet gaat over vroeger. Het gaat over wie wij zelf waren toen vroeger nog nú was.

Dat oude metrokaartje miste ik niet vanwege het karton. Ik miste de man die het ooit gedachteloos in zijn jaszak stopte. De man die dacht dat alles nog moest beginnen. Die nog geloofde dat hij ooit soepel uit een lage stoel zou kunnen opstaan zonder eerst strategisch adem te halen.

En daar zat ik ineens. Op de grond tussen winterjassen en vergeten sjaals. Met een metrokaartje in mijn hand en tranen van het lachen in mijn ogen omdat ik mezelf zo grandioos belachelijk vond.

Want laten we eerlijk zijn: hoe absurd is het dat een stukje oud karton je harder kan raken dan een motivational speech van drie kwartier door een man met een headset en een PowerPoint over persoonlijk leiderschap?

Misschien omdat echte herinneringen nooit aankondigen dat ze belangrijk zijn.

Ze liggen gewoon ineens in een jaszak. Tussen kruimels. En oude pepermuntjes. Te wachten tot je eindelijk weer even stil genoeg bent om jezelf terug te vinden.

DE ALGORITME-APOCALYPS OP DE GROENTEMARKT

Er zijn van die inzichten die je overvallen op momenten dat je daar totaal niet op zit te wachten. Zoals laatst. Ik stond op de zaterdagmarkt tussen een man met een accordeon en een vrouw die met een verbeten gezicht biologische geitenkaas stond te masseren alsof ze een burn-out probeerde weg te kneden uit een stuk zuivel. En toen hoorde ik hem.

“TWEE BLOEMKOLEN! VIJF EURO! MOOIER WORDT HET NIET!”

Daar stond hij. De marktkoopman. Een man met longinhoud waar een middelgroot windpark jaloers op zou zijn. Hij wees naar zijn bloemkolen alsof hij zojuist persoonlijk vrede in het Midden-Oosten had geregeld. En ineens wist ik het.
Die man…was de eerste influencer.

Niet die jongen op Instagram die met ontbloot bovenlijf een eiwitshake aanprijst terwijl hij eruitziet alsof hij zijn emoties uitsluitend verwerkt via dumbbells. Nee. De echte oervorm van de influencer stond al decennia op de markt. Met een schort. Een kromme rug. En een stem die dwars door de glasbak heen kon snijden.

De marktkoopman begreep het algoritme al voordat Silicon Valley überhaupt wist hoe je quinoa schrijft. Want kijk goed naar wat hij doet. Hij creëert urgentie.

“NOG DRIE KILO AARDBEIEN OVER!”

Schaarste. Klassieke engagementtechniek. Hij gebruikt call-to-actions.

“MEVROUW! KOMT U KIJKEN! ALLEEN KIJKEN MAG OOK!”

Exact hetzelfde als: “Link in bio!” “Swipe omhoog!” “Vergeet niet te liken en te subscriben!” En bovenal: hij begrijpt aandacht. Dat is namelijk de enige echte valuta van deze tijd.

Niet goud. Niet bitcoin. Niet aandelen. Aandacht.

De marktkoopman wist allang dat degene die het hardst roept, wint. Of op zijn minst gehoord wordt boven iemand die zachtjes staat te mompelen over seizoensgroenten.

En zo werd de zaterdagmarkt langzaam een metafoor voor het internet. Iedereen schreeuwt.
De kaasboer schreeuwt. De visboer schreeuwt. De jongen met Koreaanse huidserumfilmpjes schreeuwt. De motivational coach met een podcast genaamd Leef Je Beste Leven Nu Vandaag Echt Serieus schreeuwt. En ergens daartussen probeer jij gewoon rustig een banaan te kopen zonder aangesproken te worden als “topper”.

Maar het wordt erger. Want vroeger had je nog grenzen. Een markt duurde tot een uur of vier. Daarna gingen de luifels dicht en konden de bloemkolen eindelijk in stilte verwerken wat er die dag allemaal over hen geroepen was.

Nu stopt de markt nooit meer. Je telefoon is één grote digitale groentekraam geworden.

TikTok? Een schreeuwende visafslag.

LinkedIn? Een markt vol mensen die zichzelf verkopen als “verbinder”, terwijl niemand precies weet wat ze verbinden behalve netwerkborrels aan quinoa-salades.

Instagram? Een permanente aardbeienactie met filters. En X, vroeger Twitter, is inmiddels gewoon de uitverkoopbak van menselijke nuance.

Iedereen probeert zichtbaar te blijven in het algoritme. Alsof onzichtbaar worden hetzelfde is als ophouden te bestaan. Dus maken we filmpjes. Van koffie. Van wandelen. Van “morning routines”.

Mensen filmen tegenwoordig hoe ze een glas water drinken alsof ze zojuist de Nobelprijs voor Hydratatie hebben gewonnen. En het gekke is: ik doe er net zo hard aan mee.

Ik heb laatst serieus vijf minuten nagedacht over een profielfoto. Vroeger werd je gefotografeerd door een oom met een trillende hand en een sigaar in zijn mondhoek. Nu analyseer je jezelf alsof je auditie doet voor een documentaire over succesvolle openhaardverkopers.

“Kom ik authentiek over?” Dat is tegenwoordig de mooiste paradox van allemaal. Authenticiteit is een marketingstrategie geworden. Mensen oefenen spontaniteit.

Influencers maken video’s waarin ze zogenaamd “heel kwetsbaar even iets willen delen”, maar ondertussen staan er drie softboxlampen, een ringlight en een gesponsorde havercappuccino buiten beeld.

De marktkoopman van vroeger zou zich rot lachen. Die man had geen contentstrategie. Geen personal branding. Geen online cursus "Verdien 20K per maand met passief inkomen vanuit Bali". Hij had alleen een krat mandarijnen en een stemvolume waar defensie interesse in zou hebben. Maar misschien — en daar zit het venijn — was hij uiteindelijk eerlijker dan wij. Want hij deed tenminste niet alsof hij níet aan het verkopen was.

Dat is misschien wel het hele probleem van deze tijd. We leven op een markt waar iedereen iets probeert te verkopen, maar niemand nog durft toe te geven dát ze verkopen.

Ideeën. Meningen. Levensstijlen. Perfecte relaties. Politieke verontwaardiging. Zelfhulp. Succes. En ondertussen raken we collectief uitgeput van al dat geschreeuw.

Soms verlang ik terug naar die oude markt. Naar één man die roept dat zijn bloemkolen goedkoop zijn. Gewoon eerlijk. Zonder hashtag. Zonder funnel. Zonder online masterclass "Groei exponentieel met groente-energie".

Gewoon een man. Met bloemkolen. En longcapaciteit.

Misschien is dat uiteindelijk de les. Dat we af en toe weer moeten leren fluisteren in een wereld die voortdurend schreeuwt. Hoewel…Als ik heel eerlijk ben… Toen ik wegliep hoorde ik hem nog één keer bulderen: "DEZE PREI VERLAAT VANDAAG HUILEND DE MARKT!"

En ik zweer het je: ik had bijna de neiging hem te volgen.

FLADDEREN ALS LEVENSHOUDING

Waarom niet alles beter wordt van structuur, sturing en een goed plan

Het begint, zoals zoveel belangrijke inzichten, met een vlinder die zich nergens iets van aantrekt.

Ik zit op een Frans terras waar de stoelen net iets te elegant zijn om echt comfortabel te zijn, en de koffie precies sterk genoeg om je te laten geloven dat je leven overzichtelijk is. Voor me: lavendel, zon, en een overdaad aan vlinders die zich gedragen alsof ze een collectieve vakantiebonus hebben gekregen.

Ze fladderen. Niet een beetje. Nee, overtuigend. Met bravoure. Alsof ze auditie doen voor een hoofdrol in een natuurdocumentaire waar David Attenborough licht geëmotioneerd van raakt.

In Nederland zie je ook wel eens een vlinder. Zo'n exemplaar dat je bijna moet bevestigen aan een beleidsstuk: "Waarneming gedaan, soort vermoedelijk aanwezig, vervolgonderzoek aanbevolen." Hier in Frankrijk daarentegen zijn ze niet schaars, maar schaamteloos talrijk. Alsof iemand de knop 'vlinders' per ongeluk op maximaal heeft gezet en daarna naar de lunch is gegaan.

De een is groengeel, bescheiden bijna, alsof hij zich verontschuldigt voor zijn eigen bestaan. De ander is wit, met een aderenstelsel in de vleugels dat doet denken aan glas-in-loodramen in een kerk waar niemand haast heeft. Ze zweven van bloem naar bloem, zonder Excel, zonder doelgroepenanalyse, zonder implementatieplan.

En ik, beleidsmatig ingesteld wezen dat ik ben, probeer er structuur in te ontdekken.

Waarom hier wel? Waarom daar minder? Is het de biodiversiteit? Het klimaat? Of hebben Franse vlinders simpelweg een beter netwerk?

Ik stel me een overleg voor.

“Beste vlinders,” zegt de voorzitter, een licht nerveuze citroenvlinder, “we moeten het hebben over onze aanwezigheid in Noordwest-Europa. De cijfers blijven achter.”

Een atalanta steekt een pootje op. “Misschien moeten we minder beleid maken en gewoon wat vaker gaan vliegen?”

Er valt een stilte. Iemand noteert iets. Iemand anders vraagt om een werkgroep.

Terwijl ik dat zo zit te bedenken, landt er een vlinder op de rand van mijn kopje. Niet symbolisch. Gewoon praktisch. Hij kijkt niet eens. Hij is er gewoon.

En dat is misschien precies het punt.

Wij mensen – en zeker wij mensen die graag iets organiseren, structureren, verbeteren – hebben de neiging om alles te willen begrijpen voordat we het toelaten. Eerst het kader, dan de ervaring. Eerst de analyse, dan het leven.

Maar vlinders doen het andersom. Die beginnen gewoon. Ze wachten niet tot de omstandigheden optimaal zijn. Ze vragen geen toestemming. Ze maken geen beleidsnotitie over nectarverdeling. Ze vliegen. Punt.

En misschien is dat wel waarom ze hier zo overvloedig zijn. Niet omdat Frankrijk per se beter is, maar omdat de omstandigheden blijkbaar genoeg ruimte laten voor iets dat niet meteen nuttig hoeft te zijn.

In Nederland zijn we goed in nuttigheid. In doelmatigheid. In verantwoording. Allemaal belangrijke dingen. Maar ergens onderweg zijn we misschien een beetje vergeten dat schoonheid geen KPI heeft.

Dat niet alles wat waardevol is, eerst bewezen moet worden. Dat een vlinder geen rechtvaardiging nodig heeft.

Ik neem een slok koffie. De vlinder is alweer weg, zonder verslaglegging, zonder afsluitende notitie.

En ik denk: misschien moeten we af en toe wat minder proberen te begrijpen waarom er minder vlinders zijn, en wat vaker zorgen dat ze er überhaupt willen zijn. Niet door ze te sturen, maar door ruimte te laten.

Voor bloemen. Voor rommelige randen. Voor dingen die geen direct doel dienen.

Voor fladderen.

DE VISSEN, HET VLAGGENTOUW EN DE FACTUUR

Wie langs het gemeentehuis aan de Rivierweg fietst, moet tegenwoordig goed kijken. Niet naar de stoeptegels, niet naar de geparkeerde dienstfietsen, maar omhoog – naar de vlag. Daar wapperen nog altijd de vertrouwde Capelse vissen. Alleen… ze lijken net uit een andere typografische vijver te komen.

Op het eerste gezicht is er niets aan de hand. De vissen zwemmen, zoals sinds 1980, onverstoorbaar hun rondjes. Ze hebben crisissen, coalitiewisselingen en beleidsnota's overleefd. Maar nu is er iets met de letters gebeurd. Een oplettende Capellenaar mompelt tegen zijn buurman: "Volgens mij is het font moderner." Waarop de buurman vraagt: "Is dat erg?" En belangrijker: "Wat kost dat eigenlijk, zo'n beetje moderner doen?"

In vergaderzalen ver weg van de Rivierweg worden daar serieus dikke rapporten over geschreven. Dan heet het geen 'ander lettertype', maar een 'strategische brand refresh die de digitale transitie van de organisatie reflecteert'. Er worden moodboards bekeken, persona's bedacht en communicatielijnen in schema's gezet. De vissen blijven, gelukkig. Maar de wereld om hen heen moet nu vooral 'klaar voor digitaal gebruik' zijn: goed zichtbaar in een socialmedia-avatar, herkenbaar in een nieuwsbrief header, leesbaar in een PowerPoint die drie keer te laat verstuurd wordt.

Ondertussen vraagt de gemiddelde inwoner zich vooral af of het loket op tijd open is, of de melding buitenruimte wordt opgepakt, en of de omleiding rond het winkelcentrum ooit nog ophoudt. Als je dan vertelt dat een huisstijlupdate al snel tienduizenden euro's kan kosten – afhankelijk van bureau, strategie en alle nieuwe templates – krijg je een blik die ergens tussen ongeloof en milde wanhoop in hangt. "Maar de vissen zijn toch hetzelfde?"

En daar, precies daar, wordt het interessant. Want achter dat nieuwe jasje zit wel degelijk een serieuze vraag: hoe vertel je als overheid aan je inwoners wie je bent, waar je voor staat

en hoe je bereikbaar wilt zijn? Een logo dat beter werkt op kleine schermpjes helpt. Een opschoning van de huisstijl voorkomt een wildgroei aan Word-sjablonen en zelfgefabriceerde flyers. En een vlag hijsen met burgemeester en gemeentesecretaris is een aardig symbolisch moment, al was het maar om te laten zien: "We proberen mee te bewegen met de tijd."

Maar een Daglicht over Denkdingen zou geen Daglicht zijn als we niet ook even onder de vissen keken, bij de factuur. Het risico van dit soort subtiele vernieuwingen is namelijk dat het gesprek blijft steken bij de buitenkant. Dan praten we over letters in plaats van over luisteren. Over pixels in plaats van over aanwezigheid in de wijk. Over de vraag of de vlag wel opvalt, in plaats van de vraag of inwoners zich gezien en gehoord voelen.

Misschien is dat de denkoefening die zo'n wapperende vlag ons gratis biedt. Stel dat we elke euro die in het nieuwe jasje gaat, minstens één keer hardop koppelen aan een verbetering voor de Capellenaar: heldere brieven zonder jargon, een website waar je niet verdwaalt, een medewerker die terugbelt als hij dat belooft. Dan wordt het geen discussie over "mag dat wel, zo'n duur lettertype?", maar over "hoeveel merk je daar zelf van, als je een vraag aan de gemeente hebt?"
De vissen zelf liggen er niet wakker van. Die zwemmen rustig verder, door decennia beleid en budgetten heen. De kunst voor ons, denkende mensen langs de Rivierweg, is om bij elke nieuwe vlag niet alleen naar het logo te kijken, maar vooral naar de koers. Want een gemeente die werkelijk eigentijds wil zijn, begint niet bij de vormgeving van de brief, maar bij de bereidheid om de inhoud met haar inwoners te schrijven.

Of, in de geest van Pieter Pottenkijker: een vrolijk lettertype is leuk, maar een vrolijke burger aan de balie is beter. Durven we het aan om voortaan elk nieuw jasje te meten aan dat ene simpele criterium: wordt het leven van de Capellenaar er merkbaar menselijker van?

DE MUURHAGEDIS DIE MEER VERSTAND HAD DAN WIJ

Sommige herinneringen hebben een staart. Niet figuurlijk. Gewoon letterlijk. Bij mij is dat de muurhagedis.

Toen ik een jaar of acht was, woonde ik in Angeren. Aan de Zahnstraat. Naast de oude school. Een gebouw dat volgens hedendaagse veiligheidsnormen waarschijnlijk onmiddellijk zou worden afgezet met rood-wit lint, drie inspecteurs en een crisisoverleg van de gemeente. Maar voor ons was het een paradijs.

De muren waren oud. De stenen warmden op in de zon. Er groeiden hier en daar wat planten uit scheuren waarvan niemand wist hoe ze daar terecht waren gekomen. En tussen die stenen leefden ze.

Muurhagedissen. Kleine bruine raketten met pootjes. Ik zag ze bijna dagelijks. Ze lagen op warme stenen alsof ze een all-inclusive wellnessarrangement hadden geboekt. Zodra je dichterbij kwam, schoten ze weg met een snelheid waar menig Formule 1-coureur een puntje aan kon zuigen.

Ik was gefascineerd. Niet alleen omdat ze snel waren, maar vooral omdat ze altijd precies leken te weten wanneer ze moesten blijven zitten en wanneer ze moesten verdwijnen. Een talent dat ik later bij menig bestuurder, wethouder en beleidsadviseur node heb gemist. Maar dat terzijde.

Jaren gingen voorbij. De school verdween. De omgeving veranderde. Er kwamen strakkere

stoepen, nettere plantsoenen, beter onderhouden muren en vermoedelijk ook meerdere beleidsnota's over ruimtelijke kwaliteit.

En de muurhagedissen? Die verdwenen langzaam uit mijn dagelijkse leven. Niet helemaal uit Nederland natuurlijk. Ze zijn er nog wel. Maar je ziet ze nauwelijks meer. Alsof ze collectief besloten hebben dat het tijdperk van de mensheid niet hun meest succesvolle project was.

En toen gebeurde er iets wonderlijks. Deze zomer in Frankrijk. Ik zat op een terras met een kop koffie die volgens de rekening met liefde was bereid maar volgens mijn smaakpapillen vooral met enthousiasme. Plotseling schoot er iets langs mijn stoel.

Een muurhagedis. Toen nog één. En nog één. Binnen vijf minuten zag ik er meer dan in de afgelopen twintig jaar in Nederland.

Ze zaten overal. Op muurtjes. Op stenen. Tussen bloemen. Op trappen. Zelfs één op een terrasmuur die mij aankeek met de licht verwijtende blik van een Franse ober die vindt dat je te weinig fooi geeft.

En ineens voelde ik iets wat steeds zeldzamer wordt. Verwondering. Dat is een merkwaardig verschijnsel. We beschikken tegenwoordig over kunstmatige intelligentie, satellieten, smartphones, slimme horloges en koelkasten die zelfstandig kunnen melden dat de yoghurt op is. Maar een hagedis van twintig centimeter kan ons nog steeds stil krijgen.

Misschien omdat verwondering niet ontstaat door ingewikkelde dingen. Maar door aandacht. De muurhagedis heeft namelijk geen Instagram-account. Hij organiseert geen webinars. Hij schrijft geen visiedocumenten. Hij heeft geen strategische agenda 2040. Hij ligt gewoon op een steen. En toch blijft hij je bij.

Misschien omdat hij ons herinnert aan iets wat we onderweg een beetje zijn kwijtgeraakt. Kijken. Gewoon kijken. Naar wat er al is. Naar een muur. Een plant. Een insect. Een hagedis. Een klein wonder dat zich nergens voor aanmeldt en geen subsidie aanvraagt.

Terwijl ik daar zat, bedacht ik me dat de wereld niet per se minder bijzonder is geworden dan vroeger. We zijn alleen drukker geworden met het zoeken naar grote gebeurtenissen. Terwijl het leven zich vaak verstopt in kleine dingen. Zoals een muurhagedis op een warme steen. Een beestje dat al miljoenen jaren zonder managementteam uitstekend functioneert.

Dat is, als je er goed over nadenkt, eigenlijk best indrukwekkend. En misschien zelfs een beetje beschamend.

Voor ons.

PLAT DU JOUR

Het grootste Franse geheim sinds de uitvinding van de kaas.

Er zijn van die woorden waar de gemiddelde Nederlander spontaan argwaan van krijgt.

Plat du jour bijvoorbeeld.

Alleen al de klank roept bij sommigen beelden op van een dampende pan mysterieuze stoofpot waarin drie verdwaalde aardappelen, een boze prei en een gepensioneerde kip gezamenlijk hun laatste uren doorbrengen.

“Nee hoor,” zegt de Nederlandse vakantieganger dan voorzichtig. “Doe mij maar de kaart.”

De kaart. Dat dikke boekwerk van achttien pagina’s waarvan de helft van de gerechten niet verkrijgbaar blijkt, een kwart alleen nog op vrijdag wordt geserveerd en de rest zoveel kost dat je er thuis een tweedehands barbecue voor kunt kopen.

Ik zat laatst op een Frans terras en zag het weer gebeuren.

Een echtpaar uit Nederland bestudeerde twintig minuten lang de menukaart alsof ze een internationale vredesovereenkomst moesten ondertekenen. Ondertussen kwamen de Fransen binnen. Die keken niet eens. “Plat du jour.”

“Plat du jour.” “Plat du jour.” Binnen vijf minuten zaten ze tevreden te eten terwijl de Nederlanders nog discussieerden over het verschil tussen een entrecôte, een faux-filet en

iets wat volgens de kaart afkomstig was van een gelukkig rund dat vermoedelijk klassieke muziek had geluisterd.

Want dat is het mooie van Frankrijk. De Fransen lunchen. Niet een haastig broodje achter een beeldscherm terwijl Outlook piept, Teams vergadert en de printer een existentiële crisis doormaakt.

Nee. Ze gaan zitten. Ze eten. Ze praten. Ze leven. En omdat miljoenen Fransen tussen de middag buiten de deur eten, ontstond iets geniaals: het *plat du jour*.

Het gerecht van de dag. Geen keuzestress. Geen keuzemenu. Geen vragen over gluten, koolhydraten, keto, paleo of de emotionele toestand van de courgette. Gewoon eten wat de kok vandaag heeft gemaakt. En dat blijkt verrassend vaak heerlijk. Voor bedragen waarvoor je in Nederland soms net een cappuccino, een parkeerticket en een gevoel van teleurstelling krijgt, ontvang je in Frankrijk een complete lunch.

Voorgerecht. Hoofdgerecht. Nagerecht. Soms zelfs wijn.

Ik overdrijf niet als ik zeg dat ik eens een driegangenmenu kreeg voor de prijs waarvoor je op een Nederlandse snelweg nog geen benzinepompbroodje met twijfelachtige ham kunt aanschaffen. Dat heeft overigens een achtergrond.

De Franse overheid bedacht ooit dat werknemers fatsoenlijk moesten kunnen lunchen. Werkgevers mogen daarom zogenaamde *titres restaurant* verstrekken - ook bekend als *ticket restaurant*, *chèque déjeuner* of *pass restaurant*. Een prachtig systeem.

In plaats van medewerkers te laten overleven op een geplette boterham met kaas uit een plastic trommeltje, krijgen zij ondersteuning om een echte maaltijd te kopen. In een restaurant. Een café. Een brasserie. Of zelfs een supermarkt waar verse producten worden verkocht.

Een revolutionair idee eigenlijk. Dat mensen die werken ook goed zouden moeten eten. Ik zie sommige managers nu al zenuwachtig naar hun Excel-bestanden kijken.

Maar het levert iets op. Een cultuur waarin eten geen noodzakelijke onderbreking van het werk is, maar een onderdeel van het leven. En precies daar zit misschien de les.

Wij Nederlanders zijn meesters in efficiëntie. We plannen. Organiseren Optimaliseren. Digitaliseren. En vervolgens hebben we geen tijd meer om rustig een bord eten op te eten.

De Fransen doen het anders. Die lijken soms uren kwijt te zijn aan een lunch. Maar misschien winnen ze juist tijd. Omdat ze onderweg niet vergeten te leven.

Dus wanneer u deze zomer ergens in een Frans dorp een schoolbord ziet staan met daarop in krijt geschreven: *Entrée – Plat – Dessert* Voor twaalf euro vijftig. Loop dan niet wantrouwig door. Doe iets gewaagds. Bestel het. Geef de kok het voordeel van de twijfel. De kans is groot dat u heerlijk eet. En mocht het tegenvallen, dan heeft u in elk geval een verhaal.

En zoals iedere ervaren vakantieganger weet: Een goede maaltijd vult de maag. Een goed verhaal vult jarenlang de camping.

DE ONZICHTBAARHEIDSMANTEL VAN NEDERLAND

Er bestaan in Nederland ongeveer 33.000 mensen met een superkracht. Ze kunnen namelijk verdwijnen. Niet letterlijk natuurlijk. Hoewel sommigen daar inmiddels behoorlijk bedreven in zijn geworden.

Nee, deze mensen beschikken over een veel indrukwekkender vermogen: ze kunnen volledig onzichtbaar worden voor politiek, media en samenleving.

Vanavond slapen ze onder bruggen, in portieken, achter winkelcentra, in tentjes tussen het struikgewas, in auto's die al jaren niet meer door de APK zouden komen en op bankjes die ooit bedoeld waren om een ijsje op te eten.

Sommigen slapen in een opvang. Tenminste, als er plek is. En als die opvang open is. En als ze voldoen aan de voorwaarden. En als de formulieren op tijd zijn ingevuld. En als Mercurius niet in retrograde staat. Je kent het wel.

Ondertussen is Nederland druk. Heel druk. We discussiëren over stikstof, over wolven, over fatbikes, over zonnepanelen, over het Songfestival, over voetbalsupporters, over vuurwerk en over de vraag of komkommers nog wel komkommer genoeg zijn. Maar over die 33.000 mensen? Opmerkelijk stil.

Nu moet ik eerlijk toegeven dat Nederlandse daklozen qua public relations ook niet bepaald geholpen worden door hun marketingafdeling.

Ze hebben geen woordvoerder. Geen Instagram-team. Geen professioneel communicatiebureau. Geen persconferenties. Sterker nog: de meesten hebben niet eens een vaste voordeur. Dat maakt lobbyen ingewikkeld.

Het contrast wordt pas echt fascinerend wanneer ergens enkele tientallen asielzoekers een paar nachten buiten moeten slapen. Dan verschijnen camera's. Microfoons. Talkshows. Breaking News-balken. Speciale uitzendingen. Paneldiscussies. Deskundigen. Nog meer deskundigen. En voor de zekerheid een deskundige die de deskundigen duidt.

Iedereen is het er dan over eens: "Dit is onmenselijk." En terecht. Want mensen horen niet buiten te slapen. Maar dan ontstaat er een merkwaardige situatie.

Want als buiten slapen voor de één onmenselijk is, hoe noemen we het dan wanneer duizenden anderen dat maanden of jaren doen? Extra menselijk? Premium menselijk? Onmenselijk Plus? Ik vraag het voor een vriend.

Het ongemakkelijke antwoord is waarschijnlijk dat sommige vormen van ellende beter in ons wereldbeeld passen dan andere. Een vluchteling past in een verhaal. Een dakloze Nederlander vaak niet. Want die confronteert ons met een veel lastigere gedachte. Namelijk dat iemand ook hier door het ijs kan zakken. Door schulden.
Door pech. Door psychische problemen. Door een scheiding. Door een fout van een instantie.

Door tien kleine rampen die afzonderlijk onschuldig lijken maar samen een leven kunnen laten ontsporen. Dat verhaal vinden we minder prettig. Dus kijken we liever weg. En wegkijken is een wonderlijk verschijnsel. Hoe langer je het doet, hoe normaler iets lijkt.

Totdat een kartonnen doos geen nood meer symboliseert maar straatmeubilair wordt. Totdat een mens een decorstuk wordt. Totdat niemand zich nog afvraagt waarom een rijk land duizenden mensen zonder dak laat rondzwerven.

Dat is misschien wel het grootste gevaar. Niet de dakloosheid zelf. Maar de gewenning eraan. Want zodra we wennen aan menselijk leed, verliezen we iets van onze eigen menselijkheid. En dat gebeurt zelden met veel lawaai. Dat gaat stil. Bijna onzichtbaar.

Net als die 33.000 mensen die vannacht ergens onder een brug proberen te slapen terwijl de rest van Nederland zich afvraagt waar het afstandsbedieningstoestel gebleven is.

Misschien ligt het naast ons geweten. Onder de bank.

DE JONGEN MET DE SLEUTELS

Er zijn van die momenten waarop je als voormalig schooluitvaller ineens rechtop gaat zitten. Niet omdat iemand "stilte!" roept - daar was ik vroeger immuun voor - maar omdat een verhaal je bij je kraag grijpt en zegt: "Hé Pieter, opletten jij." En geloof me, dat gebeurt niet vaak. Mijn schoolcarrière was namelijk minder een rechte lijn en meer een soort creatieve ontsnappingsroute.

Ik vond niks aan school. Niks. Noppes. Nul komma nul. Stilzitten voelde als een straf, en luisteren naar iemand die zei dat dit "later belangrijk zou zijn" klonk voor mij als een dreigement. Later? Ik had al moeite met morgen. Laat staan later.

En toen hoorde ik over Johannes.

Twaalf jaar. Officieel leerling. Onofficieel: alleskunner, probleemoplosser, koffiekoning en fulltime held op gympen. Een jongen die ooit dacht dat school een soort gevangenis was zonder tralies, maar mét tafels in groepjes. Tot er een meester kwam die iets revolutionairs deed - hou je vast - hij keek.

Niet vluchtig, niet met zo'n blik van "waar gaat dit heen met jou, jongen", maar écht. Hij zag geen probleem, geen stoorzender, geen wandelende reden voor een telefoontje naar huis. Hij zag een talent met benen. En een lichte neiging om niet stil te zitten - maar laten we eerlijk zijn, dat is meestal juist een goed teken.

Die meester heet Jelmer. Onthoud die naam. Er zouden er meer van moeten zijn. Veel meer. Liefst per straat één. Of twee. Gewoon, voor de zekerheid.

Want wat deed Jelmer? Hij zei niet: "Zitten en opletten." Hij zei, in feite: "Kom, ga maar iets dóen." Kopietjes maken. Stoelen repareren. Even het plein aanvegen. Kleine klusjes, zou je denken. Maar ondertussen gebeurde er iets groots. Johannes veranderde van "die jongen die lastig is" in "meneer Johannes". Met sleutels. Met verantwoordelijkheid. Met vertrouwen.

En laat dat nou precies zijn wat mij vroeger ontbrak. Niet de lesstof - die overleef je wel. Maar iemand die zegt: "Volgens mij kun jij iets. Laat maar zien dan." Ik had waarschijnlijk ook stoelen gerepareerd. Of koffie gezet. Of per ongeluk de halve school opnieuw ingericht - oké, dat laatste is niet uitgesloten. Maar in elk geval had ik me nuttig gevoeld. Gezien. En dat is geen bijzaak, dat is de hoofdmaaltijd.

Het prachtige - en tegelijk een tikje tragische- aan dit verhaal is dat het eindigt. Niet omdat Johannes klaar is met groeien, maar omdat het systeem zegt: "Groep 8? Doorstromen maar." Dag basisschool. Dag sleutels. Dag rol waarin hij ineens glansde alsof iemand het licht had aangedaan.

En ergens wil je dan roepen: ho, wacht even. Wie zorgt er straks voor de school? Maar belangrijker: wie zorgt er straks voor Johannes?

Dit boek is geen sprookje. Het is geen "en toen kwam alles goed en iedereen klapte beleefd". Het is een ode aan wat er kan gebeuren als één iemand besluit om anders te kijken. Om niet te duwen waar het vastloopt, maar een andere deur open te zetten. En ja, dat klinkt bijna verdacht simpel. Maar simpel is niet hetzelfde als makkelijk - vraag maar aan elke meester Jelmer die tegen de stroom in zwemt.

Dus lees dit als een verhaal over een jongen. Over een meester. Over een school die even precies deed wat een school zou moeten doen: iemand laten groeien op de plek waar hij wél tot leven komt.

En als je onderweg denkt: "Verdorie, waar was mijn Jelmer?" - dan ben je niet de enige. Ik zit hier naast je, een beetje te knikken.

Met koffie. Door Johannes gezet, in een betere wereld.

DE KUNST VAN HET LANGZAAM GAAN

Er zijn mensen die de dag beginnen met een sprint. Nog voordat de eerste vogel zijn snavel heeft geopend, hebben zij hun telefoon gecontroleerd, het nieuws gelezen, drie appjes beantwoord, een boodschappenlijst gemaakt, de agenda vervloekt en zichzelf voorgenomen om vandaag écht rustiger aan te doen. Om vervolgens gehaast naar de koffie te rennen.

Ik bewonder zulke mensen. Van een veilige afstand. Want hier, op een vroege ochtend, ergens tussen een dampende mok koffie en een nog slapende campingwereld, ontvouwt zich een heel ander universum.

Een universum waarin haast ongeveer even nuttig is als een paraplu in een droogkast.

De zon klimt langzaam boven de horizon uit. Niet gehaast. Niet gestrest. Geen zon die denkt: “Kom op jongens, ik loop achter op schema.” Nee. De zon neemt haar tijd.

De vogels doen hetzelfde. Die vergaderen niet eerst in een Teams-overleg over de strategie van het ochtendgezang. Ze beginnen gewoon te fluiten. Alsof ze willen zeggen: “Kijk eens om je heen. Het leven is al begonnen voordat jij je zorgen maakte.”

Het is een wonderlijk moment. De camping slaapt nog half. Hier en daar klinkt het geritsel van een tentrits. Een buurman verschijnt in een ochtendjas die ooit wit moet zijn geweest maar inmiddels de kleur heeft van een avontuurlijk verleden. Een hond wandelt zijn eigenaar uit. Een koffiezetapparaat bromt alsof het met tegenzin aan de werkdag begint.

En midden in dat alles zit ik. Pieter Pottenkijker. Chroniqueur van het onwaarschijnlijke. Onderzoeker van het alledaagse. Verslaggever van de grote gebeurtenissen die niemand ooit in de krant zal terugvinden.

Ik kijk. Ik luister. Ik verwonder mij. Want hoe ouder ik word, hoe meer ik ontdek dat de mooiste verhalen zich niet afspelen tijdens de grote gebeurtenissen.

Niet tijdens de vergaderingen. Niet tijdens de deadlines. Niet tijdens de haast. Maar juist in de kleine momenten daartussen. In een gesprek dat nergens heen hoeft. In een kop koffie die langzaam leeg raakt. In een zonnestraal die precies op de goede plek valt. In een stilte die niet ongemakkelijk is.

Dat klinkt misschien verdacht veel als wijsheid. En dat is gevaarlijk. Want zodra een man van middelbare leeftijd met een notitieboekje wijs begint te klinken, ligt het risico van geitenwollensokkenfilosofie voortdurend op de loer.

Daarom meteen een geruststelling. Dit daglicht bevat geen zevenstappenplan naar geluk. Geen managementmodel. Geen cursus mindfulness voor gevorderde campinggasten. Geen spirituele methode waarbij u één wordt met een tuinstoel.

Wat u wel aantreft is de ontdekking onthaasten eigenlijk betekent.
Want onthaasten is niet niets doen. Onthaasten is ruimte maken. Ruimte om te kijken. Te luisteren. Te lachen. Te leven. En soms zelfs ruimte om te ontdekken dat de wereld helemaal niet sneller hoeft te draaien dan zij al doet.

Dus sla gerust een momentje over. Ga niet te snel. De zon loopt niet weg. En die vogels? Die zijn er morgen weer. Gelukkig maar.

Want sommige dingen worden mooier wanneer je ze niet probeert in te halen.

DE LAATSTE COWBOY VAN DE LEESPORTEFEUILLE

Er zijn van die gesprekken die volstrekt onschuldig beginnen.

Zo begon het op een warme vakantiedag ergens tussen een stokbrood, een glas rosé en een campingstoel die al drie keer gerepareerd was met tie-wraps en goede bedoelingen.

“Las jij vroeger eigenlijk veel?”

Een eenvoudige vraag. Maar sommige vragen zijn als een vergeten luik in een oude zoldervloer. Voor je het weet kukel je twintig jaar terug in de tijd. En zo kwam de leesportefeuille ter sprake.

Voor de jongere lezers: een leesportefeuille was een wonderlijk fenomeen uit een tijd waarin internet nog niet bestond, Netflix niet eens een gedachte was en men voor ontspanning daadwerkelijk een boek opensloeg.

Een map vol tijdschriften en boekjes die van gezin naar gezin reisde als een literaire estafette. En daar zaten ze tussen. Mijn helden. Colt 45. Jerry Cotton. En bovenal: Hollister.

Ach, Hollister. De man die sneller schoot dan zijn schaduw, knapper was dan een gemiddelde filmster en meer vrouwen ontmoette dan een campingbeheerder in het hoogseizoen.

Elke week struinde ik boekwinkels, rommelmarkten en tweedehandszaken af op zoek naar

nieuwe exemplaren. Ik was een literaire goudzoeker. Geen stoffige western zonder dat ik er mijn neus instak. Geen markt zonder dat ik dozen vol vergeelde pockets doorwoelde alsof ergens tussen de oude Libelles en afgedankte kruiswoordraadsels een verloren meesterwerk verborgen lag.

En eerlijk is eerlijk. Die boekjes waren geweldig. Althans, dat vonden wij toen. De held was altijd stoer. De slechterik altijd gemeen. En de dames… Nou ja. Loop Laten we zeggen dat de schrijvers een tamelijk optimistisch beeld hadden van de wederzijdse aantrekkingskracht tussen revolverhelden en vrouwen.

Een Hollister-verhaal verliep meestal volgens een vast patroon. Pagina 3: schietpartij. Pagina 17: kroeggevecht. Pagina 34: mysterieuze schoonheid. Pagina 48: opnieuw schietpartij. Pagina 63: vurige romance. Pagina 64: einde. De man had een druk leven.

Tegenwoordig zou zo'n cowboy waarschijnlijk eerst een online agenda moeten raadplegen. En een toestemmingsformulier laten ondertekenen. Maar dat terzijde.

Wat mij tijdens dat vakantiegesprek vooral opviel, was hoe sterk die boekjes verbonden zijn met herinneringen. Niet omdat ze literair zo briljant waren. Laten we eerlijk blijven. Shakespeare lag niet wakker van de concurrentie. Maar omdat ze symbool stonden voor iets groters.
Verwondering. Nieuwsgierigheid. Het verlangen om even ergens anders te zijn. Een jongen uit een gewone straat kon ineens door Arizona rijden. Bandieten achtervolgen. Geheime complotten oplossen. Of een bloedmooie saloondame redden uit de klauwen van een schurk met een indrukwekkende snor.

Lezen was reizen zonder benzine. Een vakantie zonder caravan. Een avontuur zonder muggen. En misschien missen we daar tegenwoordig soms iets van. Want tegenwoordig scrollen we. We swipen. We klikken. We consumeren verhalen alsof het borrelnootjes zijn.

Drie seconden aandacht. Vier seconden verontwaardiging. Vijf seconden kattenfilmpje. Terwijl een boek je dwingt om stil te zitten. Om je eigen fantasie aan het werk te zetten. Om zelf de prairie in te kleuren. Zelf de held te bedenken. Zelf verliefd te worden op de mysterieuze vrouw in hoofdstuk zeven.

Misschien was dat wel de grootste magie van die oude pulpboekjes. Niet de revolvers. Niet de achtervolgingen. Niet de romantiek. Maar het feit dat ze een deur openden naar een wereld die groter was dan je eigen achtertuin.

En soms denk ik dat iedere lezer een beetje cowboy blijft. Op zoek naar nieuwe verhalen. Nieuwe avonturen. Nieuwe horizonten. Alleen is de prairie inmiddels vervangen door een e-reader. En het paard door een leesbril.

Maar diep van binnen galoppeert die jongen van vroeger nog steeds door het Wilde Westen. Met een Hollister in zijn achterzak. En een hoofd vol dromen.

DE TUNNEL VAN HET GROTE GELIJK

Soms zit een mens op een terras, kijkt naar een weg en denkt: "Hadden we dit niet dertig jaar geleden al kunnen bedenken?"

Dat overkwam mij deze week toen ik las over de plannen voor het Capelseplein. Voor wie het niet kent: het Capelseplein is een plek waar dagelijks tienduizenden automobilisten elkaar ontmoeten zonder dat iemand daar ooit om heeft gevraagd.

Een soort reünie van haastige mensen. Iedere ochtend opnieuw.

Nu krijgt het plein een tunnel. Een prachtige tunnel. Een tunnel die het verkeer beter moet laten doorstromen. Een tunnel die miljoenen kost. Een tunnel die na jaren plannen, onderzoeken, rapporten, inspraakavonden, bezwaarschriften, second opinions, third opinions, verkeersmodellen en waarschijnlijk ook een uitgebreide studie naar het welzijn van de plaatselijke regenworm eindelijk gerealiseerd gaat worden.

Rond 2028. Misschien. Als alles meezit. Of 2029. Of 2030. Afhankelijk van hoeveel mensen er nog iets van vinden.

En terwijl ik dat las, moest ik ineens denken aan de oude A20, de huidige Hoofdweg in Capelle aan den IJssel. Die weg werd ooit versmald. Van vier banen naar twee. Want dat was voldoende.

Voor toen. En dat klopte ook. Voor toen. Maar het vervelende van "toen" is dat het altijd verandert in "nu". En "nu" blijkt vaak een heel ander verkeersbeeld te hebben. Inmiddels is diezelfde Hoofdweg alweer bijna vierbaans.

Alsof een weg na jaren therapie uiteindelijk weer gewoon zichzelf mocht worden. “Ik ben altijd een vierbaansweg geweest.” “Dat begrijpen we nu.” “Mag ik weer ademhalen?” “Ga je gang.”

Het is een typisch Nederlandse gewoonte. Wij lossen problemen op zoals een campinggast een lekkend luchtbed repareert. Niet met een nieuw luchtbed. Nee. Met een pleister. Nog een pleister. Een grotere pleister. Een professionele pleister. Een projectgroep Pleisters. Een regionale pleistervisie. Een bestuurlijke regietafel Pleistering. En uiteindelijk kopen we alsnog een nieuw luchtbed. Voor vijf keer de prijs.

Waarom denken wij altijd tot de volgende verkiezingen, maar zelden tot de volgende generatie?

Het antwoord is eenvoudig. Omdat de toekomst nog niet klaagt. De toekomst staat niet bij het gemeentehuis met een spandoek. De toekomst belt niet naar de klantenservice. De toekomst schrijft geen boze berichten op sociale media.

Dus krijgt de toekomst vaak een nummertje. En mag zij plaatsnemen in de wachtruimte. Tot zij heden wordt. En boos wordt.
Het mooie is dat we dit allemaal weten. Sterker nog: we zijn er wereldkampioen in. We bouwen woningen en ontdekken daarna dat er wegen nodig zijn. We bouwen wegen en ontdekken daarna dat er openbaar vervoer nodig is. We bouwen openbaar vervoer en ontdekken daarna dat er parkeerplaatsen nodig zijn. En vervolgens richten we een taskforce op om te onderzoeken waarom niemand het geheel heeft overzien.

Wat dacht je wat. Da’s mooi. Da’s héél mooi.

Begrijp me niet verkeerd. Ik ben vóór die tunnel. Sterker nog: als je ooit op een regenachtige dinsdagmiddag op het Capelseplein hebt gestaan terwijl drie verkeerslichten, twee vrachtwagens, een verdwaalde fietser en een automobilist met caravan tegelijk een levenskeuze moesten maken, dan weet je dat een tunnel geen luxe is.

Het is bijna een vorm van geestelijke gezondheidszorg. Maar toch.

Soms vraag ik mij af waarom we zo vaak verrast lijken door dingen die voorspelbaarder zijn dan een Nederlandse file op maandagochtend.

Mensen krijgen kinderen. Kinderen worden groot. Huizen worden gebouwd. Wegen worden drukker. En water stroomt nog altijd naar beneden. Dat laatste schijnt overigens nog onderzocht te worden. Met een pilot. En een evaluatie.

De echte les van het Capelseplein gaat daarom niet over asfalt, tunnels of verkeerslichten. Het gaat over durven vooruitkijken. Niet alleen oplossen wat vandaag piept en kraakt. Maar ook nadenken over wat morgen onvermijdelijk wordt.

Want visie is eigenlijk heel simpel. Het is vandaag alvast rekening houden met wat je over twintig jaar waarschijnlijk toch gaat doen. Dat scheelt geld. Dat scheelt frustratie. En bovenal: Dat scheelt vier jaar omleidingen.

Hoewel… Voor de verkeersinformatie is dat natuurlijk weer slecht nieuws. Ook zij moeten ergens van leven.

Da's mooi. Da's heel mooi.

INPAKKEN? FARCE MAJEURE!

Sommige woorden doen iets met een mens. Ze vallen op tafel als een kiezelsteen in een vijver en veroorzaken kringen die steeds groter worden.

Zo gebeurde het onlangs tijdens een regenachtig ontbijt op een Franse camping. De koffie dampte. De stokbroodkruimels lagen verspreid alsof er een klein bakkersongeluk had plaatsgevonden. Buiten tikte de regen onverstoorbaar op het dak van de caravan. En toen zei iemand: “Misschien moeten we alvast gaan inpakken.”

Inpakken. Een onschuldig woord. Maar nauwelijks had het de tafel verlaten of mijn gedachten stapten in een tijdmachine richting de jaren zeventig.

Inpakken. Farce Majeure.

Waarom precies? Geen idee. Sommige verbindingen bestaan uitsluitend in het hoofd van de mens. Daar waar logica ophoudt en nostalgie vrolijk met de pet gooit.

Ineens zag ik ze weer voor me. Ted de Braak. Alexander Pola. Jan Fillekers. Fred Benavente. Mannen die van een televisieprogramma een nationale knipoog maakten. Een tijd waarin humor nog geen gebruiksaanwijzing nodig had. Waarin een mop gewoon een mop mocht zijn. En waarin een liedje over Koeweit bijna een diplomatieke crisis veroorzaakte.

Kiele, kiele, Koeweit. Je verzint het niet. Of beter gezegd: zij verzonnen het wel. En Nederland zong vrolijk mee.

Terwijl ik aan mijn koffie nipte, realiseerde ik me dat het woord inpakken eigenlijk verrassend goed bij Farce Majeure past.

Want inpakken is zelden een georganiseerde activiteit. Officieel wel. In theorie begint men rustig. Methodisch. Gecontroleerd. Men maakt lijstjes. Men sorteert. Men plant. Maar ergens onderweg verandert iedere inpaksessie in een komische sketch. Dat geldt thuis. Dat geldt op de camping. En vermoedelijk zelfs bij de verhuizing van een koninklijk paleis.

Neem alleen al de vraag: "Waar is de oplader?"

Dat is een vraag die tijdens het inpakken dezelfde status heeft als de zoektocht naar de Heilige Graal. Iedereen zoekt. Niemand vindt. En uiteindelijk blijkt hij in de hand van degene die hem kwijt was.

Geacht Farce-forum. Hoe kan een mens drie weken lang precies weten waar zijn spullen liggen, maar tijdens het inpakken niets meer terugvinden?

Het antwoord is eenvoudig. Omdat spullen voelen dat ze gaan reizen. Ze raken in paniek. Ze verstoppen zich. Sokken verdwijnen. Brillen lossen op. Sleutels emigreren tijdelijk naar onbekende gebieden. En campingstoelen ontwikkelen een talent om zich precies op het verkeerde moment achter een caravanwiel vast te klemmen.

Wat dacht je wat. Da's mooi. Da's heel mooi.

Ondertussen ging het gesprek aan de ontbijttafel verder. Over vertrekken. Over thuiskomen. Over hoe snel de tijd eigenlijk gaat.

En toen besefte ik ineens waarom het woord inpakken me naar Farce Majeure had gebracht. Niet vanwege de grappen. Niet vanwege de liedjes. Maar vanwege iets anders
Farce Majeure maakte humor van gewone dingen.

Van politiek. Van reclame. Van menselijke eigenaardigheden. Van het dagelijkse geklungel dat we allemaal herkennen. Precies zoals inpakken. Want achter iedere volle koffer schuilt een klein verhaal. Een vakantie die voorbij is. Ontmoetingen die herinneringen worden. Een plek die weer leeg achterblijft.

We pakken niet alleen spullen in. We pakken ook momenten in. Lachbuien. Gesprekken. Zonsondergangen. En soms zelfs een regenachtige ochtend waarop iemand één enkel woord uitspreekt.

Inpakken.

En voordat je het weet zit je, tientallen jaren later, weer aan tafel met Ted de Braak, Alexander Pola en de rest van het gezelschap.

Jaaaa… Dat is uit het leven gegrepen. Ja dat is uit het leven een greep. En misschien is dat wel het grootste geheim van Farce Majeure.

Ze maakten ons niet alleen aan het lachen. Ze leerden ons kijken. Naar de komedie die zich verstopt in de meest gewone woorden. Zelfs in een woord als: Inpakken.

DE TERLOOPSE ONTMOETING

Sommige mensen plannen hun leven alsof ze een militaire operatie voorbereiden.

Agenda's vol kleuren. Apps die piepen. Herinneringen die herinneren aan eerdere herinneringen. Vakanties die al geboekt zijn voordat de huidige vakantie begonnen is.

Ik ken zelfs iemand die een afspraak heeft ingepland om zijn agenda bij te werken. Dat is geen grap. Dat is een systeem. En toch. Hoe ouder ik word, hoe meer ik vermoed dat de mooiste dingen zich niets aantrekken van onze planning.

Ze komen gewoon binnenwandelen. Onuitgenodigd. Zoals die keer dat ik op een Frans campingterras zat met een kop koffie die zo sterk was dat hij waarschijnlijk onder de Opiumwet viel.

Mijn enige doel was vijf minuten rust. Vijf. Minuten. Dat leek haalbaar. Tot een onbekende man naast me kwam zitten. "Is deze stoel vrij?"

Dat was het begin van een gesprek over fietsen. Dat werd een gesprek over Frankrijk. Dat werd een gesprek over werk. Dat werd een gesprek over het leven.

Twee uur later wist ik waarom hij ooit zijn baan had opgezegd, waarom hij zijn vrouw nog steeds verliefd liet glimlachen na veertig jaar huwelijk en waarom hij vond dat mensen tegenwoordig te weinig verdwalen.

Ik had geen idee wie hij was. En eigenlijk maakte dat niet uit. Het was een terloopse ontmoeting. Zo'n ontmoeting die nergens op de agenda stond, maar die zich stiekem wel in je geheugen nestelt.

Ik denk dat we die momenten onderschatten. We leven in een tijd waarin alles efficiënt moet. Doelgericht. Productief. Optimaliseerbaar. Zelfs wandelen heet tegenwoordig geen wandelen meer. Nee. Dat heet een "bewegingsinterventie".

Een praatje bij de bakker wordt een sociaal contactmoment. En koffie drinken met een onbekende krijgt waarschijnlijk binnenkort subsidie vanuit een Europees innovatieprogramma.

Maar de mooiste ontmoetingen ontstaan juist wanneer niemand een doel heeft. Wanneer je naast iemand in de trein zit. Wanneer je verdwaalt in een onbekende straat. Wanneer je ergens moet schuilen voor een regenbui. Wanneer je op een camping terechtkomt waar niemand haast heeft behalve een verdwaalde wesp.

Dan gebeurt er iets wonderlijks. Mensen worden weer mensen. Geen functies. Geen beroepen. Geen LinkedIn-profielen. Geen wandelende cv's. Gewoon mensen. Met verhalen. Met eigenaardigheden. Met littekens. Met dromen.
Met humor. Soms zelfs met een bijzonder sterke mening over de juiste manier om een caravan waterpas te zetten. En eerlijk gezegd zijn dat vaak de leukste.

De grote grap is misschien wel dat wij denken dat wij onze ontmoetingen organiseren. Terwijl ontmoetingen vaak óns organiseren. Ze veranderen onze dag. Soms onze blik. Soms zelfs onze richting.

Niet met tromgeroffel. Niet met vuurwerk. Maar heel stilletjes. Terloops. Zoals een zaadje dat ergens terechtkomt en pas veel later blijkt uit te groeien tot iets moois.

Daarom probeer ik tegenwoordig iets minder te haasten. Iets minder te plannen. En iets vaker ruimte te laten voor het onverwachte.

Niet omdat plannen verkeerd is. Integendeel. Maar omdat het leven soms zijn mooiste hoofdstukken schrijft in de witregels tussen onze afspraken.

En als ik iets geleerd heb van al die terloopse ontmoetingen, dan is het dit: De mooiste mensen komen zelden aangekondigd. Ze zitten ineens naast je. Op een terras. In een trein. Op een camping. Of gewoon ergens onderweg. En voordat je het weet, loop je verder met een verhaal dat je niet zocht, maar blijkbaar wel nodig had.

DE RIDDERS VAN HET WACHTWOORD

Er was een tijd dat helden herkenbaar waren. Ze droegen glimmende harnassen. Reden op paarden. Versloegen draken. En redden prinsessen die opvallend vaak in torens terechtkwamen.

Tegenwoordig ligt dat anders. De moderne held zit meestal op een bureaustoel. Draagt een hoodie. Heeft een toetsenbord binnen handbereik. En bestrijdt geen vuurspuwende monsters, maar verdachte links die beginnen met: *"Gefeliciteerd! U heeft een iPhone gewonnen!"* Een vijand die minstens zo gevaarlijk is. Misschien zelfs gevaarlijker.

Want een draak herken je meestal wel. Een phishingmail van zogenaamd je bank blijkt verrassend vaak vermomd als een vriendelijke kennis.

En zo gebeurde het dat onlangs twee jonge cyberhelden werden gehuldigd in het gemeentehuis van Capelle aan den IJssel.

Niet voor het winnen van een voetbaltoernooi. Niet voor het vangen van een boef. Niet voor het bouwen van een hut die drie dagen bleef staan.

Nee. Voor hun prestaties in HackShield. Een online spel waarin kinderen leren hoe zij cybercriminelen kunnen herkennen en digitale gevaren kunnen bestrijden.

En eerlijk gezegd vind ik dat prachtig. Want laten we wel wezen. De gemiddelde achtjarige van tegenwoordig weet meer van instellingen, apps, accounts, wifi-netwerken en wachtwoorden dan een complete generatie grootouders bij elkaar.

Sterker nog. Ik ken mensen die hun televisie niet meer durven aan te zetten zonder hulp van een kleinkind. Mensen die eerst toestemming vragen aan een twaalfjarige voordat ze een foto via WhatsApp versturen. Mensen die denken dat "de cloud" een weersverschijnsel is.

Voor die mensen zijn Joël Pieterman en Anne-Mieke Guiljam feitelijk een soort digitale reddingsbrigade. Joël behaalde maar liefst 9500 punten. Anne-Mieke volgde op de voet met 9315 punten.

Dat zijn geen scores meer. Dat zijn prestaties waar menig volwassen internetgebruiker spontaan van gaat zweten.

Want laten we eerlijk zijn. Hoeveel volwassenen klikken nog altijd op links waarvan ze diep van binnen weten dat het niet klopt? Hoeveel mensen gebruiken nog steeds het wachtwoord "Welkom123"? Hoeveel Nederlanders denken bij tweestapsverificatie aan een dansles?

Precies. Daarom was het mooi dat burgemeester Joost Manusama de jonge winnaars persoonlijk feliciteerde. En dat wijkagent Laätzar hen een diploma en officiële HackShield-pin uitreikte.
Niet omdat een diploma op zichzelf zo bijzonder is. Maar omdat er een belangrijke boodschap achter schuilt. Digitale veiligheid is geen hobby meer. Het is een levensvaardigheid.

Vroeger leerden kinderen uitkijken voordat ze overstaken. Nu leren ze ook uitkijken voordat ze klikken. Vroeger waarschuwden ouders voor vreemde mensen die snoepjes aanboden. Nu waarschuwen we voor vreemde mensen die een betaalverzoek sturen.

De wereld verandert. En dat vraagt nieuwe vaardigheden.

Wat mij misschien nog wel het meest raakt, is dat deze jonge cyberagenten niet alleen leren zichzelf te beschermen. Ze leren ook anderen te helpen. Hun ouders. Hun opa's. Hun oma's. Hun buren. En misschien zelfs die ene oom die nog steeds denkt dat een wachtwoord veilig is als je er een uitroepteken achter zet.

Dat is eigenlijk best bijzonder. Want heldendom zit zelden in grote gebaren. Vaak zit het in kleine dingen. In iemand waarschuwen. In een verdachte link herkennen. In voorkomen dat een ander slachtoffer wordt.

En zo stonden daar twee jonge cyberhelden in het gemeentehuis. Met een diploma. Een pin. En waarschijnlijk meer digitale wijsheid dan menig volwassene die dagelijks roept dat hij "prima mee kan met de technologie".

De draak van vroeger spuwde vuur. De draak van vandaag stuurt phishingmails. Gelukkig blijken de ridders van nu gewoon onder ons te wonen. En soms zitten ze nog gewoon op de basisschool.

Terwijl Pieter op terugreis was van zijn vakantie, overpeinsde hij de keuzes van vakantiegangers voor hun verblijf. Hij kwam tot een mooi inzicht. Een inzicht dat hem zo onverwacht trof dat hij bijna zijn koffie in zijn notitieboekje liet vallen.

Want kijk goed.

De caravanmensen zaten bij elkaar als de ooms met de sterke meningen. Mannen die in drie zinnen kunnen uitleggen hoe Nederland bestuurd moet worden, hoe Frankrijk zijn wegen zou moeten onderhouden en waarom hun caravan van 1998 nog altijd beter is dan alles wat daarna gebouwd werd.

De campermensen waren de avontuurlijke neven die net terug waren uit Portugal, Slovenië of een retraite waar men uitsluitend havermelk dronk en gevoelens deelde met kamerplanten.

De chaletgangers vormden de comfortabele middenmoot. De mensen die weten dat geluk vaak begint met een goed matras en eindigt bij een werkende airco.

En de tentkampeerders? Dat waren de studenten en idealisten. De mensen die nog geloven dat ongemak karakter vormt.

Dat is ook zo. Alleen ontstaat karakter meestal rond de derde nacht op een luchtbed dat langzaam leegloopt.

En uiteindelijk draait het om één universeel ritueel. De ontmoeting. Want zodra de barbecue werd aangestoken verdwenen alle verschillen.

De strateeg. De romanticus. De levensgenieter. De doorzetter. Ze stonden ineens schouder aan schouder rond dezelfde grill.

Met dezelfde plastic beker. Met dezelfde verhalen. En met dezelfde overtuiging dat hún manier van vakantie vieren eigenlijk de beste was.

Pieter sloot zijn notitieboekje. Mensen kiezen verschillende voertuigen. Verschillende bedden. Verschillende vormen van vakantie. Maar diep van binnen slepen ze allemaal hetzelfde mee.

Hun verlangen naar rust. Naar verbinding. Naar een plek waar ze even mogen zijn wie ze zijn. En misschien is dat wel de grootste illusie van allemaal. Dat we denken dat we zo verschillend zijn. Terwijl we uiteindelijk allemaal rond hetzelfde kampvuur belanden. Met dezelfde verhalen.

Dezelfde verlangens.

VURIGE LIEFDE

Sommige nieuwsberichten lees je één keer. Sommige twee keer. En sommige drie keer, omdat je denkt dat je leesbril spontaan defect is geraakt.

Zo las ik enkele dagen geleden dat een parenclub in Almere volledig was uitgebrand.

Dat is op zichzelf al vervelend nieuws. Brand is immers nooit gezellig. Maar toen kwam het detail dat deze club sinds 1 juni gesloten was.

Gesloten. Dicht. Op slot. Geen activiteiten. Geen bezoekers. Geen romantische ontmoetingen. Geen opzwepende muziek. Geen liefdevolle omhelzingen. Niets. En tóch ging het gebouw later in vlammen op.

Ik weet niet hoe het met u zit, maar mijn fantasie ging onmiddellijk aan het werk. Kennelijk bestaat er zoiets als nasmeulende liefde. Liefde die niet zomaar uitgaat. Liefde die nog dagenlang onder de oppervlakte blijft gloeien. Liefde die denkt: “Ik ben nog niet klaar.” En vervolgens een compleet pand in de as legt. Dat is pas toewijding.

We kennen allemaal het begrip vlinders in de buik. Maar hier was blijkbaar sprake van een complete barbecue in de kelder. Ik zag de krantenkoppen al voor me. “Cupido verliest controle over vlammenwerper.” “Romantiek bereikt kritische temperatuur.”
“Passie blijkt onvoldoende geïsoleerd.”

Gelukkig vielen er geen slachtoffers. Dat is uiteindelijk het belangrijkste. Maar toch bleef ik

nadenken over dat wonderlijke woord: liefde. Want liefde wordt opvallend vaak beschreven als vuur.

We spreken over een vurige liefde. Over een vonk die overslaat. Over een relatie die dooft. Over mensen die in vuur en vlam staan. Alsof de hele menselijke geschiedenis één groot experiment van de brandweer is.

Misschien zit daar wel een kern van waarheid in. Want echte liefde is inderdaad warm. Ze geeft licht. Ze brengt mensen dichter bij elkaar.

Maar vuur heeft ook een andere eigenschap. Als je het niet verzorgt, dooft het. En als je er onverstandig mee omgaat, brandt het de tent af. Letterlijk soms, zo blijkt.

Dat geldt niet alleen voor verliefdheid. Ook voor vriendschap. Voor familie. Voor buren. Voor collega's. Voor het leven zelf. Aandacht is het hout op het vuur. Respect is de zuurstof.
Humor is het aanmaakblokje. En af en toe een vriendelijk woord voorkomt dat alles uitgaat tijdens een regenachtige dinsdagmiddag.

Wat mij betreft zit daar de echte les. Niet in de vraag hoe een leegstaand gebouw kon afbranden. Dat zoeken de experts wel uit. Maar in de gedachte dat alles wat waarde heeft onderhoud vraagt.

Een tuin. Een huwelijk. Een vriendschap. Een samenleving. Zelfs een oude liefde die al jaren meegaat. Want liefde die helemaal geen warmte meer afgeeft, wordt koud. En liefde die alleen nog maar hitte produceert, wordt gevaarlijk. De kunst zit ergens tussen de open haard en een uitslaande keukenbrand.

Dus mocht u vandaag iemand liefhebben, waarderen of simpelweg aardig vinden, laat het merken. Een glimlach kost niets. Een compliment nog minder. En voor de zekerheid: houd altijd een brandblusser in de buurt. Je weet maar nooit hoe enthousiast Cupido die dag is.

Over NPO 5, de jaren zeventig en het wonder van muziek die nooit met pensioen gaat

Pieter Pottenkijker was nog maar nauwelijks terug van vakantie.

De koffers stonden nog half open in de woonkamer. Een sok hing uit een zijvak alsof hij zich had vastgebeten aan de vakantie. Er lag ergens nog een verdwaalde tube zonnebrandcrème die volgens Pieter inmiddels de houdbaarheid van een archeologische vondst had bereikt.

Normaal gesproken volgt na een vakantie een rustige landing. Een beetje uitpakken Een beetje mopperen op de hoeveelheid wasgoed. Een beetje doen alsof je alweer zin hebt in het gewone leven.

Maar NPO 5 had andere plannen. Nog voordat Pieter zijn campingstoel definitief had opgeborgen, werd hij zonder pardon teruggezogen naar de jaren zeventig. Een hele week lang. Muziek. Herinneringen. Nostalgie. En voor Pieter voelde dat ongeveer alsof iemand de deur van een tijdmachine openzette en riep: “Instappen! We vertrekken onmiddellijk!”

Daar klonk ineens Queen. *Bohemian Rhapsody.* Een nummer dat destijds bewees dat je gerust zes minuten muziek kon maken zonder dat iemand begreep waar het eigenlijk over ging.
Opera. Rock. Drama. Galileo. Een man die zichzelf bekent aan een moord. En toch zong iedereen mee alsof het de normaalste zaak van de wereld was.

Vervolgens verschenen de Eagles. *Hotel California.* Een lied dat al vijftig jaar lang mensen laat

discussiëren over de vraag waar het precies over gaat. Pieter vermoedt dat zelfs de Eagles het inmiddels niet meer weten. Maar dat geeft niets. Sommige dingen moeten mysterieus blijven. Net als campingbeheerder Jacques die ooit beweerde een UFO te hebben gezien boven een jeu-de-boulesbaan in Drenthe.

Daarna kwam ABBA. *Dancing Queen.* En Pieter moest onmiddellijk denken aan schoolfeesten waar jongens langs de muur stonden alsof ze onderdeel waren van de constructie van het gebouw. Terwijl meisjes de dansvloer beheersten alsof ze aandelen hadden in de disco.

Het wonderlijke was dat iedereen jong was. Zelfs degenen die toen al vonden dat hun rug af en toe kraakte.

En toen…*Radar Love.* De trots van Nederland. Het enige nummer waarbij een gemiddelde Nederlander spontaan het gevoel krijgt dat hij een leren jas bezit, een Amerikaanse snelweg afraast en onderweg minstens drie motorbendes heeft ingehaald. Terwijl hij in werkelijkheid met 96 kilometer per uur over de A12 rijdt achter een vrachtwagen vol bloemkolen.

Daarna volgde *Stairway to Heaven*. Een nummer dat begint als een fluistering en eindigt alsof de hemel zelf een elektrische gitaar heeft ontdekt.
En natuurlijk *Imagine* van John Lennon. Misschien wel het meest bijzondere lied van allemaal. Omdat het na al die jaren nog steeds dezelfde vraag stelt: Wat als we iets vriendelijker voor elkaar zouden zijn? Wat als we iets minder tegenover elkaar stonden? Wat als we iets vaker luisterden?

Dat was misschien wel de ontdekking van Pieter tijdens deze week. De jaren zeventig waren niet perfect. Verre van. Maar de muziek uit die tijd had iets wat tegenwoordig soms zeldzaam lijkt.

Ruimte. Verwondering. Durf. Liedjes mochten lang zijn. Mochten vreemd zijn. Mochten ergens over gaan. Of juist helemaal nergens. En misschien is dat precies waarom ze nog steeds bestaan.

Goede muziek veroudert namelijk niet. Ze verzamelt alleen herinneringen.

Dus wie zichzelf een plezier wil doen, zet deze week NPO 5 aan. Laat Queen, ABBA, de Eagles, Golden Earring, Led Zeppelin, John Lennon en al die anderen nog eens binnenwandelen.

Niet omdat vroeger alles beter was. Dat was het niet. Maar omdat sommige liedjes ons eraan herinneren wie we waren. En soms ook een beetje aan wie we nog steeds zijn.

Pieter zette de televisie uit. Keek naar zijn nog steeds niet uitgepakte koffers. En besloot dat die best nog een dagje konden wachten. De jaren zeventig waren immers net begonnen.

DE MARS DER DWARSLIGGERS

Er zijn van die momenten waarop je weet dat je getuige bent van iets groots. Niet omdat de geschiedenisboeken ervan vol zullen staan. Maar omdat er twaalfduizend Nederlanders in een vreemde stad tegelijkertijd besluiten dat een oranje pruik een uitstekend idee is.

Dallas. Texas. Het land van cowboys, pickuptrucks en steaks ter grootte van een gemiddelde Brabantse voortuin.

En midden in dat decor trok een oranje mensenrivier door de straten. Trommels. Zang. Vlaggen. Bierglazen. Opblaastulpen. Een man verkleed als molen. Een vrouw met een kaas op haar hoofd. En ergens daartussen een verdwaalde Amerikaan die zich afvroeg of Koningsdag inmiddels een wereldreligie was geworden.

De Oranjemars. Een prachtig verschijnsel. Een collectieve uitbarsting van vaderlandsliefde waarbij de gemiddelde Nederlander zich plotseling gedraagt alsof hij persoonlijk bevriend is met iedere andere Nederlander binnen een straal van drie kilometer.

Normaal kijken we elkaar in de supermarkt niet aan. Tijdens een Oranjemars omhelzen we onbekenden alsof we samen een schipbreuk hebben overleefd. Dat is magie.

Maar toen kwam er kritiek. Pierre van Hooijdonk liet weten dat al die aandacht voor de Oranjemars misschien wat overdreven was. Het moest volgens hem toch vooral over voetbal gaan.

Voetbal. De kwaliteit. De tactiek. De analyses. De systemen. De looplijnen. De verwachte doelpunten. De half-space. De pressing. De tegenpressing. De tegen-tegenpressing.
En waarschijnlijk binnenkort ook de pressing op de tegenpressing van de tegenpressing.

Pierre vond dat belangrijker. En ergens heeft hij natuurlijk gelijk. Een WK is immers geen internationaal congres voor mensen met oranje gezichtslak. Voetbal staat centraal.

Maar toch. Toch bekroop Pieter een ongemakkelijk gevoel. Want soms lijken voetbalanalisten te denken dat het spel uitsluitend bestaat uit 22 spelers, een bal en drie camera's. Alsof de supporters slechts decorstukken zijn. Een soort bewegende reclameborden met een polonaisefunctie. Terwijl iedere voetballer weet dat sfeer ertoe doet. Vraag maar eens aan een spits die in een kolkend stadion een beslissende penalty neemt.

Vraag maar eens aan een verdediger die na negentig minuten op zijn laatste zuurstofmoleculen loopt en nog één keer wordt voortgeschreeuwd door duizenden supporters.

Vraag maar eens aan een tegenstander die ineens ontdekt dat vijftienduizend Nederlanders tegelijkertijd "Hup Holland Hup" kunnen zingen zonder ook maar één noot te raken.

Supporters zijn geen bijzaak. Ze zijn brandstof. Ze zijn emotie. Ze zijn soms zelfs de twaalfde man. En eerlijk gezegd: zonder supporters blijft er van voetbal verrassend weinig over.

Dan krijg je coronawedstrijden. Die herinneren we ons allemaal. Negentig minuten voetbal in een stadion dat klonk als een accountantskantoor op dinsdagmiddag. Zelfs een doelpunt voelde toen ongeveer even feestelijk als een geslaagde belastingaangifte.

Nee. Voetbal gaat niet alleen over wat er op het veld gebeurt. Voetbal gaat over verhalen. Over spanning. Over saamhorigheid. Over een man uit Zwolle die arm in arm staat met een vrouw uit Maastricht terwijl ze samen zingen dat Nederland kampioen wordt. Hoewel ze allebei diep van binnen weten dat dit waarschijnlijk niet gaat gebeuren. Maar dat is niet belangrijk.

Hoop is immers ook een onderdeel van voetbal. Misschien zelfs het mooiste onderdeel.

Dus beste Pierre. Blijf vooral analyseren. Vertel ons over tactiek, balbezitpercentages en de linkshalfpositie. Alhoewel, daar zijn kenners voor nodig. Maar gun die Oranjemars ook een beetje aandacht. Want uiteindelijk zijn het niet de analyses die mensen zich herinneren.

Het zijn de beelden. De gezichten. De liedjes. De lach. De kippenvelmomenten. En die duizenden supporters die in Dallas lieten zien dat voetbal meer is dan een spel.

Het is een gevoel. En gevoelens laten zich nu eenmaal lastig vangen in een tactisch bordje. Zelfs niet door Pierre van Hooijdonk.

OVER DE SCHRIJVER

Er zijn auteurs die zichzelf met tromgeroffel aankondigen, alsof de wereld al dagen op hen zat te wachten. En dan is er deze schrijver, die liever via de zijdeur binnenkomt, zijn jas ergens over een stoel hangt en eerst even kijkt of de zinnen wel goed in het licht staan.

Hij woont niet alleen in een huis of in een straat, maar vooral in waarnemingen. In de kier van een gesprek, in het kuchje van een bestuurder, in de stilte na een groot woord, daar heeft hij zijn tweede verblijf. Menigeen loopt aan zulke dingen voorbij; hij niet. Hij gaat ernaast staan, knikt vriendelijk en vraagt of het misschien nog iets te zeggen had.

De auteur zelf is namelijk van het zeldzame soort dat niet onmiddellijk wil schitteren, maar liever eerst ziet. Kijken is bij hem geen passieve bezigheid, het is bijna een beroep, een ambacht, een lichte vorm van burgerlijke ongehoorzaamheid. Waar anderen een mening hebben, heeft hij eerst een notitie. Waar anderen roepen dat iets nu eenmaal zo is, vermoedt hij dat daar nog een klein verhaal onder ligt te snurken.

Hij schrijft zoals sommige mensen een tuin onderhouden: met geduld, met aandacht, met liefde voor wat scheef groeit. Niet om de werkelijkheid glad te strijken, maar om haar juist in al haar kreukels toonbaar te maken. En ergens tussen een glimlach en een zucht gebeurt dan het wonderlijke: de lezer herkent zichzelf, of erger nog, zijn buurman.

Want deze auteur is geen man van de grote pose, al kan hij die desgewenst met verve beschrijven. Hij is eerder de chroniqueur van het kleine gewicht: een bitterbal in een kringgesprek, een dwarsligger op dinsdag, een herinnering die met pantoffels door de middag schuifelt. Op zijn website verschijnen zulke titels niet toevallig; ze verraden een schrijver die het alledaagse niet als decor ziet, maar als toneelstuk.

En zo schrijdt hij voort, gewapend met pen, toetsenbord en een gezonde achterdocht jegens opgeblazen taal. Niet om de wereld te verpletteren met inzichten, maar om haar af en toe zachtjes op de schouder te tikken. Alsof hij zeggen wil: kijk nog eens goed, beste mensen, hier gebeurt meer dan u denkt.

RECENSIES

Vanuit een liefhebber van columns en taal

'Een ander daglicht' is een bundel die je niet in één ruk hoeft uit te lezen om er toch helemaal in te verdwijnen. De kracht van dit boek zit in de toon: lichtvoetig, ironisch en speels, maar nooit oppervlakkig. In vrijwel elke column weet Pieter Pottenkijker iets gewoons – een snoeischaar, een winkel, een nieuwsbericht, een stoeptegel – op te tillen naar iets groters, menselijkers en vaak ook grappigers.

Wat deze bundel bijzonder maakt, is het plezier in taal. Zinnen zwieren, observaties prikken, en tussen de humor door ligt steeds een zachte ernst. De inleiding noemt het boek terecht een uitnodiging om "nog eens te kijken, beter te kijken, menselijker te kijken", en dat is precies wat je als lezer gaat doen.

Dit is een boek voor mensen die houden van korte stukken met een eigen stem, van columns die zowel laten glimlachen als even laten schuren. Je leest het met genoegen, maar ook met herkenning: omdat achter al die kleine scènes steeds iets groters oplicht over hoe wij leven, zorgen, kijken en soms ook langs elkaar heen bewegen.

Vanuit een professional in het sociaal domein

Deze bundel raakt, juist omdat hij niet doet alsof hij beleidsanalyse is, maar ondertussen wel voortdurend laat zien wat beleid met mensen doet. In veel stukken gaat het over thuiszitters, publieke dienstverlening, sociale infrastructuur, zorg, onderwijs en menselijke waardigheid, maar steeds via concrete beelden en situaties in plaats van abstracte jargonlagen. Daardoor komt de werkelijkheid harder binnen dan in menig beleidsnotitie.

Wat sterk is, is dat de schrijver niet vervalt in cynisme. Er is kritiek op systemen, op bureaucratie en op de neiging om alles ingewikkeld te maken, maar die kritiek blijft verbonden met mensen van vlees en bloed. In de inleiding wordt gesproken over columns die onder de oppervlakte laten zien "wat schuurt", en dat voel je als lezer voortdurend: dit boek verdedigt aandacht als publieke waarde.

Voor professionals, bestuurders en beleidsmakers is dit eigenlijk verplichte bijvangst naast de dagelijkse stukkenstroom. Niet omdat het oplossingen aandraagt in schema's of modellen, maar omdat het je herinnert aan waar het in uitvoering en beleid uiteindelijk om draait: zien wat er echt gebeurt in het gewone leven.

Vanuit een gewone lezer die vooral geraakt wil worden

Ik begon in dit boek te bladeren en dacht eerst: ik lees even één stukje. Maar dat werden er steeds meer. Dat komt doordat de verhalen herkenbaar zijn, grappig en toegankelijk, terwijl er ondertussen toch vaak iets ontroerends onder zit. De schrijver kijkt op een warme manier naar mensen, ook als hij zich verbaast over hoe vreemd de wereld soms in elkaar zit.

Wat ik mooi vind, is dat je tijdens het lezen regelmatig moet lachen, maar soms ook ineens stilvalt. Een column begint luchtig, met een absurd bericht of een klein voorval, en voor je het weet gaat het over verlies, eenzaamheid, hoop, ouderschap of de behoefte om gewoon gezien te worden. De inleiding zegt dat deze stukken niet willen overstemmen maar verlichten, en dat vond ik heel raak.

Dit is zo'n boek dat je op tafel laat liggen om af en toe weer op te pakken. Niet zwaar, niet moeilijk, wel slim en vol gevoel. Je hoeft geen kenner van literatuur of maatschappij te zijn om hier iets uit te halen; je hoeft alleen bereid te zijn om even mee te kijken door de ogen van iemand die in het gewone iets bijzonders ziet.

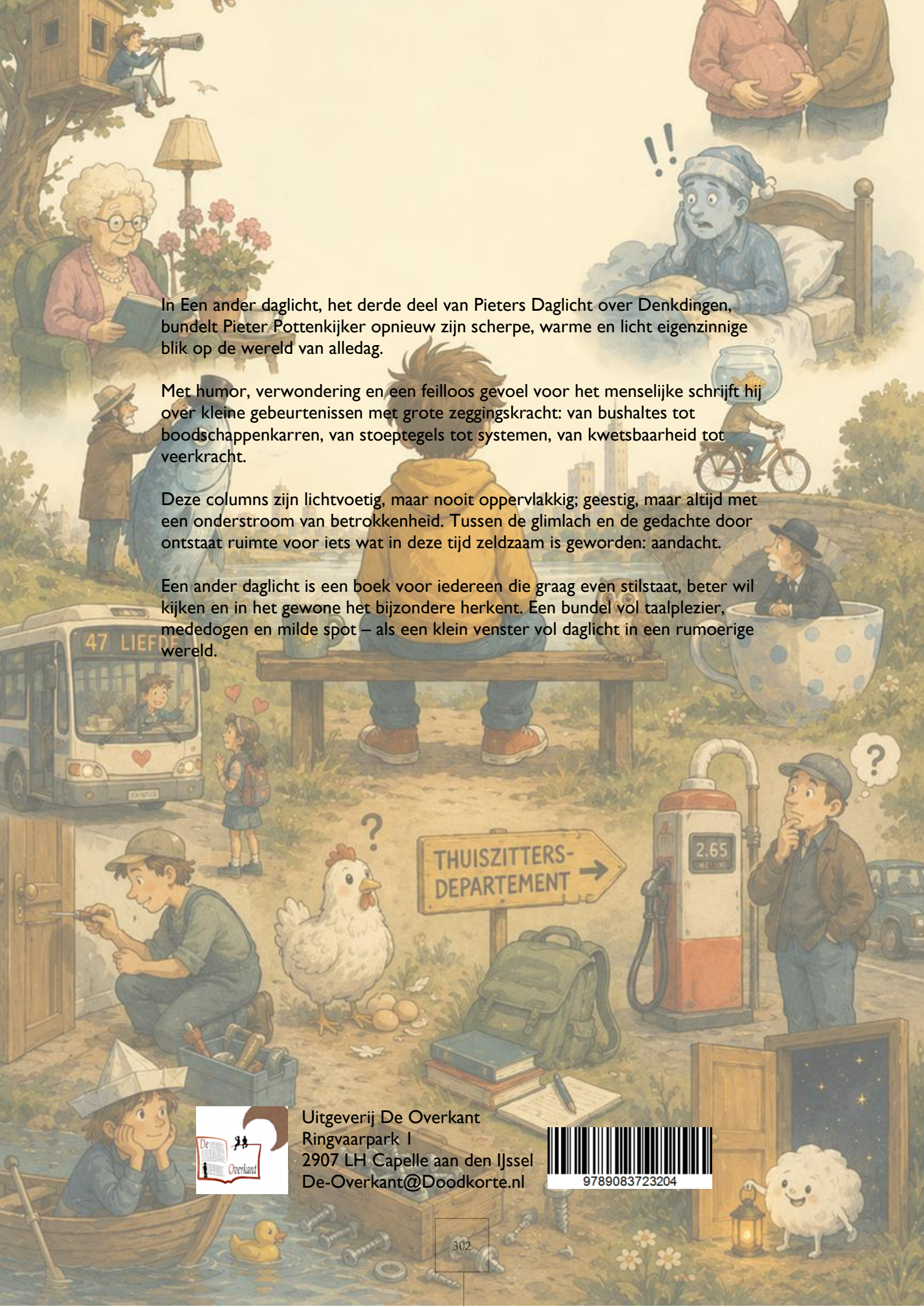
Uitgeverij De Overkant
Ringvaarpark 1
2907 LH Capelle aan den IJssel
De-Overkant@Doodkorte.nl

9789083723204

BIBLIOGRAFIE

Peter Paul/Pieter publiceerde eerder bij Uitgeverij De Overkant de volgende werken:

9789080412538	Peter Paul J. Doodkorte	Als ik stil ben / versjes, gedichten op de dood / druk 1	De Overkant
9789080412521	Peter Paul J. Doodkorte	Even stilstaan / lichtpuntjes en vreugdevuurtjes van en voor mensen / druk 1	De Overkant
9789080412545	Peter Paul J. Doodkorte	Kunststukjes / overwegingen en ver-dichtjes naar aanleiding van kunst(-beleving) / druk 1	De Overkant
9789080412576	Peter Paul J. Doodkorte	In ongewone stilte / ver-dichtjes in dagen van coronapandemie / druk 1	De Overkant
9789080412552	Peter Paul J. Doodkorte	Van harte jarig zijn / ver-dichtjes bij een verjaardag / druk 1	De Overkant
9789080412507	Peter Paul J. Doodkorte	Het stille ervaren / ver-dichtjes bij de dood / druk 1	De Overkant
9789080412583	Peter Paul J. Doodkorte	Met hart en Ziel / Het mysterie van niks en oneindig genot / druk 1	De Overkant
9789080412590	Peter Paul J. Doodkorte	Scheefpoepen / Pieter Pottenkijker en Het mysterie van het vreemdgaan / druk 1	De Overkant
9789083348308	Peter Paul J. Doodkorte	De magie van Domaine Sainte Marie / Pieter Pottenkijker op zoek naar magie / druk 1	De Overkant
9789083348315	Peter Paul J. Doodkorte	De stilte fluistert / ver-dichtjes over onvergetelijk leven / druk 1	De Overkant
9789083348322	Peter Paul J. Doodkorte	Oud, maar zeker niet out! / Het mysterie van de Krasse Knarren / druk 1	De Overkant
9789083348346	Peter Paul J. Doodkorte	Prikkelende overdenksels / Pieters gebundelde kijk op de zaak | 2 / druk 1	De Overkant
9789083348360	Peter Paul J. Doodkorte	Pieters' prikkelspraak / Pieter's provoking speech | Le discours Provocateur de pieter / druk 1	De Overkant
9789083348339	Peter Paul J. Doodkorte	Prikkelende gedachten / stimulating thoughts | pensées stimulantes / druk 1	De Overkant
9789083348384	Peter Paul J. Doodkorte	De Knikkerkronieken / Pieters' tractaat over tactiek en tranen / druk 1	De Overkant
9789083348353	Peter Paul J. Doodkorte	Geen vergeefs beroep / Een hulpverleningsvorm dreigde te verdwijnen. De daarop geattendeerde Tweede Kamer der Staten-Generaal voorkwam dat. / druk Heruitgave	De Overkant
9789083348377	Peter Paul J. Doodkorte	Het Mysterie van het Ego / Pieter Pottenkijker en het raadsel van de grootspraak / druk 1	De Overkant
9789083348391	Peter Paul J. Doodkorte	Noa 18 / 17 augustus 2025 / druk 1	De Overkant
9789083609409	Peter Paul J. Doodkorte	Het mysterie van het bonzend hart / druk 1	De Overkant
9789083609416	Peter Paul J. Doodkorte	Gebundeld daglicht / Pieters' Daglicht over Denkdingen / druk 1	De Overkant
9789080412569	Peter Paul J. Doodkorte	Het mysterie van de en het Lot / Pieter Pottenkijker en de speling van het lot / druk 1	De Overkant
9789083609423	Peter Paul J. Doodkorte	De avonturen van Binkie Toto	De Overkant
9789083609430	Peter Paul J. Doodkorte	Boaz – Dromen tussen straat en stadion	De Overkant
9789083609447	Peter Paul J. Doodkorte	Tussen beleid en leefwereld – Verruim de horizon	De Overkant
9789083609454	Peter Paul J. Doodkorte	Team Glans – Avonturen op de piste	De Overkant
9789083609461	Peter Paul J Doodkorte	Verzameld Daglicht / Pieters' Daglicht over Denkdingen / deel 2	De Overkant
9789083609478	Peter Paul J. Doodkorte	Benthe's Quirk	De Overkant
9789083609485	Peter Paul J. Doodkorte	Het meel van de waarheid	De Overkant
9789083609492	Peter Paul J. Doodkorte	Verruimd Pragmatisme - Een menselijk kompas voor het sociaal domein	De Overkant
9789083723204	Peter Paul J. Doodkorte	Een ander daglicht / Pieters' Daglicht over Denkdingen / deel 3	De Overkant

In Een ander daglicht, het derde deel van Pieters Daglicht over Denkdingen, bundelt Pieter Pottenkijker opnieuw zijn scherpe, warme en licht eigenzinnige blik op de wereld van alledag.

Met humor, verwondering en een feilloos gevoel voor het menselijke schrijft hij over kleine gebeurtenissen met grote zeggingskracht: van bushaltes tot boodschappenkarren, van stoeptegels tot systemen, van kwetsbaarheid tot veerkracht.

Deze columns zijn lichtvoetig, maar nooit oppervlakkig; geestig, maar altijd met een onderstroom van betrokkenheid. Tussen de glimlach en de gedachte door ontstaat ruimte voor iets wat in deze tijd zeldzaam is geworden: aandacht.

Een ander daglicht is een boek voor iedereen die graag even stilstaat, beter wil kijken en in het gewone het bijzondere herkent. Een bundel vol taalplezier, mededogen en milde spot – als een klein venster vol daglicht in een rumoerige wereld.

Uitgeverij De Overkant
Ringvaarpark 1
2907 LH Capelle aan den IJssel
De-Overkant@Doodkorte.nl

9789083723204